

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

**ZPRÁVA O PROBLEMATICE EXTREMISMU NA ÚZEMÍ
ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2010**

A

**VYHODNOCENÍ KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU
PRO ROK 2010 A KE KONCEPCI BOJE PROTI
EXTREMISMU PRO ROK 2011**

**Ministerstvo vnitra
Odbor bezpečnostní politiky
Praha 2011**

Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2010 a Vyhodnocení plnění koncepce boje proti extremismu pro rok 2010 a ke Koncepci boje proti extremismu pro rok 2011 byla schválena vládou dne 18. května 2011 usnesením č. 374.

První část materiálu, doplněná přílohami č. 1 a č. 2, je věnována problematice extremismu na území ČR v roce 2010 a kontinuálně navazuje na předchozí vládní zprávy zabývající se problematikou extremismu. Druhá část materiálu obsahuje vyhodnocení Koncepce boje proti extremismu v roce 2010 a Koncepci boje proti extremismu pro rok 2011.

Text neprošel jazykovou ani stylistickou úpravou.

OBSAH

I. Problematika extremismu na území České republiky v roce 2010	1
1. Úvod	1
1.1 Vymezení pojmů	2
2. Extremismus na území ČR v roce 2010	3
2.1 Stručná charakteristika extremistické scény	3
2.1.1 Pravicový extremismus	3
2.1.1.1 Neonacistická scéna	3
2.1.1.2 Krajně nacionalistické skupiny	13
2.1.1.3 Rok 2010: trendy na pravicově extremistické scéně	13
2.1.1.4 Uplatňování státní moci na úseku práva sdružovacího	14
2.1.2 Levicový extremismus	15
2.1.2.1 Anarchoautonomní hnutí	15
2.1.2.2 Marxisticko-leninsky orientované skupiny	16
2.1.2.3 Rok 2010: Trendy na levicově extremistické scéně	17
2.2. Problematika koncertů pravicově extremistických hudebních skupin a pravicově extremistických demonstrací, pravicově extremistické webové stránky dostupné na Internetu	18
2.2.1 Problematika koncertů White Power Music	18
2.2.2 Demonstrace a shromáždění pravicových extremistů	19
2.2.3 Ostatní akce pravicových extremistů	21
2.3 Aktivity levicových extremistů	21
2.3.1 Shromáždění a veřejné akce	21
2.3.2 Benefice a koncerty	21
2.3.3 Ostatní akce	22
2.4 Problematika Internetu	22
2.4.1 Internet a virtuální prostředí	22
2.4.2 Pravicově extremistické webové stránky	23
2.5 Trestná činnost s extremistickým podtextem v roce 2010	29
2.5.1 Situace v ČR a v jednotlivých krajích	30
2.5.1.1 Celková situace	30
2.5.1.2 Skladba trestných činů	32
2.5.1.3 Pachatelé	34
2.5.1.4 Trestná činnost policistů s extremistickým podtextem	37
2.5.1.5 Trestná činnost příslušníků Armády ČR s extremistickým podtextem	39
2.5.1.6 Soudní statistiky	40
2.5.1.7 Probační a mediační služba ČR	42
2.5.1.8 Statistiky Nejvyššího státního zastupitelství	44

2.5.2	Trestná činnost s antisemitským podtextem	47
2.6	Nejzávažnější případy	48
2.7	Bezpečnostní rizika	50
2.8	Výzkumy k problematice extremismu	52
2.8.1	Zmapování postojů veřejnosti v ČR k pravicově extremistickým, rasistickým a xenofobním myšlenkám a jejich šířitelům s ohledem na integraci menšin a cizinců	52
2.8.2	Obraz pravicového extremismu v českých médiích	59
2.9	Právní oblast a extremismus	65
2.9.1	Správní právo	65
2.9.1.1	Sdružování v politických stranách a hnutí	65
2.9.1.2	Shromažďovací právo	66
2.9.2	Trestní právo	68
2.9.2.1	Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. června 2010, sp.zn. 11Tdo 109/2010	68
2.9.2.2	Rozsudek Městského soudu v Brně ve věci projevů představitelů DS během 1.5.2009	69
2.10	Situace v Evropě v roce 2010	69
3.	Shrnutí	72
II.	Vyhodnocení plnění Koncepce boje proti extremismu	74
1.	Komunikací proti demagogii	74
1.1	Otevřené a zodpovědné zpravodajství a PR	74
1.2	Internet bez nenávistné propagandy	74
2.	Vědomostí proti totalitářům	78
2.1	Vzdělávání učitelů	78
2.2	Vzdělávání dětí	82
3.	Jednotná protiextremistická platforma	89
3.1	Koordinační dohody	89
3.2	Města a obce	90
3.3	Deradikalizace	91
4.	Odbornost a imunita	91
4.1	Vzdělávání policistů	91
4.2	Vzdělávání justičních pracovníků	94
4.3	Naplňování Koncepce Policie ČR v boji proti extremismu	95
4.4	Systémové a paušální zamezení infiltrace extremistů	97
5.	Efektivně a korektně proti násilí	105

5.1 Pořádková policie	105
5.2 Komunikace se znalci	106

III. Koncepce boje proti extremismu pro rok 2011 **107**

Úvod **107**

1. Komunikací proti demagogii **107**

1.1 Otevřené a zodpovědné zpravodajství a PR	107
1.2 Internet bez nenávistné propagandy	108
1.3 Protiextremistická kampaň	108

2. Vědomostí proti totalitářům **108**

2.1 Vzdělávání dětí a učitelů	108
-------------------------------	-----

3. Jednotná protiextremistická platforma **109**

3.1 Prevence	109
3.2 Města a obce	110

4. Odbornost a imunita **110**

4.1 Vzdělávání policistů	110
4.2 Vzdělávání justičních pracovníků	110
4.3 Naplňování aktualizované Koncepce Policie ČR v boji proti extremismu	111
4.4 Systémové a paušální zamezení infiltrace extremistů	111

5. Efektivně a korektně proti násilí **112**

5.1 Bezpečnostní opatření při extremistických akcích	112
5.2 Oběti trestné činnosti z nenávisti	113

IV. Přílohy

Příloha č. 1:

Další aktivity Ministerstva vnitra v oblasti prevence extremismu. Ministerstvo kultury a Ministerstvo práce a sociálních věcí: aktivity v oblasti boje s extremismem

Příloha č. 2:

Grafy, tabulky a mapka

I. ZPRÁVA O PROBLEMATICE EXTREMISMU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2010

1. Úvod

Zpráva o problematice extremismu na území ČR v roce 2010 (dále jen „Zpráva“) je předkládána spolu s vyhodnocením Koncepce boje proti extremismu pro rok 2010 na základě usnesení vlády ČR ze dne 3. května 2010 č. 320. Rovněž kontinuálně navazuje na předchozí zprávy o problematice extremismu na území České republiky.¹ Byla zpracována Ministerstvem vnitra. Na její přípravě se podíleli podkladovými materiály zástupci zpravodajských služeb, Policie ČR a resortů státní správy, konkrétně resortu spravedlnosti, zahraničních věcí, obrany, školství, mládeže a tělovýchovy, kultury, práce a sociálních věcí a dále Úřadu vlády ČR a Nejvyššího státního zastupitelství. Jejich nejdůležitější aktivity ve spojitosti s problematikou extremismu jsou uvedeny v části druhé, zabývající se vyhodnocením Koncepce boje proti extremismu pro rok 2010. O dalších aktivitách resortu vnitra v oblasti prevence extremismu a o aktivitách Ministerstva kultury a Ministerstva práce a sociálních věcí, dvou resortů, které neparticipují na úkolech Koncepce boje proti extremismu, avšak svou činností nemalou měrou rovněž přispívají v rámci prevence k boji s extremismem, informuje příloha č. 1.

Ačkoliv v České republice existuje propojení mezi extremistickou, zejména pravicově extremistickou scénou, a fotbalovými násilníky tzv. hooligans, je problematika diváckého násilí v rámci Ministerstva vnitra řešena samostatně. Na fenomén diváckého násilí nelze totiž nahlížet zjednodušeně jako na komponentu extremistické scény.

Materiál „Zpráva o situaci v oblasti diváckého násilí, dopadu koncepce v praxi a návrzích dalších opatření“, který přinesl komplexní vyhodnocení dosavadního fungování systému řešení problematiky diváckého násilí, vláda ČR schválila dne 1. prosince 2010 usnesením č. 860. Součástí materiálu je nejen vyhodnocení dosavadních kroků, ale také predikce vývoje této problematiky v následujícím období a s tím spjaté vymezení nových úkolů. Obecně platí, že základem činnosti pro další období bude pokračování v nastolených trendech a zlepšování praktického využívání již přijatých opatření tak, aby byla zajištěna schopnost efektivně reagovat na vývoj, který se na fanouškovské scéně odehrává. Důraz bude kladen na efektivní postup vůči těm osobám, které využívají sportovní zápasy k tomu, aby se dopouštěly protiprávních jednání na straně jedné, ale také pozitivní a vstřícný přístup k neproblémovým fanouškům na straně druhé.²

Zpráva se dále nezabývá problematikou sekt a pseudonáboženských organizací, neboť nebyly v této oblasti zaznamenány aktivity spjaté s bezpečnostním rizikem prorůstání do státních struktur, pronikání do politické či ekonomické sféry či ohrožování demokratických základů státu.

¹ Ministerstvo vnitra zpracovává od r. 1998 zprávy o problematice extremismu na území ČR. Na internetových stránkách resortu je veřejně přístupných 13 těchto materiálů.

² Viz <http://www.mvcr.cz>, rubrika Onás, podrubrika Kriminalita, divácké násilí. Jsou zde veřejně dostupné materiály k problematice diváckého násilí, včetně výše zmíněné zprávy.

1.1 Vymezení pojmů

Pojetí extremismu, kriminality s extremistickým podtextem a dalších používaných pojmů je identické s vymezením pojmů tak, jak byly tyto formulovány v předchozích zprávách zabývajících se problematikou extremismu.³

Pojem extremismus, schematicky zúžený na pravicový a levicový, tak, jak je prozatím interpretován ve zprávách Ministerstva vnitra má i nadále své opodstatnění. Demokratickou společnost tento jev provází a bude provázet, jak ostatně dokládají i zkušenosti tradičních demokracií.

Pod pojem extremismu tak, jak byl v minulém století nastaven, nelze však zařadit stávající či potenciální jevy, které se mohou ve společnosti projevat a jsou či budou spjaty s projekcí nenávisti. Dlouhodobě je zřejmé, že pojem trestná činnost s extremistickým podtextem, extremistická kriminalita apod. jsou pojmy neudržitelnými a značně omezujícími. Nové století přineslo řadu nových aspektů, kterými se bude zapotřebí v blízké budoucnosti zabývat.

Diskusní otázkou proto zůstává, zda by Ministerstvo vnitra ČR a Policie ČR při vyhodnocování trestné činnosti neměly přistoupit ke změně terminologie a uzpůsobit ji tak, aby apriori nebyla selektivní vůči potenciálním obětem nenávistně motivovaných projevů a činů. **Pojmy trestný čin z nenávisti, přečin z nenávisti či nenávistný incident jsou bezesporu objektivnější než doposud používané pojmy.** Nelze totiž vyloučit, že skupiny osob či jednotlivé osoby mohou být napadány z řady nenávistných pohnutek, které však v trestněprávní rovině nebudou takto vnímány, zohledněny a ani postihovány. Z klimatu ve společnosti již nyní vyplývají možná konfrontační témata:

- mladí versus staří⁴
- úspěšní versus neúspěšní
- bohatí versus chudí
- zdraví versus nemocní
- příslušníci komunity LGBT⁵ versus „ti normální“ atd.

Oběťmi trestných činů z nenávisti, anebo nenávistných incidentů, se mohou v budoucnosti, pokud tomu už tak latentně není, stávat např. staří lidé z důvodu věku, osoby s odlišnou sexuální orientací, bezdomovci, osoby zdravotně handicapované či sociálně slabé a další nějak „odlišní“ jedinci či skupiny osob.

Otevření diskusní platformy k zavedení pojmů trestných činů, přečinů či incidentů s přívlastkem z nenávisti může přispět k objektivnější terminologii.

³ Naposledy Zpráva o problematice extremismu na území ČR v roce 2002, k níž přijala vláda ČR dne 9. července 2003 usnesení č. 669. Viz <http://www.mvcr.cz> (rubrika „Bezpečnostní hrozby“, podrubrika Extremismus, „Strategie boje proti extremismu a Výroční zprávy o extremismu“). V této souvislosti je rovněž možné odkázat na ustálenou judikaturu soudů v souvislosti s výkladem pojmu hnutí, zejména pak na stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu Tpjn 302/2005 (č. 11/2007 Sb., rozh.tr.), dále pak na usnesení NS 5 Tdo 79/2006, NS 5 Tdo 337/2002, NS 3 Tdo 1174/2004, usnesení krajského soudu v Brně, sp. Zn. 4 T 98/2009.

⁴ V článku „Chystá se střet generací?“ na tento problém upozorňuje sociolog Jan Keller (viz http://m.ihned.cz/c4-10005590-43454990-700000_ekodetail-chysta-se-stret-generaci) V této souvislosti lze např. zmínit blog na Facebooku „Jejich revírem je Kaufland, jejich tempo je vražedné – důchodci!“, který není prost nenávistných projevů.

⁵ Termín LGBT komunita (Lesbian, Gay, Bisexual, Transsexual) je mezinárodně zažitý pojem pro komunitu lesbickou, gayů, bisexuální či transsexuální.

2. Extremismus na území České republiky v roce 2010

2.1 Stručná charakteristika extremistické scény

2.1.1 Pravicový extremismus

2.1.1.1 Neonacistická scéna

Situace v roce 2010

Vývoj české neonacistické scény v roce 2010 byl poznamenán řadou opatření bezpečnostních složek, několika rozhodnutími soudů v neprospěch pravicových extremistů i celkovým celospolečenským tažením proti pravicovému extremismu.

Část stíhaných aktivistů patřících k „elitě“ neonacistické scény vzhledem k probíhajícím trestním řízením podstatně omezila svou činnost a přestala se angažovat jak v Dělnické straně (DS), respektive v Dělnické straně sociální spravedlnosti (DSSS), tak v neonacistických buňkách. Absence vůdčích osobností spolu s obavami z dalších represivních zásahů pak vedly k útlumu aktivit pravicových extremistů.

Současně byly zaznamenány částečné změny ve struktuře neonacistické scény. Ta se atomizovala a fragmentovala do menších uzavřenějších uskupení. Rovněž vznikaly nové skupiny, které nebyly nijak centrálně organizovány a primárně svou činnost zaměřovaly na lokální témata a problémy.

Propagandistickou platformou číslo jedna se pro pravicové extremisty stal Internet, přičemž významně narostly jejich aktivity v prostředí diskusních fór a internetových sociálních sítí, zejména Facebooku. Tyto komunikační prostředky představovaly velmi jednoduchý způsob, jak spolu mohou pravicoví extremisté aktivně komunikovat a prezentovat své myšlenky. Zdánlivá anonymita internetu jim totiž umožňuje vyjádřit i jinde tlumené rasistické, antisemitské či jiné nesnášenlivé postoje.

V souvislosti s využitím sociálních sítí byl zaznamenán relativně nový fenomén, spočívající ve vytváření různých diskusních skupin a fór týkajících se některých společensky citlivých témat⁶, do nichž přispívali jak extremisté, tak i běžní občané. V podstatě touto cestou docházelo ke skryté popularizaci extremistických názorů a jejich rozšiřování mezi veřejnost.

O krizi pravicově extremistické scény vypovídalo zejména výrazné snížení počtu veřejných akcí. Ty se v podstatě omezily jen na tradiční shromáždění u příležitosti vzpomínky na zesnulé soukmenovce či na podporu vězňů a stíhaných kamarádů.

Zejména z počátku roku se uskutečnilo ještě několik spontánních akcí zaměřených na kritiku proběhlých policejních opatření proti neonacistům. I nadále se stoupenci krajní pravice zaměřovali na otázku problematičného soužití s romskou komunitou, zejména v souvislosti s napadeními majoritního obyvatelstva ze strany Romů. Na protest proti romské kriminalitě proběhlo několik akcí.

V průběhu roku se konalo pouze několik demonstrací s účastí přesahující sto osob. Jednalo se zejména o „Pochod na podporu politických vězňů“ dne 24. dubna 2010 v Plzni, vzpomínkový pochod za Miloše Reha dne 15. května 2010 v Mostě a Litvínově, pochod na

⁶ Například žhářský útok ve Vítkově či násilné činy nezletilých Romů.

podporu vězněného Vlastimila Pechance dne 27. července 2010 ve Svitavách či „Demonstraci za zastavení politických procesů“ v Praze dne 23. října 2010 a téhož dne vzpomínkový pochod za Jana Strička v Rakovníku.

Co se týká akcí s hudební produkcí pravicově extremistických kapel, nadále pokračoval trend organizování koncertů pro české účastníky mimo území ČR, zejména v příhraničních oblastech Polska a Slovenska, navštěvování koncertů v zahraničí a pořádání menších soukromých oslav, často jen za poslechu reprodukované hudby.

V průběhu roku 2010 byla stále patrnější názorová nejednotnost pravicových extremistů. Přispělo k ní nejen rozpuštění DS a následný vývoj její nástupnické organizace, ale také diskuze ohledně dalšího směřování celé pravicově extremistické scény. Část aktivistů, zejména těch „mladších“, kritizovala její stagnaci a prosazovala otevírání se novým prvkům jako graffiti, piercing či hudební styl hip-hop, které spolu s odmítnutím odkazu Hitlerovy Třetí říše a tolerancí vůči homosexuálům považují za nezbytné k přilákání sympatizantů z řad mládeže a celkovému oživení. Stará generace neonacistů ovšem pronikání nových trendů kategoricky odmítala s tím, že jsou spojené s anarchoautonomním prostředím a jejich zavedení by znamenalo zradu ideálů pravicově extremistického hnutí.

Národní odpor - NO

Situací české neonacistické scény byl nejvíce ovlivněn Národní odpor (NO), který postupně ztrácí své výsadní postavení. V roce 2010 byl takřka nefunkční, většina jeho poboček ustrnula v nečinnosti. Potýkal se s celou řadou potíží, z nichž patrně nejvýraznější byly finanční problémy a vyhocené osobní spory. Stav NO se projevil i v neschopnosti zorganizovat vlastní větší veřejné shromáždění. Klesající aktivita byla patrná i na webu této organizace. Bezesporu bylo příčinou zasažení organizace trestním stíháním v rámci policejní akce Power a Lotta, kdy se část členské základny rozptýlila do jiných subjektů, zčásti se aktivizovala v rámci DSSS. Exponenti NO byli nadále aktivní i v rámci německé platformy Nationaler Widerstand a udržovali celkem čilé kontakty s německými buňkami „soukmenovců“.

Autonomní nacionalisté

Naopak Autonomní nacionalisté (AN) působili v roce 2010 relativně bez úhony. Během roku uspořádali několik pochodů a demonstrací a pomalu se stávají hlavní silou pravicově extremistické scény.

Počátkem března AN vyvolali rozruch, když na svých internetových stránkách⁷ zveřejnili „Oficiální distancování Autonomních nacionalistů od Dělnické strany (sociální spravedlnosti)“, v němž se veřejně vymezili od další spolupráce s touto politickou stranou. Dominantním důvodem radikálního kroku AN byl postoj DS k policejním opatřením proti neonacistům. Pro AN bylo neomluvitelné, že strana neposkytla zadrženým aktivistům alespoň finanční pomoc, přestože disponovala značnými finančními prostředky.

V květnu došlo uvnitř AN k decentralizaci a posílení autonomie jednotlivých poboček v oblasti prezentace na internetu. Byla totiž zrušena jednotná celorepubliková internetová stránka AN (www.nacionaliste.com) a bylo rozhodnuto, že každá buňka bude svou prezentaci na internetu zajišťovat sama.

⁷ www.nacionaliste.com

Výrazně aktivní byla buňka Autonomních nacionalistů Severovýchod, mající členskou základnu v Ostravě a Karviné, která vznikla v dubnu 2010. Poměrně vysoké aktivity vykazovaly rovněž buňky AN Kladno, Plzeňsko, Krušnohoří a Svitavy. V obecnosti se AN zaměřovali na aktivizaci proti tzv. „Systému“ a na protiromská témata. Výrazně se stavěli na podporu tzv. „politických vězňů“ (P.O.W.). AN vykazovali rovněž nemalé aktivity ve „virtuálním prostředí“ – samolepky, letáky a obecně obrazové materiály s tematikou P.O.W., anebo odporu vůči tzv. „Systému“, tedy stávajícím státním strukturám. Ke konci roku 2010 se některé buňky AN počaly zaměřovat na razantnější vystupování vůči levicovým extremistům, zejména vůči organizaci AFA.

Dělnická strana - DS

Geneze

- Dne 20. prosince 2002 byla zaregistrována u Ministerstva vnitra pod názvem **Nová síla**.
- Dne 18. ledna 2003 proběhl ustavující sjezd této politické strany, na němž byla přijata změna názvu na **Dělnická strana**.
- Dne 22. ledna 2003 byla změna názvu zaregistrována u Ministerstva vnitra.
- Dne 24. listopadu 2008 rozhodla vláda ČR usnesením č. 1506 o podání návrhu vlády Nejvyššímu správnímu soudu na rozpuštění Dělnické strany
- Dne 5. prosince 2008 byl návrh na rozpuštění Dělnické strany podán k Nejvyššímu správnímu soudu
- Dne 4. března 2009 Nejvyšší správní soud návrh vlády na rozpuštění Dělnické strany zamítl jako nedůvodný.
- Dne 16. září 2009 bylo přijato usnesení vlády ČR č. 1211 o návrhu vlády Nejvyššímu správnímu soudu na rozpuštění Dělnické strany.
- Dne 23. září 2009 Nejvyšší správní soud obdržel návrh vlády na rozpuštění Dělnické strany.
- Dne 30. září 2009 jednal o návrhu senát nejvyššího správního soudu příslušný pro řízení ve věcech politických stran.
- Dne 17. listopadu 2009 obdržel Nejvyšší správní soud vyjádření Dělnické strany ze dne 11. listopadu 2009 k návrhu na její rozpuštění na základě § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, v platném znění.
- Ve dnech 11. – 14. ledna 2010 proběhlo jednání o rozpuštění Dělnické strany před Nejvyšším správním soudem.
- Dne 17. února 2010 byla politická strana Dělnická strana rozsudkem Nejvyššího správního soudu rozpuštěna.
- Dne 15. března 2010 podala Dělnická strana proti rozsudku Nejvyššího správního soudu dovolání k Ústavnímu soudu ČR.
- Dne 9. dubna 2010 usnesením č. 273 přijala vláda ČR vyjádření k ústavní stížnosti Dělnické strany a pověřila předsedu vlády, aby ho tlumočil předsedovi Ústavního soudu.
- Dne 27. května 2010 I. senát Ústavního soudu odmítl svým usnesením návrh Dělnické strany, v němž požadovala zrušení rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. února 2010, kterým rozhodl o jejím rozpuštění, jako **zjevně neopodstatněný**.
- V říjnu 2010 podala Dělnická strana na Českou republiku žalobu k Evropskému soudu pro lidská práva ve Štrasburku (European Court of Human Rights). Podle organizačního tajemníka DSSS se Dělnická strana žalobou domáhá verdiktu, který

by konstatoval, že „při politickém procesu s DS byla Českou republikou práva na spravedlivé řízení, dále porušena svoboda shromažďování a sdružování a svoboda projevu“.⁸

- Ministerstvo vnitra provedlo **výmaz Dělnické strany ze seznamu politických stran a hnutí dne 1. listopadu 2010.**

Předsedové

Jiří Štěpánek⁹ (prosinec 2002 – květen 2003)

Tomáš Vandas (31. květen 2003 – do rozpuštění strany)

Tiskoviny

Dělnické listy

Aktivity v roce 2010

Aktivity Dělnické strany byly na počátku roku 2010 spjaty s jednáním Nejvyššího správního soudu ve věci rozpuštění strany. Jednalo se např. o celostátní poradu Dělnické strany (Praha, 9. ledna), shromáždění příznivců Dělnické strany v Brně před Nejvyšším správním soudem při projednávání návrhu vlády na její rozpuštění (11. – 14. ledna) a v den vynesení rozsudku Nejvyššího správního soudu (17. února).

Po rozpuštění Dělnické strany rozhodnutím Nejvyššího správního soudu dne 17. února 2010, které bylo následně v květnu potvrzeno i Ústavním soudem, vedení strany společně s částí členské základny přešlo do Dělnické strany sociální spravedlnosti (DSSS). Tato strana působila od prvního pokusu o rozpuštění Dělnické strany v roce 2008 jako její záložní subjekt.

Již dne 20. února 2010 představitelé Dělnické strany oznámili svou volební kandidaturu a pokračování v politice pod hlavičkou Dělnické strany sociální spravedlnosti. Tomáš Vandas se stal oficiálně jejím volebním lídrem.

Dělnická strana sociální spravedlnosti - DSSS

Geneze

- Dne 21. ledna 2004 byla zaregistrována pod názvem Strana občanů České republiky (SOČR)
- Dne 14. září 2005 byla přejmenována na Demokratickou stranu sociální spravedlnosti
- Dne 10. listopadu 2008 byla přejmenována na Dělnickou stranu sociální spravedlnosti

Předsedové

Jan Broj (24.červenec 2004 – 16. prosinec 2006)

Hana Pavlíčková (16. prosinec 2006 – 20. listopad 2010)

Tomáš Vandas (od 20. listopadu 2010)

⁸ Viz: <http://www.mediafax.cz/politika/3110642-Delnicka-strana-zaluje-Cesko-u-Mezinarodniho-soudu-pro-lidska-prava-ve-Strasburku>. Zdrojem této informace, zveřejněné médií bylo prohlášení tiskového odboru DSSS.

⁹ Bývalý zemský vedoucí občanského sdružení Republikánská mládež Čechy, který založil politickou stranu Nová síla, následně přejmenovanou na Dělnickou stranu. I. místopředsdou strany se stal Martin Zbela.

Aktivity DSSS

DSSS ve snaze vyhnout se dalšímu případnému postihu upravila politický program v souladu s rozsudkem NSS a snažila se vystupovat velmi umírněně. Vedení začalo dbát zejména na to, aby strana nebyla na veřejnosti spojována s neonacisty. Toto rozhodnutí se projevilo především v návštěvnosti jejích veřejných mítinků a demonstrací, například účast na prvomájových oslavách DSSS v Praze byla nejslabší za poslední léta.

V první polovině roku se DSSS zaměřila především na parlamentní volby. Sestavila kandidátní listiny ve všech krajích a intenzivně agitovala na veřejnosti. Uspořádala desítky předvolebních mítinků po celé republice, avšak za mizivého zájmu občanů. Volby pro ni skončily neúspěchem. Nepodařilo se jí navázat na úspěch DS z voleb do Evropského parlamentu v červnu 2009 a překročit procentuální hranici potřebnou k získání státního příspěvku. Konečné výsledky pro ni však nebyly úplným zklamáním. Volby ukázaly, že si DSSS uchovává relativně stabilní voličskou základnu.

Následně se zástupci DSSS soustředili na předvolební kampaň v rámci říjnových komunálních voleb. Otázky s ní spjaté byly řešeny na celorepublikové poradě zástupců místních organizací DSSS, která se konala 26. června 2010 v Praze.

Intenzivní propagaci strana vedla především v obcích se zvýšeným sociálním napětím a častými problémy obyvatel s lidmi dlouhodobě žijícími v podmínkách tzv. sociálního vyloučení, kde očekávala úspěch a zisky mandátů v místních zastupitelstvech. Vynaložené úsilí se však neodrazilo ve výsledcích. Nepodařilo se jí získat jediný mandát s výjimkou obce Nový Kramolín, kde však její člen kandidoval na nezávislé kandidátce.¹⁰

V listopadu 2010 proběhl celorepublikový sjezd DSSS, kde došlo k volbě oficiálního vedení strany. Jejím předsedou byl zvolen Tomáš Vandas, a to i přes dlouhodobou nespokojenost některých členů či krajských a místních organizací DSSS s jeho vedením. Také ostatní přední funkce zaujali Vandasovi věrní straníci. Nové vedení se tak nijak výrazně nelišilo od vedení DS.

V oblasti zahraničních kontaktů se DSSS (podobně jako DS) zaměřovala na spolupráci s Nationaldemokratische Partei Deutschlands – NPD (Národně demokratickou stranou Německa).¹¹ Tato spolupráce se rovněž odrážela ve vzájemné podpoře a osobní přítomnosti na akcích pořádaných v ČR a v Německu.

*Nejaktuálněji: Dne 3. dubna 2011 podepsali předseda DSSS Tomáš Vandas a předseda NPD Udo Voigt dohodu o oficiální spolupráci obou stran tzv. „Riesa Manifest“.*¹²

¹⁰ K tomu podrobněji viz text „Volební výsledky DSSS konkrétně“, s. 8 – 12.

¹¹ Nationaldemokratische Partei Deutschlands – NPD byla založena v roce 1964, je spolkovým Úřadem na ochranu ústavy řazena mezi extremistické politické subjekty. Bližší údaje k tomuto politickému subjektu – viz <http://www.verfassungsschutz.de>. V r. 2010 došlo k dohodě o sloučení NPD s pravicově extremistickou stranou Německá lidová unie - DVU, název „nové“ strany nyní zní „NPD – Die Volkunion“.

¹² Viz <http://www.dsss.cz/dsss-a-npd-uzavrely-v-nemecke-riese-historicke-memorandum-o-spolupraci>. Staženo dne 3.4.2011. Podle textu zveřejněného na webových stránkách DSSS byli přítomni za českou stranu Tomáš Vandas (předseda), Jiří Štěpánek (výkonný místopředseda) a Jiří Petřivalský (předseda republikové rozhodčí a smířčí komise); za německou stranu Udo Voigt (předseda), Gerd Finkenwirth (referent pro zahraniční věci) a Katrin Köhler (radní ze Saské Kamenice). Podle informací zveřejněných na webu DSSS je

Volební výsledky DSSS konkrétně

▪ *Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR*

Dělnická strana sociální spravedlnosti (DSSS) získala v parlamentních volbách 1,14 %, tj. 59 880 hlasů. Ve srovnání s výsledky rozpuštěné Dělnické strany, její předchůdkyně, ve volbách do Evropského parlamentu 2009 (1,07 %, 25 368 hlasů) si teoreticky „polepšila“, a to o 0,07 %. O něco více než dvojnásobný absolutní počet získaných hlasů souvisel však pouze s vyšší volební účastí ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a neznamenal nějaký pozitivní posun v marginálnosti DSSS na politické scéně. Na volební výsledky DSSS je bezesporu nezbytné nahlížet ve třech rovinách, a to: krajské, okresní a obecní.

Přestože lze volební výsledky DSSS v parlamentních volbách globálně vnímat jako marginální, nebylo možné je zcela bagatelizovat. V některých městech a především v obcích totiž ukazovaly, že by DSSS mohla dosáhnout dílčích úspěchů v říjnových komunálních volbách. Existovaly totiž lokality, kde tato strana obdržela v parlamentních volbách více než 10 % hlasů. Zmínit lze např. následující města a obce: Nové Sedlo – 10,30 % (okr. Sokolov), Rovná – 12,82 % (okr. Sokolov), Všehrady – 14,83 % (okr. Chomutov), Bělušice – 12,10 % (okr. Most), Hvozdec – 23,63 % (okr. České Budějovice), Vrcovice – 11,11 % (okr. Písek) či Nový Kramolín – 12,71 % (okr. Domažlice).

Jak vyplývá z mapky č. 1, na krajské úrovni získala nejvíce hlasů v kraji Ústeckém (9 575, tj. 2,61 %). Za ním následovaly kraje Karlovarský (2 842, tj. 2,18 %), Liberecký (2 720, tj. 1,27 %), Královéhradecký (3 753, tj. 1,29 %), Moravskoslezský (7 586, tj. 1,29 %) a Olomoucký (3 913, tj. 1,21 %). V 7 krajích se její volební zisk pohyboval mezi 0,7 až 1,2 %. Nejméně úspěšná byla v hl. městě Praze, kde obdržela 4 242 hlasů, tj. 0,66 %.

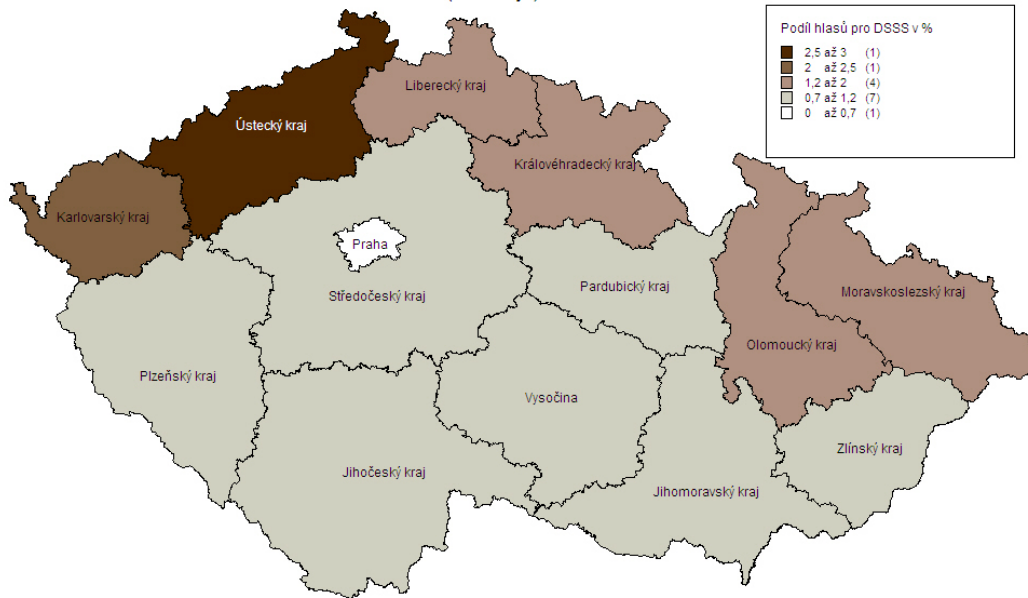
Mapka č. 2 ukazuje volební výsledky DSSS podle okresů. Zřetelně z ní vyplývá, že nejméně úspěšnou byla strana ve Středočeském kraji v okrese Benešov (365, tj. 0,14 %) a ve Zlíně (512, tj. 0,48 %). Nejúspěšnější však byla v Ústeckém kraji, kde získala: v okresech **Most** (1968, tj. 3,97 %) a **Teplice** (2098, tj. 3,69 %). Za nimi následovaly okresy Louny (1061, tj. 2,66 %), Chomutov (1194, 2,33 %), Děčín (1315, tj. 2,24 %) a Ústí nad Labem (1074, tj. 2,00 %). Úspěšně se etablovala také v kraji Karlovarském, kde získala v rámci okresů třetí nejlepší výsledek v okrese **Sokolov** (1267, tj. 3,31 %). Nad 1,5 % voličských hlasů získala v 11 okresech.

Ve výše uvedených souvislostech nelze opomenout ani studentské volby, konané ve dnech 26. až 28. dubna 2010. Zúčastnilo se jich 135 škol, z toho 69 gymnázií, 68 středních odborných škol (SOŠ) a 7 učilišť.¹³ DSSS v nich získala 7,14 % hlasů. Nejméně jich obdržela na gymnáziích (2,71 %), 8,46 % dostala na SOŠ a nejvíce pak na odborných učilištích – 11,10 %. Z hlediska krajů dostala DSSS od studentů nejvíce hlasů v krajích Ústeckém (11,2 %), Moravskoslezském (7,6 %), Karlovarském (7 %) a Královéhradeckém (6,9 %).

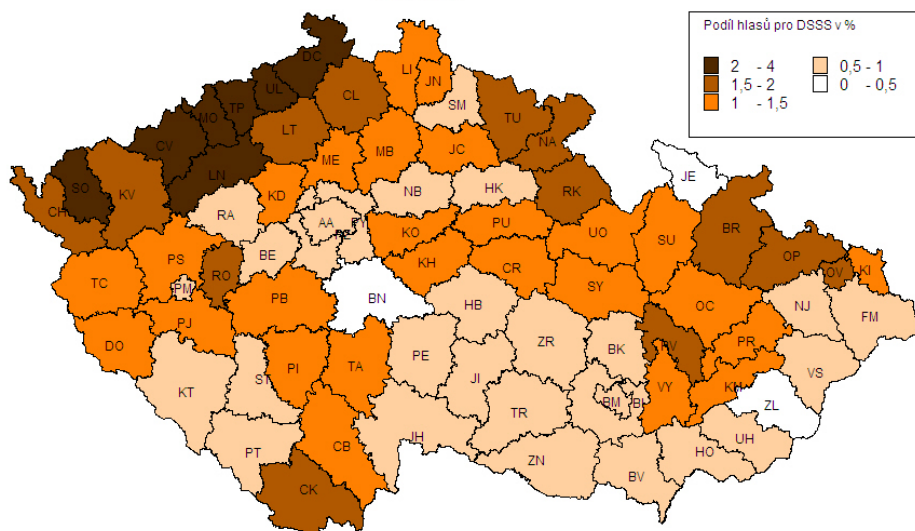
dokument chápán „jako přelomový krok pro další společnou spolupráci“. Mimo jiné v něm mají být rozebírány „problémy“ jako je „omezování svobody slova, evropská integrace a nedemokratické instituce EU, přeshraniční spolupráce obou stran atd.“.

¹³ Viz <http://clovekvytisni.cz/download>. Jednalo se o neformální akci, zorganizovanou organizací Člověk v tísni, která uvedené výsledky zveřejnila.

**Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2010 - podíl hlasů pro DSSS v %
(dle krajů)**

**Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2010 - podíl hlasů pro DSSS v %
(dle okresů)**

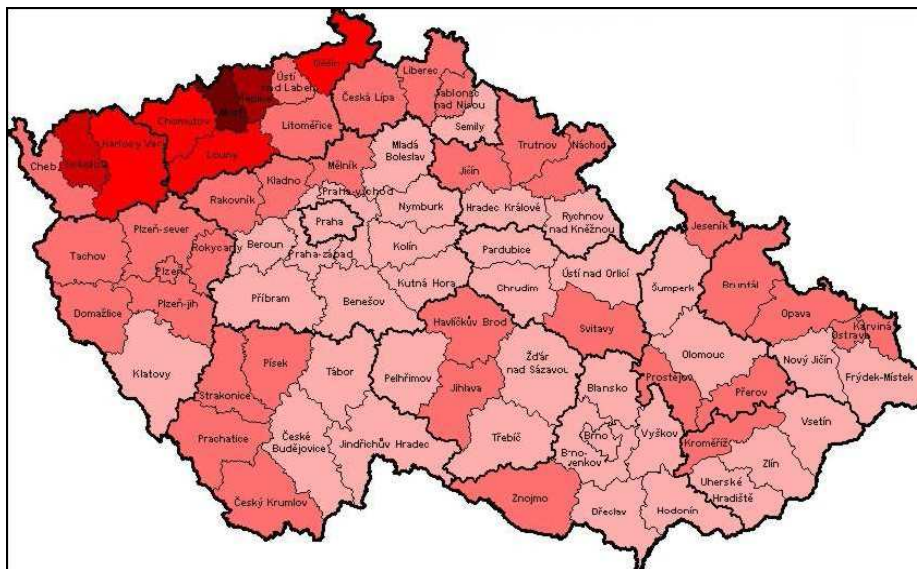

▪ *Senát ČR*

Senátních voleb se za DSSS zúčastnil její předseda Tomáš Vandas. Kandidoval na Mostecku, které si vybral, jak sám uvedl, proto, že zde DSSS měla relativní úspěch ve volbách do Poslanecké sněmovny. Ve volbách neuspěl, do druhého kola se ziskem 1 744 hlasů (5,13 %) nepostoupil. Nejvíce hlasů obdržel v Litvínově – 570 (7,64 %) a v Mostě – 720 (3,77 %). Více než 50 hlasů získal v obcích Horní Jiřetín (52 – 5,28 %), Lom (71 – 5,39) a Meziboří (75 – 5,13 %). Jako pozitivum, kromě Litvínova, hodnotil T. Vandas své zisky v obcích Bečov – 8,93 % (36 osob) a Obrnice – 9,12 % (48 osob).

▪ *Komunální volby*

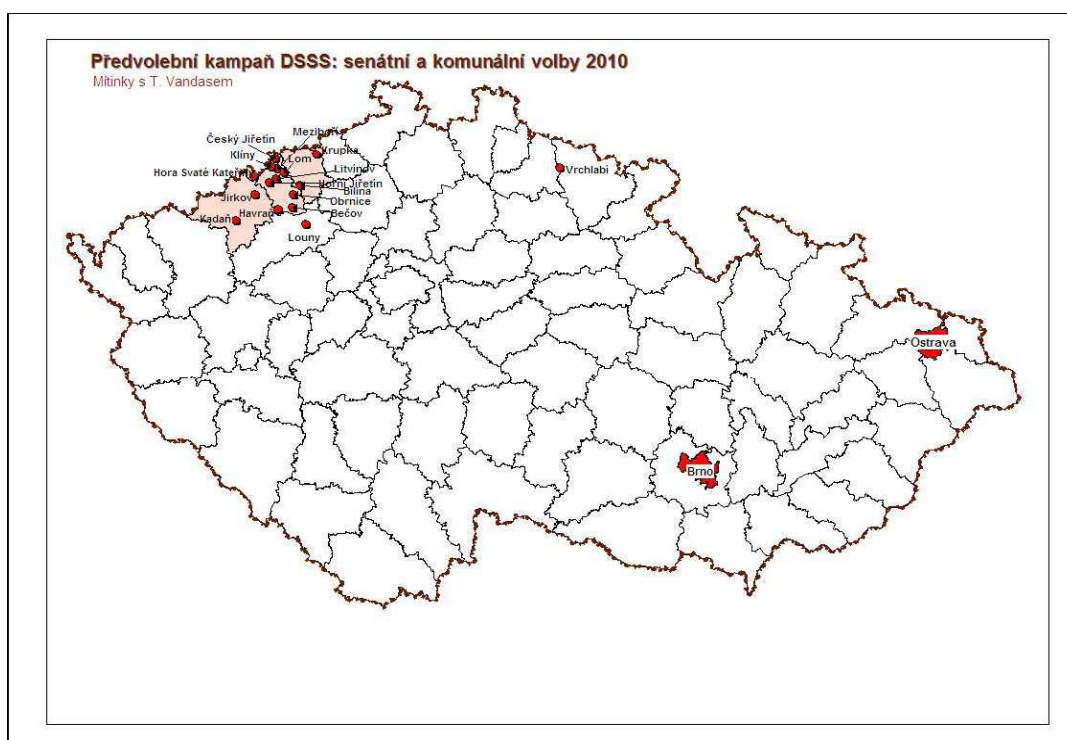
V komunálních volbách, jak vyplývá z níže uvedené mapky č. 3, DSSS soustředila své kandidátky především do krajů **Ústeckého** (Bílina, Hrobčice, Chomutov, Louny, Mašťov, Varnsdorf, Kadaň, Litvínov, Neštětice, Černovice, Jirkov, Krupka, Most, Výsluní), **Moravskoslezského** (Bohumín, Frýdek - Místek, Chotěbuz, Kopřivnice, Mariánské Hory a Hulváky, Orlová, Ostrava - město, Ostrava - Jih, Ostrava - Vítkovice, Slezská Ostrava, Moravská Ostrava a Přívoz, Český Těšín, Havířov, Karviná, Krnov, Opava, Štramberk, Ostrava-Poruba) a **Karlovarského** (Habartov, Horní Slavkov, Chodov, Kaceřov, Karlovy Vary, Radošov, Nejdek, Sokolov, Cheb). Na několika místech nasadila kandidáty v krajích Pardubickém (Čankovice, Polička, Hrochův Týnec, Lipovec, Chrudim, Pardubice) a Jihočeském (Tábor, Týn nad Vltavou, České Budějovice). V ostatních krajích měla kandidáty vždy jenom v jednom městě. Jednalo se o kraje Královéhradecký (Vrchlabí), Liberecký (Harachov), Středočeský (Neratovice), Vysočina (Bystřice pod Pernštejnem), Jihomoravský kraj (Brno), Plzeňský kraj (Plzeň) a hl. město Praha.

Mapka č. 4 ukazuje, kde se konaly volební mítinky s Tomášem Vandasem. Poslední z nich se uskutečnil 9. října 2010. Jak je vidět na mapce, jednalo se o cíleně vybrané lokality, a to jak z hlediska sociálně ekonomických problémů, tak reálných problémů v soužití majority a romské minority. Např. právě Ústecký kraj, kam byly předvolební aktivity DSSS zacíleny, se dlouhodobě potýká s nejvyšší mírou

nezaměstnanosti v rámci ČR, která činila 13,9 % (k 31.12.2010) a s problematikou sociálně vyloučených komunit.¹⁴

Mapka č. 4

Přes veškeré úsilí se DSSS nepodařilo významným způsobem zasáhnout do „volebního klání“ na komunální úrovni. „Větší zisky“ zaznamenala v Ústeckém kraji, které však povětšinou nepřesáhly 4 % hlasů, výjimkou byly obce Černovice (8,73 %), Výsluní (7,50 %), Jirkov (4,33%) a Litvínov (4,23 %). V Moravskoslezském kraji dosáhla DSSS pouze v Ostravě – Vítkovicích 4,43 %; nejméně získala ve Frýdku – Místku (0,12 %) a v Karviné – 0,09 %. S těmito výsledky DSSS spokojena nebyla, jak ostatně uvedl Tomáš Vandas na internetových stránkách strany.

¹⁴ Viz <http://www.ustinadlabem.czso.cz> (Základní ukazatelé nezaměstnanosti podle krajů České republiky k 31.12.2010). V nejhůřší desítku okresů se po většinu roku 2010 nacházelo celkem pět okresů Ústeckého kraje, kromě okresu Most také okresy Děčín, Teplice, Ústí nad Labem a Chomutov. Vysoká míra nezaměstnanosti byla rovněž příznačná pro kraje Moravskoslezský (12,36 %) a Karlovarský (11,39 %), v Jihomoravském kraji činila 10,87 %).

Z obecného, zjednodušeného pohledu, by bylo možné konstatovat, že DSSS poklesl počet příznivců a počet voličů z řad občanů. Nemusí tomu tak přesto být. Voliči – sympatizanti DSSS se mohli rozhodnout volit v komunálních volbách ty kandidáty, anebo politické subjekty, konvergující jistým způsobem k jejich názorům a především mající šanci ve volbách uspět. Proto by bylo zjednodušením explicitně vnímat volební výsledky DSSS jako automatickou ztrátu sympatizantů v určitých lokalitách. I nadále bude zapotřebí tomuto subjektu a jeho aktivitám věnovat zvýšenou pozornost.

Dělnická mládež - DM

- Dne 3. března 2009 bylo u Ministerstva vnitra zaregistrováno občanské sdružení Dělnická mládež jako mládežnická organizace Dělnické strany.
- Dne 21. března 2009 se v Brně uskutečnil ustavující sjezd DM, na němž bylo zvoleno vedení.

Předsedové

Martin Zbela (21. březen 2009 – 29. březen 2010)

Erik Lamprecht (od 29. března 2010)

Tiskoviny

Hlas mládeže (od 1. července 2009)

Aktivity v roce 2010

Jako mládežnická organizace DSSS nadále působilo občanské sdružení Dělnická mládež (DM). Ta zpočátku roku v důsledku událostí týkajících se DS sama čelila možnosti rozpuštění ze strany Ministerstva vnitra ČR.¹⁵ Aby tomuto kroku předešla, upravila na doporučení ministerstva svůj program a vypustila z něj některé problematické body. Stejně jako DSSS se nadále snažila vystupovat nekonfliktně. Činnost jejích členů byla zaměřena výhradně dvěma směry, na pořádání vlastních sportovních dnů, výletů a kulturních akcí a na podporu aktivit DSSS. Členové DM se často účastnili akcí DSSS jako pořadatelská služba, mluvčí, anebo „stafáž“. Dále se účastnili akcí jiných subjektů, např. Autonomních nacionalistů. Velmi aktivně se DM angažovala v akcích na podporu DSSS, a to především různorodou propagační činností, rozdáváním letáků. Jako příklad lze uvést tzv. „akci Školní dvůr“, kdy členové DM rozdávali letáky a prováděli nábor nových členů před základními a středními školami v Praze, Brně, Litvínově a Mostě. Prostřednictvím DM, která má silnější pozice v Brně, byla aktivizována i linie moravistického hnutí. Cílem kampaně „Moje srdce pro Moravu“ je zajištění podpory pro DSSS v tomto prostředí.

V lednu 2011 se konal v Praze III. sjezd DM. Bylo na něm zvoleno předsednictvo¹⁶ a přijato níže citované usnesení.

Usnesení III. sjezdu Dělnické mládeže ze dne 15.1.2011 v Praze

1. „Dělnická mládež si zvolila předsednictvo ve složení: Předseda Erik Lamprecht, místopředseda Lucie Šlégrová, místopředseda Jakub Svoboda, tajemník Jiří Dudák, hlavní pokladník Barbora Vařáková, člen předsednictva Jan Mrázek a člen předsednictva David Kundl'a.
2. Členské příspěvky jsou od nynějška povinné pro všechny členy bez výjimky, pracující i studující. Výše příspěvků zůstává 300 Kč na rok nebo 150 Kč na půl roku.

¹⁵ Viz podkapitola 2.1.1.3 Uplatňování státní moci na úseku práva sdružovacího, s.14.

¹⁶ Předsedou zůstal Erik Lamprecht, místopředsedkyní pro Čechy Lucie Šlégrová a místopředsedou pro Moravu a Slezsko Jakub Svoboda.

3. *Dělnická mládež, jako ze své podstaty sdružení prosazující principy svobodné společnosti, odsuzuje probíhající politické procesy ve jménu boje proti domnělým extremistům, novodobým třídním nepřátelům, ve kterých spatřuje záminku pro další omezování svobody a soukromí běžných lidí. K zaujetí stejného stanoviska tímto vyzýváme také všechny občany a sdružení se smyslem pro spravedlnost napříč politickým spektrem“.*¹⁷

2.1.1.2 Krajně nacionalistické skupiny

Nacionalistická scéna v roce 2010 stejně jako v předchozích letech stagnovala. Postrádala dlouhodobější strategii, vůdčí osobnost a zastřešující hnutí či politickou stranu, jež by mohla uspět ve volbách. Skutečně aktivních osob je pouze několik desítek. Navíc mezi nimi často panují vyhrcoené osobní vztahy a nevraživost, které znemožňují spolupráci jednotlivých skupin.

Aktivity všech českých nacionalisticky orientovaných subjektů nebyly v roce 2010 z bezpečnostního hlediska nijak významné. Žádná ze skupin na sebe výrazně neupozorňovala. Případné pokusy oslovit občany formou veřejných pochodů a letákových kampaní skončily neúspěchem. Stejný výsledek pro nacionalistické strany přinesly i říjnové volby do obecních zastupitelstev. Do budoucna nelze očekávat znatelné posílení jejich vlivu na české politické scéně.

Národní strana - NS

V posledních letech nejvýznamnější nacionalistický subjekt Národní strana (NS) ukončila svou činnost na přelomu let 2009 a 2010. Několik jejích aktivistů uvažovalo o založení nové politické strany, nakonec se však rozhodli převzít skomírající České hnutí za národní jednotu (ČHNJ). To pod novým vedením navázalo na protiislámskou rétoriku NS a zaměřilo se proti výstavbě mešit a islámských komunitních center v ČR. Koncem roku 2010 její členové rozjeli letákovou kampaň proti výstavbě mešity v Hradci Králové.

Národní sjednocení - NSJ

Svou činnost nadále vyvíjelo Národní sjednocení (NSJ), kde v průběhu roku došlo k obměně na předsednickém postu. V návaznosti na to byly zaznamenány snahy o aktivizaci strany. I přesto byla činnost NSJ nevýznamná.

2.1.1.3 Rok 2010: Trendy na pravicově extremistické scéně

- Hlavním trendem je rostoucí a všestranné využívání možností internetového prostředí, zejména sociálních sítí k propagaci různých subjektů, jejich cílů a ideologie, sdílení obrazových a zvukových materiálů, komunikace.
- Na jedné straně inklinace k decentralizovaným strukturám a lokálně působícím a aktivizujícím buňkám.
- Na druhé straně určitá inklinace a snahy o sjednocení scény, která by sloužila jako potenciální elektorát a podpora DSSS.
- Akcentace tématu stíhaných „soukmenovců“.

¹⁷Viz <http://www.delnickamladez.cz> („Sjezd DM: Nové tváře v předsednictvu a odsouzení politických procesů“). Staženo dne 19.1.2011.

- Akcentace sociálních témat, kritika vládních reforem i vlády a tzv. „Systému“ jako celku.
- Razantní úbytek koncertů a hudební produkce na území ČR.
- Pořádání koncertů českými subjekty v blízkém zahraničí pro české posluchače, (mají radikálnější ráz než obdobné akce na území ČR).
- U veřejných akcí a shromáždění znatelná opatrnost při projevech účastníků.
- Pokračuje trend spojování shromáždění různých subjektů této scény, především AN a DSSS.
- Propojení a vazby na ideologicky spřízněné organizace a subjekty v zahraničí – účast českých pravicových extremistů na akcích v zahraničí.

2.1.1.4 Uplatňování státní moci na úseku práva sdružovacího vůči pravicově extremistickým subjektům

Dělnická strana

Jednání o rozpuštění politické strany Dělnická strana proběhlo ve dnech 11. až 14. ledna 2010. Dne 17. února 2010 byla politická strana rozhodnutím Nejvyššího správního soudu (dále jen NSS) rozpuštěna.¹⁸ V této souvislosti je třeba uvést, že dne 31. března 2010 pravomocně skončil spor Dělnická strana ca Česká republika – Ministerstvo vnitra, žaloba na odstranění neoprávněného zásahu do dobré pověsti. Městský soud v Praze usnesením sp.zn.: 2 Cm 43/2007-25 ze dne 26. února 2010 řízení zastavil.

Dne 15. března 2010 podala proti rozsudku NSS dovolání k Ústavnímu soudu ČR.

Dne 27. května 2010 I. senát Ústavního soudu České republiky odmítl usnesením návrh Dělnické strany, v němž požadovala zrušení rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17.2.2010, čj. Pst 1/2009 – 348, kterým rozhodl o jejím rozpuštění, jako zjevně neopodstatněný.¹⁹ Poté, co bylo odvolání k Ústavnímu soudu odmítnuto jako neodůvodněné, Dělnická strana podala na Českou republiku žalobu k Mezinárodnímu soudu pro lidská práva ve Štrasburku.²⁰

Dělnická mládež (DM)

Občanské sdružení Dělnická mládež (DM), které bylo v závěru roku 2009, 30. prosince upozorněno na nedovolenou činnost v souvislosti s jeho programem, veřejnými projevy jeho představitelů a články zveřejněnými na webu Dělnické mládeže.²¹ Dělnická mládež reagovala na podnět Ministerstva vnitra dne 3. února 2010 s tím, že se vyjádří pouze vůči námitkám, které budou překážkou její existence podle zákona o sdružování občanů.

¹⁸ K rozhodnutí NSS o rozpuštění politické strany Dělnická strana podrobně viz Strategie boje proti extremismu v roce 2009. Část I: Problematika extremismu na území České republiky v roce 2009 (podkapitola 2.6.1.3 Významná soudní rozhodnutí. Rozsudky vydané NSS). Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, Praha 2010, s. 32 – 33.

¹⁹ Viz <http://www.usoud.cz/clanek/3433>

²⁰ O podání této žaloby na Českou republiku informovala média na základě tiskového prohlášení DS (SS). Znění žaloby ve věci rozpuštění DS nebylo na webových stránkách DSSS zveřejněno.

²¹ Podrobně k výhradám Ministerstva vnitra vůči činnosti občanského sdružení Dělnická mládež viz Strategie boje proti extremismu v roce 2009. Část I: Problematika extremismu na území České republiky v roce 2009, (podkapitola 2.1.1 3 Uplatňování státní moci na úseku práva sdružovacího). Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, Praha 2010, s.8 - 9.

Po vyhlášení rozsudku ve věci rozpuštění Dělnické strany vydalo předsednictvo DM oznámení, v němž se distancovalo od možné podpory nacionálního socialismu Hitlerova Německa²². DM dále změnila svoji internetovou prezentaci, kde došlo k odstranění původního loga a původního programu Dělnické mládeže. Tehdejší předseda Martin Zbela rovněž avizoval prostřednictvím internetové prezentace posun v činnosti DM, došlo k volbě nového vedení a k přijetí nových programových cílů, ke změně došlo i v přihlášce, kterou musí každý člen podepsat a kde svým podpisem stvrzuje prohlášení „odsuzuji totalitní ideologie 20. století, zejména nacismus a komunismus.“ Vzhledem k tomu, že občanské sdružení DM upustilo ve vazbě na výzvu Ministerstva vnitra od vytýkaného jednání nebylo k jeho rozpuštění v roce 2010 přistoupeno.

Přestože členové DM nadále vystupují odmítavě vůči menšinám, oslavují shromáždění v Janově v roce 2008²³ a přetrvává určitá provázanost s neonacistickou scénou²⁴, nejsou zde nyní dány důvody pro právní kroky vůči tomuto občanskému sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o právu sdružovacím.

Klub vojenské historie 4. SS – Panzergrenadier division „SS – Polizei“, Klub vojenské historie Das Reich

V roce 2010 byl podán návrh na registraci občanského sdružení s názvem Klub vojenské historie 4. SS – Panzergrenadier division „SS – Polizei“ Čeložnice a návrh na registraci Klubu vojenské historie Das Reich. V obou případech dospělo Ministerstvo vnitra k závěru, že dle předložených stanov se jedná o občanská sdružení nedovolená, neboť jejich cílem je jinak porušovat ústavu a zákony a jsou tudíž dány důvody pro omezení výkonu sdružovacího práva v intencích § 4 písm. a) zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. V této souvislosti byly vzaty v úvahu jednak zamýšlené názvy předmětných občanských sdružení a jednak proklamované aktivity související s prezentací militárií spjatých s jednotkami Waffen – SS.

2.1.2 Levicový extremismus

2.1.2.1 Anarchoautonomní hnutí

Rok 2010 nebyl pro anarchoautonomní scénu nijak výjimečný. V porovnání s předchozím rokem, charakterizovaným částečnou aktivizací hnutí, pokračovala stagnace činnosti jejich aktivistů.

Snahy o revizi antiautoritářského hnutí, o jeho sjednocení a opětovnou aktivizaci, o nalezení nových strategií a mobilizačních témat, která by byla schopna oslovit širokou

²² Zdroj: (http://www.delnickamladez.cz/zprava-18_2_10). Přístupné dne 18. 3. 2011.

²³ Např. 17. listopad 2008, kdy došlo v Janově ke střetům mezi policií a neonacisty, kteří se snažili proniknout do romské lokality, vykresluje web DM následovně: „Naposledy před dvěma lety se na litvínovském sídlišti Janov shromáždilo na dvě tisícovky lidí, aby vyjádřily svoji solidaritu s lidmi, s kterými je pojilo pouto vzácné a dnes tolik pošlapávané - pouto národní pospolitosti. Byli však napadeni policií státu, ve kterém rozhodují peníze a chamtivost namísto slušnosti charakteru. Tentokrát se však nedali porobit, tak jako je obvyklé. Ten den se mladí i staří ruku v ruce společně postavili jeden za druhého a ukázali tak mocným, že se mají čeho bát.“ Zdroj: (http://www.delnickamladez.cz/17_-listopad---den-odporu). Přístupné dne 18. 3. 2011.

²⁴ Např. místopředsdkyně nadále zůstává Lucie Šlégrová známá svými sympatiemi k neonacistickému hnutí. V reportáži ze sportovního dne DM pak účastníci akce pózují před velkou vlajkou Národního socialismu, na fotografiích lze pak spatřit jednoho ze členů DM v tričku s nápisem Svobodný odpor. Dostupné na: (<http://www.delnickamladez.cz/sportovni-den-dm-cislo-dve>). Přístupné dne 18. 3. 2011.

veřejnost či snaha opětovně do hnutí vnést anarchismus jako ideový proud zůstaly nadále spíše jen v teoretické rovině.

K útlumu došlo zejména v oblasti pořádání veřejných shromáždění a demonstrací. Příznivcům antiautoritářského hnutí se podařilo v roce 2010 uspořádat v podstatě jen dvě veřejné akce, obě konané dne 1. května 2010. Šlo o již tradiční prvomájové oslavy – anarchistický pochod Prahou pořádaný Československou anarchistickou federací (ČSAF), na který navazoval kulturně zaměřený „open-air“ festival Antifašistické akce (AFA/ANTIFA) na Císařské louce v Praze.

Mimo uvedené vlastní akce se anarchoautonomové s ohledem na svůj mobilizační potenciál a akceschopnost účastnili akcí jiných levicově orientovaných subjektů. Stejně jako zástupci marxisto – leninské scény se zapojili do občanských protestů proti úsporným opatřením nové vlády.

Místo pořádání veřejných shromáždění se příznivci této části levicového spektra v uplynulém roce zaměřili na aktivity směřující dovnitř hnutí, jako jsou různé přednášky, diskuze, promítání filmů, výstavy, koncerty, benefiční a vzpomínkové akce apod. K prezentaci svých myšlenek využívali zejména internet a dále nejrůznější informační a letákové kampaně.

Jednou z náplní činnosti antiautoritářského hnutí zůstal boj proti příznivcům krajní pravice. Spočíval zejména v monitoringu činnosti neonacistů a zveřejňování získaných informací na internetových stránkách AFA/ANTIFA²⁵. Kromě toho antifašisté, stejně jako v předešlých letech, pokračovali v přímých fyzických útocích na své ideové odpůrce.

V rámci solidárních kampaní se čeští anarchoautonomové zabývali situací zahraničních kolegů čelících represi ze strany státu. Jejich zájem vzbudilo především dění v Řecku. Na konci dubna 2010 se osoby napojené na levicově extremistickou scénu pravděpodobně podílely na žhářském útoku na řeckou ambasádu v Praze. Tomu nasvědčoval především nápis Giannis (s anarchistickým symbolem „A v kruhu“ místo písmene „A“) na fasádě budovy ambasády, který odkazoval na vězněného řeckého anarchistu Giannise Dimitrakise.

Nejvýznamnějšími subjekty české anarchoautonomní scény v roce 2010 nadále zůstaly neregistrované organizace **ČSAF a AFA/ANTIFA**. Vedle nich se v ČR nachází celá řada regionálních anarchisticky či antifašisticky orientovaných autonomních skupin. Jejich činnost však byla z hlediska celostátního měřítka nevýznamná.

2.1.2.2 Marxisticko-leninsky orientované skupiny (neobolševismus, trockismus)

Marxisticko – leninská část levicového spektra nezaznamenala v roce 2010 podstatnějších změn a její představitelé se výrazněji neprojevovali. Činnost jednotlivých uskupení byla ovlivněna problémy, které přetrvávají již několik let. Za nejzávažnější lze považovat neschopnost oslovit širší spektrum mladých lidí a s tím související zanedbatelná členská základna a nedostatečný mobilizační potenciál.

Nejvýraznějším subjektem byl **Svaz mladých komunistů Československa (SMKČ)**. Ten se i nadále prezentoval jako jediný legitimní nástupce **Komunistického svazu mládeže (KSM)**, a to i přesto, že ten byl v roce 2010 opět legalizován²⁶.

²⁵ www.antifa.cz

²⁶ Městský soud v Praze zrušil dne 27. ledna 2010 rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR z října 2006 o rozpuštění KSM. Formálně tak byla existence tohoto občanského sdružení obnovena. Jeho členové však nebyli kromě prezentace na internetu nijak aktivní.

Přestože byl SMKČ neaktivnějším neobolševickým uskupením, jeho činnost nebyla nijak významná. S ohledem na svou neakceschopnost členové svazu téměř rezignovali na pořádání vlastních veřejných shromáždění. Když už nějaké uspořádali, proběhlo zcela bez zájmu veřejnosti. Jako již dříve tedy preferovali interní, veřejnosti uzavřené akce nebo se zapojovali do aktivit jiných levicově orientovaných subjektů.

Při své politické agitaci využívali aktuální společenská témata, zejména kritizovali vládní reformy týkající se úsporných opatření, konkrétně zavedení školného na vysokých školách či snižování platů státních zaměstnanců, a dále vyjadřovali nesouhlas s umístěním střediska včasné výstrahy amerického protiraketového systému na území ČR. Z počátku roku věnovali svou pozornost problematice boje s pravicovým extremismem.

Nejvýznamnějším zástupcem trockistické scény se stala **Nová antikapitalistická levice (NAL)**.²⁷ Ta vznikla koncem roku 2009 v důsledku snah o sjednocení roztržitého trockistického spektra. Působila jako platforma sdružující jednotlivce na osobním principu, kteří tak mohli zároveň vyvíjet činnost v rámci svých původních uskupení.

Aktivisté NAL se v průběhu roku rozhodli pokusit se o transformaci uskupení v politickou stranu a na jaře zahájili sběr podpisů potřebných pro registraci. Tato snaha se však ukázala jako příliš ambiciózní, jelikož se jim prozatím dostatečný počet podpisů nepodařilo shromáždit.

Ani samostatné akce NAL nedokázaly vzbudit zájem veřejnosti, proto její členové - stejně jako neobolševici ze SMKČ - participovali na veřejných shromážděních jiných subjektů, a to zejména v souvislosti s protesty proti úsporným opatřením vlády. Za zmínku stojí i jejich zapojení do projektu Českého sociálního fóra, které jim umožnilo prezentovat své myšlenky v kolektivu, v němž měli převahu a rozhodující vliv zástupci neextremistických skupin.

Aktivity ostatních marxisticko – leninsky orientovaných skupin nebyly v roce 2010 významné.

2.1.2.3 Rok 2010: Trendy na levicově extremistické scéně

- Tato scéna se dělí do následujících hlavních proudů: anarchistického, enviromentálního, marxisticko – leninského a na radikální anarchoautonomní scénu, která je součástí mezinárodní platformy Antifa.
- Hlavním trendem je rostoucí a všestranné využívání možností internetového prostředí, zejména sociálních sítí k propagaci různých subjektů, jejich cílů a ideologie, sdílení obrazových a zvukových materiálů, komunikace.
- Nadále byla patrná vedoucí role Československé anarchistické federace – ČSAF, sjednocující další anarchistické i anarchoautonomní směry a subkultury. Stává se informačním portálem.
- Progresivně se prosazovaly především anarchoautonomní buňky nezávislé na ČSAF.
- Stupňování akcí Antify, zaměřených proti ultrapravicí.
- Zvýšené aktivity v oblasti ochrany a práv zvířat.
- Ujímání se sociálně - ekonomických témat, kritika vlády a restriktivních opatření, včetně výzev k participaci na protivládních protestních demonstracích.

²⁷ Viz <http://www.antikapitalista.cz>

- Percepce událostí v zahraničí, vyjadřování solidarity zahraničním nebo mezinárodním subjektům, provázené i finančními sbírkami (pořádání různých benefitů a akcí).
- Neměnný zůstává trend působení většího množství iniciativ na mezinárodní platformě, nevztahujících se ke konkrétnímu státu, a to od anarchismu a Mezinárodní anarchistické federace přes iniciativu ANTIFA a Good Night White Pride až po radikální Black Block.

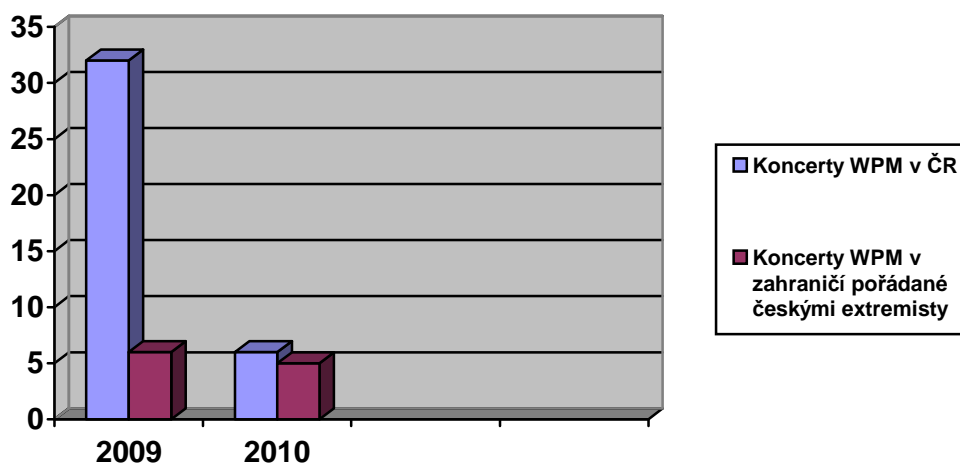
2.2 Problematika koncertů pravicově extremistických hudebních skupin a pravicově extremistických demonstrací, pravicově extremistické webové stránky dostupné na Internetu

2.2.1 Problematika koncertů White Power Music (hudba „bílá síla“)

V roce 2010 bylo na území České republiky zaznamenáno pouze 6 koncertů White power music (dále jen WPM). Pokračoval tak trend poklesu těchto akcí, který se výrazně projevil již v roce 2009 – 18 (v r. 2008 – 34 koncertů WPM). Hlavními pořadateli byli jednotlivci nebo místní buňky organizací Autonomní nacionalisté (AN) a Národní odpor (NO). Na rozdíl od r. 2009 neprojevovala v této oblasti žádné aktivity ženská odnož Národního odporu – Resistance Woman Unity (RWU). Na klesající trend koncertů WPM mělo vliv jak trestní stíhání, vedené proti skupině organizátorů pravicově extremistických koncertů (TS Power), tak i paralyzování aktivit RWU (TS Lotta).

Koncerty WPM se vyznačovaly značnou umírněností. Ta byla patrná nejen v textech jednotlivých kapel, ale i v jejich vystupování a v celkové atmosféře projevů na koncertech. Jednotlivé skupiny mají obvykle k dispozici více verzí textů a na území ČR používají ty s nezávadným obsahem. Průměrná účast na těchto koncertech se pohybovala mezi 80 až 150 osobami. I nadále byly koncerty využívány k distribuci zájmových a propagačních materiálů (např. trika, mikiny, buttony či samolepky), k prodeji CD s alby domácích i zahraničních WPM kapel, anebo ke sbírkám na podporu tzv. „politických vězňů“ – P.O.W. (Prisoners of War). Úměrně s potřebou zvýšené opatrnosti však klesala přitažlivost těchto koncertů ve srovnání s WPM koncerty z předchozích let. Na účast měly přirozeně vliv i konspirativní opatření, kdy o konání koncertu věděl pouze úzký okruh pozvaných osob. Bez dopadu nebyla ani skutečnost, že chyběly dobře zabezpečené prostory k pořádání koncertů, tj. především z hlediska jejich uzavřenosti a zvukotěsnosti, které by znemožňovaly policejní monitorink. I proto byl nadále znatelný trend, kdy se pravicovní extremisté zúčastňovali koncertů kapel, které kdysi působily v rámci WPM scény (kapely Randall Gruppe či Outrage),²⁸ anebo navštěvovali koncerty kapel, které obecně nepatří do WPM scény (plzeňský Ortel či Orlík revival).

²⁸ Objevily se rovněž případy, kdy byly koncerty pořádány na podporu pravicově extremistické scény, např. brněnský koncert Randall Gruppe na podporu P.O.W (Prisoners of War), anebo koncert stejné kapely ve Veselí na Moravě, konaný po pietním pochodu za Stanislava Loveckého.

Přetrvávající obavy z trestního stíhání vedly rovněž k pokračování trendu pořádání WPM koncertů v zahraničí, kde jako místa konání bývají vytypovány vhodné objekty v menších či středně velkých obcích, pro české účastníky dobře dostupných. Koncerty jsou pořádány českými subjekty a pro české publikum. Pokud jsou na nich přítomni někteří zahraniční účastníci, je to zpravidla na základě známosti a osobního pozvání. Minimalizací domácího publika dosahují čeští organizátoři toho, že pořádání těchto koncertů uniká pozornosti místních bezpečnostních složek a úřadů a tudíž si mohou dovolit radikálnější produkci než v ČR. V průběhu roku 2010 bylo v zahraničí uspořádáno pět koncertů, a to na Slovensku (1), v Polsku (3) a ve Spolkové republice Německo (1). Jejich pořadatelé byly většinou osoby z buněk NO Slezsko a dále NO Krušnohoří s kapelami Silesian Division (Divize Slezsko) a Fascist Agressive²⁹. Účast na těchto koncertech se pohybovala okolo cca 50 – 100 osob.

Dalším trendem bylo organizování společné dopravy na koncerty v zahraničí, pořádané místními organizacemi jako memoriály ikonických osob hnutí (např. Ian Stuart Donaldson či Joe „Hammer“ Rowen). Tyto koncerty se často vyznačují otevřenou propagací a projevy současných neonacistických organizací, nevylučují odkazy na éru nacismu. Byly zaznamenány případy domluvy a koordinace dopravy na mezinárodně známé koncerty do italského Veneta nebo do Maďarska. Byl zaznamenán případ organizování dopravy i na WPM koncert ve Velké Británii. Rovněž byla podchycena opakovaná účast českých WPM kapel v zahraničí, a to v Maďarsku a Itálii (plzeňská kapela Conflict 88), ve Spolkové republice Německo v Deggendorfu (Legion S a Right Klay) a v Polsku (Right Klay).

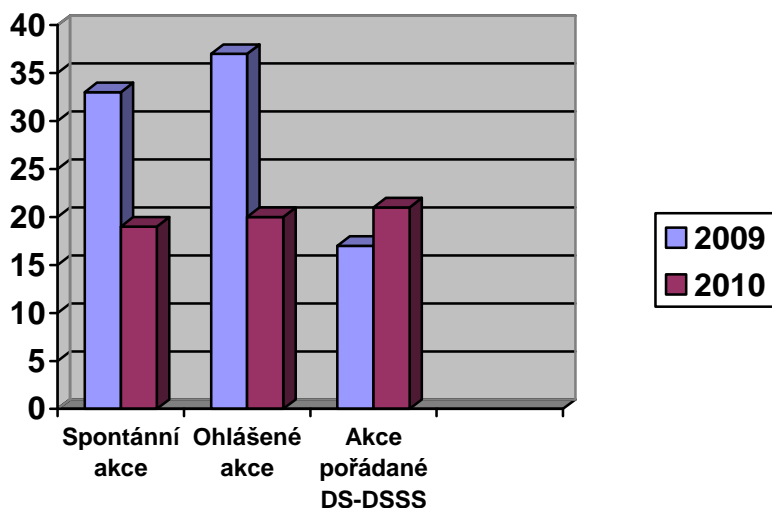
2.2.2 Demonstrace a shromáždění pravicových extremistů

Shromáždění pravicových extremistů zůstávala i v roce 2010 hlavním prostředkem sloužícím ke zviditelnění a získání podpory veřejnosti. Celkem bylo zaznamenáno 60 různých shromáždění (76 v r. 2009). Jednalo se o ohlášená shromáždění (20), spontánní akce (19) a akce spojené s činností Dělnické strany sociální spravedlnosti - DSSS, resp. Dělnické mládeže - DM (21). V případě DSSS se jednalo o předvolební mítinky, shromáždění, která byla sice četná, ale vzhledem k mizivému veřejnému zájmu bezvýznamná. Kromě toho došlo k provokačním akcím DSSS (hlídky DSSS v Praze – Smíchově, prohlídka mosteckého sídliště Chánov).

²⁹ Již názvy těchto skupin zřetelně poukazují na ideologickou příslušnost.

Účast osob z České republiky byla dále zadokumentována v dalších 20 demonstracích a veřejných akcích v zahraničí. Zejména se jednalo o účast na akcích v Německu, kde mají čeští pravicoví extremisté poměrně četné a úzké vazby s místními organizacemi Národního odporu (National Widerstand), Autonomního nacionalismu (Autonom Nationalist) či obecně nacionálně - sociálního hnutí, které je základem vazby DSSS a NPD (Nationaldemokratische Partei Deutschlands). Zástupci NPD se zúčastňovali akcí pořádaných DSSS a naopak. Jako příklad lze uvést mítink DSSS s názvem Den národní jednoty, který se konal 28. října 2010, a na němž vystoupila delegátka NPD Katrin Köhler.

V roce 2010, na rozdíl od r. 2009, byl pro akce, až na výjimky, příznačný poměrně bezkonfliktní průběh. Docházelo pouze k individuálním střetům s policií. Veřejná shromáždění pravicových extremistů byla, až na výjimky, řádně ohlášená. Svolavatelem bývala sympatizující osoba, nespjatá však přímo s jádrem místní organizace nebo scény. Zaznamenány byly rovněž spontánní demonstrace. Ve většině případů byly zaměřeny proti probíhajícímu trestnímu stíhání tzv. „soukmenovců“ a na podporu „politických vězňů“. Nejvýznamnější spontánně připravenou akcí byl protest proti průvodu homosexuálů v Brně, Queerparade, dne 26. června 2010, kterého se účastnilo cca 200 pravicových extremistů.

Dále se uskutečnily demonstrace a akce, které byly koordinovány prostřednictvím internetu, zejména sociálních sítí. Patřila mezi ně např. akce zorganizovaná při příležitosti 17.11. v Litvínově – Janově jako pieta k připomenutí střetů přívrženců DS a AN s Policií ČR. Byla ohlášena místními obyvateli, kteří zajišťovali pořadatelskou službu, a využita i k politickému mítinku DSSS, který se, kromě místních otázek soužití s Romy, dotkl stíhání P.O.W. a kritiky vlády.

Mezi neaktivnější subjekty pořádající veřejná shromáždění patřily DSSS, DM a AN, jejichž lokální buňky pořádaly jak pietní a protestní shromáždění, tak spontánní demonstrace. Zmínit lze např. akce ve Svitavách, Plzni a Ostravě (17.11.2010), anebo demonstraci proti politickým procesům, organizovanou pražskými a kladenskými autonomními nacionalisty a osobami z Národního odporu dne 23.10.2010 za účasti cca 250 až 300 osob.

Závěrem je třeba konstatovat, že účast na akcích přesahující 200 osob byla výjimkou. Obvykle se pohybovala mezi 100 – 120 osobami. Vliv na to měly obavy

z policie a možného trestního stíhání, posilované viditelným tlakem ze strany státních orgánů a medializací vybraných případů stíhání osob ve spojení s propagací zakázaných hnutí při demonstracích. Vypovídá o tom i skutečnost, že nebyly zaznamenány akce, jejichž pořadatelem by byly přímo součástí či buňky Národního odporu.

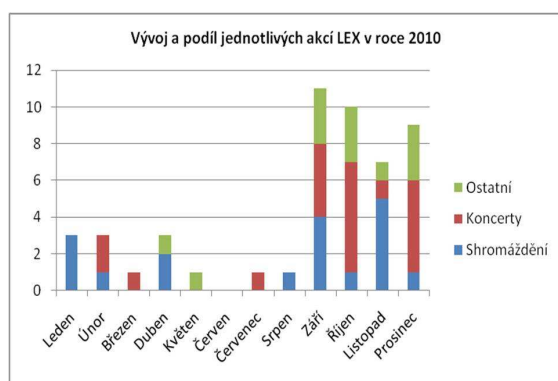
2.2.3 Ostatní akce pravicových extremistů

Kromě veřejných akcí a shromáždění pořádaly krajně pravicové subjekty i akce s vyloučením veřejnosti, anebo akce přímo soukromé. Patřily mezi ně různé schůze, sjezdy, anebo oslavy narozenin a dalších soukromých událostí či různá sportovní utkání. Celkem bylo zaznamenáno 55 akcí na území ČR a účast na třech akcích v zahraničí, především v Německu.

Z hlediska Policie ČR lze jako poměrně rizikové vnímat informace o konání letních či jiných zájmových táborů, anebo o účasti a organizování různých paintballových či airsoftových bitev. Tyto aktivity slouží zejména ke zdokonalení se v různých technikách, taktikách a procedurách na bojovou přípravu. Výjimkou nejsou ani tematicky zaměřené „boot campy“, primárně cílené na bojovou přípravu. Přívrženci pravicově extremistické scény jsou obecně známi oblibou v militáriích, kultu disciplíny, vojenské cti a skupinové síly. Část členské základny se pohybuje v rámci spolků a klubů vojenské historie, zejména se zaměřením na 2. světovou válku a německou armádu. Ve spojitosti s tím se objevují zbraně a munice z té doby, získané aktivním vyhledáváním detektory a vykopáním.³⁰

2.3 Aktivity levicových extremistů

2.3.1 Shromáždění a veřejné akce

V roce 2010 bylo zaznamenáno celkem 10 významnějších veřejných shromáždění. Jednalo se např. o demonstraci proti rasismu pořádanou AFA a ČSAF v únoru 2010, dvě krátkodobé, symbolické blokády hranic u Mikulova, jejichž cílem bylo poukázat na enviromentální hnutí a především na případ 13 stíhaných rakouských aktivistů, obviněných z terorismu, za vniknutí do farmaceutické laboratoře a poničení jejího vybavení či v prosinci 2010 protest před budovou běloruského zastupitelského úřadu

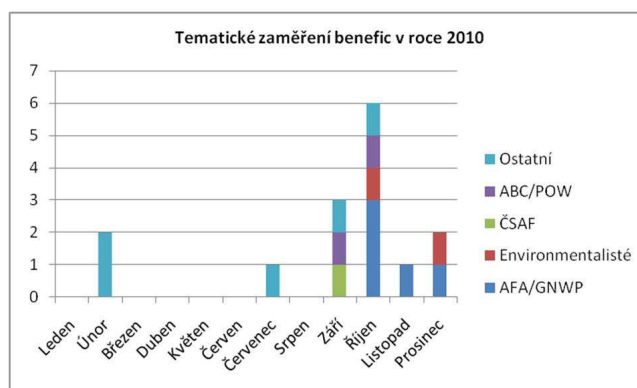
proti zadržení běloruských anarchistů. Celková účast na takovýchto demonstracích se dle Policie ČR pohybuje kolem 20 – 25 osob.

2.3.2 Benefice a koncerty

V roce 2010 bylo zaznamenáno 14 významnějších koncertů, benefic, zaměřených na podporu témat jakými jsou např. Anarchist Black Cross (ABC) – podpora vězněným anarchistům, propagace práv zvířat či např. veganství apod. Koncerty často souvisely

³⁰ Je však třeba uvést, že na tyto a výše uvedené aktivity pravicových extremistů nelze obecně a jednoznačně nahlížet extremistickým prizmatem. Pro některé z nich nepředstavují tyto aktivity další radikalizační prvek, ale, stejně jako pro většinu osob z majoritní populace, spíše způsob odrazení.

s rostoucí aktivitou enviromentálních hnutí. V šesti případech se jednalo o koncerty na podporu organizace AFA/ANTIFA. Průměrná účast na koncertech se pohybovala mezi 90 – 120 osobami. Zaznamenány byly i koncerty s vyšší účastí jako např. Active Punx či Fluff Fest v Rokycanech. Zájem o tyto koncerty zvyšuje vystupování hudebních skupin ze zahraničí. Koncerty byly a jsou využívány, stejně jako u pravicových extremistů, k šíření a prodeji materiálů symbolických pro tuto scénu či propagujících její ideologické směry a cíle.

2.3.3 Ostatní akce

Poměrně významné jsou akce pořádané organizací AFA/ANTIFA. Určité radikální a na místní úrovni působící skupiny pořádají různé přípravné a výcvikové tábory, resp. semináře, jejichž účelem je jak fyzická, tak taktická příprava k rozmanitým činnostem počínaje narušováním akcí pravicových extremistů, přes provokace na vlastních levicových akcích a přípravou k napadání jednotlivců sympatizujících s pravicovými extremisty konče.

2.4 Problematika Internetu

2.4.1 Internet a virtuální prostředí

Internet jako progresivní prostředek, je využíván jak pravicovou, tak levicovou extremistickou scénou.

Internetové prostředí využívají **ultrapravicové subjekty** k propagaci vlastních názorů, ideologie, cílů, anebo hnutí jako celku. Slouží jim ke komunikaci a zároveň ke koordinaci, neboť cílem většiny webů spjatých s pravicově extremistickou scénou je mobilizační a aktivující prvek. Selektivně jsou při tom vybírána témata, na která se daná organizace, subjekt nebo hnutí bude zaměřovat. Jednotliví uživatelé často využívají subjektivního pocitu anonymity, který bývá v některých případech objektivní díky dobře zabezpečeným serverům. Je tak umožněno sdílení obrazových a zvukových materiálů, které často symbolizují či propagují zakázaná hnutí. Často jsou využívány servery a poskytovatelé v zahraničí, a to ve státech s poměrně benevolentními zákony ve vztahu k obsahu webových stránek (např. USA, Švédsko).

Ke komunikaci dochází zejména prostřednictvím komunikačních klientů, ICQ, Jabber, Skype, W Live či emaily. Využití realtimové, snadno dostupné a zároveň levné, resp. bezplatné komunikace zvyšuje koordinační a organizační potenciál scény. Při dokazování trestné činnosti tvoří tyto komunikátory jeden z důkazních prostředků. Využívány jsou rovněž virtuální sociální sítě, zejména servery na bázi Facebooku. Umožňují nejen vytváření kontaktu „přátel“, s nimiž je možné vést jak individuální, tak

skupinovou reálnou komunikaci, ale zároveň sdílet obrazové či zvukové materiály. Poměrně specifickým prvkem je pak např. možnost zakládání různých akcí, kdy je možné prostřednictvím sociálních sítí mobilizovat uživatele k fyzické účasti.

Pro některé subjekty a jednotlivce působící v rámci **levicově extremistické scény** představuje internetové prostředí převažující či hlavní prostředek pro jejich činnost a vystupování. Samozřejmě, upevňuje rovněž i pozici hlavních subjektů této scény, zejména ČSAF.

Poměrně časté v rámci této scény je využívání blogů, anebo informačních až publikačních zdrojů. Hlavní zaměření levicových extremistů se soustředí na distribuci informací o jejich cílech, k propagaci hnutí. Přirozeně, ze strany některých radikálních subjektů se objevují výzvy k revoluční změně stávajícího systému. Informační portály a blogy, např. Jaime, jsou mezi sebou vzájemně propojené, přičemž tato vazba je i na mezinárodní platformy domácích hnutí. K poměrně velkému spektru činností jsou využívány virtuální sociální sítě, obzvláště Facebook. Slouží jak k propagaci či distribuci materiálů, tak k udržování kontaktů a komunikace.

2.4.2 Pravicově extremistické webové stránky

Rok 2010 přinesl určité změny v prezentacích názorů a stanovisek na webových stránkách pravicově extremistických subjektů, nejvíce se to týkalo Dělnické strany, resp. její nástupkyně Dělnické strany sociální spravedlnosti a Dělnické mládeže. Do určité míry to platilo i pro Národní odpor a Autonomní nacionalisty.

Nadále, stejně jako v roce 2009, se tyto subjekty, každý svým způsobem, vymezovaly jako bojovníci proti „Systému“ a zároveň jako jeho oběti, obecně byla Policie ČR označována za „ideopolicii“, která není apolitická, nechrání bezpečí občanů a pracuje na politickou objednávku. Z ideologických klišé pravicových extremistů se však nic nevytratilo.

U webových stránek **Národního odporu** bylo viditelné, že nejsou aktivní tak jako v dřívějším období. Svou dikci však v žádném případě neztratily. Přinášely informace jak o domácích, tak zahraničních akcích, nechyběly komentáře a články „nabitě“ menší či větší mírou xenofobie. V lednu 2010 např. komentovaly události ve Francii („*Francie opět v plamenech*“) či kritizovaly postoje USA ke Goldsteinově zprávě OSN ke Gaze („*Dvoustranný útok na mezinárodní humanitární právo*“). V únoru věnovaly pozornost procesu Johna Demjanuka („*Perzekuování Johna Demjanjuka holocaustovými lháři*“), začátkem března byla zveřejněna zpráva o propuštění z vězení E. Zündela, jedné z ikon popírání holocaustu. Významnou byla pro pravicové extremisty návštěva Normana G. Finkelsteina, autora knihy *Průmysl holocaustu*. Webové stránky Národního odporu na jeho vystoupení v ČR poukazyvaly v dostatečném předstihu. Využito bylo i výročí úmrtí Karla Kryla, který byl označen za prvního mučedníka IV. odboje.³¹

Bezkonkurenční událostí byl pro neonacistickou scénu pietní pochod k 65. výročí vybombardování Drážďan, který má každoročně nadnárodní charakter. Na webových stránkách Národního odporu mu byla věnována velká pozornost (reporty, videa).

Dále byla průběžně věnována pozornost akcím v zahraničí, především konaným na Slovensku. V lednu 2010 webové stránky informovaly o akci slovenských pravicových extremistů v Levicích („*Proti neschopnosti Polície SR ochránit slušných lidí*“), v únoru

³¹ Do podoby IV. odboje stylizují samy sebe některé pravicově extremistické subjekty a osobu Karla Kryla využívají jako symbol „svého odboje“ ve spojitosti s jeho kritickými postoji k listopadovému vývoji.

pak o akci v Bratislavě „*Pochod za národ*“, která se konala 14. března 2010. Jednalo se o oslavu vzniku samostatného Slovenského štátu v roce 1939 na troskách ČSR. Z domácích akcí to byly např. reakce na lednový policejní „záťah“, při němž byly zadrženy osoby z pravicově extremistického centra. Mezi takovéto akce patřil i „*Pochod proti omezování svobody slova, myšlení a názorů*“, konaný v Neratovicích. V příspěvcích nezůstávaly pomínuty jak romská, tak protiimigrantská „karta“ a zároveň zde přetrvávaly protiizraelské postoje. Např. článek „*Pogrom spáchaný cikány na českých občanech v Kyselovicích (17. března 2010)*“ upozorňoval na romskou kriminalitu.

Z dění na extremistické scéně dále informovaly o shromáždění DSSS konaném 1. května 2010 na náměstí Jiřího z Poděbrad; z akcí byl zmíněn „*Pochod za mrtvé kamarády*“, který se tradičně uskutečnil v Litvínově u příležitosti 11. výročí zavraždění Miloše Reha. Zveřejněn byl stručný report, doplněný fotografiemi, z 3. Sachsentag JN, který se uskutečnil v Drážďanech dne 5. června 2010 a na němž také vystoupil zástupce českých neonacistů, který vyzval „*k upevnění německo – českého přátelství a podpoření společného boje proti Systému*“. Další report se týkal např. „*Anti - Queer Parade*“ v Brně (26. června 2010).

Dne 12. května 2010 byla uveřejněna zpráva, že aktivisté Götteborg Nationalister Fria - GNF (Svobodní nacionalisté Götteborg, Švédsko) zahájili kampaň na podporu Patrika Vondráka, jednoho z českých „politických“ vězňů.³²

V odkazech bylo pak umístěno dostatek webových stránek, které konvergují svým obsahem k ideovému zázemí Národního odporu (Národní tisková agentura, Altermedia, Zvěděvec a další). Čtenáři webových stránek tudíž mohli čerpat informace různé validity ze sekundárních zdrojů. Jako příklad lze uvést konkrétně Nezávislou tiskovou agenturu – NTA, která 9. března 2010 přinesla, v souvislosti s krizí v Řecku, zprávu, že „*EU chce vyslat do Řecka zásahovou jednotku*“.³³

Nejproduktivnější byla webová stránka Čechokanaďana Vladimíra Stwory: www.Zvedavec.org. Je zde široká škála různých článků, převážně se vztahujících k velmocenské politice, blízkovýchodnímu konfliktu, Izraeli a ke všem možným neuralgickým bodům světové politiky apod. Od počátku r. 2010 byly některé články zpoplatněny s tím, že po určité době, která je uvedena, budou veřejně dostupné.

Informační portál **Autonomních nacionalistů** se soustředil na kritiku státu, Policie ČR a jejich zásahů, v nichž vidí policejní zvlů. Na svých webových stránkách informovali

³² Švédští nacionalisté údajně „v průběhu kampaně pořádají finanční sbírky na právní pomoc uvězněným českým aktivistům a prostřednictvím svých stránek <http://solidaritet.friagbg.se> upozorňují na porušování lidských práv v České republice. Kampaň GFN je další iniciativou evropských nacionalistů pomáhající všem nacionalistům, kteří jsou ve svých zemích pronásledováni za své názory a myšlenky. K dnešnímu dni podpořilo projekt GFN mnoho aktivistů z Německa, Polska, Maďarska a Ruska a projevíli tak solidaritu se stíhanými kamarády z českých zemí“.

³³ Míneňna byla European Gendarmerie Force – EGF, jejímiž členy jsou Francie, Itálie, Nizozemsko, Portugalsko a Španělsko. V prosinci 2008 se připojilo Rumunsko. Partnerem je Polsko. V současné době EGF velí Portugalec, plukovník Jorge Esteves. Viz <http://www.eurogendfor.org> Zveřejněný text dramaticky konstatuje: „Ve vší tichosti je připravována schopnost nasazení jedné tajné EU skupiny k otestování. Je určena pro likvidaci jakýchkoli povstání. Tato tajná složka EU se jmenuje EUROGENDFOR -EGF, má sídlo v severní Itálii a v současné době je již připravena na odjezd do Řecka, kde se uskuteční její první velký zásah proti obyvatelstvu jedné ze zemí EU. V italské Vicenze sídlí velení útvaru evropské speciální jednotky o počtu 3000 mužů. Byla pojmenována EGF na pokyn dřívější francouzské ministryně obrany Alliot-Marie kvůli stále častějším francouzským nepokojům v přístěhovaleckých čtvrtích. Tato paravojenská skupina má ve spolupráci s evropskými vojáký obnovit pořádek v nepokojných částech Evropy. Jejím úkolem bude v roli policejní skupiny zlikvidovat všechna ohniska odporu. Stále více zemí přistupuje k EGF. To není nic jiného než paravojenská policie, která v krizových situacích bude nasazována místo vojska, aby se předešlo tomu, že vlastní armáda snad odmítne střilet do vlastních občanů“

o konkrétních případech: „V úterý, 23. 3. 2010 se na západě Čech odehrála razie, která vnáší do našeho totalitního režimu nové světlo. Razie byla totiž vedena proti osobám, které údajně na diskusním fóru Hooligans.cz, které je údajně spjato s neonacistickou scénou, aktivně svými komentáři vzdávali obdiv nacistickým myšlenkám a hlásali národnostní, rasovou a náboženskou zášť. Největší perla na tom je ta, že ani jedna ze zadržených osob, není na tomto fóru vůbec registrována. Odstavec, který otevírá novou vlnu cenzury, si můžete přečíst níže. Tímto ovšem obvinění nekončí. Osoby totiž byly kriminální policií natočeny, jak vylepovaly nálepky Autonomních Nacionalistů – „Proti bezohlednému kapitalismu – Nacionaliste.com“, „BOJUU – nacionaliste.com“ aj. a rovněž díky odposlechům bylo zjištěno i to, že roznášeli po městě letáky, které byly staženy ze stránek Autonomních Nacionalistů a v neposlední řadě vyvěsili transparent s nápisem „Svobodu pro nacionalisty, www.nacionaliste.com“. Tímto vším údajně podporovali hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka. Pokud to tedy shrneme, tak nově jsou dle kriminální policie i Autonomní Nacionalisté hnutím, které směřuje k potlačení práv a svobod člověka. Napříč tomu, veškerá naše propagace, ať už pomocí letáků, či nálepek, je trestná. Opět musíme prohlásit, že AN nebyli nikdy postaveni mimo zákon a ani žádná akce nebyla kvůli jejich pořadatelským zrušena“.

Nejzávažnějším dokumentem na jejich webových stránkách bylo „**Oficiální distancování Autonomních nacionalistů od Dělnické strany (sociální spravedlnosti)**“, které obsahuje obšírnou kritiku této strany a jejich praktik z hlediska Autonomních nacionalistů. Upozornili zde, mimo jiné, na ignoranci, nesolidárnost a neschopnost spolupráce.

Zmínku si rovněž zaslouží **Informační portál Svobodné mládeže**. Ani ten se tématikou přespříliš od předchozích nelišil. V reportech informoval např. o smutečním pochodu za Daniela Hejdánka (Pardubice) či Jana Strička (Příbram), anebo o demonstraci za zastavení politických procesů v ČR, 17. listopad uvedl reportem „17. listopad a sametoví vrazi“, aktuálně i zde najdeme zprávu o vystoupení Katrin Köhler, členky NPD. Tato webová iniciativa je však z hlediska Policie ČR zanedbatelná. Autoři tohoto webu se také ujímali sociálních témat, především formou různých sloganů.

Na informačním portálu **Svobodné mládeže**, v článku pod názvem „Zavřete oči, odcházím...“ byl vyhodnocen význam a přínos centrálního portálu Nacionalisté. com. od jeho vzniku do současnosti. K jeho zrušení bylo konstatováno: „V situaci, kdy v českých zemích působí prakticky samostatně několik desítek skupin, ať už pod hlavičkou AN nebo ne, je existence centrálního webu zbytečná. Aktivistický impuls, který portál NACIONALISTE.COM přinášel, již nyní není potřeba. Rozhodně to neznamená konec autonomního nacionalismu, ale návrat k jeho původní formě“. Zároveň článek upozornil na to, že profil AN na sociální síti Facebook zrušen nebude.

Z internetových stránek lze ještě zmínit webové stránky Autonomních nacionalistů **www.Revolta.info**. Stránky jsou zaměřeny na kritiku tzv. Systému. Jsou zde jak články, reporty, tak informace o akcích v zahraničí pořádaných organizacemi, které jsou jim ideologicky blízké. V r. 2010 se jednalo např. o články k propuštění P. Vondráka a M. Dupové, ale i ke krizi ve zdravotnictví. Z dění v zahraničí to byly např. zprávy o pochodu nezávislosti ve Varšavě, pořádané organizací Młodzież Wszechpolska, či k událostem v Moskvě pod titulkem „Demonstrace Rusů proti kriminalitě kavkazských přistěhovalců“.

Okrajově je na místě zmínit webové stránky občanského sdružení **Ingenuus**. Deklaratorně si kladlo za cíl „pomáhat lidem, resp. pravicovým extremistům pronásledovaným tzv. Systémem, poskytovat jim právní pomoc“. Sdružení zaštituje Filip Vávra. Na těchto webových stránkách prezentoval jednotlivé případy údajného policejního násilí („Státní násilí v Lovosicích“; „Dvě trestní oznámení na Útvar pro odhalování

organizovaného zločinu“; „Žaloba kvůli rozehnané demonstraci“). Internetová prezentace občanského sdružení Ingenuus nebyla od 6. května 2010 aktualizována.

Dělnická strana pokračovala v roce 2010 v kritice tzv. „Systému“, který označovala za zkorumpovaný. Průběžně a dostatečně rychle informovala o svých aktivitách.

Po rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o jejím rozpuštění zveřejnila články jako např. „Procházka komunistickým sadem po roce 1989“, „K zásahu těžkoděnců před budovou správního soudu“, „Recept na DS 2 už napsali Vlámové, říká Martin Zbela“, „Tomáš Vandas: Dělnickou stranu vymazat nelze“. Dostupné zde také bylo VIDEO: „Projev Tomáše Vandase po zákazu DS, anebo Stanovisko DS k verdiktu NSS.“

Po vynesení rozsudku o rozpuštění Dělnické strany byly webové stránky Dělnické strany posléze utlumeny, poslední záznam je z 22. února 2010.

Webové stránky **Dělnické strany sociální spravedlnosti** doznaly, oproti původním webovým stránkám Dělnické strany, změny v díkci tak, aby nebyly snadno napadnutelné. Polistopadová éra je charakterizována ve zveřejněných příspěvcích jako doba vyznačující se korupcí, rozkrádáním a klientelismem. Dělnická strana sociální spravedlnosti má být tím subjektem, který společnost těchto „nešvarů“ zbaví. Příspěvky se soustředily na přípravu předvolební kampaně strany, programové koncepty atd. Změn ve své prezentaci doznalo rovněž občanské sdružení **Dělnická mládež**. I zde bylo zřejmé, že hlavní snahou bylo nezavdat státním orgánům příčinu k rozpuštění tohoto občanského sdružení. Sdružení na svých stránkách avízovalo změnu svého programu, ve kterém nově „přímo konkretizuje svou činnost“. Jak Dělnická strana sociální spravedlnosti, tak Dělnická mládež vydávaly a vydávají vlastní periodikum, dostupné v elektronické podobě. Jsou to **Dělnické listy a Hlas mládeže**. Webové stránky dokládají totožnou orientaci nástupnického subjektu DSSS a DS. Jsou to populismus, protiimigrantské postoje, odmítání homosexuality atd.

Od dubna 2010 se navíc strana plně soustředila na předvolební kampaň a tomu byly svým způsobem podřízeny i její webové stránky. Ideologické stereotypy zůstávaly beze změn. Pozornost byla věnována různým stanoviskům a vystoupením Tomáše Vandase. V souvislosti s rozpuštěním Dělnické strany byl např. zveřejněn rozhovor, který poskytl Bulletinu Centra pro lidská práva a demokratizaci vydávanému Mezinárodním politologickým ústavem Masarykovy univerzity v Brně pod názvem „Tento režim se tak snadno opozičních názorů nezbaví“ (6.4.2010).

Průběžně byly zveřejňovány informace o předvolebních mítincích strany a „snahách“ jednotlivých radnic je na svém území neumožnit. Jako vítězství bylo označováno konání mítinku v Táboře na základě rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích, upozorňováno bylo na „zákazy“ mítinků DSSS v Kladně, kde údajně měla radnice blokovat město jen pro ODS. Parlamentní volby byly pro DSSS zřetelnou prioritou. Volební kampani mělo posloužit i shromáždění, konané 1. května 2010 na nám. Jiřího z Poděbrad. Projevy zde přednesl předseda strany a další její lídři. Účast se měla pohybovat kolem 250 osob. Za skandální považovala DSSS údajnou perlustraci účastníků policíí.

Strana se vyrovnala i se svým volebním výsledkem (1,14 %), který pojala pozitivně. Ozámila, že se zúčastní na podzim komunálních a senátních voleb.

Jiný náhled na volební výsledky měla mládežnická organizace Dělnická mládež. Její předseda Erik Lamprecht v článku „Ohlédnutí za volbami“ ze dne 4.6.2010 vyhodnotil volební výsledek DSSS jako neúspěch. Cílem podle něho bylo získat 1,5 % hlasů a

„dosáhnout“ na státní příspěvek nezbytný pro další práci strany. Příčinu však nevidí ani tolik na straně DSSS, ale ve „*všeobecné naivitě společnosti řízené Systémem*“.

Ve spojitosti s parlamentními volbami v zahraničí se DSSS zajímala o výsledky ve dvou státech, v Maďarsku a Nizozemí. Netajila se svými sympatiemi k Jobbik-u, stejně jako ke Geertu Wildersovi a jeho PVV. Na svých stránkách DSSS zveřejnila např. překlad projevu Gábora Vony, který přednesl těsně před maďarskými volbami na kongresu italské nacionalistické Fiamma Tricolore v Římě či gratulaci k volebnímu úspěchu Gábora Vony. Informovala o PVV, oceňovala její heslo „*Více svobody méně islámu*“ a v té souvislosti připomněla, že Geert Wilders měl v minulosti veřejně vystoupit v ČR, ale bylo mu to znemožněno. Gratulace DSSS k volebnímu vítězství PVV (3. místo) směřovaly i do Nizozemí.

Na svých webových stránkách informovala o některých konkrétních případech, vyhovujících jejím ideologickým postojům jako např. „*Lysec: stát svoji roli nezvládá, lidé vítají DSSS*“ (19.4.2010); „*Tomáš Vandas navštíví Lysec. Zajímá se o místní kauzu*“ (21.4.2010); „*Pecina kašle na obyvatele Libuše. DSSS tam svolává protestní mítink*“ (22.4.2010); „*Pokud vnitro nerozpustí hlídky Věcí veřejných, budou obnoveny Ochramné sbory*“ (4.5.2010); „*Vandas: Vnitro k hlídkám VV mlčí. Proto obnovují sbory Dělnické strany*“ (8.5.2010); „*DL: Langerova slova a dvojí právo*“ (4.6.2010), „*Vandas hřměl v Libuši proti kriminalitě Vietnamců*“ (12.5.2010) atd. Jiné zveřejňované příspěvky sloužily pro viktimizaci strany a jejích členů, kteří jsou „*uzurpování*“ státní mocí, neustálými útoky médií, osočování z neonacismu a extremismu, soudní represe vůči funkcionářům a národním aktivistům (např. obžaloba čtyř lídrů DSSS kvůli politickým projevům, jejich odsouzení trestním příkazem a jejich odvolání se proti rozsudku; vazba uvalená na Patrika Vondráka).

Z konkrétních kauz DSSS upozornila např. na údajné napadení předsedkyně místní organizace DSSS v Krupce a jejího manžela, oba kandidující do voleb, skupinou Romů. Dále zveřejnila případ napadení Patrika (13 let) dvěma romskými výrostky³⁴, který utrpěl velmi závažná zranění a v neposlední řadě komentovala situaci v Ředhošti (okr. Litoměřice), kde mělo dojít k napadení majoritních občanů místními Romy a měla se strhnout hromadná rvačka. Společným jmenovatelem všech tří uvedených případů bylo poukázat na údajné praktiky tzv. „*dvojího metru*“, určitou „*laxnost*“ policie při vyšetřování napadení příslušníka majority a „*mediální mlčenlivost*“ a ideologicky tyto případy využít. Zaznívaly samozřejmě i notoriety, známé z výstupů tohoto politického subjektu, a nejen jeho, jako např. „*obsahem demokracie v ČR je korupce a zlodějna*“ a další, tomu podobné výroky.

Když se DSSS začala připravovat na kampaň do komunálních voleb, zveličovala své „*body*“ získané ve volbách do Poslanecké sněmovny v obcích, naznačovala, že se blíží „*její čas*“. Vymezovala se vůči krokům vlády, které označovala za „*asociální*“ („*Poplatky za trest*“; „*Důchody? Zrušit...*“; „*Sociální výdobytky se musí vybojovat!*“ apod.). Ze soudních kauz komentovala proces s Vondrákem a Dupovou („*Vandas přijde podpořit k soudu Vondráka a spol.*“; „*Dnes začal proces kvůli samolepkám na kandelábru. Zde jsou fakta*“; *Tomáš Vandas: Postřehy z „demokratického“ soudu s Patrikem Vondrákem*“). Za zmínku stojí, že přinesla „*Fotoreport z akce na podporu Vlastimila Pechance*“, již se členové DSSS a DM ve Svitavách zúčastnili. Lucie Šlégrová navíc udělala v časovém

³⁴ Případ Patrika byl na webových stránkách DSSS zveřejněn až 21. května 2010, zatímco webová stránka Národního odporu o něm informovala již 11. května 2010. Lze předpokládat, že DSSS s touto kauzou vyčkávala a zveřejnila jí až po té, kdy si mohla být jistá, že to nepovede k jejímu spojování s Národním odporem.

předstihu, s uvězněným Pechancem rozhovor. V srpnu byla již většina zpráv a článků zaměřena na nadcházející volby. Informovaly o podávání kandidátních listin, kandidatuře Vandase do Senátu, volebních plánech DSSS pro lokality, kde se rozhodla kandidovat, počali se představovat jednotliví lídři kandidátek do voleb apod. DSSS se postavila souhlasně k deportacím Romů z Francie („*Vandas pro Facebook: Deportujeme nelegální přistěhovalce*“). V září, kdy byly již veškeré aktivity zaměřeny na komunální volby³⁵, uvítala vznik „Spolku přátel DSSS“ v Rakousku.³⁶

V závěru roku DSSS v první řadě informovala na svých webových stránkách o vnitrostranických záležitostech. Výsledky senátních, zvláště však komunálních voleb 2010, byly hodnoceny jako neúspěch (prohlášení Tomáše Vandase k senátním a komunálním volbám ze dne 16. a 17.10.2010), následovala pak stručná informace o celostátní povolební poradě, konané v Praze dne 23. října 2010, které se zúčastnili zástupci místních a krajských organizací. Z porady vyplynulo, že DSSS bude nadále usilovat o vstup do oficiální politiky a bude se připravovat na volby do krajských zastupitelstev v r. 2012. To ostatně potvrdil i IV. sjezd DSSS, který se konal dne 20. listopadu 2010 v Praze. Do funkce předsedy byl opětovně zvolen Tomáš Vandas, výkonným místopředsedou Jiří Štěpánek, místopředsedy Martin Zbela, Petr Kotáb a Simona Skoumalová. Svě souvěřce informovali o pětibodovém usnesení sjezdu, v němž obvinili stát z konání politických procesů, které „*se projevují zatýkáním a souzením lidí za prezentování nepohodlných politických názorů*“ a novodobým „*honu na čarodějnice*“. Dále uvedli, že znění závěrečného pátého článku usnesení je namířeno proti totalitním režimům 20. století: „*DSSS odsuzuje všechny totalitní režimy, jakými byly například komunismus a nacismus*“, tuto proklamaci budou muset údajně podepsat všichni žadatelé o členství ve straně od února 2010.³⁷ V této souvislosti je třeba podotknout, že mezi hosty se sjezdu zúčastnila také Katrin Köhler, členka NPD, německé politické strany, která je bezpečnostními složkami Německa řazena mezi extremistické subjekty.

Další příspěvky byly, jako vždy, zaměřeny na kritiku politického establishmentu, vládních reforem³⁸, anebo policie, která z jejich hlediska není apolitická a pracuje na politickou objednávku, či postupu soudů. Nemalá pozornost byla nadále věnována vazebně stíhaným extremistům jako „obětem režimu“, přičemž nejvíce pozornosti bylo věnováno Patriku Vondrákovi a Michaele Dupové až do jejich propuštění z vazby na kauci. Ve spojitosti s touto kauzou se DSSS zaměřila na soudkyni a zajímala se o její členství v KSČ. Usnesení, kterým soudkyně sama sebe vyloučila ze souzení této kauzy či text dopisu organizace K213, která poskytla společenskou záruku za oba obviněné, byly v lednu 2011 uveřejněny na webových stránkách www.odpor.org³⁹. Komentován byl

³⁵ V rámci „příslibů voličům“ zveřejnila např. „*Volební desatero DSSS pro Prahu*“.

³⁶ V září byl zaregistrován v rakouském Schönbergu, poblíž Innsbrucku, Spolek přátel DSSS (Freundes Verein – DSSS, FV - DSSS), v jeho čele stojí Čechorakušan Mag. Jiří Novotný. Cíle Spolku jsou obsaženy v Programovém prohlášení: „*Naším cílem je budovat vědomí sounáležitosti spoluobčanů – krajanů, překonávat anonymitu cizího prostředí a vytvářet prostor pro uplatňování individuálních pozitivních kvalit zúčastněných osob k obecně politickému prospěchu. Zvláště nám záleží na organizování volnočasových aktivit pro mládež a seniory*“. FV DSSS odmítá spojování s idejemi fašismu nebo nacismu: „*Tato synonyma obdržela DSSS od vládnoucích politických stran, rekrutovaných z komunistického odpadu v České republice. Tyto politováníhodné tendence takto označovat DSSS vznikly ze strachu před sílící popularitou u široké veřejnosti*“. Tomáš Vandas vznik spolku uvítal.

³⁷ Viz <http://www.dsss.cz/sjezd-dsss-odsoudil-nacismus-a-komunismus-pozaduje-zastaveni>

³⁸ Zmínit lze např. články „*Komunisty chrání stát. Navzdory zákonům (11.10.2010)*“; „*Vláda odborníků? Banda zlodějů*“ (16.11.2010), „*Pravdoláskevců v akci*“ (30.11.2010), „*Protest zaměstnanců je legitimní*“ (8.12.2010), „*Z nemocnic pohřební ústavy?*“ (28.12.2010) apod.

³⁹ Dne 10.1.2011 zde byl dán prostor z vazby propuštěnému Patrikovi Vondrákovi v příspěvku pod názvem „*Do vězení mi vyjádřily podporu i oběti komunismu, říká v exkluzivním rozhovoru Patrik Vondrák*“; dále zde

soudní proces s představiteli bývalé DS kvůli prvomájovým projevům a vynesené rozsudky - „*Vandas a spol. odsouzení. Le Pen osvobozen (3.12.2010)*“. Pomineme-li další komentované aktivity jako byl např. v Litvínově „*Pietní pochod pro Janov*“, referování o situaci v Novém Bydžově, zprávy o aktivitách organizace Dělnická mládež, vyjádření k rozsudku v kauze Bedříška ze dne 11.12.2010 („*Kauza Bedříška se do propagandy nehodila. Proto jen podmínky*) či zavádějící interpretaci výsledků sociologického výzkumu firmy STEM („*Průzkum potvrzující správnost naší politiky*“) ze dne 10.12.2010, byly to dvě zkrslující zprávy o angažmá Tomáše Vandase na VŠE, které měly dodat jeho osobě na vážnosti: „*Vandas diskutoval se studenty na akademické půdě VŠE*“ (9.12.2010) a „*Diskuse na VŠE napodruhé a bez těžkooděnců*“ (12.12.2010). Jednalo se však o řízenou diskusi, v rámci úzce vybraného fóra studentů politologie, jejímž cílem bylo přispět k prohloubení teoretických znalostí studentů praxí, tj. přímým kontaktem s osobou z extremistického prostředí. Vyhodnocování semináře předseda DSSS již přítomen nebyl.

Webové stránky organizace Dělnická mládež (DM) se v základních tématech nelišily od „mateřské“ DSSS. V elektronické podobě zde byl dostupný Hlas mládeže, zmiňovány byly nejdůležitější aktivity. V prosinci 2010 DM informovala o svém „vítězství“ ve věci žaloby, kterou podala na brněnskou radnici kvůli zákazu prvomájového pochodu nahlášeného DM na rok 2011. Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 6.12.2010 zrušil rozhodnutí Úřadu městské části Brno – střed.

Po celý rok 2010 byly průběžně aktualizovány internetové stránky Dělnické strany sociální spravedlnosti (DSSS) a občanského sdružení Dělnická mládež (DM). S nižší frekvencí byly aktualizovány stránky Národního odporu a Informační portál Svobodná mládež. Pokračující propojenost těchto subjektů (DSSS, DM a NO) se odrážela i ve zveřejňování často identických zpráv, které se objevily např. na stránkách DSSS a následně byly zveřejněny na stránkách Národního odporu (odpor.org), anebo opačně, byť s odkazem na původní zdroj.⁴⁰

Po celý rok 2010 se nejviditelněji na internetu prezentovaly Dělnická strana sociální spravedlnosti (DSSS) a Dělnická mládež (DS). Méně aktivní byly stránky Národního odporu a Informační portál Svobodné mládeže. Neaktuální byly stránky marginálního občanského sdružení Vlastenecká fronta.

2.5 Trestná činnost s extremistickým podtextem v roce 2010

Při hodnocení trestné činnosti s extremistickým podtextem je třeba brát v potaz **dlouhodobé trendy**. Ty jsou viditelné především v podílu tohoto druhu trestné činnosti na celkové zaevidované kriminalitě, skladbě spáchaných trestných činů, nápadu této trestné činnosti v jednotlivých krajích a ve stratifikaci zjištěných pachatelů z hlediska pohlaví, věku a vzdělání jako základních veličin.

V průběhu 15 let, kdy je tato trestná činnost sledována, představovala **malý podíl na celkové zjištěné kriminalitě, dosahující maximálně 0,1 %**.

Ve skladbě trestné činnosti **výrazně převažovaly a nadále převažují trestné činy dle § 260, 261, 261a trestního zákona č. 140/1961 Sb., jejichž ekvivalenty jsou od 1. ledna 2010 § 403, 404, 405 trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.**

byl zveřejněn rozhovor s P. Vondrákem, převzatý od informačního centra Radical boys, „*Rozhovor se samolepkovým teroristou P. Vondrákem*“ (11.1.2011).

⁴⁰Aktuálně se jednalo např. o rozhovor s Katrin Köhler (NPD) zveřejněný dne 12.1. 2011 na webových stránkách Dělnické mládeže (DM) a dne 14.1.2011 zveřejněný na stránkách Národního odporu s uvedením zdroje (tj. DM), odkud byl text převzat.

Z dlouhodobého hlediska (období let 1996 – 2009) byly nejvíce tímto druhem trestné činnosti zatíženy **kraje Severomoravský, Jihomoravský a Severočeský a hl. město Praha**.⁴¹ Je to dáno řadou specifík těchto regionů, nevyjímaje socioekonomické faktory. Tento trend, jak ukazují statistické údaje za rok 2010, pokračuje.

Celkem neměnné konstanty vykazují i pachatelé tohoto druhu trestné činnosti. Typická je skutečnost, že jsou mezi nimi osoby z majoritní společnosti, které ventilují své xenofobní postoje, zaměřené především proti Romům, a nejsou prokazatelně spjaty s pravicově extremistickými subjekty. Při páchání této trestné činnosti bývá přibližně jedna čtvrtina pachatelů pod vlivem alkoholu. Výrazným způsobem mezi nimi převažují muži, podíl žen je zanedbatelný. Dále lze konstatovat, že každoročně mírně převažují prvopachatelé nad recidivisty.

Z hlediska vzdělání se dlouhodobě jedná o výrazný podíl osob se základním vzděláním či základním vzděláním s výučním listem. Dlouhodobě neměnná je i věková struktura pachatelů – **převažují mezi nimi osoby ve věku 21 – 39 let** (obvykle kolem 50 a více %). Jedná se tudíž o osoby, které již obvykle neprochází vzdělávacím procesem, jsou „ukotveny“, a nelze, obecně řečeno, očekávat, že budou dobrovolně měnit své názorové stereotypy či styl chování a jednání. Pro ovlivnění tohoto trendu jsou důležité vzdělávací aktivity a kampaně zaměřené do nižších věkových kategorií, aby nedocházelo k jejich pozdějšímu propadu mezi pachatele v rámci výše zmíněné věkové kategorie.

Podíl pachatelů – cizinců na sledované trestné činnosti dlouhodobě nepředstavuje významnou veličinu.

Data k obětem trestné činnosti s extremistickým podtextem nejsou v souladu s platnými zákony ČR statisticky shromažďována a vyhodnocována.

Přes zmíněné dlouhodobé trendy trestné činnosti s extremistickým podtextem je třeba brát neustále v potaz latentnost tohoto druhu kriminality a skutečnost, že nejčastější obětí této trestné činnosti bývají příslušníci romského etnika. Proto je jí věnována zvýšená pozornost. Na rozdíl od některých unijních států neexistuje v ČR nevládní organizace, která by shromažďovala vlastní údaje a vedla vlastní statistiky případů, které by měly vypovídací hodnotu, mimo jiné, i o projekci tohoto jevu právě v oné šedé zóně latence.

Z hlediska výše uvedených, dlouhodobých trendů se rok 2010 podstatným způsobem neliší od let předchozích.

2.5.1 Situace v ČR a v jednotlivých krajích⁴²

2.5.1.1 Celková situace

Z celkového počtu 313 387 zjištěných trestných činů na území České republiky bylo zaevidováno 252 trestných činů s extremistickým podtextem, tj. **0,08 % z celkového objemu zjištěné kriminality** (0,08 % ve stejném období r. 2009).

V roce 2010

- Byl zaevidován mírný pokles zjištěných trestných činů s extremistickým podtextem, který činil cca 4,9 % (-13 tr.č.; 265 tr. č. v roce 2009). Zastavil se tak

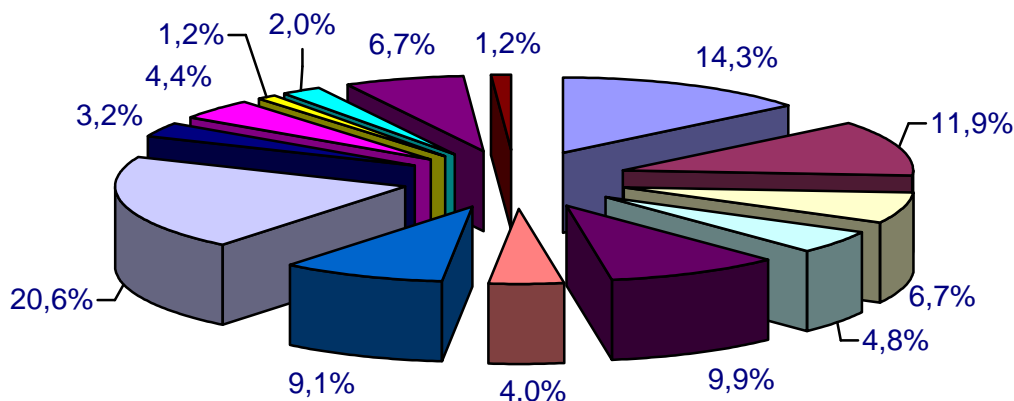
⁴¹ Dále lze zmínit i kraj Středočeský.

⁴²Základní členění policejních statistik (ESSK) - 7 krajů a hl. město Praha, je v souladu se členěním dle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu ve znění pozdějších předpisů. Od 1.1.2010 je členění policejních statistik totožné s VÚSC – 14 krajů.

trend nárůstu trestné činnosti s extremistickým podtextem zaregistrovaný v letech 2009 (o cca 22 %) a 2008 (o cca 10,7 %).⁴³

- Objasněno bylo 168 trestných činů, tj. 66,7 % (186 trestných činů v r. 2009, což činilo 70,2 %).
- Za spáchání výše uvedených trestných činů bylo stíháno 231 osob (-62 osob, 293 osob v r. 2009).

Trestná činnost s extremistickým podtextem v období od 1. ledna do 31. prosince 2010

hl.m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Ústecký
Královéhr.	Jihomoravs.	Moravskosl.	Olomoucký	Zlínský
Vysočina	Pardubický	Liberecký	Karlovarský	

Celkový počet trestných činů s extremistickým podtextem zaevidovaných na území ČR v letech 2006 až 2010

(dle Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia ČR – ESKK)

ROK	Zaevidováno TČ	Podíl na celkové kriminalitě (%)	Objasněno TČ	Stíháno osob
2006	248	0,07	196	242
2007	196	0,05	119	181
2008	217	0,06	126	195
2009	265	0,08	186	293
2010	252	0,08	168	231

⁴³ V r. 2008 byl zaevidován nárůst zjištěných trestných činů s extremistickým podtextem o 21 tr. činů (+ 10,7%; 217 tr.č. - 2008, 196 tr.č. - 2007). K poklesu tohoto druhu trestné činnosti došlo naposledy v r. 2007, kdy činil 21 % (ve srovnání s r. 2006).

KRAJE ⁴⁴	Zaevidované TČ	Objasněné TČ/ % objasněnosti	Zjištěno pachatelů/ v % z celk. počtu
Hl. město Praha	36	15 / 41,7 %	19 / 8,2 %
Středočeský	30	21 / 70,0 %	28 / 12,1 %
Jihočeský	17	16 / 94,1 %	21 / 9,1 %
Plzeňský	12	7 / 58,3 %	13 / 5,6 %
Ústecký	25	21 / 84,0 %	31 / 13,4 %
Královéhradecký	10	8 / 80,0 %	10 / 4,3 %
Jihomoravský	23	12 / 52,2 %	17 / 7,4 %
Moravskoslezský	52	30 / 57,7 %	40 / 17,3 %
Olomoucký	8	6 / 75,0 %	11 / 4,8 %
Zlínský	11	10 / 90,9 %	10 / 4,3 %
Vysočina	3	1 / 33,3 %	4 / 1,7 %
Pardubický	5	4 / 80,0 %	4 / 1,7 %
Liberecký	17	15 / 88,2 %	20 / 8,7 %
Karlovarský	3	2 / 66,7 %	3 / 1,3 %
ČESKÁ REPUBLIKA	252	168 / 66,7 %	231 / 100 %

- Nejvíce těchto trestných činů bylo zaevidováno v kraji Moravskoslezském 20,6 % (52 tr.č.), v hl. městě Praze 14,3 % (36 tr.č.) a kraji Středočeském 11,9 % (30 tr.č.). Za nimi následovaly kraje Ústecký – 9,9 % (25 tr.č.), Jihomoravský – 9,1 % (23 tr.č.), Jihočeský – 6,7 % (17 tr.č.) a Liberecký – 6,7 % (17 tr.č.).
- Nejnižší počet zaevidovaných trestných činů s extremistickým podtextem vykázaly kraje Karlovarský, Pardubický a Vysočina.

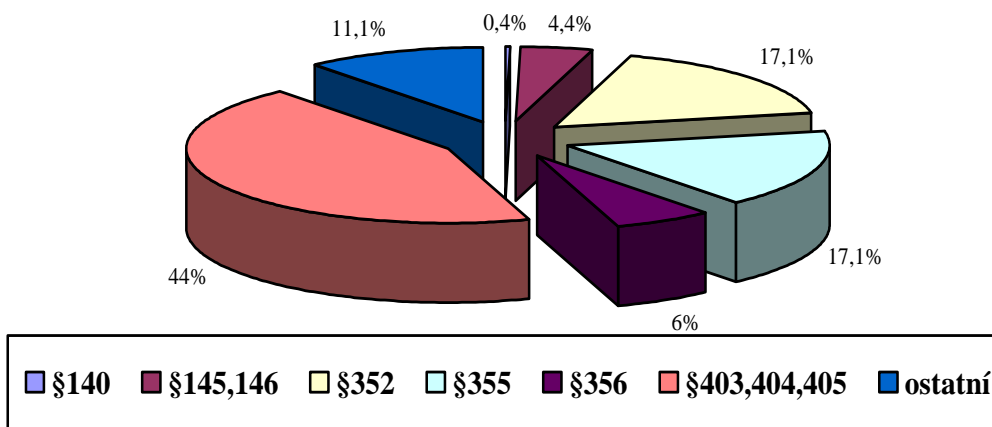
2.5.1.2 Skladba trestných činů

V roce 2010, jak ve srovnání s rokem 2009, tak i s roky předchozími, nedošlo ve skladbě trestných činů s extremistickým podtextem k podstatnějším změnám, nadále v ní převažovaly:

- **trestné činy dle § 403** (Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka), **§ 404** (Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka), **§ 405** (Popírání, zpochybňování, schvalování ospravedlňování genocidia) trestního zákoníka č. 40/2009 Sb., které jsou ekvivalenty § 260, 261, 261a trestního zákona č. 140/1961 Sb.: z celkového počtu zaevidovaných tr. činů s extremistickým podtextem v r. 2010 činily tyto trestné

⁴⁴ Statistické hodnoty za roky 2010 a 2009 nejsou srovnatelné. K 1.1. 2010 došlo ke změně organizační struktury Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“). Z původního členění Policie ČR na 8 správních území vzniklo 14 celků, které jsou co do teritoriálního uspořádání totožné s vyššími územně správními celky České republiky.

činy **44 % (111 tr. činů)**, objasněno z nich bylo cca 73 % (81 tr. činů). **Stíháno za ně bylo 105 osob (tj. 45,5 % z celkového počtu osob stíhaných za trestné činy s extremistickým podtextem)**. Ve stejném období r. 2009 činily 63,4 % (168 tr.činů), z nichž bylo objasněno 122 tr. činů (72,6 %) a stíháno za ně bylo 194 osob.

- Nižší byl podíl zjištěných **trestných činů dle § 355** (hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob) trestního zákoníka č. 40/2009 Sb., který je ekvivalentem § 198 trestního zákona č. 140/1961 Sb.) – **43 (17,1 %)**, z nichž bylo objasněno 79,1 %. Stíháno za ně bylo 47 osob (v r. 2009 činily 9,4 % - 25 tr. činů).
- Podíl **trestných činů dle § 352** (násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci) trestního zákoníka č. 40/2009 Sb., který je ekvivalentem § 196 trestního zákona č. 140/1961 Sb.) rovněž činil **17,1 % (43 tr. činů)**, z nichž bylo objasněno 29 tr. činů, tj. 67,4 %. Stíháno za ně bylo 37 osob. (v r. 2009 činily 8,7 % (23 tr.činů).
- Podle ESKK⁴⁵, za statistické období leden – prosinec 2010, bylo dále zaevidováno **15 tr.činů dle § 356** (podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod) trestního zákoníka č. 40/2009 Sb., který je ekvivalentem § 198a trestního zákona č. 140/1961 Sb., za něž bylo stíháno **7 osob, 11 tr. činů dle § 145, 146** (úmyslné ublížení na zdraví) trestního zákoníka č. 40/2009 Sb., který je ekvivalentem § 221, 222 trestního zákona č. 140/1961 Sb., za něž bylo stíháno **11 osob** a jeden **trestný čin vraždy ve stadiu pokusu dle § 140** trestního zákoníka č. 40/2009 Sb., který je ekvivalentem § 219g trestního zákona č. 140/1961 Sb.
- Ve spojitosti s extremismem nedošlo k páčání teroristické trestné činnosti.

⁴⁵ ESKK = Evidenčně statistický systém kriminality Policejního prezidia ČR

Přehled extremistických trestných činů, u nichž byl veden útok na národ, národnost nebo rasu či pro příslušnost k nim, anebo hlásáním národnostní nebo rasové zášti - celkový nápad v letech 2007 a 2010 podle skutkových podstat

(dle Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia ČR – ESKK)

Rok/§	196 odst.2/ 352 odst. 2	198/ 355	198a/ 356	219 odst.2g/ 140 odst.2g	221 odst.2b/ 146 odst.2e	222 odst.2b/ 145 odst.2f	235 odst.2f/ 175 odst. 2f	257 odst.2b/ 228 odst.2b	260/ 403	261/ 404	261a/ 405
2007	18	28	13	1	7	4	0	2	47	63	2
2008	25	41	11	1	4	2	2	1	42	68	1
2009	23	25	16	1	2	2	1	6	92	72	4
2010	43	43	15	1	9	1	0	2	35	74	3

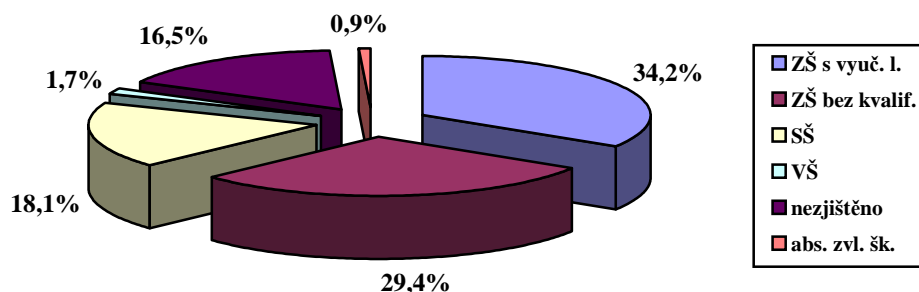
POZNÁMKA: Do údajů za rok 2010 jsou zahrnuty tr. činy dle tr. zákoníku č. 40/2009 Sb. (viz § za lomítkem v záhlaví) i dle původního trestního zákona č. 141/1961 Sb.

Ve způsobu ukončení fáze trestního řízení, vymezené policejním vyšetřováním trestných činů s rasovým či jiným extremistickým podtextem a jejich pachatelů, převažoval návrh na podání obžaloby dle § 166 odst. 3 – 105 pachatelů (45,5 %) a dle § 179c tr. řádu (ve zkráceném přípravném řízení) – 53 pachatelů (23 %). V šetření zůstávalo 42 pachatelů (18,2 %), k odložení dle § 159a odst.2 a § 159a odst. 3 tr. řádu došlo u 5 pachatelů (2,2 %). Podmíněně zastaveno dle § 307 a § 309 tr. řádu bylo stíhání 3 pachatelů (1,3 %). V řízení proti mladistvým dle § 166 odst. 3 bylo stíháno 8 pachatelů (3,5 %). U sedmi pachatelů byl podán návrh na zahájení řízení soudu pro mládež dle zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže (3 %). U čtyř pachatelů byl ve zkráceném přípravném řízení podán státním zástupcem návrh dle § 179 g odst. 1 tr. řádu na podmíněný odklad potrestání (1,7 %). U 3 pachatelů – cizinců byla věc předána k postihu v domovském státě (1,3 %).

2.5.1.3 Pachatelé

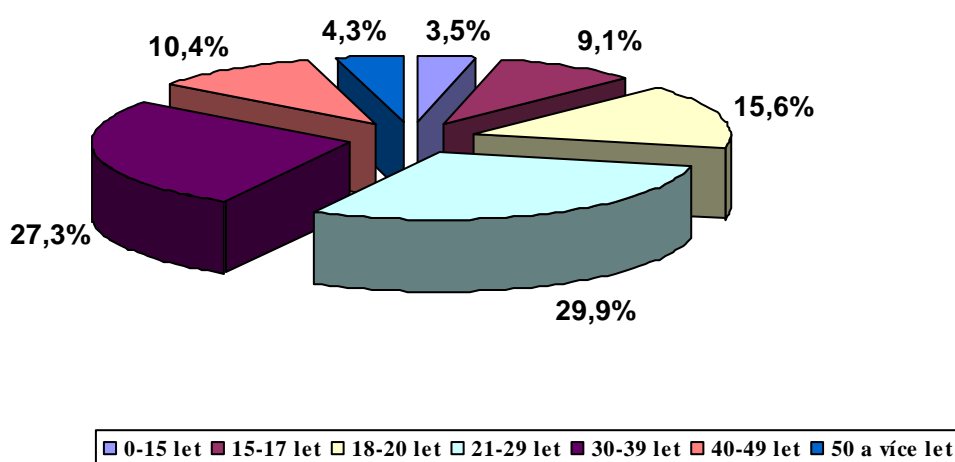
Skladba pachatelů trestné činnosti s extremistickým podtextem byla v r. 2010 obdobná jako v r. 2009 a v letech předchozích. Byli mezi nimi jak aktivisté a sympatizanti pravicově extremistických hnutí, tak příslušníci majoritního obyvatelstva bez zjevné vazby na pravicově extremistické subjekty, v některých případech byli pachatelé Romové.

Velkých změn nedoznala jejich vzdělanostní struktura. Jak ukazuje níže uvedený graf, výrazně mezi nimi převažovali absolventi základní školy s výučním listem – 79 osob

(34,2 %) a absolventi základní školy bez kvalifikace – 68 osob (29,4 %). Došlo

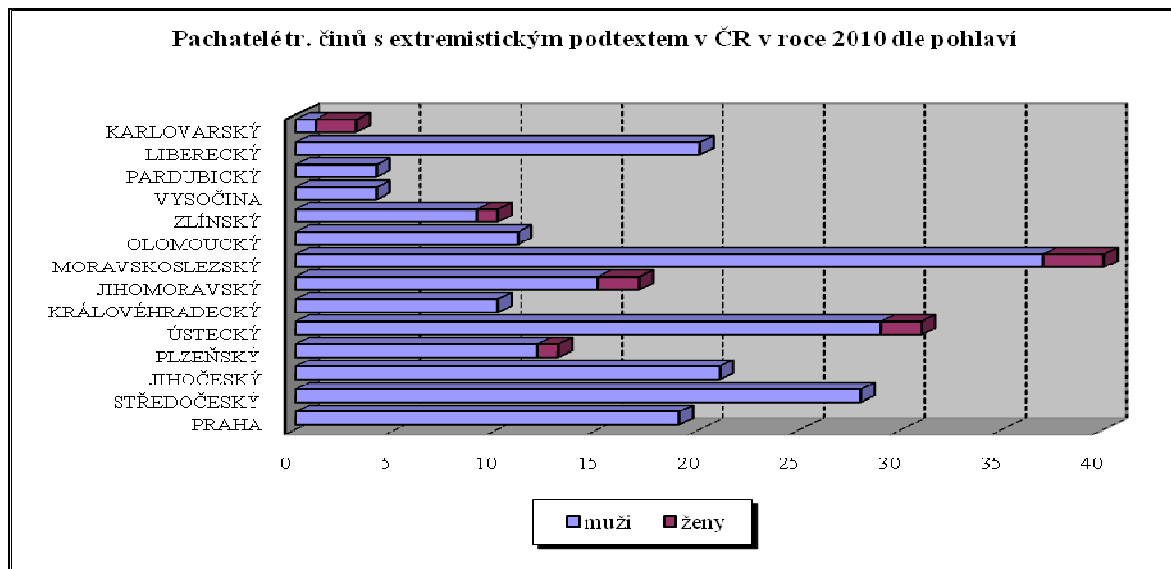
k poklesu počtu pachatelů se středoškolským vzděláním o 17,7 % (2010: 42 osob; 2009: 51 osob) a se vzděláním vysokoškolským o 80 % (2010: 4 osoby; 2009: 20 osob).⁴⁶ Pachatelů – dětí a cizinců, u nichž nebylo vzdělání zjištěno, bylo 36 (16,5 %). Mezi pachateli byly rovněž 2 osoby s neukončeným základním vzděláním (0,9 %). U 36 pachatelů, včetně dětí a cizinců, nebylo vzdělání zjištěno (16,5 %).

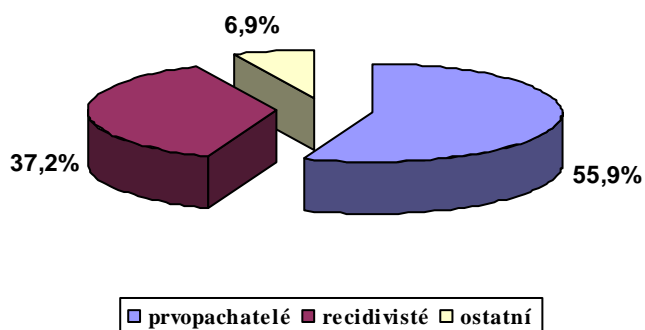
Přespříliš nezměněna zůstala i věková skladba pachatelů. I v r. 2010, stejně jako v r. 2009, mezi nimi **převažovaly osoby ve věku 21 – 29 let** (69, tj. 29,9 %), **30 – 39 let** (63 tj. 27,3 %), 18 – 20 let (36, tj. 15,6 %), 15 – 17 let (21, tj. 9,1 %) a 40 – 49 let (24, tj. 10,4 %). Nejméně pachatelů bylo mezi osobami ve věkových kategoriích do 15 let (8, tj. 3,5 %), 50 - 59 let (5, tj. 2,16 %) a nad 60 let (5, tj. 2,16 %).

⁴⁶ Podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) jsou v souladu s novou terminologií absolventi základní školy s výučním listem *absolventy střední školy s výučním listem* a pachatelé se středoškolským vzděláním *pachateli se středním vzděláním s maturitní zkouškou* (viz § 58 cit. zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání).

Ve skladbě pachatelů objasněných trestných činů převažovali muži (220, tj. 95,2 %), žen bylo 11 (tj. 4,8 %), jak ukazuje níže uvedený graf.

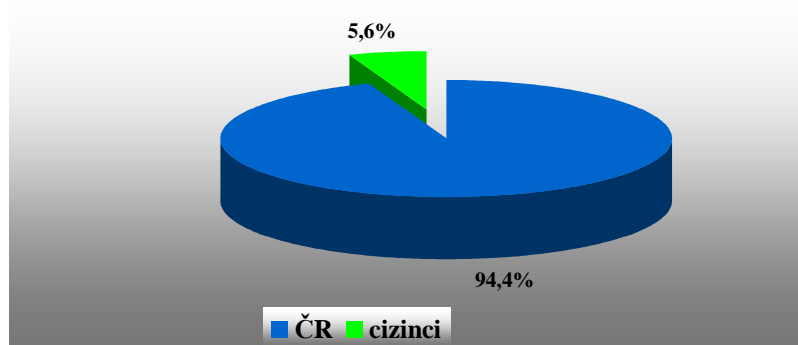
Prvopachatelů bylo 129 (55,8 %) a recidivistů 86 (37,2 %).

Pod vlivem alkoholu spáchalo trestný čin 57 osob, tj. 24,7 % z celkového počtu pachatelů.

Pachatelů – cizinců bylo 13, tj. 5,6 %. Jednalo se o občany Slovenska (9), Polska (2) a Spolkové republiky Německo (2).

Podíl cizinců na zaevidované trestné činnosti s extremistickým podtextem v r. 2010

2.5.1.4 Trestná činnost policistů s extremistickým podtextem⁴⁷

V roce 2010 byla trestné činnosti policistů s extremistickým podtextem i nadále věnována zvýšená pozornost. V této oblasti bylo v tomto roce Inspekcí Policie České republiky prověřováno osm případů, kdy z těchto osmi případů byly dva případy odloženy ve smyslu ust. § 159a odst. 1 trestního řádu a jeden odevzdán ke kázeňskému projednání ve smyslu ust. § 159a odst. 1 písm. b) trestního řádu. Dále byly ve dvou případech dány návrhy na zahájení trestního stíhání, z nichž v jednom případě již byla podána obžaloba. Další zbývající případy byly po prověřování uloženy na součástech Inspekce policie České republiky. Celkem bylo prověřováno dohromady 10 příslušníků Policie ČR. Nejčastějšími prověřovanými trestnými činy byly: násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci ust. § 196 trestního zákona, hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení ust. § 198 trestního zákona, podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka ust. § 260 trestního zákona a dále ust. § 261, příp. ust. § 261a trestního zákona. Tyto trestné činy byly prověřovány podle zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

Většina prověřovaných případů v roce 2010 byla zjištěna již v roce 2009 a následným prověřováním v roce 2010 ukončena.

- Od konce roku 2009, tj. 29. prosince 2009, byl prošetřován policista, služebně zařazený u KŘP Moravskoslezského kraje, Územní odbor vnější služby Nový Jičín, jako vrchní inspektor Obvodního oddělení PČR Odry, který společně s dalšími civilními osobami kolem 21.00 hodin dne 4. prosince 2009 na ulici Slunečná před domem č. 172/1, úmyslně narušili občanské soužití házením drobného kamení na dům č. 172/1, obývaný dalšími osobami, kdy nedošlo k újmě na zdraví ani na majetku a ani nedošlo k ohrožení zdraví některého z obyvatel předmětného domu. Dne 29. prosince 2009 byly zahájeny úkony trestního řízení ve věci podezření ze spáchání trestného činu Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle ust. § 196 odst. 2 trestního zákona (zákon č. 140/1961 Sb., účinný do 31. prosince 2009). Po prošetření byla věc dne 16. dubna 2010 odevzdána ke kázeňskému projednání ve smyslu ust. § 159a odst. 1 písm. b) trestního řádu.
- Na základě emailové korespondence dne 5. března 2010 od midolezal@volny.cz, který poukazuje na videozáznam v délce 2:53 min s názvem Langrova Policie – Cosi může dovolit Cikán. Videozáznam, je rozdělen na dvě části s názvy Romové vyhnaní Radikály z Janova I. díl a Romové vyhnaní Radikály z Janova II. Díl. Následně bylo pracovníky IPČR dohledáno, že uvedený videozáznam pochází ze zákroku dne 4. října 2008 v obci Janov. Tento zákrok byl prošetřován

⁴⁷ Trestnou činností policistů se zabývá Inspekce Policie ČR (dříve Inspekce ministra vnitra). Ne vždy musí chování policisty, mající extremistický podtext, vyústit ve spáchání trestného činu šetřeného Inspekcí Policie ČR.

pracovníky odboru vnitřní kontroly Správy Severočeského kraje PČR pod Č. j. PSU-688/ČJ-2008-01-TC. Veškeré písemné materiály týkající se kauzy Janov byly následně sloučeny pod Č. j. KRPU-18-313/ČJ-2009-040901-T. Ze strany pracovníků Inspekce Policie České republiky byly k situaci v obci Janova zpracovány písemné materiály. Které byly vedeny pod č.j. IN-208/06-ČJ-2008, IN-216/06-ČJ-2008, IN-228/06-ČJ-2008, IN-237/06-ČJ-2008, IN-248/06-ČJ-2008. Všechny materiály byly postoupeny k dalšímu prověřování na KŘP Ústeckého kraje a kopie těchto písemností již byly na IPČR skartovány. Oznamovatel o postupu ve věci vyrozuměn.

- Policista, služebně zařazený na Oblastním ředitelství služby cizinecké policie v Českých Budějovicích pro podezření z trestných činů Výtržnictví podle ust. § 202 odst. 1 trestního zákona, Hanobení národa, rasy a přesvědčení podle ust. § 198 odst. 2 trestního zákona a Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle ust. § 196 odst. 2 trestního zákona, kterých se mohl dopustit dne 20. listopadu 2009 v Prachaticích při fyzickém napadení druhé osoby, kdy policista používal výkřiky „černé svině, černé huby, černé držky, zabiju tě“, kdy měl při tomto napadnout další osoby. Dne 2. března 2010 zahájeny úkony trestního řízení podle ust. § 158 odst. 3 trestního řádu, dne 22. března 2010 podán OSZ České Budějovice SZN 610/2010 návrh na zahájení trestního stíhání policisty a další osoby, dne 23. března 2010 zahájeno trestní stíhání postupem podle ust. § 160 odst. 1 trestního řádu a dne 16. srpna 2010 podalo KSZ České Budějovice pod KZV 16/2010 obžaloba podle ust. § 176 odst. 1 trestního řádu.
- Policista z Krajského ředitelství Policie ČR, Územní odbor vnější služby, OOP PČR České Budějovice pro podezření ze spáchání trestného činu Podpora a propagace hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka podle ust. § 260 odst. 1 trestního zákona č. 140/1961 účinného do 31. prosince 2009, kterých se měl dopustit v přesně nezjištěné době nejpozději před 1. lednem 2010 a na dosud nezjištěném místě společně s dalšími dosud neustanovenými osobami použil pozdrav „Heil Hitler“ provolaný šikmým zdvižením pravé paže s nataženou rukou i dlaní, jež byl používán nacistickým hnutím již od roku 1925, kdy tento pozdrav podezřelý policista provedl v polní čepici v barvách Německa s odznakem Umrlčí lebky (Totenkopf) používaný jednotkami SS, kdy znak Totenkopf byl umístěn nad kruhovým vzorem barev vlajky Německy černo-rudo-zlaté trikolóry, čímž podezřelý udává příslušnost tohoto symbolu k Německu. Dne 13. dubna 2010 zahájeny úkony trestního řízení podle ust. § 158 odst. 3 trestního řádu a dne 30. listopadu 2010 byl podán OSZ České Budějovice, SZN 613/2010 podán Návrh na zahájení trestního stíhání podle ust. § 160 odst. 1 trestního řádu tohoto policisty. Do současné doby není zahájeno trestní stíhání.
- Policista, služebně zařazený jako instruktor Dopravního inspektorátu OŘ PČR Praha I pro podezření z trestného činu Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle ust. § 261 trestního zákona, kterého se měl dopustit tím, že v přesně neurčenou dobu roku 2009 hajloval v restauraci U majora Zemana v Krakovské ulici, Praha 1, za přítomnosti cca 15 osob a v přesně nezjištěnou dobu téhož roku pochodoval po šatně OHS OŘ PČR Praha I v Krakovské ulici v Praze 1 a přitom vykřikoval hesla: „Ein Volk, Ein Reich, Ein Führer,“;. Dne 16. března 2010 byly zahájeny úkony trestního řízení podle ust. § 158 odst. 3 trestního řádu a dne 27. dubna 2010 věc odložena podle ust. § 159a odst. 1 trestního řádu.
- Policista, služebně zařazený na Speciální pořádkové jednotce KŘP Jihomoravského kraje pro podezření z trestného činu Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle ust. § 261 trestního zákona, kterého se měl dopustit tím, že dne 25. srpna 2007 v Holešově při akci pravicových extremistů a to Hnutí národního korporativismu, dále dne 7. března 2009 při akci pravicových extremistů v Hodoníně a dne 4. dubna 2009 v Přerově při akci pravicových extremistů – Pochod aktivistů dělnické strany PEX proti rasismu, veřejně projevoval sympatie k hnutí prokazatelně směřující k potlačení práv a svobod člověka a to svojí aktivní účastí při těchto shromážděních. Dne 9. dubna 2010 zahájeny úkony trestního řízení podle ust. § 158 odst. 3 trestního řádu a dne 15. července 2010 věc odložena podle ust. § 159a odst. 1 trestního řádu.
- Prověřování poznatku, že mezi policisty Obvodního oddělení Brno – Výstaviště měla existovat v letech kolem 2003 až 2006 skupina policistů popírající zločiny nacistů proti lidskosti a podporující a propagující nacismus a neonacismus. Tito policisté byli v době doručení záznamu zařazení již na jiných útvech PČR, ale dále nejméně prostřednictvím e-mailové komunikace se měli dopouštět jednání, ze kterého lze mít důvodné podezření na trestnou činnost související s ustanovením § 260, § 261 případně § 261a trestního zákona. Vyhodnocením provedeného šetření, a to zejména výsledků operativního šetření, nebyly zjištěny žádné skutečnosti, které by vedly k postupu podle ust. § 158 odst. 3 trestního řádu ve věci podezření ze spáchání některého z trestných činů uvedených dříve ve zvláštní části trestního zákona a od 1. ledna 2010 trestního zákoníku ze strany příslušníků Policie České republiky a rovněž nebylo zjištěno jednání mající znaky kázeňského přestupku, přestupku ani

jiného správního deliktu ze strany příslušníků Policie České republiky ani jiné protiprávní jednání zaměstnance Policie ČR ani civilní osoby. Na základě výše uvedeného byla věc uložena AA, k případnému dalšímu využití dne 29. ledna 2010.

K činnosti Inspekce Policie ČR, která souvisí se znaky trestné činnosti vykazující extrémistické jednání příslušníků Policie ČR lze konstatovat, že všechny tyto případy jsou bez rozdílu neodkladně a pečlivě prošetřovány. Případy jsou podle výsledků šetření (od odložení až po předání státnímu zástupci) ukončovány v co možná nejkratší lhůtě.

2.5.1.5 Trestná činnost příslušníků Armády ČR s extremistickým podtextem

V roce 2010 šetřila Vojenská policie celkem **19** případů, které souvisely s podezřením ze spáchání protiprávního jednání s extremistickým podtextem. V jejich rámci bylo prověřováno celkem **18 podezřelých vojáků** v činné službě. Z celkového počtu případů bylo 8 případů vyhledáno vlastními silami Vojenské policie, 2 případy byly předány Vojenskému zpravodajství, 1 případ Policií ČR, 1 případ cestou anonymního podání a 6 případů bylo oznámeno velitelskými orgány, které v této oblasti na většině případů s Vojenskou policií aktivně spolupracují.

V pěti případech byly ve věci zahájeny úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání trestného činu. Z toho se konkrétně ve čtyřech případech jednalo o podezření ze spáchání přečinu projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle ustanovení § 404 trestního zákoníku, kdy podezřelí měli na svém těle vytetováno různé symboly s tematikou německé armády z 2. světové války či vyobrazení motivů vikingské a starogermánské mytologie, které dle znaleckého zkoumání nesou znaky užívané soudobou neonacistickou scénou. V posledním případě se jednalo o podezření z přečinu založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka podle ustanovení § 403 odst. 1 trestního zákoníku, kdy se podezřelý měl jednak účastnit akcí organizovaných přívrženci pravicového extremismu, a dále měl rovněž sám aktivně vystupovat na hudební scéně s kapelou, která produkovala písně s extremistickými texty. Z těchto případů prověřovaných v trestním řízení byl jeden po prokázání předmětného jednání předán policejnímu orgánu Policie ČR konajícímu vyšetřování k zahájení trestního stíhání, jeden vzhledem k ukončení věcné příslušnosti Vojenské policie k došetření Policií ČR (odchod do zálohy) a zbylé tři byly po skončení zkráceného přípravného řízení předloženy dozorcím státním zástupcům, kteří podali u příslušných okresních soudů návrhy na potrestání.

V ostatních 14 případech byla podezření prověřována v policejním spise, jako poznatek v režimu zákona 124/1992 Sb., o Vojenské policii. Tyto skutky se týkaly jednak podezření na vytetované závadové symboly a vyobrazení a dále na propagaci či projevy sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka. U deseti z těchto případů nebylo šetřením protiprávní jednání potvrzeno a zbylé čtyři případy jsou nadále rozpracovány s tím, že u dvou z nich je předpoklad zahájení úkonů trestního řízení.

Všechny šetřené případy prověřují pověřené orgány Vojenské policie v součinnosti s ÚOOZ SKPV Policie ČR a informace jsou předávány i Vojenskému zpravodajství. O výsledcích šetření jsou informovány velitelské orgány, které pak mohou přijímat vlastní opatření v oblasti personální a realizovat další preventivní opatření.

V roce 2010 nebyly Vojenskou policií zaznamenány v rezortu obrany poznatky či aktivity směřující k rasismu, antisemitismu, xenofobii, islámofobii či zneužívání počítačové sítě Internet k šíření nenávisti a extremistických ideologií.

2.5.1.6 Soudní statistiky

Ve statistických údajích za rok 2010 se projevila zásadní změna právních předpisů, která nastala od 1. ledna 2010, kdy nabyl účinnosti nový trestní zákoník č. 40/2009 Sb., který zrušil trestní zákon č. 140/1961 Sb. Tato rekodifikace přinesla v případě deliktů, u nichž se typicky projevuje rasový podtext, přečíslování skutkových podstat jednotlivých trestných činů, minimální úpravy jejich názvů a pokud jde o definice jednotlivých trestných činů znamenala jen minimální změny v základních skutkových podstatách, doplnění znaků se týkalo především kvalifikovaných skutkových podstat, tj. dvou odstavců příslušných paragrafů. Jako příklad lze uvést srovnání § 260 tr.z. s § 403 tr. zákoníku; § 198 tr.z. s § 355 tr. zákoníku; § 196 tr.z. s § 352 tr. zákoníku a § 202 tr.z. s § 358 tr.zákoníku jako nejčastějších deliktů s rasovým podtextem.

V roce 2010 bylo soudy ČR celkem pravomocně odsouzeno 69 953 osob (2009: 73 752 osob), což představuje oproti roku 2009 snížení o 3799 osob, tj. cca o 5,2 %. Z tohoto počtu **bylo odsouzeno 96 osob za celkem 288 trestných činů s rasovým podtextem**. Tento počet představuje pouze 0,14 % z celkového počtu pravomocně odsouzených. Ve srovnání s rokem 2009 tak lze zaznamenat pokles počtu pravomocně odsouzených za trestný čin spáchaný s rasovým podtextem, když v předchozím roce bylo za tyto delikty odsouzeno 103 osob (v r. 2008 – 97 osob; v r. 2007 – 72 osob). **Podíl na celkovém počtu odsouzených se nezměnil a zůstává, stejně jako v předchozích letech, velmi nízký.**

Zvýšil se však počet spáchaných trestných činů s rasovým podtextem (z 257 tr.č. v r. 2009 na 288 tr.č. v r. 2010. Nárůst počtu trestných činů s rasovým podtextem může být však, podle vyjádření resortu spravedlnosti, náhodný. Záleží na charakteristikách a způsobu jednání (resp. jeho četnosti) pachatelů. I když jde o relativně malý soubor dat, na jehož základě se obtížně stanovuje trend, na základě statistických dat lze konstatovat, že narůstá počet pachatelů, kteří se dopouštějí více těchto deliktů, což se odráží v tom, že se počet odsouzených zásadně nemění, pohybuje se kolem cca 100 osob.

Celkové statistické údaje za rok 2010 jsou dány převážně odsouzeními, ke kterým sice došlo v r. 2009, avšak právní moc rozsudků nabyla platnosti až v r. 2010. Zřetelnou menšinu pak tvoří odsouzení z r.2010, která se stala pravomocná ve stejném roce.

To, že rekodifikace nepřinesla zásadní změny v základních skutkových podstatách deliktů s rasovým prvkem umožňuje srovnávat souhrnné údaje za odsouzení podle trestního zákona a trestního zákoníku vykázané v roce 2010 s údaji předchozího roku, jak ukazuje níže uvedená tabulka.

Nejčastěji byli pachatelé odsouzeni pro trestné činy:

- dle § 260, 261 tr. zák., resp. dle § 403 a § 404 tr. zákoníku (podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka), a to celkem 56 osob (+ 16, 2009: 40 osob);
- dle § 202 tr. zák., resp. dle § 358 tr. zákoníku (výtržnictví spáchané s rasovým podtextem), a to 41 osob (-19, 2009: 60 osob),
- dle § 198 tr.z., resp. dle § 355 a 356 tr. zákoníku (hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení) – 21 osob, +1.
- dle § 196 tr.z., resp. dle § 352 tr. zákoníku (násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci) – 17 osob, -13.

Za uvedené trestné činy s rasovým podtextem byl 7 osobám uložen nepodmíněný trest odnětí svobody, tj. 7,3 % z odsouzených osob. Z osob odsouzených za trestné činy s rasovým podtextem bylo soudy šest označeno jako recidivisté. Čtyřem vězením potrestaným pachatelům soudy uložily trest v trvání do 1 roku a třem v trvání 1 roku až 5 let. Trest odnětí svobody s podmíněčným odkladem jeho výkonu, soudy v r. 2010 pravomocně uložily 67 osobám, tj. 69,8 % z odsouzených osob za tento druh trestných činů.

Ve srovnání s předchozími lety se snížil podíl uložených trestů obecně prospěšných prací. V r. 2010 uložily soudy tento alternativní trest v 16 případech (16,7 %), zatímco v r. 2009 celkem 29 pachatelům, což představovalo 28,2 %.

Z celkového počtu **odsouzených nebylo 50 osob (52,1 %) doposud soudně trestáno**. Odsouzeno bylo pouze 8 mladistvých osob, tj. 8,3 % z celkového počtu osob odsouzených za trestné činy s rasovým podtextem. Mezi odsouzenými bylo také 6 žen (6,3 %).

Trestný čin	Ustanovení tr. zákona	Počet osob 2009	Počet osob 2010 (tr.z. 140/1961)	Ustanovení tr.zákoníku	Počet osob 2010(tr.z. 40/2009)	CELKEM 2010
Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práva svobod člověka	§ 260, § 261	40	41	§ 403, § 404	15	56
Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení	§ 198	20	15	§ 355, § 356	6	21
Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci	§ 196	30	14	§ 352	3	17
Výtržnictví	§ 202	60	28	§ 358	13	41
Ublížení na zdraví	§ 221	7	2	§ 146	0	2
Útok na veřejného činitele	§ 155	2	4	§ 325	2	6
Vydírání	§ 235	1	0	§ 175	0	0
„Nebezpečné vyhrožování“	§ 197a	4	0	§ 353	0	0
Podněcování nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod	§ 198a	1	8	§ 356	0	8
Ublížení na zdraví – těžká újma	§ 222	4	1	§ 145	0	1
Krádež	§ 247	2	0	§ 205	1	1
Útok na veřejného činitele	§ 156	0	1		0	1
Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání	§ 171	1	2		0	2
Ohrožení pod vlivem návykové látky	§ 201	1	1	§ 274	1	2
Ohrožování výchovy mládeže	§ 217	0	1		0	1
Porušování domovní svobody	§ 238	2	2	§ 178	1	3
Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka	§ 261a	3	5			5
Poškození cizí věci				§ 228	1	1
Nedovolené ozbrojování				§ 279	1	1
Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy				§ 283	1	1
Vyhrožování s cílem působit na úřední osobu				§ 326	2	2

2.5.1.7 Probační a mediační služba ČR (PMS ČR)

Případy evidované PMS ČR v oblasti kriminality spojené s extremistickými projevy chování

Vývoj a charakteristika

Z přehledu počtu případů, které PMS ČR od svého vzniku v roce 2001 řešila v souvislosti s kriminalitou spojenou s extremistickými projevy chování, vyplývá, jak již bylo konstatováno ve vyhodnocení za rok 2009, že podíl těchto případů je dlouhodobě na nízké úrovni – blíže viz níže uvedená tabulka.⁴⁸ Předběžné výsledky ukazují cca 25,5 tisíc nově evidovaných případů. Statistický modul bude sledovat případy extremismu, tj. dle staré právní úpravy počet spisů ve kterých je uveden minimálně jeden z následujících paragrafů: 196, 198, 198a, 260, 261, 261a a podle nového trestního zákoníku pak § 352, § 355, § 356, § 400, § 401, § 402, § 403, § 404, § 405, anebo typ extremismu. Data z tohoto modulu bude nezbytné podrobit analýze. Opět lze předpokládat, že zastoupení těchto případů nebude přesahovat 0,3%.

Počty případů evidovaných PMS v jednotlivých soudních krajích za období let 2007 – 2010

Soudní kraje	2007 celkem případů	z toho s rasistickým podtextem	2008 celkem případů	z toho s rasistickým podtextem	2009 celkem případů	z toho s rasistickým podtextem	2010 celkem případů	z toho s rasistickým podtextem
Praha	2 128	3 (0,1%)	1 792	2 (0,1%)	1 873	6 (0,3%)	1 843	**
Středočeský	2 687	3 (0,1%)	2 685	6 (0,2%)	2 740	9 (0,3%)	2 988	**
Jihočeský	2 279	3 (0,1%)	1 915	2 (0,1%)	1 998	3 (0,2%)	1 896	**
Západočeský	2 961	7 (0,2%)	2 724	1 (0,04%)	2 680	2 (0,1%)	2 919	**
Severočeský	4 775	9 (0,2%)	4 566	1 (0,02%)	4 414	9 (0,2%)	3 703	**
Východočeský	2 764	5 (0,2%)	2 371	6 (0,3%)	2 671	4 (0,1%)	2 972	**
Jihomoravský	5 006	12 (0,2%)	4 711	8 (0,2%)	4 464	3 (0,1%)	4 213	**
Severomoravský	5 048	13 (0,3%)	4 701	13 (0,3%)	5 011	20 (0,4%)	4 978	**
Celkem ČR	27 648	55 (0,2%)	25 465	39 (0,2%)	25 851	40 (0,2%)	25 512	**

Zdroj:PMS

Opatření PMS ČR

Ředitelství PMS v souladu se svými vytyčenými úkoly pro rok 2010 průběžně sledovalo situaci v oblasti probačních a mediačních činností poskytovaných v případech extremisticky motivovaných trestných činů, včetně využívání alternativních postupů a trestů pro tyto pachatele.

Z průběžných informací z praxe probačních úředníků a asistentů vyplývá, že pracovníci PMS s pachateli a oběťmi extremisticky motivovaných trestných činů pracují

⁴⁸ V roce 2002 to bylo 69 případů (tj. 0,4 % z celkového počtu nově evidovaných případů v daném roce), v roce 2003 to bylo 102 případů (tj. 0,4 %) a v roce 2004 to bylo celkem 87 případů (tj. 0,3 %). Od roku 2005 se procento těchto případů snížilo z 0,3 % na 0,2 % - v roce 2005 celkem 79 případů (0,3 %), v roce 2006 celkem 46 případů (tj. 0,2 %), v roce 2007 se jednalo o 55 případů (tj. 0,2 %), v roce 2008 – 39 případů (tj. 0,2 %) a v roce 2009 40 případů.

jednak v průběhu přípravného řízení (nejčastěji v rámci zpracování zprávy před rozhodnutím nebo v rámci institutu náhrady vazby dohledem), a dále v průběhu vykonávacího řízení v rámci výkonu trestu obecně prospěšných prací, výkonu uloženého dohledu a v případě mladistvých pachatelů i v rámci výchovných opatření.

Žádný ze stávajících probačních resocializačních programů pro dospělé pachatele, ani žádný z řádně akreditovaných probačních programů pro mladistvé pachatele není v současné době zaměřen na vyvolání změny chování pachatelů, kteří se dopustili trestného činu/provinění spojeného s extremistickými projevy chování. Většina z těchto programů dokonce tento typ trestného činu/provinění považuje za kontraindikaci pro zařazení pachatele. Pouze některé z těchto programů vycházejí při své práci s pachateli z kognitivně behaviorálního přístupu a ve svém programu usilují o vyvolání změny delikventního chování pachatele.

Příkladem probačního programu, který se v praxi PMS ČR prozatím osvědčuje, je motivační „Učební program - mladiství“, který opět získal řádnou akreditaci v roce 2010 a je veden v seznamu akreditovaných probačních programů pro mladistvé, spravovaném Ministerstvem spravedlnosti ČR. Program pracuje kognitivně behaviorální metodou, která zahrnuje práci mladistvých ve skupině, při které je využívána řízená diskuse, zprostředkování nových informací, přímá aktivita klientů, písemné projevy klientů, nácvik nové strategie chování. Program je doplňován i individuálními způsoby práce s mladistvými. Obdobně pak program *Právo pro každý den*, který je založen na skupinové práci, během které jsou využívány metody interaktivní výuky, které podporují efektivní učební strategii zároveň rozvíjí sociální dovednosti, dovednosti efektivní komunikace, schopnosti řešení konfliktů a schopnosti spolupráce s ostatními ve skupině. Lekce jsou zaměřeny na právo rodinné, občanské, pracovní a trestní.

PMS ČR v rámci své praxe v roce 2010 usilovala o rozšíření alternativního způsobu práce s příslušníky romské etnické menšiny, a to formou rozšiřování služby *mentor*. Tato služba je rozvíjena ve spolupráci se Sdružením pro probaci a mediaci v justici (*dále SPJ*).

Služba spočívá v individuální práci vyškolené osoby, „mentora“ s odsouzeným, který se hlásí k romskému etniku, a byl mu uložen alternativní trest obecně prospěšných prací nebo dohled v rámci podmíněného odsouzení (*popřípadě podmíněného propuštění*). Vyškolený mentor prostřednictvím individuálního osobního kontaktu motivuje klienta k převzetí odpovědnosti a k nalezení zdrojů k vyřešení vzniklé situace. Mentor posiluje pracovní návyky klienta, rozvíjí jeho sociální dovednosti a rovněž komunikační dovednosti pro řešení konfliktů, usiluje o zlepšení vztahů klienta s okolím. Mentor musí před svou prací s klientem absolvovat vzdělávací kurz v rozsahu 100 hodin a během své práce s klientem je pod pravidelnou supervizí. Služba *mentor* se v praxi ukazuje jako efektivní prostředek spolupráce probačních úředníků a asistentů s pachateli z řad romského etnika. Program *Mentor* patří také mezi akreditované probační programy pro mladistvé. Služba *mentor* ale probíhá i v rámci dalších aktivit – reintegračních projektů *SPJ (Život po vězení, reintegrační program Plus)*.

Celkově byla v roce 2010 zajištěna činnost cca 50ti romských mentorů, kteří spolupracovali s 16ti středisky PMS ČR v Jihočeském, Královéhradeckém, Pardubickém, Středočeském a Ústeckém kraji. Bylo vyškoleny 10 nových mentorů, kteří začali spolupracovat se středisky PMS Děčín a Rumburk. K 31.12. 2010 pracovali mentoři s 242 klienty při šedesátiprocentní úspěšnosti intervencí.

Efektivita výchovných a sociálních intervencí směřující k zamezení opakování trestné činnosti spojenými s extremistickými projevy chování, a to zejména u osob mladistvých nebo osob blízkých věku mladistvých či mladých dospělých, je podle

dostupných zahraničních zkušeností výrazně ovlivněna úzkou součinností policie, státních zástupců, soudců, probačních pracovníků a poskytovatelů sociálních a dalších služeb. Jednou z možných cest řešení je realizace konkrétních projektů, v rámci kterých by byla detailně mapována daná lokalita z pohledu převládajícího typu trestné činnosti spojené s extremistickými projevy chování a typu pachatelů, kteří se těchto trestných činů dopouští. Na základě toho by pak mohla být zvolena strategie možného řešení kriminality výše uvedeného typu v dané lokalitě. V případech pachatelů – mladistvých, je tento postup v praxi uskutečňován v rámci již tzv. „týmů pro mládež“. Tyto týmy jsou PMS ČR rozvíjeny ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR, odborem prevence kriminality již od roku 2005.

Od 1.1. 2010 byly v rámci ČR zavedeny **nové alternativní tresty - zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce a trest domácího vězení**. Realizace trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce vyžaduje úzkou součinnost PMS, Police ČR a realizátorů akcí. V roce 2010 byl pilotován metodický postup probačních úředníků a asistentů v souvislosti s tímto trestem, a to s důrazem na úzkou spolupráci PMS ČR s orgány Policie ČR, státními zástupci a soudci. Tato spolupráce je z pohledu PMS ČR vnímána jako předpoklad dobře fungující praxe v oblasti zajištění výkonu této nové trestně právní sankce. I když předpokládáme, že větší část odsouzených k tomuto trestu bude tvořena pachateli násilí a výtržností spáchaných při sportovních (*nejčastěji fotbalových*) zápasech, zákonodárci v ustanovení § 77 trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. počítali s možností uložení tohoto zákazu vstupu pachatelům i ve vztahu ke „kulturní a jiné společenské akci“. Lze tedy usoudit, že by se případně mohlo jednat i o pachatele trestných činů spáchaných v souvislosti s akcemi, na kterých dochází k chování zahrnujícímu např. extremistické projevy. **Ukládání tohoto trestu bylo v r. 2010 sporadické, PMS evidovala necelých 10 případů**, v r. 2011 lze očekávat rozšíření jeho ukládání.

S ohledem na nízký počet případů projednávaných PMS ČR v souvislosti s trestnými činy spojenými s extremistickými projevy chování, PMS ČR v průběhu roku 2010 neorganizovala v rámci svého vzdělávání žádné aktivity zaměřené na toto specifické téma.

2.5.1.8 Statistiky Nejvyššího státního zastupitelství⁴⁹

Pokud jde o trestné činy spáchané z rasových, národnostních nebo jiných nenávistných pohnutek, vypovídá o nich níže uvedená tabulka.

Tabulka č.1: Trestné činy spáchané z rasových, národnostních nebo jinak nenávistných pohnutek v letech 2007 – 2010

Trestné činy rasově či jinak nenávistně motivované	Stíháno celkem osob	Obžalováno celkem osob
2007	204 (+36 ZPŘT)	197 (+36 ZPŘT)*
2008	215 (+41 ZPŘT)	198(+40 ZPŘT)
2009	188 (+ 34 ZPŘT)	177 (+ 32 ZPŘT)
2010 ⁵⁰	225 (+63 ZPŘT)	213 (+58 ZPŘT)

⁴⁹ Statistika Nejvyššího státního zastupitelství, stejně jako statistiky soudní, má jiný horizont vykazování než statistika policejní. Není pro ni rozhodná doba, kdy se skutek stal, ale kdy státní zástupce zpracoval obžalobu, rozhodl o zastavení věci apod.

Tabulka č. 2:

Celkový počet stíhaných, obžalovaných a odsouzených osob v ČR v letech 2007– 2010

Rok	Stíháno	obžalováno	odsouzeno	ZPŘT
2007	78 545	67 186	75 728	35 268
2008	73 722	63 078	75 761	36 685
2009	57 514	49 459	73 787	55 701
2010	49 088	42 933	–	52 238

Tabulka č. 2 umožňuje srovnat sledované hodnoty, obsažené v tabulce č. 1, z hlediska celkového počtu osob stíhaných, obžalovaných a osob, ohledně nichž bylo konáno zkrácené přípravné řízení, i osob, na něž byl podán návrh na potrestání za období let 2007 až 2010.

Celkové statistické údaje za rok 2010, ve srovnání s r. 2009, signalizují vzestup u počtu stíhaných (+cca 16 %: 225 osob; 2009 - 194) a obžalovaných osob (+ cca 16,4 %: 213 osob; 2009 – 183 osob). Podíl na celkovém počtu stíhaných a obžalovaných osob však zůstal u tohoto druhu trestné činnosti nízký – v r. 2010 činil 0,5 % (0,3 % v r. 2009).

Jak dokládá níže uvedená tabulka, největší nárůst byl zaznamenán u trestných činů dle § 196/2,3 tr. z. (§ 352/2,3 tr. zákoníku), § 198 tr.z. (§ 355 tr. zákoníku) a § 260 tr.z. (§ 403 tr. zákoníku). Naopak k výraznému poklesu došlo u trestných činů dle § 221/2b tr.z. (§ 146/2e tr. zákoníku), § 222/2b tr.z. (§ 145/2f trestního zákoníku), § 261 tr.z. (§ 404 tr. zákoníku) a 261a tr.z. (§ 405 tr. zákoníku).⁵¹

Počty stíhaných a obžalovaných osob v letech 2008 až 2010													
ČR	§ 196/2 tr. zákona		§ 196/3 tr. zákona		§ 198 tr. zákona		§ 198a tr. zákona		§ 219/2g tr. zákona		§ 221/2b tr. zákona		
	§ 352/2 tr. zákoníku		§ 352/3 tr. zákoníku		§ 355 tr. zákoníku		§ 356 tr. zákoníku		§ 140/3g tr. zákoníku		§ 146/2e tr. zákoníku		
	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	
2008	31	30	0	0	36	35	7	7	1	1	5	5	
2009	33	32	6	6	19	19	7	4	0	0	19	19	
2010	46	44	40	37	39	38	6	4	0	0	7	7	
ČR	§ 222/2b tr. zákona		§ 235/2f tr. zákona		§ 257/2b tr. zákona		§ 260 tr. zákona		§ 261 tr. zákona		§ 261a tr. zákona		
	§ 145/2f tr. zákoníku		§ 175/2f tr. zákoníku		§ 228/3b tr. zákoníku		§ 403 tr. zákoníku		§ 404 tr. zákoníku		§ 405 tr. zákoníku		
	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	
2008	9	9	0	0	2	2	29	29	72	61	8	6	
2009	21	21	0	0	1	1	25	24	66	60	4	4	
2010	1	1	1	0	1	1	39	38	43	41	2	2	

⁵⁰ K 31.3.2011 se jedná o předběžné statistické údaje.

⁵¹ Viz Tabulková část: Tabulka č. 5: Přehled o stíhaných a obžalovaných osobách pro trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek v letech 1989 – 2010 (Zdroj: Nejvyšší státní zastupitelství, Brno).

V r. 2010 státní zastupitelství postupovala při vyřizování věcí s rasovým podtextem podle **čl. 73 pokynu obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně č. 8/2009, o trestním řízení**, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2010. V plné míře reaguje na to, že od 1.1.2010 je účinný nový trestní zákoník č. 40/2009 Sb., a doprovodná novela trestního řádu č. 41/2009 Sb. Přes skutečnost malého procentuálního podílu těchto trestných činů v rámci celkového nápadu trestné činnosti, jsou postupy státních zástupců v těchto případech považovány za jednu z priorit státního zastupitelství.

Extremismem se dále zabývala **Analýza hlavních priorit státního zastupitelství na rok 2010** zpracovaná Nejvyšším státním zastupitelstvím za období prvního pololetí r. 2010. Ze zpráv krajských státních zastupitelství vyplynulo, že pro spáchané, extremisticky motivované, trestné činy je příznačná značná různorodost, což ztěžuje provést zobecnění. Jediné, co lze, podle Nejvyššího státního zastupitelství, konstatovat je, že **nebyly většinou zaznamenány extremistické projevy, z nichž by bylo možné usuzovat na jejich organizovanost či vybočení z charakteru dosud se vyskytujících ojedinělých případů**. Rovněž byly jen zcela **výjimečné případy tzv. politického extremismu nebo diváckého násilí**. V této souvislosti lze např. konkrétně zmínit trestní věci Okresního státního zastupitelství v Kladně, vedené pro podezření ze spáchání přečinu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 tr. zákoníku.⁵²

V rámci hromadných akcí s výskytem většího počtu ať již pravicových či jiných extremistů, zůstává velmi citlivým místem posuzování zájmu na okamžitém zamezení páchání trestné činnosti oproti zájmu na zdrženlivosti zásahu orgánů činných v trestním řízení do průběhu akce. Orgány činné v trestním řízení, v daném okamžiku tedy policejní orgán či přítomný státní zástupce, jsou často postaveni před situaci, kdy musí vážit, zda případný okamžitý zásah vůči jednotlivci na místě nevyvolá obratem vlnu mnohem závažnější či rozsáhlejší trestné činnosti.

Další výrazný znak trestněprávně relevantního jednání extremistů spočívá zjednodušeně řečeno v tom, že to, co bývá zákonem označováno jako trestná činnost, je jimi samými často vnímáno jako ideologický „boj proti systému“, při němž je možno použít i nekorektních prostředků. Tento boj a jeho prostředky přitom staví nad zákon, takže jakákoli sebereflexe či pochyby o správnosti posuzovaného jednání zpravidla absentují a ani trestní řízení a potrestání mnohdy nevede k nápravě ani k prevenci. Současně příznivci extremistických hnutí v rámci tohoto boje prokazují značnou soudržnost a schopnost zajistit a financovat svým příznivcům nezdědka velmi aktivní výkon obhajoby, místy hraničící až s obstrukčními praktikami.

Ze zpráv krajských státních zastupitelství lze zmínit následující kauzy:

- V obvodu Krajského státního zastupitelství v Plzni bylo zaznamenáno rovněž několik případů, kdy sledovaná trestná činnost je páchána prostřednictvím internetu. Tento způsob se vymyká „běžné“ formě páchání této trestné činnosti. Další takové případy se vyskytly např. i v obvodu Krajského státního zastupitelství v Ostravě.

⁵² Měl se ho dopustit neznámý pachatel tím, že dne 4. 5. 2010 v odpoledních hodinách na náměstí Sítná v Kladně, v průběhu předvolebního mítinku ČSSD, hodil púllitrovou sklenici naplněnou tekutinou a uzenkami do prostoru u tribuny, který nebyl přístupný veřejnosti. Stála zde M.Š. jako členka organizačního týmu ČSSD s dalšími osobami, přičemž hozený předmět se odrazil od jí drženého deštníku a spadl na zem, kde se rozbil, takže nedošlo ke zranění žádné z přítomných osob.

- Nejzrůsáhlejším případem, jenž vykazuje celorepublikový přesah, je nepochybně věc, která se nachází ve fázi po zahájení trestního stíhání, v níž vykonává dozor státní zástupce Okresního státního zastupitelství Brno-venkov:
 - V této věci se skupina 10 pachatelů v součinnosti s dalšími dosud neustanovenými osobami, podílela na organizaci, personálním a materiálním zajištění a uspořádání koncertů tzv. „White Power Music“, a to s vědomím, že v jejich průběhu, jemuž byli přítomni, dojde ze strany účinkujících interpretů i dalších přítomných osob k šíření idejí neonacismu, extrémního nacionalismu, rasismu, xenofobie a k výzvám k násilí proti lidem jiné barvy pleti, jiného vyznání či politického smýšlení, oslavování a propagaci neonacistických hnutí Národní odpor (označovaného v písniích též jako Odpor), Svobodný odpor, Svobodná mládež a dalších jejich složek a čelních představitelů.
 - Obvinění s výše uvedeným záměrem a s předem dohodnutou dělbou úkolů takto uspořádali po celé ČR nejméně 15 koncertů, jichž se vždy zúčastnil větší počet osob (řádově 100 - 500 osob), přitom na koncertech probíhal i prodej oděvních svršků s pravicově extremistickou tematikou, CD a DVD disků s hudebními skladbami, jakož i dalších předmětů, propagujících myšlenky hnutí uvedených shora.
- Z případů, které byly, anebo jsou sledovány Nejvyšším státním zastupitelstvím, lze uvést:
 - žhářský útok na romskou rodinu ve Vítkově;
 - vhození zápalné láhve do domu romské rodiny v ostravské osadě Bedřiška;
 - kauza vylepování propagačních samolepek hnutí Národní odpor (hlavní líčení bylo odloženo na neurčito).

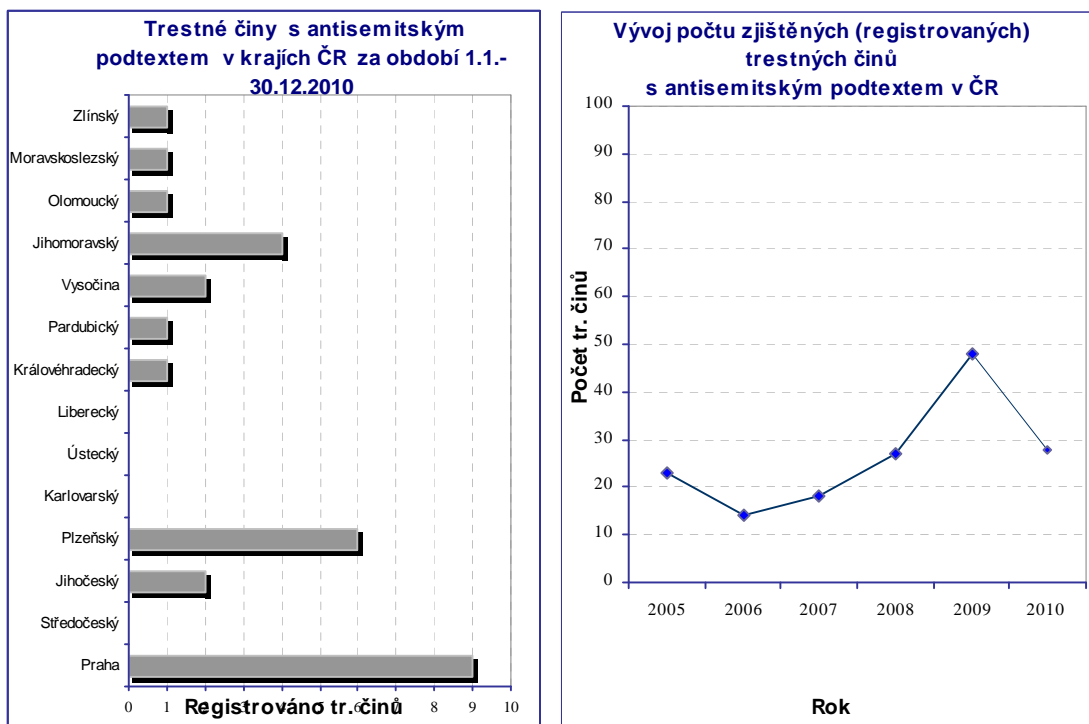
2.5.2 Trestná činnost s antisemitským podtextem⁵³

V období od 1. ledna do 31. prosince 2010 bylo zaregistrováno 28 trestných činů s antisemitským podtextem, což představuje, ve srovnání s r. 2009, **pokles o cca 41,7 %** (v r. 2009 – 48 tr.činů).

Z celkového objemu trestné činnosti s extremistickým podtextem činily tyto trestné činy **11,1%**. Ve skladbě trestné činnosti s antisemitským podtextem však nedošlo k výrazným změnám – stejně jako v předchozích letech **převažovaly trestné činy dle § 404 (§ 261 tr. zákona) tr. zákoníku** (podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka). Jejich podíl na zaevidované trestné činnosti s antisemitským podtextem činil 50 % (14 tr. činů).

Nejvíce těchto trestných činů, jak lze vidět na výše uvedeném grafu „Trestné činy s antisemitským podtextem v krajích ČR“, bylo zaznamenáno na území **hl. města Prahy** (9 tr. činů) a v **Píseňském kraji** (6 tr. činů). Vývojový trend tohoto druhu trestné činnosti zobrazuje graf „Vývoj počtu zjištěných trestných činů s antisemitským podtextem v ČR“, který vykazuje klesající tendenci.

⁵³V rámci nestandardních statistických výstupů jsou rovněž Policejním prezidiem ČR zpracovávány od r. 2005 statistiky k zjištěným trestným činům s antisemitským podtextem. To umožňuje sledovat tuto kriminalitu v delší časové řadě.

2.6 Nejzávažnější případy

- Dne 14. března 2010 došlo k žhářskému útoku na romské obydlí v Ostravě, v kolonii „Bedřiška“. Zápalná láhev s hořlavou tekutinou byla prohozena oknem do dětského pokoje, kde spala třináctiletá dívka. Láhev se nerozbila, chemikálie v ní obsažená nezačala hořet. Od knotu se vznítil kousek koberce, který dívka, probuzená řinčením skla, stihla uhasit. Útok na romskou rodinu byl vyšetřován jako vražda ve stadiu pokusu. Dne 21. dubna 2010 Policie ČR zadržela ženu, jejího druha a bratra a její dva syny. Ze žhářského útoku byla posléze obviněna žena a její syn, na které ostravský soud uvalil vazbu. Jednalo se o obyvatele kolonie „Bedřiška“, kteří patří k majoritní společnosti.
- Dne 29.4.2010 došlo v Krupce, okr. Teplice k loupežnému přepadení nezletilého P.D. (1997), který šel podél kolejí ČD směrem na Ústí n.Labem. Na cestě ho zastavili dva Romové ve věku 14 a 17 let, kteří jej požádali o peníze. Když jim nezletilý peníze nedal, zbili ho kopanci do obličeje, přičemž mu říkali, že ho budou bít protože je „bílej“. Mlátili ho páskem po celém těle a nakonec ho hodili do potoka, který tek l podél náspu kolejí. Poškozený nezletilý P.D., i přes zranění, která utrpěl, se doplazil na bohosudovské nádraží, odkud byl odvezen do nemocnice. Poškozený byl hospitalizován v teplické nemocnici s podezřením na utrženou ledvinu. Lékař přirovnal toto bití k „lynčování“. Dne 1.5.2010 bylo zahájeno tr. stíhání ml. T. B. pro trestné činy těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1,2 písm. c,f tr. zákoníku a loupež dle § 173 odst.1 tr. zákoníku. Mladší z obou romských útočníků, kterému ještě nebylo 15 let, nemohl být soudně stíhán a byl umístěn do nápravného zařízení. Krajský soud v Ústí nad Labem uznal staršího z pachatelů, T.B., vinným z pohlavního zneužití, znásilnění, loupeže, vydírání a pokusu o vraždu ve spolupachatelství, čin označil za rasistický a uložil mu trest 10 let vězení. Proti rozsudku první instance se odvolal jak útočník, tak státní zástupce. Krajský soud totiž dospěl k závěru, že pachatel se se svým nezletilým komplicem dopustili i

pokusu o vraždu, přestože toto státní zástupce nenamítal. **Vrchní soud v Praze pak dne 17. března 2011 snížil trest T.B. na 5 let vězení, neboť se neztotožnil s právní kvalifikací pokusu o vraždu. Rasistický motiv činu však soud potvrdil.**⁵⁴

- Dne 29. 4. 2010 v době 00:11 byl na linku č 112 oznamovatelem E.B. nahlášen požár budovy řeckého velvyslanectví v Praze, kde neznámý pachatel v době kolem 00:10 hod. pravděpodobně plastovou zápalnou lahví zapálil vstupní dveře od budovy řeckého velvyslanectví, čímž způsobil zahoření dveří a následně na 2 stranách budovy ambasády namaloval bílou barvou nápisy „GIANNIS“ o výšce 0.5m. Způsobená škoda činila cca 10 000 Kč.
Vedeno: Praha I, SKPV I. OOK pod č.j.: ORI-5079/TC – 2010 - 001170 dle § 358/1, § 178/1, § 228/1,2 TZ; dne 29. 4. 2010 byly zahájeny úkony tr. řízení dle § 158/3 TR; dne 8. 7. 2010 věc odložena dle § 159a/5 TR
- Dne 24. 8. 2010 ml. M. P. (1995), J. H. (1986), N. B. (1991) společně s nezletilým M. P. (1995) poté, co se sešli v odpoledních hodinách společně na lavičkách u Botiče v ulici Adamovská na Praze 4, se domluvili, že půjdou zmlátit bezdomovce z chaty v lesoparku na Bohdalcích v prostoru zv. Bohdalecký les, Praha 10 – Vršovice. M.P. si za tím účelem vzal teleskopický obušek, J.H. železnou dutou tyč, všichni společně odešli do lesoparku a téhož dne, tedy 24. 8. 2010, v době od 21.00 do 22.00 hodin M. P., J.H. a nezl. M. P. přišli k chatce a začali pokřikovat směrem k jejím obyvatelům výhrůžky zabitím, zapálením chatky, házeli kameny, otevřeli dveře do chatky a následně, i když věděli, že se v chatce nacházejí poškození M. Z. (1963) a M. G. (1957), chatku zapálili v úmyslu přítomné usmrtit. M. P. vzal lopatu a na jednoho z poškozených začal házet rozžhavené uhlí z blízkého ohniště, jeden z nich, dosud přesně neztotožněný, zapálil zapalovačem igelit hozený přes okno chatky, J. H. začal rozbíjet zařízení chatky, dál na chatu házeli rozžhavené uhlí, zapalovačem i pomocí donesené lahve s benzinem podpalovali její zařízení. M. Z. se podařilo z hořící chaty vyběhnout, nezl. M. P. došel k němu a dal mu několik ran dřevěnou tyčí, z toho nejméně jednu do hlavy, až se poškozený M.Z. skácel k zemi a ze strachu o svůj život předstíral bezvědomí. Druhý poškozený M.G. se před útočníky předtím ukryl do sklepa chatky, o čemž všichni obvinění věděli, neboť za ním do sklepa hodili rozžhavené uhlíky. Když už hořelo, tak se mu ze sklepa snažil pomoci poškozený M. Z., ale obvinění mu v tom zabránili, v důsledku čehož poškozený M.G. následně na místě zemřel. Bezprostřední příčinou jeho smrti byla otrava oxidem uhelnatým. N.B. sledoval jednání M.P., nezl. M.P. a J.H. z bezprostřední vzdálenosti několika metrů, žádným způsobem se jim v tom nepokusil zabránit, ač tak učinit mohl.

⁵⁴ Útok vyvolal velkou reakci ze strany neonacistické scény, a to zejména medializací prostřednictvím Internetu (rozesílání hromadných mailů, facebookové diskuse a skupiny), přičemž začal být do značné míry srovnáván s útokem ve Vítkově. Nejen pravicoví extremisté, ale i veřejnost začala vyjadřovat údiv nad tím, že v obdobných případech jsou tresty diametrálně odlišné. Je třeba však poukázat na to, že takováto paušalizace je značně zavádějící. Nejde o skutkově totožné činy a ani okolnosti případu nejsou srovnatelné. To, že kauzu Patrika hodlají pravicoví extremisté nadále využívat, dokládá chystaný „*Pochod za Patrika proti rasovému násilí*“, který se uskuteční 9. dubna 2011 v Krupce u Teplíc v režii DSSS a DM. Jeho mottem je: „*Odmítáme měření dvojím metrem, požadujeme rovnost před zákonem a spravedlivé tresty pro každého, bez rozdílu barvy pleti*“. Viz <http://www.radnice-litvinov.cz/28320113>, <http://www.radnice-litvinov.cz/30320112>

Vedeno: Praha město, 3. odd. OOK hl. m. Prahy pod Č.j.:KRPA-1388/TČ-2010-000073; dne 25. 8. 2010 byly zahájeny úkony tr. řízení dle § 158/3 TR; dne 4. 11. 2010 bylo zahájeno tr. stíhání dle § 160/1 TR

- V případě žhářského útoku na romské obydlí ve Vítkově, k němuž došlo dne 19. dubna 2009 a který byl nejzávažnějším případem roku 2009, vynesl Krajský soud v Ostravě dne 20. října 2010 rozsudky nad pachateli. Ti byli potrestáni výjimečnými tresty v rozmezí 20 až 22 let. Soud kvalifikoval jejich jednání jako pokus o několikanásobnou rasově motivovanou vraždu, neboť cílem útoku bylo zabít obyvatele domu, o čemž svědčilo pečlivé plánování celého útoku. Rasový motiv byl vyvozen, mimo jiné, i z toho, že pachatelé patří k sympatizantům extremistické pravice. David Vaculík, Jaromír Lukeš a Ivo Müller byli odsouzeni na 22 let do vězení se zvýšenou ostrahou (akci společně plánovali), Václav Cojocararu na 20 let vězení se zvýšenou ostrahou. Společně musejí zaplatit náhradu škody rodině i zdravotní pojišťovně ve výši přes 7 milionů Kč a popálené Natálii S. 9,5 milionu Kč.

Proti prvoinstančnímu rozsudku podali odsouzení odvolání k Vrchnímu soudu v Olomouci. Ten dne 18. března 2011 potvrdil právní kvalifikaci Krajského soudu v Ostravě jako pokus o několikanásobnou rasově motivovanou vraždu a poškozování cizí věci. Zároveň však vrchní soud snížil Ivo Müllerovi trest z 22 na 20 let vězení. Zbylé trojici extremistů soud potvrdil výjimečné tresty udělené ostravským krajským soudem. Odsouzení v odvolání požadovali změnu právní kvalifikace na obecné ohrožení s tím, že nevěděli, že dům je obývaný. Dle jejich tvrzení nebyla vražda cílem jejich jednání. Podle Vrchního soudu v Olomouci však dokazování bylo provedeno správně a důkazy byly řádně vyhodnoceny. Prokázalo se, že jednání obžalovaných bylo motivováno jejich ideologií a nenávisťným postojem k romské menšině.

2.7 Bezpečnostní rizika

Ve spojitosti s pravicově extremistickou scénou, resp. jejím neonacistickým spektrem, potvrdil vývoj v r. 2010 platnost bezpečnostních rizik stanovených v roce 2009. Dělnická strana sociální spravedlnosti, nástupnický politický subjekt Dělnické strany, pokračovala v úsilí získat dominanci na české pravicově extremistické scéně. Inspiraci nacházela jak DSSS, tak její mládežnická organizace DS u německé NPD. Jejím dlouhodobým, anebo spíše střednědobým cílem, je oslovit část veřejnosti a prosadit se v rámci oficiálních politických struktur. K tomu může případně využívat, obdobně jako NPD, radikalizační potenciál neformálních uskupení scény. Rovněž bude přetrvávat riziko fyzických střetů mezi pravicovými a levicovými extremisty.

Lze předpokládat, že:

- nadále bude vyvíjeno úsilí o vstup do politiky, neboť volební výsledky strany ukázaly, že orientace do problémových oblastí přeci jen přináší, stejně jako v jiných unijních státech, volební hlasy.
- kromě využívání tzv. „menšinové karty“ (Romové, imigranti), bude pokračovat otevírání sociálních témat spjaté s kritikou vládního establishmentu, prováděných reformem a restrikcí, tedy rétorika, která byla uplatňována po celý rok 2010.

Jako hlavní možná bezpečnostní rizika lze nadále vnímat:

- zneužívání ekonomické a sociální situace v kombinaci s protiromskou a protiimigrantskou kartou ke zvýšené akceptaci majoritní společností.
- protivládní, resp. „protisystémovou“ rétoriku v situaci, kdy by se prohlubovaly dopady hospodářské krize na obyvatelstvo, resp. především na tzv. střední vrstvy.
- fenomén „anticikánismu“ v české společnosti.
- postavení krajně pravicových struktur v zemích Evropské unie.

Ve spojitosti s anarchoautonomní scénou lze v budoucnosti počítat s možným nárůstem militantnosti různých uskupení založených na stejných či obdobných ideologických principech. I v tomto prostředí budou sehrávat nemalou roli vývoj a dopady hospodářské krize na populaci ČR, kritika vládního establishmentu a jím uskutečňovaných reforem („*Reformy porazíme jen bojem. Proti školnému. Proti vyhánění bezdomovců...*“).⁵⁵ Tyto struktury bezesporu ingerují do řady různých iniciativ reagujících na současnou situaci jak na politické scéně, tak v oblasti sociálně ekonomické.

V této souvislosti je třeba brát v potaz následující skutečnosti:

- V jednání, vystupování a směřování tohoto spektra extremistické scény přetrvávají agresivní tendence, ochota k násilným projevům a ke střetům nejen s příznivci jiných ideových hnutí, ale rovněž k ostré konfrontaci s příslušníky bezpečnostních sil i státní administrativou.
- Hlavní riziko spočívá:
 - v jejich zapojení do oficiálních protestů a stávek s cílem vyvolat nepokoje a konfrontaci (příkladem tohoto stylu jsou akce těchto struktur ultralevicové scény např. v Řecku, Německu a naposledy ve Velké Británii);
 - v možnosti obdobného útoku, k němuž došlo v případě řeckého velvyslanectví jako protestu proti „čemukoliv“.

⁵⁵ Viz <http://www.csaf.cz>: např. Anarchistická revue Existence č. 4/2010; č. 1/2011. V této souvislosti je na místě konstatovat, že, podle některých odborných studií, může v Evropě levicový extremismus v krátkodobé perspektivě posílit v důsledku nespokojenosti veřejnosti s pokračující hospodářskou krizí a dopady restriktivních opatření vlád evropských zemí. S ohledem na roli Evropské unie se může objevit i silnější ultralevicový odpor ke stávajícím institucím evropské integrace než doposud. Levicoví extremisté v Evropě se budou profilovat ve stávkovém hnutí, oživujícím studentském hnutí a v dalších protestech. V tomto rámci se budou podílet i na militantních projevech, včetně masových militantních demonstrací a sabotážních akcí. **Česká republika jako součást evropského prostoru se za těchto okolností nevyhne zasažení vybranými hrozbami, souvisejícími s levicovým extremismem, přičemž jako nejzávažnější lze zmínit:**

- infiltraci širších protestních levicových struktur (včetně zájmových skupin, médií a think – tankových iniciativ), které budou směřovat k vyhraněné konfrontační a často i násilné politice proti svým oponentům (nanásilí se přitom nemusí sami podílet, ale mohou je iniciovat, a to i v kontextu propagované „diverzity taktik“;
- rozšíření cílů militantního antifašismu o konzervativní a pravicově populistické veřejně činné osoby, případně o „prosystemové“ vědce či novináře, kteří z pohledu ultralevicových antifašistů relativizují hrozby fašismu a rasismu;

2.8 Výzkumy k problematice extremismu

2.8.1 Zmapování postojů veřejnosti v České republice k pravicově extremistickým, rasistickým a xenofobním myšlenkám a jejich šířitelům s ohledem na integraci menšin a cizinců

Projekt byl schválen ministrem vnitra dne 29.10.2009 (č.j. MV-63343/VO-1-2009) v rámci programu „Bezpečnostní výzkum pro potřeby státu v letech 2010 až 2015“ (BV II/1 – VZ). Výzkumnou potřebu, která popisovala, jak v souvislosti s hospodářskou krizí a s ní spojenými negativními jevy roste i podpora extremismu, předložil v rámci identifikace potřeb státní správy v roce 2009 odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR.

Z důvodu zmapování situace, kolik stoupenců mohou mít extremisté, odkud se rekrutují a vůči čemu se vymezují byla vyhlášena veřejná zakázka malého rozsahu s názvem „Zmapování postojů veřejnosti v ČR k pravicově extremistickým, rasistickým a xenofobiím myšlenkám a jejich šířitelům s ohledem na integraci menšin a cizinců“. Cílem uvedené VZ bylo zkvalitnit ochranu obyvatelstva na základě nových postupů a mechanismů, dosáhnout odpovídající informovanosti obyvatel o motivech možného chování a postojích sympatizantů extremistických skupin. Rovněž bylo cílem získat data a doporučení pro realizaci integračních programů zacílených na menšiny a cizince a konkrétní řešení problémů, na kterých extremisté získávají politické body.

Na projekt byla Ministerstvem vnitra ČR vyčleněna finanční dotace 1.250.000,- Kč. Vítězem výběrového řízení se stala firma STEM, s.r.o. Vybraný řešitel projekt realizoval ve výši 1.000.000, Kč. Doba řešení byla stanovena od 1. dubna 2010 do 31. prosince 2010. Řešení uvedené problematiky bylo rozděleno do pěti fází, kdy pátá fáze je závěrečné zhodnocení celého výzkumu.

Sociologové šetření rozdělili do 4 fází:

- Hlubkové rozhovory s experty.
- Obsahová analýza internetových stránek ultrapravice.
- Diskusní skupiny (4 skupina - celkem 40 respondentů, složení: sympatizanti radikálních řešení a voliči DSSS).
- Dotazníkové šetření (reprezentativní výzkum na populaci ČR, 2056 respondentů starších 15 let, osobní standardizované rozhovory, pravděpodobnostní výběr s návratností 58%, termín sběru 17.9.-15.10.2010).

Na základě rozhovorů s experty (policisté, akademik, zástupce nevládního sektoru) sociologové definovali pojmy „radikalismus“, „extremismus“, „pravicový extremismus“ a „levicový extremismus“⁵⁶. Dále pomocí analýzy vybraných internetových stránek (www.odpor.org, www.svobodnamladez.org, www.nacionaliste.com, www.delnickamladez.cz, www.dsss.cz, forum.hooligans.cz, www.delnickelisty.cz) v období březen - duben 2010 sledovali hlavní zaměření a interpretace textů⁵⁷. Podle zjištění se autoři textů nejvíce vymezovali vůči Romům, následně Židům, zřídka vůči Asiatům a Afričanům. Články se ale zaměřovaly i na jiná témata než národnostní a etnické menšiny – bezdomovci, homosexuálové, drogově závislí, hendikepovaní lidé apod. Jako cizorodý prvek byli vnímáni jak přistěhovalci, tak i Romové. „Přivandrovalcům“ a „cizákům“ byly přisuzovány tyto vlastnosti: necivizovanost, nepřizpůsobivost, pohrdání normami většinové společnosti, sociální parazitismus, inklinace ke kriminálnímu chování.

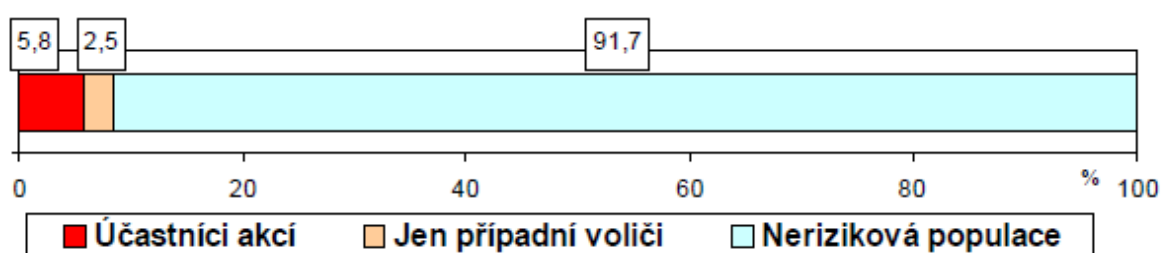
⁵⁶ Plné znění v závěrečné zprávě z výzkumu.

⁵⁷ Podrobnosti Více v „Analytické zprávě z úvodní fáze výzkumu“ v příloze.

Mezi dílčí témata v textech se pak řadí: vzájemná nerovnost etnik, národů a kultur, nacionální socialismus, národní sounáležitost a solidarita, kolektivní identita, individualismus, jednotný řád a pořádek, multikulturalismus, kapitalismus, evropanství a EU. Sociologové v textech rozpoznali silné pocity beznaděje a frustrace. Dále hovoří o mechanismu projekce, kdy autoři vlastní, subjektivně negativně vnímané charakteristiky přenášejí (projektují) na někoho jiného.

Souhlas s idejemi pravicového extremismu byl operacionalizován pomocí těchto fenoménů: autoritářství, nacionalismus, rasismus, nevráživost k cizincům, antisemitismus, anticikánismus, homofonie a kolektivismus, vůle k aktivní podpoře pak pomocí ochoty dát volební hlas, účastnit se pokojné demonstrace/pochodu, pomoci při organizování akcí či při distribuci letáků.

Rizikové skupiny

Lidí, kteří zastávají ideje charakteristické pro pravicový extremismus a současně jsou ochotni stranu nabízející radikální řešení podpořit i svým členstvím anebo účastí na demonstracích/pochodech, případně různých akcích, jejichž cílem je **zjednat pořádek**, je v ČR **5,8 % (Účastníci akcí)**. V ČR jsou **2,5 %** těch, kteří sdílejí ultrapravicové ideje a strany nabízející rázné řešení jsou současně ochotni podpořit nanejvýš svým volebním hlasem (*Jen případní voliči*). **Celkem je v české populaci cca. 8% lidí, které lze v různé míře považovat za rizikové, přičemž nejrizikovější jsou „účastníci akcí“.** Zbytek tvoří **neriziková část populace (91,7 %)**.

Pro typ jen případní voliči je charakteristické:

- Vnímají stávající společensko-politický systém jako přehledný a spravedlivý.
- Zažívají dlouhodobý pocit omezování ze strany problémových skupin obyvatel.
- Bojí se veřejně extremistické hnutí podpořit z obavy o pomstu a odvetu.
- Častěji se jedná o introverty (nevyhledávají veřejné účinkování).
- Z pohledu extremismu jde o pasivní a latentní segment

Pro účastníky akcí je příznačné:

- Společenský a politický systém vnímají jako nesrozumitelný a nespravedlivý.
- Frustrace v oblasti pracovního uplatnění, rodinného života a materiálního zabezpečení.
- Častěji muži, s nižším vzděláním (bez maturity), mnohdy nezaměstnaní. Cítí se omezováni problémovými skupinami (okradení, napadání)
- Vyskytují se mezi nimi lidé, kteří už se zúčastnili akcí v problémových lokalitách.
- Cholerický temperament – psychická labilita a závislost na skupině.
- Akcentují romský problém, kdy státní orgány podle nich selhávají a příslušné orgány mají strach zakročit.
- Nejrizikovější segment z hlediska extremismu.

Zdroje otevřenosti k pravicovému extremismu

Podle sociologů souvisí sympatie s ultrapravicí s:

- Makrosociálními jevy (nezaměstnanost, zahraniční politika státu apod.).
- Mikrosociálními jevy (osobní zkušenost, vzdělání, sociální postavení apod.).
- Individuálními osobnostními rysy (temperament, způsob vnímání okolí apod.).

Výzkumníci si kladli několik hypotéz a na ně nacházeli odpovědi. Níže je uveden výčet nejdůležitějších zjištění:

- Kulturní zakotvení – afinita souvisí s potřebou pevného referenčního rámce. Lidé vzdělanější jsou méně vystaveni riziku modernizace a nezaměstnanosti, jsou lépe vybaveni porozumět normám politického systému.
- Věk – s idejemi pravicového extremismu souhlasí v obdobné míře lidé napříč všemi věkovými kategoriemi. Ve věku 15-29 let se více projevuje ochota aktivní podpory. Mladí lidé jsou pravděpodobně ochotni podporovat radikální strany a hnutí i přesto, že vesměs nezastávají jejich ideologii (revolta, zábava, parta apod.).
- Negativní osobní zkušenost – rizikové skupiny deklarují pocit omezování a obtěžování ze strany problémových skupin, zejména Romů.
- Vnímání společenských problémů (hospodářská nejistota, sociální nerovnost, společenské obavy – kriminalita, imigrace) – lze vysledovat příčinnou souvislost (nezaměstnanost, nespokojenost s příjmy, majetkem i životní úrovní, pocit nespravedlnosti společenského systému, zkušenosti a obavy s kriminalitou problémových skupin).
- Ekonomická deprivace a osobní nenaplněnost – projevila se zejména subjektivní deprivace (rizikové skupiny se z pohledu příjmu nelišily od populace jako celku), výraznou příčinou je i osobní nenaplněnost (nespokojenost se zaměstnáním, osobním životem, nemožnost uplatnit schopnosti, realizovat zájmy).
- Anomie a znechucení politikou - účastníci akcí si stěžovali na absenci řádu a pořádku, často se objevovalo volání po vládě pevné ruky (ideálně jedna osoba), stát vnímali jako slabou instituci (policie a úřady se bojí zakročit).

Výzkum také přinesl zjištění týkající se zakotvení pravicového extremismu na pravolevé škále politické orientace. Podle sociologů pravicový i levicový extremismus charakterizuje orientace na solidaritu. Zatímco levicový prosazuje solidaritu se všemi, pravicový ji omezuje jen na vybrané skupiny lidí (podle etnicity, sexuální orientace, národnosti apod.). Výzkumníci proto doporučují používat termínu extremismus neselektivní (levicový) a selektivní (pravicový).

Ohrožené skupiny

Výzkumníci měřili tzv. míru sociální distance k jednotlivým skupinám obyvatel, které byly vydefinovány pomocí studia otevřených zdrojů, rozhovorů s experty a skupinových rozhovorů:

- Ze zkoumaných skupin jsou Čechům **nejbližší Slováci a lidé tělesně postižení**. Otevřenost k osobnímu kontaktu deklarují Češi vůči Němcům a Židům.
- Větší odtazitost cítí Češi vůči *homosexuálům, černochům, Ukrajincům, Vietnamcům, přistěhovalcům, zahraničním dělníkům, bezdomovcům a prostitutkám*. I tyto skupiny však většina Čechů považuje **za sobě rovné**.
- K dalším skupinám už většina Čechů deklaruje **převážně odmítavý postoj**. U příslušníků skupin, jako jsou *muslimové, Romové, anarchisté a skinheadi*, většina lidí

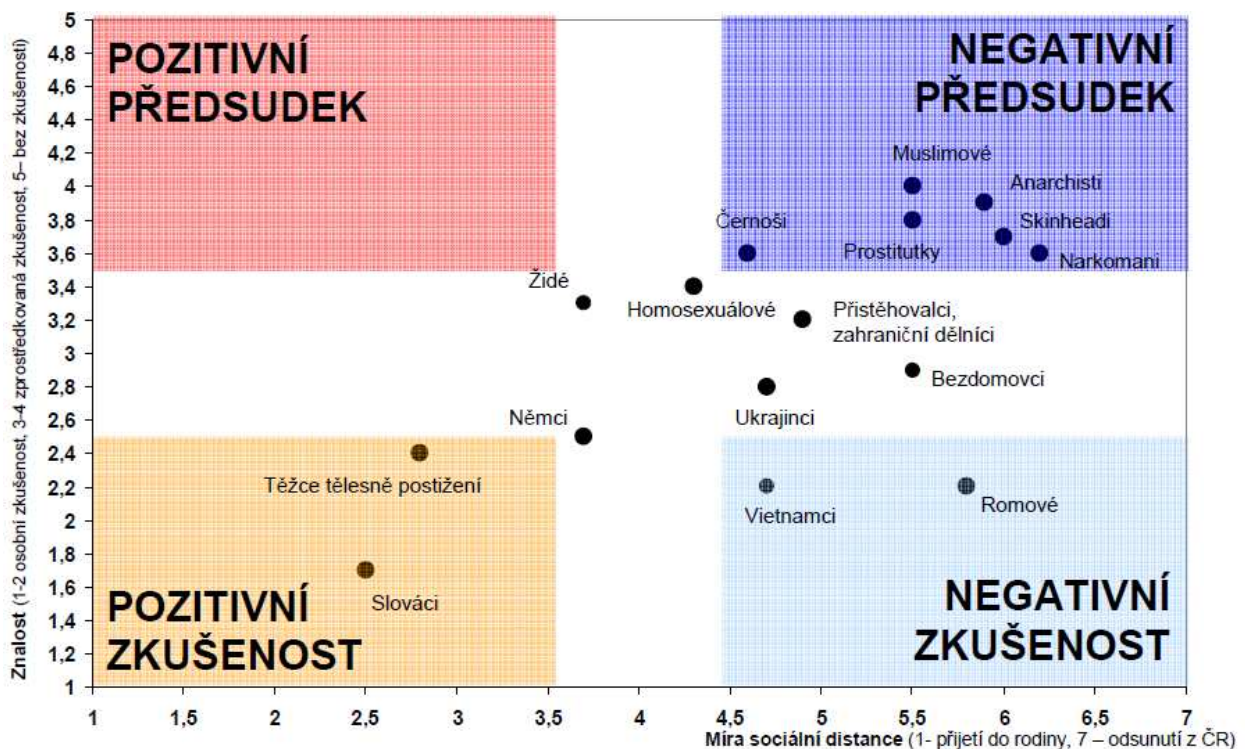
vyjadřuje nechuť žít s nimi *trvale na společném území*. Tyto skupiny je možné vnímat jako nevídané a tím pádem ohrožené.

- **Jasná averze** je zaměřená vůči *narkomanům*. Většina našich obyvatel vůči nim volí krajní pól škály - „odsunut/a bych je nejraději pryč z ČR“.

Dále byla měřena míra osobní zkušenosti:

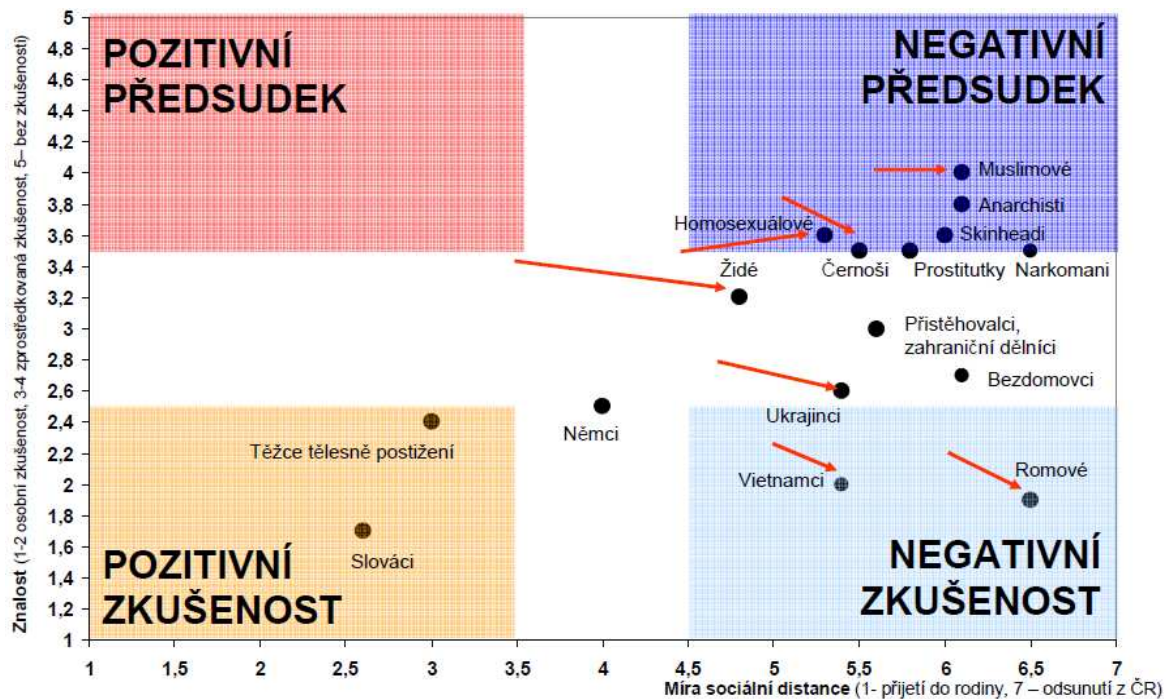
- Většina Čechů má **osobní zkušenost** se *Slováky, Romy, Vietnamci, tělesně postiženými a Němci*.
- Příležitostná *osobní zkušenost* kombinovaná se **zkušeností zprostředkovanou blízkými** se týká především *Ukrajinců, bezdomovců, přistěhovalců, Židů a homosexuálů*.
- Zkušenost většiny Čechů se zbylými menšinami vychází převážně **z informací z médií anebo o nich žádné informace nemají**.
- Absence informací anebo reflexe mediálního obrazu se týká konkrétně *černochoů, narkomanů, skinheadů, prostitutek, anarchistů a muslimů*.

Propojením míry osobní zkušenosti a sociální distance lze získat čtyřpolní graf – vnímání menšin: míra předsudečnosti a jejich hodnocení

Pozitivní zkušenost lze vysledovat hlavně u Slováků a tělesně postižených, negativní zkušenost zejména u Romů a Vietnamců, **negativní předsudek u anarchistů, muslimů, skinů, narkomanů a prostitutek**, nejbližší ke kvadrantu pozitivní předsudek mají Židé.

Vnímání menšin u rizikových skupin (účastníci akcí a jen případní voliči)

U rizikové skupiny je matice podobná, nicméně posunutá negativním směrem. Největší posun zaznamenali homosexuálové, Ukrajinci, Romové, muslimové a Vietnamci. Význačný je posun k negativnímu předsudku u Židů.

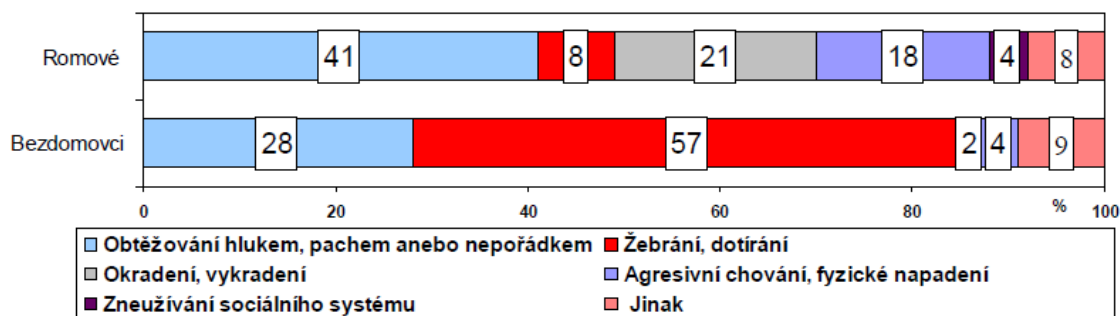
Romové a anticikánismus

Varující je silný anticikánismus. Romové jsou rizikovými skupinami vnímání s největší distancí a 83% Čechů je vnímá jako nepřizpůsobivou skupinu obyvatel. Antipatie jsou sociálně zakotvené, Romové jsou pro veřejnost spojeni s nepřizpůsobivostí, kriminalitou a zneužíváním dávek. Sociologové se domnívají, že anticikánismus nesouvisí příliš s rasismem, ale spíše s nacionalismem a nevraživostí k cizincům (Češi vnímají Romy spíše jako cizince než jako spoluobčany).

Novým, důležitým zjištěním bylo, že Romy jako nepřizpůsobivou skupinu vnímají nejčastěji lidé, kteří s nimi mají osobní zkušenost (90% z nich). Češi Romům přisuzují celou řadu negativních charakteristik: jsou zdrojem kriminality (90%), ničí a znečišťují okolí (88%), hlučnost (82%), násilnické chování (77%), zdroj nemocí (51%). Naproti tomu 21% populace si myslí, že Romové jsou oběťmi diskriminace.

Téměř každý pátý Čech (17 %) se cítí být podstatným způsobem a dlouhodobě omezován různými problémovými skupinami obyvatel. Z lidí, kteří se cítí být takto omezováni, 64 % označuje za původce omezování Romy. Druhou nejčastěji jmenovanou skupinou jsou bezdomovci (20 %). Romové jsou častěji spojováni s obtěžováním hlukem, pachem či nepořádkem (41 % případů), krádežemi (21 %) a agresivnějším chováním (18 %), zatímco u bezdomovců jednoznačně dominuje žebrání a dotírání (57 %).

„Pokud jste omezováni a obtěžováni, čím Vám tyto lidé zpřijemňují život nejvíce?“ tříděno podle „Pokud jste omezováni a obtěžováni, o jaké skupiny lidí jde?“

Respondenti poukazovali na to, že sociální systém státu podporuje problémové chování Romů (34%), že problémovým skupinám nehrozí závažnější trest (21%), necelá pětina (19%) uváděla strach z pomsty a odvety, 18% hovořilo o strachu policie a státních úředníků. „Účastníci akcí“ zmiňovali strach policie a jiných úřadů častěji (31%), „jen případní voliči“ hojně uváděli strach lidí z pomsty a odvety (29%)

Rizikové lokality

Tabulky výskytu názorů charakteristických pro ultrapravicí a otevřenosti k podpoře strany navrhuující radikální opatření podle krajů

Zjištění

Výskyt názorů charakteristických pro ultrapravicí (s výrazností barvy se zvyšuje intenzita výskytu)

Kraj	Průměrný skór
Praha	37,5
Středočeský	36,6
Jihočeský	38,8
Plzeňský	38,0
Karlovarský	34,4
Ústecký	38,0
Liberecký	37,0
Královehradecký	36,6
Pardubický	37,0
Vysočina	38,3
Jihomoravský	38,2
Olomoucký	37,4
Zlínský	37,8
Moravskoslezský	38,5
Celá ČR	37,6

Otevřenost k podpoře strany navrhuující radikální opatření (hodnoty vyšší než 1,9 jsou významné)

	Reziduální hodnoty	
	I aktivní účasti	Jen volebním hlasem
Praha	-2,2	0,0
Středočeský	0,3	-4,1
Jihočeský	1,6	2,4
Plzeňský	3,1	-1,6
Karlovarský	-1,1	-1,5
Ústecký	5,1	-1,7
Liberecký	-0,6	1,6
Královehradecký	-3,4	2,1
Pardubický	-1,9	1,9
Vysočina	0,5	-1,4
Jihomoravský	-0,4	0,0
Olomoucký	-0,8	0,2
Zlínský	-3,8	4,0
Moravskoslezský	2,2	-0,4

Mapka sympatií k pravicovému extremismu podle krajů

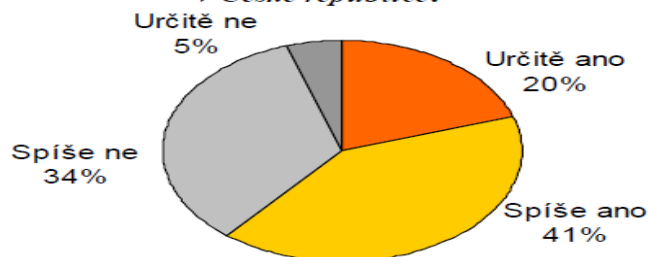
Prognóza vývoje

V této pasáži vycházeli sociologové z odhadů expertů a mínění veřejnosti.

Podle odborníků v institucionální rovině zatím nehrozí poškození nebo narušení demokracie. ultrapravicové strany a hnutí mají řádově desítky tisíce příznivců, což jim nestačí, aby se jejich zástupci dostali do parlamentu. Hrozba však existuje na úrovni regionální politiky. Nebezpečí v podobě útoků extremistů vůči národnostním a jiným menšinám má spíše lokální a individuální charakter. Důležitou roli sehraje počínání nové (Nečasovy) vlády při řešení sociálních problémů (hospodářská krize, nezaměstnanost, migrační politika).

Veřejnost vnímá extremismus s většími obavami. Jako zásadní problém dnes vnímá působení extrémistických organizací necelá polovina dotázaných (48 %). Tři pětiny lidí (61%) hodnotí působení extrémistických organizací jako vážné nebezpečí pro demokracii v ČR do budoucna. Ukazuje se tak, že bez ohledu na současný dopad působení extrémistických organizací je potřeba této problematice do budoucna věnovat zvýšenou pozornost.

"Vnímáte do budoucna působení extrémistických organizací jako vážné nebezpečí pro demokracii v České republice?"

Návrhy sociologů k řešení problematiky

Podle sociologů je vhodné z operativních a praktických důvodů oddělit projevy anticikánismu (které sdílí velká část populace) od projevů xenofobie, rasismu i neonacismu (jež sdílí jen malá část populace) a formulovat strategie jejich řešení odděleně. Romská otázka představuje podle jejich názoru jádro problému. Nelze podceňovat ani projevy nesnášenlivosti ze strany většinového obyvatelstva, ani projevy nepřizpůsobivosti a zneužívání systému ze strany menšiny. Je třeba zamyslet se nad tím, zda dosavadní přístupy nebyly mnohdy povrchní a problém nezřídka obcházel.

Oslabování extremismu musí jít po těchto liniích:

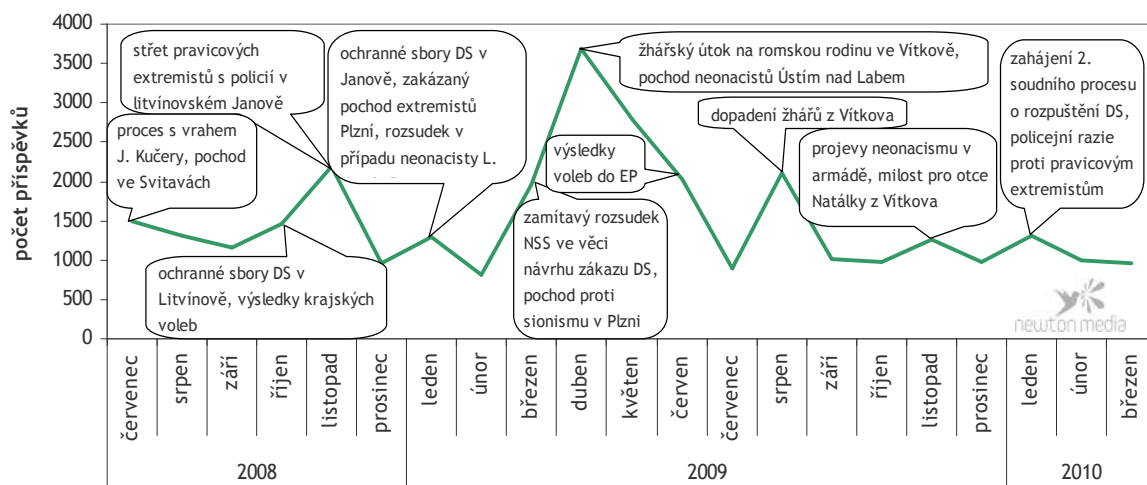
- Efektivní komunikace s veřejností.
- Důsledné a rovné uplatňování práva pro všechny relevantní skupiny.
- Náročná sociální práce v romských komunitách a snaha o dekoncentraci vyloučených lokalit.
- Jednoznačný a odhodlaný postup státních orgánů vůči extrémním skupinám a vůči projevům extremismu.

2.8.2 Obraz pravicového extremismu v českých médiích⁵⁸

Unikátní příspěvek k boji proti extremismu představuje materiál společnosti Newton Media, která zpracovala mediální analýzu obrazu pravicového extremismu v českých médiích. V obdobích od 1. července 2008 do 31. prosince 2009 a od 1. ledna do 31. března 2010 bylo sledováno více než 31 tisíc relevantních mediálních výstupů. Analýza, která byla podpořena Nadací Open Society Fund Praha, sledovala mimo jiné medializaci pochodů a demonstrací krajní pravice a kampaní extrémně pravicových stran před evropskými a krajskými volbami.

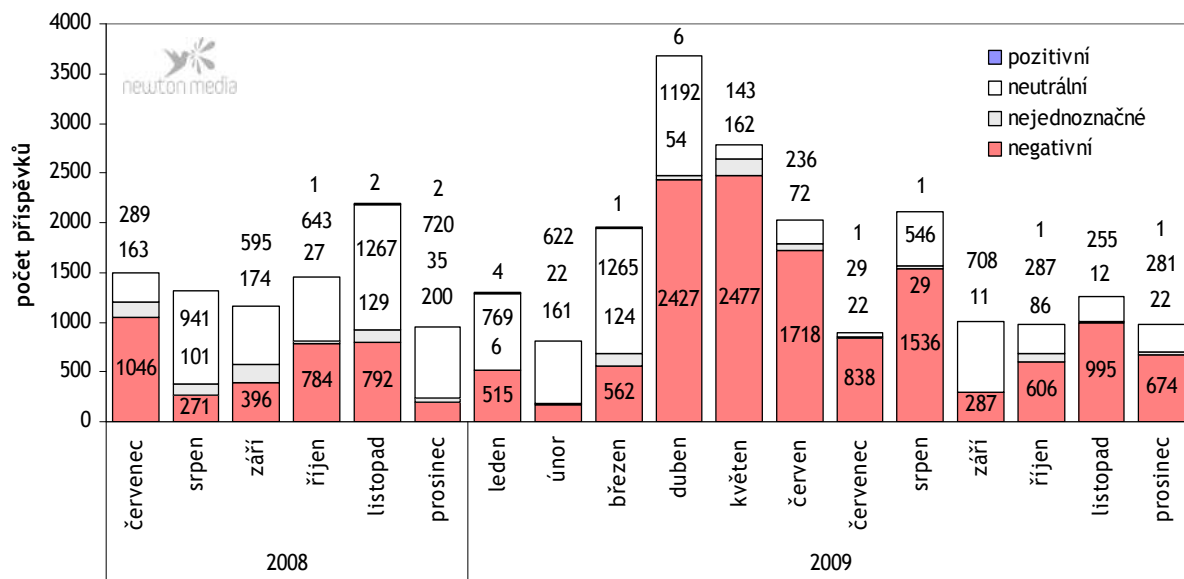
Hodnocení pravicového extremismu se za sledované období změnilo spolu s tím, jak se měnil obsah mediálních výstupů. V prvních osmi měsících byly pokrývány zejména akce extremistů, posléze získaly převahu zprávy o žhářském útoku ve Vítkově a snahách státu při potírání pravicového extremismu.

Vývoj medializace – hlavní události

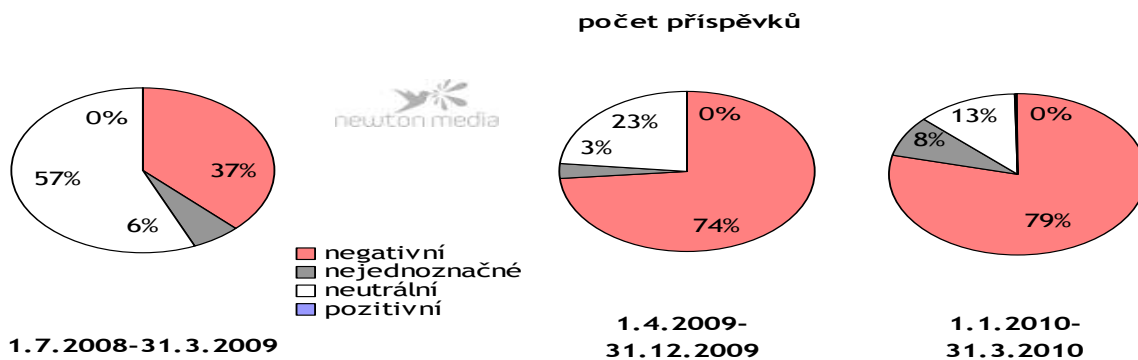
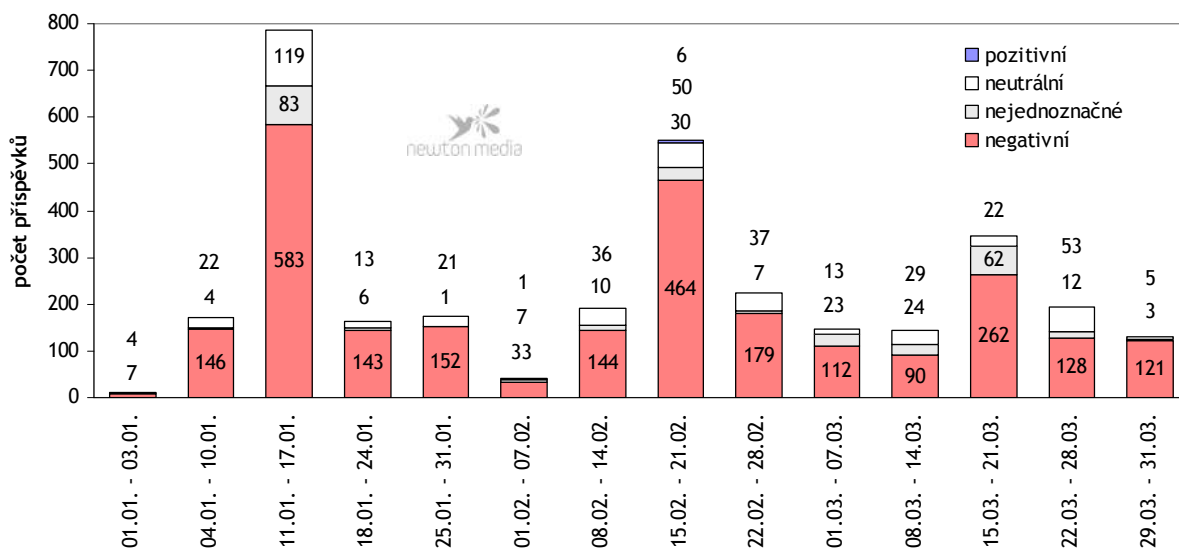

⁵⁸ Informace jsou čerpány ze závěrečné zprávy spol. Newton Media „Obraz pravicového extremismu v českých médiích“. Odbor bezpečnostní politiky MVČR děkuje touto cestou spol. Newton Media za vstřícnost a umožnění publikovat výsledky jejího výzkumu v tomto materiálu.

Vývoj medializace podle hodnocení v období 1.7.2008 – 31.12.2009

Vývoj medializace podle hodnocení v období 1.1.2010 – 31.3.2010

Z výše uvedených grafů vyplývá, že se v průběhu roku 2009 a v prvním kvartálu roku 2010 významně posunul charakter zpráv od neutrálního vyznění k negativnímu. Pro posun od převážně neutrálního zpravodajství o mediálně atraktivních extremistických akcích (pochody, demonstrace), byly klíčové dva zlomové body: jednak žhářský útok ve Vítkově (pokusem o vraždu holčičky došlo k překročení určité hranice tolerance) a jednak snahy státu o potírání pravicového extremismu. Zatímco v 2. polovině roku 2008 a v roce 2009 převažovaly příspěvky informující o akcích pravicových extremistů, v roce 2010 už převažovaly zprávy o snahách státu a místních samospráv o potírání pravicového extremismu.

Tématická struktura v období 1.7.2008 – 31.12.2009

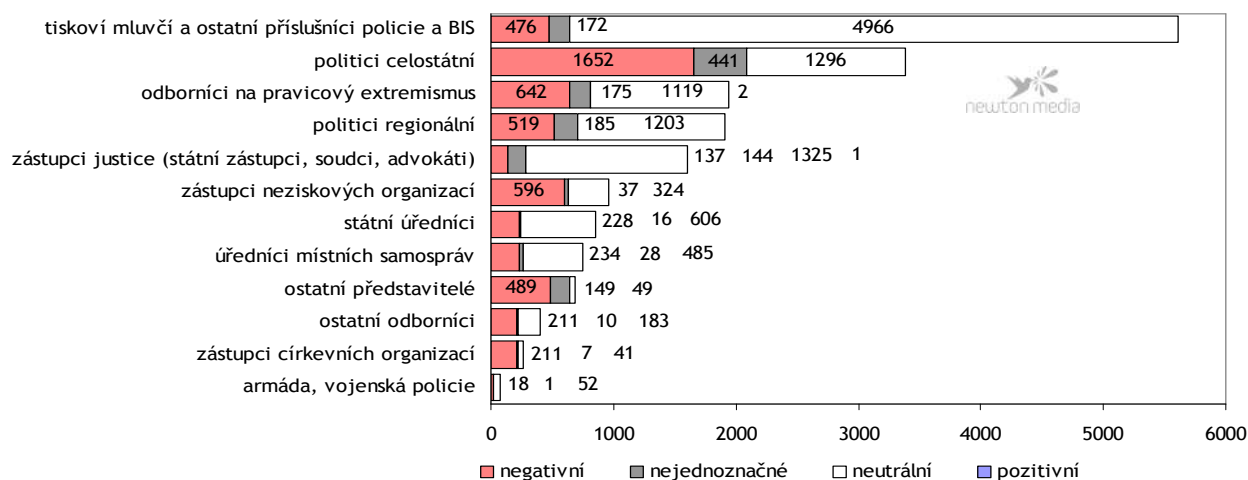
Tématická struktura v období 1.1.2010 – 31.3.2010

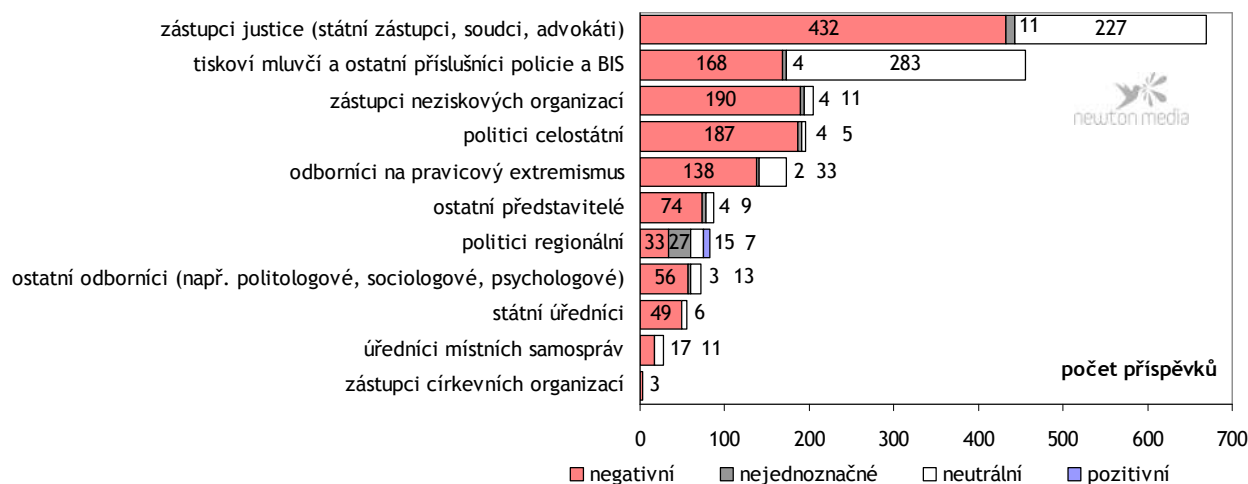
Nejčastěji zmiňovanou událostí celého sledovaného období se stal žhářský útok ve Vítkově, dále následovala kauza jednání o zákazu Dělnické strany a třetí pak byly janovské nepokoje z listopadu roku 2008.

Významnou měrou k vyznění mediálních výstupů přispívala i prohlášení tzv. „mluvících hlav“ (zainteresovaných představitelů vystupujících v médiích). Důležitou roli podle výzkumníků sehrály např. odsuzující výroky celostátních politiků po událostech ve Vítkově. Následující grafy představují, jak se k pravicovému extremismu stavěly další relevantní osoby.

Vyjádření k pravicovému extremismu v období 1.7.2008 – 31.12.2009

Vyjádření k pravicovému extremismu v období 1.7.2008 – 31.12.2009

Tyto grafy přinášejí několik zajímavých zjištění. V první řadě jde o čísla popisující výskyt negativního a neutrálního hodnotícího tónu ve vyjádřeních zástupců (nejen) bezpečnostních složek v prvním období. Neutrální příspěvky jednoznačně převažovaly. Pokud vyznívala sdělení „mluvících hlav“ neutrálně, nelze očekávat aktivistický přístup médií. V druhém grafu je zajímavá převaha příspěvků zástupců justice (souvisí s kauzou zákazu Dělnické strany) a vysoká míra negativního hodnocení z jejich strany. Lze z toho

vyvodit, že se ke své mediální roli postavili více „asertivně“ (respektive ofenzivně) než např. zástupci Policie ČR v předcházejícím sledovaném období. Je tedy možné vyslovit hypotézu, že zástupci justice dokázali svým hodnotově „zabarveným“ komentováním vzbudit větší zájem novinářů. Sociologové z Newton Media dále konstatují, že: „Reakce na verdikt o rozpuštění strany byly téměř bezvýhradně souhlasné“. Média tzv. „přitvrdila“, častěji se na adresu DS objevily hodnotící výrazy jako „xenofobní“, „rasistická“, „vyzývající k násilí“, či „navazující na ideologii nacionálního socialismu“.

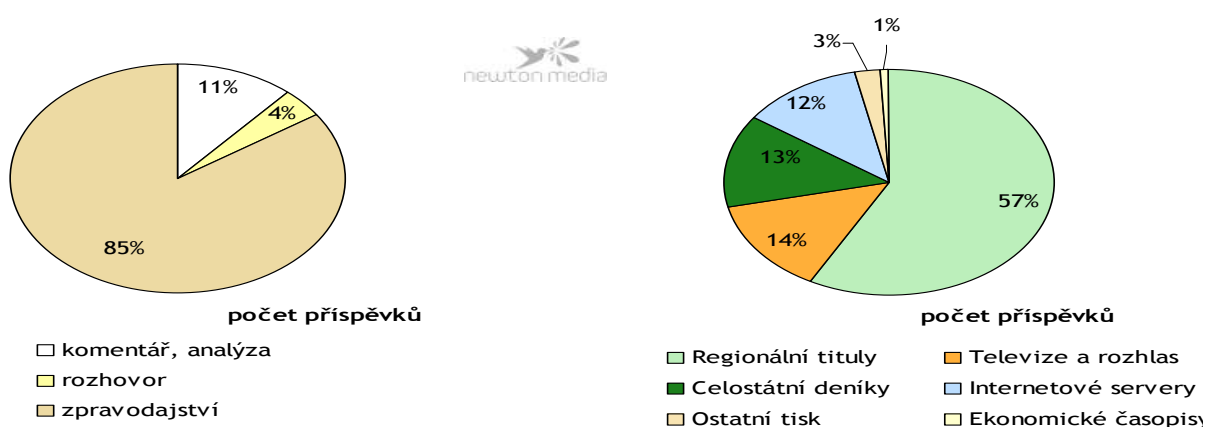
Vypovídající hodnotu má i statistika počtu výpovědí konkrétních „mluvících hlav“. V druhém sledovaném období se dostal do popředí zájmu médií mezi akademické odborníky a zástupce nevládních organizací také konkrétní policista. Ostravský policejní specialista Rostislav Chobola se umístil za Miroslavem Marešem a Michalem Mazlem na třetím místě mezi odborníky na extremismus (zejména v souvislosti s kauzou zákazu Dělnické strany).

Velký mediální ohlas měla podle analýzy i vystoupení politiků (nejvíce ministrů Peciny a Langer) a zástupců nevládních organizací, která veskrze negativně komentovala projevy pravicového extremismu. Vedle ministrů Langer a Peciny stojí za zmínku i mediální reflexe výroků regionálních politiků. Ve druhém sledovaném období byla často citována senátorka a starostka Ostravy-Mariánských Hor Liana Janáčková (v případě žhářského útoku v osadě Bedřiška prohlásila, že se nejedná o útok s rasovým podtextem, v minulosti pak Janáčková pronesla o tamních Romech, že by měli být zavřeni za ostatní drát), dále pak výroky politiků, v jejichž regionech byly problémy s extremismem (uskutečnily se extremistické akce, nebo je úřady nepovolily).

Vedle tradičně citovaných zástupců nevládních organizací (zejména Kláry Kalibové a Ondřeje Cakla) upoutaly mediální pozornost i aktivity ústecké iniciativy „V Ústí neonacisty nechceme“.

Vcelku marginální Národní straně se podařilo v průběhu let 2008 a 2009 hlavně díky předvolebním rasisticky laděným spotům a kvazi-odborné publikaci Jiřího Gaudina „Konečné řešení otázky cikánské“ získat poměrně vysokou publicitu. Přesto ani zdaleka nedosahovala té úrovně publicity, kterou měla po celé sledované období Dělnická strana.

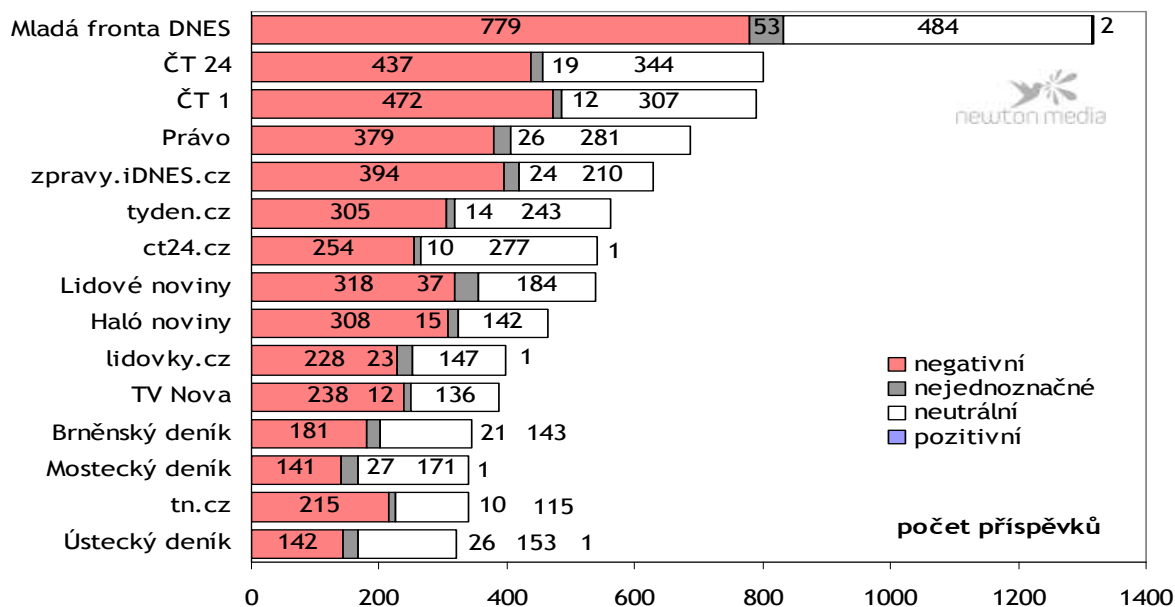
Příspěvky podle typu médií:

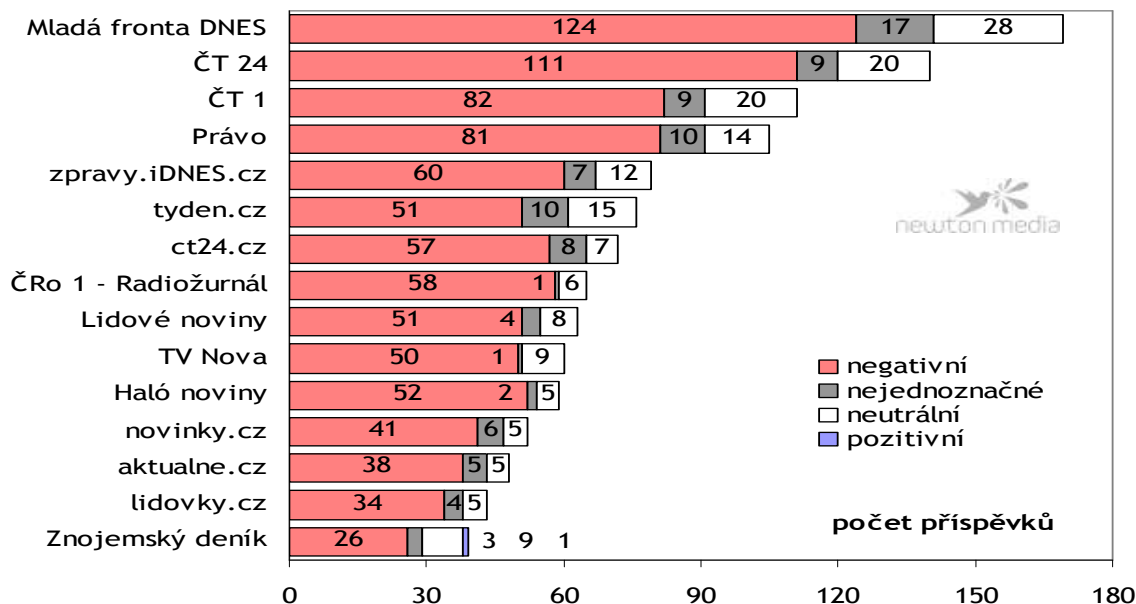
Z výše uvedeného kruhového grafu (poměr komentářů, rozhovorů a zpravodajství) vyplývá, že naprosto převažuje zpravodajství.

Dalším důležitým zjištěním analýzy je, že více než polovinu výstupů týkajících se pravicového extremismu obstaraly regionální tituly.

Média nejčastěji publikující o pravicovém extremismu v období 1.7.2008 – 31.12.2009:

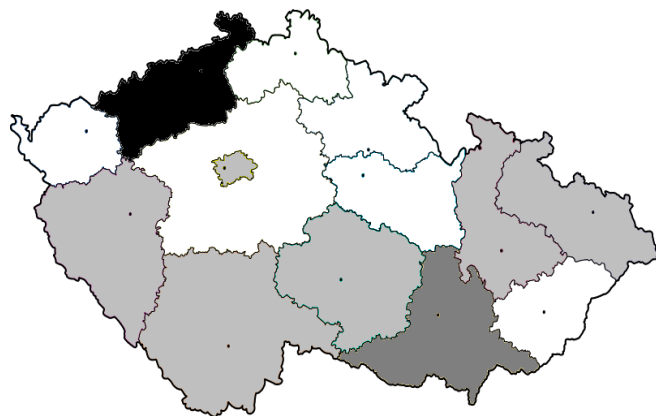

Média nejčastěji publikující o pravicovém extremismu v období 1.1.2010 – 31.3.2010:

Nejčastěji referujícími médii byla Mladá fronta Dnes, následována Českou televizí a Právem.

Téma pravicového extremismu v regionálních médiích podle krajů v období 1.7.2008 – 31.3.2010

Ústecký	985
Jihomoravský	614
Vysočina	477
Plzeňský	455
Moravskoslezský	447
Olomoucký	397
Jihočeský	382
Praha	327
Středočeský	289
Zlínský	285
Karlovarský	275
Královéhradecký	271
Pardubický	243
Liberecký	213

□ 0-300 □ 301-500 ■ 501-700 ■ 701 a více článků

Z grafu zohledňujícího regionální mediální pokrytí (v tabulce jsou originální příspěvky v regionálním tisku a rozhlasu) jednoznačně vyplývá, že akce související s extremismem jsou pro lokální žurnalisty atraktivní. Největší publicitu totiž pravicový extremismus získal v těch krajích, kde se odehrály největší akce, pochody nebo demonstrace (Ústecký kraj, Plzeň, Brno atd.)

2.9 Právní oblast a extremismus

2.9.1 Správní právo

2.9.1.1 Sdružování v politických stranách a hnutí, občanská sdružení

Rozpuštění Dělnické strany Nejvyšším správním soudem

Dne 17. 2. 2010 Nejvyšší správní soud rozhodl o rozpuštění Dělnické strany (rozsudek č. j. NSS [Pst 1/2009 – 348](#)). NSS v řízení zjistil, že činnost DS byla protiprávní. Skutečný program DS, projevy představitelů a členů DS a projevy, jimž tato strana poskytuje prostor na shromážděních a ve stranickém tisku, směřují k vyvolávání rasové, etnické a sociální nesnášenlivosti a ve svém důsledku k omezení základních práv a svobod určitých obyvatel ČR. DS směřovala k potlačení rovnoprávnosti občanů a to zejména na základě národnostního klíče nebo sexuální orientace. Dále DS podle NSS programovou podobností využívanou symbolikou navazuje na německý nacionální socialismus, tj. totalitní ideologii, neslučitelnou s demokracií a základními lidskými právy a svobodami. DS je také úzce provázána v podstatě se všemi významnými neonacistickými hnutími v ČR, kterým vytváří politickou platformu pro legitimizaci jejich světonázoru a jejichž významným členům poskytuje prostor ve svých stranických strukturách a na kandidátních listinách. DS se nezříká při prosazování svých cílů násilí, které naopak cíleně vyvolává a zároveň veřejně schvaluje a oslavuje násilí páchané svými členy a sympatizanty. V ideologii DS hraje dodnes významnou roli tzv. „bita o Janov“ (17. 11. 2008), kterou

považuje za „počátek boje se Systémem“, resp. „revoluci“, tzv. „bojovníci z Janova“ jsou heroizováni a vyskytly se pokusy tuto akci zopakovat. DS se také nezákonně pokusila nahradit činnost státních a samosprávných orgánů a pořádkových sil. Některé z problémů, na které DS poukazuje mají reálný základ a jejich být i radikální označování a kritika jsou zásadně přípustné a chráněné svobodou projevu. DS však nezůstala ve verbální rovině a uchýlila se nejen do náruče totalitní ideologie, ale zejména k výzvám a podněcování násilí stejně jako k samotnému násilí. Protiprávní činnost byla jednoznačně přičitatelná DS. Projevy vrcholných představitelů DS rozvíjely náznaky v jejím programu, projevy členů navazovaly na a byly v souladu s projevy představitelů DS, ideově jim odpovídaly a navazovaly na ně i názory nečlenů vyjádřené na shromážděních a ve stranickém tisku DS. Dále DS dosáhla stupně, kdy již může představovat aktuální riziko pro demokracii, jakkoli zatím spíše na lokální než celostátní úrovni. DS je schopna prostřednictvím s ní spřízněných neonacistických hnutí motivovat nezanedbatelné síly k násilí proti určitým reálně ohroženým skupinám obyvatel. DS v současnosti představuje prakticky monopolní vysoce organizovanou politickou platformu pro všechny významné pravicové extremistické subjekty působící v ČR. Dochází k zakázané prolnutí politiky a násilí a to s již zmíněnou mimořádnou mírou organizovanosti. DS se do značné míry stala prostředkem pro realizaci politických cílů pravicově extremistických skupin. Dále NSS uzavřel, že přes nutnost proporcionality zásahů není na místě pozastavení činnosti DS, ale pouze její rozpuštění. Zároveň NSS konstatoval, že pouhý individuální postih jednotlivých členů DS nebo jejich sympatizantů by nebyl efektivní z důvodu charakteru a podstaty jednání vytýkaného DS. NSS zvažoval, zda má smysl rozpustit DS za situace, kdy její členové i jejich názory neopustí veřejný prostor a mohou dál pokračovat ve své činnosti pod hlavičkou jiného politického subjektu. NSS však uzavřel, že je nutné jednoznačně pojmenovat hodnoty reprezentované DS a označit je za neslučitelné s hodnotami českého právního řádu. Rozpuštění DS tedy nastavuje hranice chování i pro další subjekty, včetně toho v němž případně budou působit členové DS. NSS ve svém rozhodování vážil svobodu projevu a sdružování proti sociálnímu smíru demokratického právního státu, reprezentovanému vládou většiny a ochranou základních lidských práv a svobod. Konstatoval při tom, že ze strany DS se vzhledem k jejím cílům jednalo o zneužití práva ve smyslu článku 17 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. NSS připomněl, že vůle většiny představující z vůli vůči menšině se nakonec obrací proti všem. Rovněž uzavřel, že možnost „nápravy“ DS je vzhledem k podstatě její protiprávnosti prakticky vyloučena a vedla by k popření samotných důvodů její existence.

2.9.1.2 Shromáždovací právo

Rozsudek Nejvyššího správního soudu – rozpuštění shromáždění 1. 5. 2007 v Brně

Shromáždění 1. 5. 2007 v Brně bylo zástupcem úřadu rozpuštěno a toto rozpuštění následně potvrdil i krajský soud. Nejvyšší správní soud⁵⁹ však ve svém rozsudku uvedl, že ačkoliv shromáždění bylo rozpuštěno v souladu se ShrZ, nedocházelo během shromáždění k provolávání výzev ve smyslu ShrZ. Soud vyjádřil v bodu 34 odůvodnění k výzvám k rozněcování nenávisti následovně: „*Nejvyšší správní soud vychází z toho, že pojem „výzva“ je třeba vykládat jako projev, kterým se vybízí k určitému chování, v tomto případě k popírání nebo omezování práv osob na základě rozlišování podle jejich osobnostních charakteristik. Samotné provolávání hesla Národní odpor - a to ani v kontextu znaleckého posudku dr. M. M. a závěrů MV ČR o neonacistické podstatě tohoto hnutí - nemůže být za takovou výzvu považováno, neboť k žádnému jednání nikoho nevybízí.*“ Na shromáždění však docházelo k páchání trestné činnosti v takové míře, že

⁵⁹ Nejvyššího správního soudu ze dne 25. února 2010, č. j. 5 As 25/2009 – 83.

nešlo zasahovat proti individuálním pachatelům, rozpuštění bylo tedy v souladu se zákonem.

Právní stanoviska Ministerstva vnitra ČR⁶⁰

V souvislosti s právem shromažďovacím zveřejnil odbor bezpečnostní politiky stanovisko k některým otázkám zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ShrZ“). Ve stanovisku byl zdůrazněn zejména postup a podmínky pro rozpuštění shromáždění. Zdůrazněna byla taxativnost důvodů pro rozpuštění a to, že shromáždění nelze rozpustit jen z důvodů neoznámení shromáždění. Stanovisko se dále zabývá vyjadřováním odlišných stanovisek a narušováním shromáždění. Není cílem zákona ochrana shromáždění před projevy, které shromáždění nijak nenarušují, jsou pouze vyjádřením jiného názoru a jako takové jsou též pod ochranou ústavních norem. Naopak, shromáždění má sloužit k výměně projevů a výměně informací a názorů, což by nebylo možné, pokud by se nemohli sejít příznivci i odpůrci určitých myšlenek na jednom místě. Pokud jednotlivce nebo skupina osob pouze stojí byt i třeba v místě, kde probíhá shromáždění, má transparenty s nápisy vyjadřující nesouhlas s oznámeným shromážděním, diskutuje s ostatními, nicméně žádným zásadním způsobem jinak nenarušuje shromáždění, nejde o přestupek neoprávněného vniknutí na shromáždění (§ 14 odst 2 písm. e) ShrZ) ani o přestupek rušení výkonu práva shromažďovacího (§14 odst. 2 písm. f) ShrZ). Naopak, vyjádření opačných názorů je plně chráněno v rámci realizace svobody projevu, jde tedy o realizaci ústavního práva. Pouhé stání jednotlivce nebo skupiny osob je tedy naprosto legitimním vyjádřením jiného názoru, což je základním kamenem demokracie.

Ministerstvo vnitra se dále zabývalo **zákazem maskování v průběhu shromáždění**. Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím (dále jen „ShrZ“) stanoví v ustanovení § 7, odst. 4, že účastníci shromáždění nesmějí mít obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jejich identifikaci. V případě porušení této normy dochází ze strany porušitele k přestupku (§ 14, odst. 2, písm. d). K ústavně a i právně konformnímu výkladu dotčených ustanovení ShrZ se musí dospět širším pohledem na dané právní normy v kontextu celého právního řádu. Jak ustanovení § 7, tak § 14 ShrZ musí být aplikována se zřetelem na čl. 4, odst. 4 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) v němž se uvádí, že při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena. Zároveň je nutno uvést obecnou definici přestupku obsaženou v zákoně o přestupcích. § 2 předmětného zákona uvádí, že přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně. Aby tedy bylo určité jednání bylo posouzeno jako protiprávní a označeno za přestupek, musí být splněna podmínka porušení nebo ohrožení zájmu společnosti a zároveň, jak vyplývá z Listiny, nesmí daný zásah proti účelu přijetí úpravy (jež je osvětlena níže).

Zákaz shromáždění Dělnické mládeže

Úřad městské části Brno střed a Magistrát města Brna zakázali v listopadu 2010 shromáždění, která byla oznámena na 1. 5. 2011 v Brně, přičemž svolavatelem jednoho

⁶⁰ Stanoviska odboru bezpečnostní politiky jsou v plném znění dostupné na webu www.mvcr.cz, sekce bezpečnost a prevence.

shromáždění bylo občanské sdružení Dělnická mládež⁶¹, druhého pak její předseda Erik Lamprecht⁶². Jakl účel shromáždění v obou případech uvedli svolavatelé „Oslava svátku práce“. Odůvodnění obou rozhodnutí jsou téměř totožná. Úřad vzhledem k obavám z jiného účelu, kterým mělo být vyzývání k nenávisti vůči a nesnášenlivosti občanů pro jejich rasu, původ a sociální postavení a porušování ústavy a zákonů, shromáždění zakázal. V odůvodnění zákazu úřad uvedl: „*Dle vlastního programu vyjádřeného především ve slibu člena DM je zřejmé, že členové se přihlašují k myšlenkám kulturní revoluce v podobě národně socialistické revoluce (...). V době založení se dle sdělovacích prostředků DM hlásilo k idejím národního socialismu.(...) Správní úřad má zato, že samotný zákaz shromáždění je sám o sobě odůvodněn charakteristikou svolavatele shromáždění. (...) DM jako svolavatel neskýtá záruku, že účel shromáždění nebude zneužit k popírání nebo omezování osobních, politických nebo jiných práv občanů pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení nebo k rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti z těchto důvodů, neboť obavám ze zneužití svolaného shromáždění nasvědčuje především trasa průvodu plánovaná.*“ Dále úřad argumentoval omezením dopravy a zásobování a nebezpečím pro zdraví účastníků.

Obě tato rozhodnutí byla následně Krajským soudem v Brně zrušena⁶³. Proti rozsudku ze dne 6. 12. 2010 podal Úřad městské části Brno - střed kasační stížnost. Nejvyšší správní soud se ztotožnil s rozhodnutím krajského soudu.

V odůvodnění rozsudku Nejvyšší správní soud uvedl, že nečinnost správních orgánů a jejich tolerance k projevům extremismu mohou vést k ohrožení práv zejména menšin a k eskalaci násilí ve společnosti. Na druhé straně úvah však stojí obava z aktivity státu, představovaného správními orgány, který by i za cenu nezákonnosti potíral jevy, jež považuje za škodlivé. Dále soud uvedl, že diskuse o rozsahu lidských práv může jen obtížně popírat omezení právních orgánů, vyplývající z článku 2 odst. 3 Ústavy, resp. z článku 2 odst. 2 Listiny.

2.9.2 Trestní právo

2.9.2.1 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. června 2010, sp.zn. 11 Tdo 109/2010

Nejvyšší soud se vyjádřil k rozlišení trestných činů veřejné projevování sympatií k hnutí a popírání, zpochybňování a schvalování genocidia. Během shromáždění u příležitosti oslavy 1. máje 2009 v Brně, které organizovala Dělnická strana, byli tři účastníci oblečení v mikínách s nápisy „Eighty- eight“ a číslicemi 88. Městským soudem v Brně⁶⁴ byli následně odsouzeni za spáchání trestného činu podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 261a trestního zákona, přestože obžaloba tvrdila spáchání trestného činu podle § 260 trestního zákona. Proti tomuto rozsudku se odvolal státní zástupce, který namítal soudu I. stupně, že obžalované neuznal

⁶¹ Rozhodnutí Úřadu městské části města Brno, Brno střed, ze dne 23. listopadu 2010, sp. zn. SHR011000135, dostupné na:

(http://www.stred.brno.cz/uploads/soubory/uredni_deska/shromazdeni_oslava_svatku_prace.pdf). Přístupné dne 30. 12. 2010.

⁶² Rozhodnutí Magistrátu města Brna, odboru vnitřních věcí ze dne 23. listopadu 2010, sp. zn. 3220/OVV/MMB/0427410/2010. Celé rozhodnutí dostupné na:

(http://www.stred.brno.cz/uploads/soubory/uredni_deska/mmb_oslava_svatku_prace.pdf). Přístupné dne 30. 12. 2010.

⁶³ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 6. 12. 2010, sp. zn. 29 A 125/2010-25 a rozsudek téhož soudu z 8. 12. 2010, zp. zn. 30 A 129/2010-21.

⁶⁴ Rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 10. června 2009, sp. zn. 3 T 120/2009.

vinným i právní kvalifikací podle § 261 trestního zákona. Odvolací soud⁶⁵ se však ztotožnil s argumentací soudu I. stupně, a to včetně kvalifikace spáchaného trestného činu. Nejvyšší soud se tak ztotožnil s kvalifikací jednání jako trestného činu podle ustanovení § 261a. V odůvodnění se uvádí, že obžalovaný projevil sympatie k hnutí, které již v současné době neexistuje, byť má své epigony. Heslo Heil Hitler (Sláva Hitlerovi) - heslo, jímž se každý zdravící přihlásil nejen k symbolu či údernému heslu, ale přímo k osobě Adolfa Hitlera jako k ztělesnění celé ideologie hnutí a společenského systému Německa od roku 1923 do roku 1945. Každý takový pozdrav byl chápán jako oslava uvedeného vůdce a přihlášení se k jeho myšlenkám, projevům a heslům. Takového jednání se dopustili všichni obžalovaní, neboť pokud kdokoliv při vědomí si významu symbolu má viditelně na svém oděvu nacistický pozdrav, a to přímo či ve snadno dešifrovatelné podobě, přihlašuje se rovněž k této osobě a vyjadřuje s ní souhlas.

2.9.2.2 Rozsudek Městského soudu v Brně ve věci projevů představitelů DS během 1.5.2009

Dne 18. 11. 2010 vynesl Městský soud v Brně⁶⁶ rozsudek ve věci projevu představitelů DS během jejich prvomájového shromáždění v Brně v roce 2009. Soud v rozsudku mj. konstatoval, že „...*Dělnická strana a Svobodná mládež Brno byly organizacemi, které představovaly aktivity českého neonacistického hnutí vykazující všechny znaky hnutí, tj. koordinovanost decentralizovaných buněk snažících se o spolupráci s mezinárodní neonacistickým hnutím, kdy je nutné neonacismus jednoznačně spojit historicky s nacionálním socialismem....*“ . Proti rozsudku však byl podán opravný prostředek, rozsudek tedy není pravomocný.⁶⁷

2.10 Situace v Evropě v roce 2010⁶⁸

Po volbách do Evropského parlamentu v roce 2009, následovaly v roce 2010 v řadě zemí parlamentní volby, na něž v některých z nich navázaly volby komunální. Rok 2010 byl v tomto směru signifikantní a ukázal nakolik a kde jsou pravicově extremistické subjekty s to získat elektorát a prosadit se.

Trend, který se projevil ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2009, kdy se do něho katapultovaly nacionalistické a krajně pravicové subjekty, se udržel.

V **Maďarsku** se stalo třetí nejsilnější politickou stranou pravicově extremistické hnutí **JOBBIK – Magyarorszáért Mozgalom** (Hnutí za lepší Maďarsko) v čele s Gáborem Vonou, které v dubnových volbách získalo 16,67 % voličských hlasů a 47 křesel. Bezkonkurenčním vítězem voleb se však stala strana **Fidész – Magyar Polgári Szövetség** (Maďarská občanská unie), která obsadila více než dvě třetiny křesel v parlamentu.

BNP – British National Party (Britská národní strana) ve volbách, které se konaly ve **Velké Británii** dne 6. května 2010 zcela propadla, když získala 1,9 % hlasů voličů. Její předseda Nick Griffin, který je europoslancem, čelil za výsledek voleb kritice. Reflektoval na ní příslibem, že opustí předsednické křeslo v roce 2014.

⁶⁵ Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 14. října 2009, sp. zn. 5 To 481/2009.

⁶⁶ Rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 18. 11. 2010, č. j. 92 T 572010 (nepravomocný).

⁶⁷ Krajský soud v Brně rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 18.11.2010 zrušil. Hlavní soudní líčení v dané věci se uskutečnilo dne 10. května 2011.

⁶⁸ Tato kapitola vychází z podkladů Úřadu pro zahraniční styky a informace a veřejně přístupných zdrojů.

Volby do poslaneckých sněmoven parlamentů v **České republice** (28. – 29. dubna 2010) a na **Slovensku** (12. června 2010) rovněž nedopadly v souhrnném výsledku pro extremistické subjekty úspěšně: **DSSS - Dělnická strana sociální spravedlnosti** získala celkem 1,4 % hlasů, **SNS - Slovenská národná strana** jen 5,07 % hlasů a **ĽSNS – Ľudová strana – Naše Slovensko** pouhých 1,33 % hlasů.

V **Nizozemí** se stala třetí nejsilnější stranou **PVV – Partij voor de Vrijheid** (Strana pro svobodu), protiislámská strana Geerta Wilderse mající heslo „Více svobody, méně islámu“. Ve volbách konaných dne 9. června 2010 získala 15,5 % hlasů. Volila ji téměř pětina hlasujících Nizozemců. Domácí tisk označuje Geerta Wilderse za skutečného vítěze voleb. Podle nizozemských analytiků stála Wilderse vítězství řecká hospodářská krize, kterou ve své kampani ignoroval a dále se soustředil na problém imigrace a islámské hrozby.

Volební maratón v prvním pololetí r. 2010 završily předčasné volby v **Belgii** konané dne 13. června 2010. **VB – Vlaams Belang** (Vlámský zájem) si oproti minulým volbám (r. 2007) pohoršil – získal 7,78 % voličských hlasů a 12 křesel (v r. 2007 - 11,99 % hlasů, 17 křesel). Přesvědčivého vítězství dosáhla v severní části Belgie separatistická strana **N – VA** (Nová vlámská aliance) vedená Bart de Weverem.

Úspěch krajně pravicových stran byl na podzim dovršen volbami do švédského parlamentu, které se konaly dne 19. září 2010. Překvapivě v nich uspěla krajně pravicová politická strana **Sverige Demokraterna**. Se ziskem 20 mandátů se vůbec poprvé dostala do švédské poslanecké sněmovny. Přes toto „vítězství“ Sverige Demokraterna nemá koaliční potenciál a je odmítána ostatními politickými stranami. Ve Švédsku vznikla menšinová vláda.

V národních volbách propadly britská **BNP**, česká **DSSS** a slovenská **ĽSNS**. Maďarský **JOBBIK**, slovenská **SNS**, belgický **VB** a švédská **SD** se ocitly bez koaličního potenciálu a stanuly na periferii mainstreamové politiky. **JOBBIK** navíc v komunálních volbách, konaných dne 3. října 2010, zdaleka neuspěl.

Situaci v Evropě dokreslují i zemské a okresní volby v hlavním městě Rakouska ve Vídni. Triumfoval v nich předseda pravicové populistické Strany Svobodných **Heinz – Christian Strache**, který se umístil na druhém místě s 28 mandáty (sociální demokraté, jejichž baštou byla Vídeň dlouhodobě, získali 49 mandátů). Strana Svobodných, jako jediná ze čtyř politických stran, které zasednou ve vídeňském parlamentu, zaznamenala přírůstek hlasů. Tento úspěch jí měla přinést změna taktiky, a to především v cizinecké politice. Poněvadž přistěhovalci mají ve Vídni silné zastoupení, přestala tato strana odmítat integraci přistěhovalců jako celku do rakouské společnosti. Počala je dělit na užitečné a neužitečné.

Klima celosvětové hospodářské krize podle některých odborníků vytváří, mimo jiné, živnou půdu pro renesanci nacionalismu v jeho mnohočetných podobách a může otevírat prostor i ideologiím ohrožujícím demokracii obecně. Nakolik jsou výše zmíněné volební výsledky krajně pravicových politických stran signifikantní a zda je možné je považovat za určitý trend, který se může, ale rovněž nemusí, začít prosazovat, je prozatím předčasné. Je třeba však brát v potaz, že i v dalších evropských státech lze trend vzestupu nacionalistů a pravicových populistů zaznamenat. Např. ve Francii v březnových regionálních volbách měla úspěch **Le Penova Front Nationale**, v Itálii, rovněž v regionálních volbách, posílila **Lega Nord**.

3. Shrnutí

Problematika extremismu patřila v roce 2010 mezi významné priority vlády ČR a Ministerstva vnitra. Středem pozornosti nadále zůstávala především pravicově extremistická scéna, kterou postihly tvrdé, a úspěšné, policejní zákroky. Tlak policejních složek, rozpuštění Dělnické strany a konečně vynesení rozsudků nad žháři z Vítkova vedlo k její destabilizaci a především k rozkolu v neonacistickém hnutí. To se projevilo v poklesu počtu akcí a pořádaných koncertů a ve snížené účasti na takovýchto akcích. Do značné míry lze hovořit o paralyzování aktivit této scény.

V roce 2010 existovaly na pravicově extremistické scéně v České republice neregistrovaná uskupení, občanská sdružení a politické strany. Byly to stále méně viditelný Národní odpor (NO), sílící Autonomní nacionalisté (AN), marginální občanské sdružení Vlastenecká fronta (VF) a mládežnická organizace DS, poté DSSS - Dělnická mládež (DM), politické strany Národní sjednocení (NSJ), Dělnická strana (DS) a její nástupnický subjekt Dělnická strana sociální spravedlnosti. Z těchto subjektů byly nejaktivnější a nejvíce se zviditelňovali Autonomní nacionalisté, Dělnická strana, především pak DSSS, do níž přešlo kompletně vedení DS, a DM.

Pro rok 2010 byla charakteristická snaha DSSS nezadat viditelnou příčinu k obvinění z propojení a spolupráce s domácí neonacistickou scénou,⁶⁹ její spolupráce a kontakty s německou NPD však pokračovaly. Výsledky parlamentních, senátních a komunálních voleb, kterých se DSSS zúčastnila, jí nepřinesly kýžený efekt – státní příspěvek nezískala. Neznamená to však, že se nehodlá pokoušet využít sociálně ekonomických problémů ve svůj prospěch a dále, po vzoru zahraničních politických stran jejího typu, se snažit získat na svou stranu část elektorátu.

Okrajově je nezbytné také zmínit levicově extremistickou scénu, především její anarchoautonomní část. I ona se aktivně ujímala socioekonomických témat, kritiku vládních restrikcí nevyjímaje. Nese v sobě agresivní potenciál a je třeba brát v potaz, že, stejně jako v případech některých unijních států, se může pokusit o střet s bezpečnostními složkami v rámci případných protestních shromáždění a stávek.

Z celkového objemu zaregistrované kriminality v České republice v r. 2010 činila trestná činnost s extremistickým podtextem 0,08 %. Počet zaevidovaných trestných činů s extremistickým podtextem se snížil o cca 4,9 % (2010: 252 tr. činů; 2009: 265 tr. činů). Rovněž se snížil počet stíhaných osob (r. 2010: 231 osob; 2009 293 osob). Nejvíce trestných činů bylo zaznamenáno v krajích Severomoravském, hl. městě Praze a kraji Středočeském.

⁶⁹ Přes nemalé výhrady neonacistické scény vůči DSSS a jejímu vedení, je zřejmé, že si špičky všech skupin neonacistického hnutí uvědomují, že pro obnovu paralyzované scény je nutné, aby začala opět co nejdříve vystupovat jednotně. I přes existující rozpory, není zatím patrné, že by u kritiků DSSS nastal nějaký posun směrem k založení vlastní politické strany. Někteří autonomní nacionalisté zůstali nadále volně napojeni na DSSS, a i to, že po policejních razíích nastala určitá nedůvěra vůči osobám „z vnějšku“, posiluje zachování dlouholetých „osvědčených vztahů“. Stejně tak zůstávají oběma skupinám společná zásadní témata jako podpora P.O.W. a upozorňování na tzv. „politické procesy“ a s tím související volání po svobodě. Patrné je rovněž, že zejména mládežnický subjekt DSSS, Dělnická mládež, jde v otázce zbavení se nálepky extremistů a zaujmutí širší veřejnosti podobnou cestou jako Autonomní nacionalisté (akce pro mládež, úklidy veřejných prostranství, důraz na vlastenectví atd.). Lze předpokládat, že postupně dojde jak k obnovení jednoty neonacistického hnutí pod myšlenkovými základy Autonomních nacionalistů, tak k obnově inovovaného symbiotického vztahu s „obrozenou“ DSSS.

Podíl trestných činů s antisemitským podtextem na trestné činnosti s extremistickým podtextem činil cca 11,1%. Ve srovnání s r. 2009 to představovalo pokles o cca 41,7 % (r. 2010 – 28 tr. činů; r. 2009 – 48 tr. činů).

Ve skladbě trestné činnosti, ve srovnání se stejným obdobím r. 2009, nedošlo k podstatným změnám: i nadále v ní výrazně převažovaly trestné činy dle § 260, 261 a 261a) trestního zákona, resp. dle § 403, 404, 405 trestního zákoníka č. 40/2009 Sb.

Při vyhodnocování trestné činnosti s extremistickým podtextem je třeba brát v potaz, že ji nelze spojovat výlučně s extremistickými organizacemi. Dopouštějí se jí i osoby bez vazeb a kontaktů na extremistické subjekty, zastávající xenofobní postoje, u nichž však nelze vyloučit, že mohou být pasivními sympatizanty.

Primát v páčání těchto trestných činů nadržují adolescenti, ale dopouštějí se jich nejvíce pachatelé ve věkovém rozmezí 21 – 39 let, převažují osoby se základním vzděláním.

Data k obětem trestné činnosti s extremistickým podtextem nebyla, stejně jako v předchozím období, v souladu s platnými zákony ČR, statisticky shromažďována a vyhodnocována.

Z hlediska dlouhodobých trendů trestné činnosti s extremistickým podtextem se rok 2010 podstatným způsobem neliší od let předchozích.

Přestože se jedná u kriminality s extremistickým podtextem celkově o malá čísla, nelze tuto skutečnost podceňovat.

Ve spojitosti s výše uvedenými fakty je zřejmé, že si budou vyžadovat více pozornosti orgánů činných v trestním řízení trestné činy páchané z nenávisi. Jejich oběťmi se mohou stávat lidé s odlišnou sexuální orientací, senioři, osoby zdravotně postižené, bezdomovci a jinak vyloučené skupiny obyvatel.

Sociálně ekonomické napětí, pokračující restriktce a možné snižování životní úrovně některých skupin obyvatel může vést ve společnosti k projekci nově formulovaných xenofobních postojů, které budou posléze tvrdě zneužitelné pravicově extremistickými subjekty.

Jak již bylo mnohokrát řečeno, extremismus v jakékoliv podobě v sobě vždy nese potenciální ohrožení demokracie. Rozhodujícím faktorem pro boj s tímto fenoménem je jasně deklarovaná politická vůle na všech úrovních řízení státu a efektivní preventivní mechanismy, které budou vycházet z analýz konkrétních příčin a souvislostí umožňujících penetraci tohoto jevu do širších vrstev společnosti.

Ve výše uvedených souvislostech lze závěrem připomenout citovaný výzkum STEM, zadaný ke zpracování resortem vnitra, jehož závěry by se měly stát základem pro výzkumy další, a především základem pro formulaci efektivnějších opatření v této oblasti.

II. VYHODNOCENÍ KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU PRO ROK 2010

(Běžové rámečky značí zadané úkoly, bílé pak způsob jejich plnění)

1. Komunikací proti demagogii

1.1. Otevřené a zodpovědné zpravodajství a PR

- Stávající informační a analytické materiály na webových stránkách musejí být pravidelně aktualizovány a doplňovány.
- Bezpečnostní informační služba bude každé čtvrtletí zveřejňovat analytickou zprávu o vývoji na extremistické scéně.

*Gesce: Ministerstvo vnitra a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Úřad vlády ČR.
Kontrolní termín: 30. červen 2010.*

Způsob plnění:

Ministerstvo vnitra

Webové stránky Ministerstva vnitra (<http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>) jsou pravidelně aktualizovány o stanoviska, analýzy, výzkumné zprávy, informace z oblasti shromažďovací agendy apod. Kvartálně jsou publikovány zprávy o scéně od Bezpečnostní informační služby a odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra. K orientaci v problematice rovněž slouží sekce k extremismu na webových stránkách Policie ČR (<http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-extremismus.aspx>).

- **Je třeba mezi extremisty důsledně rozlišovat a přesně je pojmenovávat.** Jejich paušalizace (např. používání termínu „radikál“) může být pro veřejnost zavádějící.
- V případě velkých demonstrací se zásahem policie je nutné průběžně, zodpovědně a podrobněji informovat veřejnost a média o vývoji situace. **Masově rozšířené dezinformace je nutné uvádět na pravou míru.**
- Proti extremismu je vyvíjena řada aktivit. Je nutné o nich informovat, zaměřit se na **prezentování preventivních a osvětových akcí, či publikovatelných výstupů z odborných konferencí či seminářů.**

*Gesce: Ministerstvo vnitra a další relevantní státní orgány, zejména Úřad vlády ČR.
Termín: průběžně.*

Způsob plnění:

Ministerstvo vnitra

Z hlediska mediálního tréninku policistů byla učiněna tato opatření: Policejní velitelé opatření procházejí kurzem komunikace, v oblasti extremismu jsou vzděláváni i pracovníci Preventivně informačních skupin. Ti mají k dispozici manuál pro informování o

extremistických akcích. Speciální mediální školení dostávají i členové Antikonfliktních týmů.

Pracovníci odboru tisku a PR Ministerstva vnitra v roce 2010 průběžně odpovídali na dotazy novinářů a občanů týkající se aktuálních událostí z oblasti extremismu, migrační a azylové politiky a dalších problematik souvisejících s bojem proti xenofobii, rasismu a antisemitismu. Konkrétní dotazy se týkaly především různých extremistických shromáždění, informací k zákonu o právu shromažďovacím, s tím související problémy registrací politických stran a hnutí, či občanských sdružení. Nejčastější zodpovězené otázky se týkaly informací dotýkajících se problematiky diváckého násilí, rozpuštění Dělnické strany, novely zákona o pobytu cizinců či fungování skupin Task Force.

V průběhu roku 2010 byly pořádány tiskové konference a vydávány tiskové zprávy reagující na aktuální události týkající se extremismu. Začátkem prosince 2010 byla uspořádána tisková konference, kde byly prezentovány výsledky sociologického výzkumu „Zmapování postojů veřejnosti v ČR k pravicově extremistickým, rasistickým a xenofobiím myšlenkám a jejich šířitelům“, který si nechalo zpracovat Ministerstvo vnitra firmou STEM (závěrečná zpráva je k dispozici na: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>).⁷⁰

Úřady vlády

Materiály o extremistické scéně jsou na webových stránkách www.vlada.cz uveřejňovány v části věnované oblastem spadajícím do kompetence zmocněnce pro lidská práva⁷¹. Zde byly uveřejňovány aktuální informace a vyjádření zmocněnce (později ředitele sekce pro lidská práva) k aktuálním kauzám (např. soudní líčení s pachateli žhářského útoku ve Vítkově).

Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách pak uvádí informace o aktuálně podávaných projektech v pravidelných „Aktualitách ASZ“, ty nejzajímavější pak uvádí v sekci „Příklady dobré praxe“⁷².

⁷⁰ O mediální politice vypovídá i Mediální analýza obrazu pravicového extremismu v českých médiích, který zpracovala společnost Newton Media. V obdobích od 1. července 2008 do 31. prosince 2009 a od 1. ledna do 31. března 2010 bylo sledováno více než 31 tisíc mediálních relevantních výstupů. Hodnocení pravicového extremismu se za sledované období změnilo, zejména v souvislosti s obsahem mediálních výstupů. V prvních osmi měsících byly pokrývány zejména akce extremistů, posléze získaly převahu zprávy o žhářském útoku ve Vítkově a snahách státu při potírání tohoto jevu. **Ze statistických údajů vyplývá, že se v průběhu roku 2009 a v prvním kvartálu roku 2010 významně posunul charakter zpráv od neutrálního vyznění k negativnímu.** Pro upuštění od situace, kdy převládalo víceméně neutrální zpravodajství o mediálně atraktivních extremistických akcích (pochody, demonstrace), byly klíčové dva zlomové body: jednak žhářský útok ve Vítkově (překročení určité hranice – pokus o vraždu holčičky) a jednak snahy státu o potírání pravicového extremismu. Zatímco od poloviny roku 2008 a v roce 2009 převažovaly příspěvky o akcích pravicových extremistů, v roce 2010 už převažovaly zprávy o snahách státu a místních samospráv o potírání pravicového extremismu. Podle výsledků sociologického výzkumu „Zmapování postojů veřejnosti v České republice k pravicově extremistickým, rasistickým a xenofobiím myšlenkám a jejich šířitelům“, který v roce 2010 zpracovala pro Ministerstvo vnitra firma STEM **hodnotí 57% občanů práci orgánů státní správy v oblasti boje proti extremismu jako důslednou.** Lze vyslovit hypotézu, že na změnu vyznění mediálního zpravodajství a hodnocení práce orgánů státní správy měla vliv i změněná, aktivnější a ofenzivnější mediální politika. Více o obou výzkumech v části „Problematika extremismu na území ČR v roce 2010“.

⁷¹ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/zmocnenec-vlady-pro-lidska-prava/zmocnenec-15656/>

⁷² Např. <http://www.socialni-zaclenovani.cz/prerov-nechce-neonacisty>

Webové stránky zmocněnkyně vlády pro lidská práva a poradních orgánů vlády v oblasti lidských práv jsou pravidelně doplňovány o informace o činnosti poradních orgánů vlády. V oblasti boje proti extremismu jde zejména o webové stránky Rady vlády ČR pro lidská práva, Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, Rady vlády pro národnostní menšiny. Kromě toho je veřejnost informována o monitorujících a analytických zprávách v oblasti lidských práv a ochrany před extremismem, které schválila vláda, případně které vydaly mezinárodní monitorující orgány. Aktuální informace o událostech spojených s pořádáním extremistických akcí v lokalitách, kde působí, podává na svých stránkách www.socialni-zaclenovani.cz i Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách, která je jedním z odborů Úřadu vlády ČR.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Důležitým informačním, metodickým a komunikačním zdrojem v oblasti prevence extremistických a rasistických postojů je zejména Metodický portál www.rvp.cz. Činnost metodického portálu www.rvp.cz zajišťuje Výzkumný ústav pedagogický v Praze ve spolupráci s Národním ústavem odborného vzdělávání, přímo řízené organizace MŠMT. Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a rozpočtem České republiky, jeho hlavním cílem je vytvoření systematické podpory pedagogů při realizaci školské reformy. Texty uveřejněné na Metodickém portálu se vztahují se např. k rasismu, xenofobii, multikulturní společnosti apod.

Jak na www.rvp.cz, tak i na dalších webových portálech resortu školství (např. www.msmt.cz, www.vuppraha.cz, www.nuov.cz, www.edu.cz) jsou průběžně podporovány mediální aktivity v oblasti prevence rasistických, xenofobních a extremistických postojů, výchovy k toleranci a respektování lidských práv.

Na www.rvp.cz bylo nově založeno digitální portfolio (digifolio) soustřeďující základní texty a informace k otázkám inkluzivního vzdělávání: <http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=2477>.

- Policie ČR zajistí, aby na Internetu byly k dispozici materiály o extremismu a úloze Policie ČR v boji proti němu srozumitelné pro děti a mládež. Jde o úkol adresovaný primárně Preventivně informačnímu odboru Policejního prezidia ČR.
- Policie ČR bude nadále vysílat lektory z řad preventivně informačních skupin na osvětové semináře.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 30. června 2010.

Způsob plnění:

V sekci „prevence“ na internetových stránkách Policie ČR (www.policie.cz) byly v odkaze „informace o extremismu“ zveřejněny údaje informující veřejnost o této problematice, včetně odkazů na odborné stránky, které se extremismem zabývají. Tyto informace jsou ovšem určeny především pro cílovou skupinu dospělých.

Lektoři z řad policistů se zúčastňovali seminářů pro učitele v rámci projektu „Hrozby neonacismu“. Řada policistů se rovněž věnovala samostatné přednáškové činnosti na školách (např. zástupci Antikonfliktního týmu, specialisté kriminální policie na extremismus).

1.2. Internet bez nenávistné propagandy

- Při potírání nelegálního a nežádoucího obsahu umístěného na serverech ve třetích zemích je nutné i důsledně využívat stávajících právních norem, respektive **institutu právní pomoci**.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2010.

Způsob plnění:

Nejvýznamnější problém představuje umístění nelegálního obsahu v USA, kdy tamní úřady s ohledem na 1. dodatek ústavy neposkytují údaje o provozovatelích těchto stránek. Z jednání „Pracovní skupiny pro boj s extremismem zemí V4 a Rakouska“ vyplynulo, že s obdobnými problémy se potýkají i další evropské země a že do budoucna zatím není výhled na zlepšení spolupráce⁷³. Jediným alternativním řešením je proto zjednodušení a zrychlení komunikace s veřejností (Policejní internetová helpline) a komunikace s poskytovateli Internetu (platforma po vzoru německé Jugendschutz či britské Internet Watch Foundation).

- Je nutné implementovat do praxe policejní hotline pro oznamování nelegálního a nežádoucího obsahu na Internetu podle projektu zpracovaného Policejním prezídiem ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. červen 2010.

Způsob plnění:

V oblasti potírání nelegálního a nežádoucího obsahu internetových stránek, bylo na základě jednání Task Force ze strany Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR přislíbeno zřízení policejní internetové hotline k problematice extremismu. Do současné doby však nedošlo k jejímu spuštění. K zajištění provozu hotline, včetně její obsluhy byl určen Odbor informační kriminality Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR. V závěru roku 2010 ale došlo v metodické oblasti k významným organizačním změnám na Odboru obecné kriminality úřadu služby kriminální policie a na Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování, kvůli kterým nebyl dosud projekt spuštěn⁷⁴.

- Je nezbytné, aby Ministerstvo vnitra a Policie ČR jednaly s poskytovateli Internetu o možné blokaci extremistických webů, jejichž obsah je v rozporu se zákonem. Ministerstvo vnitra a Policie ČR musí být poskytovatelům Internetu nápomocno při dohledávání těchto webů a prokazování jejich protiprávnosti.

⁷³ Česká republika toto téma v minulosti otevřela i na úrovni Evropské unie, např. v rámci konference CYBER nebo setkání s experty FBI. Nicméně názory amerických úřadů zůstávají neměnné.

⁷⁴ Nejvýraznější změna spočívala v tom, že gesce za problematiku extremismu přešla z Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia PČR pod Útvar pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování.

Způsob plnění:

Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ve spolupráci s relevantními útvary Služby kriminální policie a vyšetřování připravil koncept pro komunikaci s poskytovateli Internetu inspirovaný německou platformou Jugendschutz a britskou platformou Internet Watch Foundation. Rovněž proběhla jednání s nevládním subjektem, který by se případně do projektu mohl zapojit. Byly rovněž zpracovány analytické podpůrné materiály.⁷⁵

2. Vědomostí proti totalitářům

2.1. Vzdělávání učitelů

- Je nutné realizovat prostřednictvím přímo řízených organizací MŠMT další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti boje proti extremismu, rasismu. Národní institut dalšího vzdělávání bude realizovat semináře, u kterých bude požadováno splnění těchto bodů: 1) Odborný vhled do tématu – informace vycházející z rámcových vzdělávacích programů (dále jen RVP), 2) Vytváření kompetencí pedagogických pracovníků, které povedou k pozitivnímu formování postojů žáků a studentů, např. rozvoj kritického myšlení, mediální výchova a další průřezová témata RVP, odbourávání negativních stereotypů, řešení konkrétních modelových situací ve výuce, schopnosti práce se skupinou a skupinovou dynamikou, sebepoznání a sebeakceptace směřující rovněž k akceptaci odlišnosti, schopnost odolávat extremistickým a násilným postojům, 3) Využití výstupů Analýzy vzdělávání a podpory učitelů ZŠ a SŠ v tématech extremismu, rasismu, xenofobie, tolerance a lidských práv, realizátor: Centrum aplikované antropologie a terénního výzkumu (CAAT) při Filosofické fakultě Západočeské univerzity v Plzni, 4) Využití příkladů dobré praxe.
- Je nutné podpořit odbornou diskusi i další vzdělávání pedagogických pracovníků organizováním seminářů a konferencí. Výstupy budou veřejnosti i laikům prezentovány minimálně na Internetu.
- MŠMT zajistí dopracování novelizace metodického pokynu proti násilí, xenofobii a rasismu.

V součinnosti s připravovanou aktualizací metodického pokynu proti násilí, xenofobii a rasismu je třeba, aby ředitel školy určil jednoho pedagoga, který se této oblasti bude systematicky věnovat tak, aby byl schopen poradit ostatním kolegům, erudovaně řešit případné kázeňské přestupky týkající se fenoménů jako je extremismus, rasismus, antisemitismus, atp. Tento pedagog by měl mít zvýšenou možnost dalšího vzdělávání i možnost získání dostupné literatury k této problematice, DVD, dokumentární filmy apod.

⁷⁵ Koncept vychází z těchto předpokladů: 1) Renomovaný subjekt, složený s odborníků ze státní správy, nevládních neziskových organizací a akademiků, vytvoří blacklist neonacistických webů, jejichž obsah je v rozporu s českými zákony. 2) Ministerstvo vnitra ve spolupráci s PČR dodá informace k webům, včetně podkladových materiálů. 3) Nestátní subjekt bude vyjednávat s velkými poskytovateli internetu, aby na tyto weby blokovali přístup

Rovněž je vhodné o této problematice pořádat besedy se zástupci nevládních organizací, které se tématu dlouhodobě a kvalifikovaně věnují.

- Úkolem MŠMT je doporučit ředitelům škol, aby umožnili získávat odborné publikace a přístup k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v této problematice. MŠMT ve spolupráci s Národní pedagogickou knihovnou Komenského (Ústav pro informace ve vzdělávání) zajistí zveřejnění seznamu odborných publikací a článků k tomuto tématu.
- K využití pro školy i školská zařízení a volnočasové aktivity budou zveřejňovány příklady dobré praxe (jsou k dispozici na [ww.rvp.cz](http://www.rvp.cz), dále na webu MŠMT budou průběžně zveřejňovány tiskové zprávy a anotace projektů podpořených v některých dotačních programech.
- Bude zpracována srovnávací studie inkluzivních přístupů ve vybraných zemích. Hlavním cílem této studie bude porovnat inkluzivní mechanismy v jednotlivých zemích a jejich zavádění v praxi. Získané informace se stanou východiskem pro prioritní témata metodické podpory a dalšího rozvíjení otázek multikulturní výchovy.

Gesce: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Termín: průběžně

Způsob plnění:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Řada projektů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen „DVPP“) byla podpořena v rámci dotačního programu „Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy“ a Evropských strukturálních fondů. Mnoho seminářů je akreditováno MŠMT, jejich seznam je k dispozici na webových stránkách MŠMT (<http://www.msmt.cz/vzdelavani/programy-na-podporu-vzdelavani-v-jazycich-narodnostnich-mensin-a-multikulturni-vychovy>).

MŠMT ve spolupráci s Pedagogickým muzeem J. A. Komenského v Praze připravilo seminář „Jak zacházet s extremismem ve škole II“, který se uskutečnil 15. června 2010 na půdě Pedagogického muzea J.A.Komenského, přímo řízené organizace MŠMT. Seminář byl rozčleněn do dvou bloků. První blok se věnoval problematice „Extremismus mimo školu“, zabýval se jevy, ke kterým sice dochází mimo školní prostředí, ale který má silný vliv na mládež. Byl představen projekt Antikonfliktních týmů Policie ČR a příspěvek ke spolupráci státních orgánů a školy. Další blok zaštitili pedagogičtí odborníci a týkal se aktivit ve škole. Na závěr semináře byl prezentován projekt organizace Asi - milování „Hrozby neonacismu“ a projekt Českého helsinského výboru „Odborné vzdělávání koordinátorů školních metodiků prevence a školních metodiků prevence pro oblast neonacismu a pravicového extremismu“. Oba projekty byly podpořeny z dotačního programu MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy v roce 2009. Seminář byl určen pro pedagogické pracovníky základních a středních škol, studenty pedagogických fakult vysokých škol. Účastníci obdrželi odborné materiály.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků realizuje např. přímo řízená organizace MŠMT, Národní institut dalšího vzdělávání (dále jen „NIDV“). Seznam seminářů a dalších forem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je uveřejněn na www.msmt.cz a www.nidv.cz.

Na základě evaluace realizovaných programů a dle požadavků pedagogických pracovníků byl koncem roku 2010 připraven a akreditován celostátní program s názvem „Téma extremismu ve výuce“, jehož cílem je seznámit účastníky se základní terminologií týkající se politického extremismu, organizacemi a jejich činností. Krátce zmiňuje situaci v zahraničí a rovněž porovnání ČR se zahraničím. Přednáška se bude zabývat jak teoretickými aspekty, tak i konkrétními poznatky o extremistické scéně v ČR. V neposlední řadě seminář otevře diskuzi nad zařazením tematiky extremismu do Rámcového vzdělávacího programu na základních a středních školách. V rámci semináře budou prezentovány ilustrativní ukázky s filmů s danou tematikou a videozáznamy z práce Antikonfliktního týmu Policie ČR. Realizace celostátního semináře je plánována na březen roku 2011.

V roce 2010 byl připraven a akreditován program „Prevence rizikového chování“, který bude nabízen pedagogickým sborům a který reflektuje časté projevy související s asociálním chováním, se kterými je možné se ve škole setkat, jako je šikana, agresivita, záškoláctví, užívání návykových látek, poruchy příjmu potravy a další. Je zaměřen na rozvoj sociálních dovedností, prevenci asociálního chování žáků a zlepšení sociálního klimatu ve škole. Program je rozdělen do jednotlivých navazujících lekcí. Součástí každé lekce preventivního programu jsou: očekávané cíle, scénář vyučovací hodiny a způsoby práce, pracovní listy a jak s nimi pracovat, jak vnímat a podpořit školní atmosféru. Program lze použít u širokého spektra žáků II. stupně základních škol, u kterých mohou být velké rozdíly v kulturním, sociálním i etnickém zázemí. S podrobnými metodickými a pracovními listy lze pracovat samostatně ve škole a lze jich bezprostředně využít pro práci se žáky. Jsou vhodné jako zdroj inspirace pro ostatní pedagogy školy.

Na seminářích k DVPP se podílí i Národní ústav odborného vzdělávání (dále jen „NÚOV“), přímo řízená organizace MŠMT. Program je vždy alespoň zčásti zaměřen na multikulturalismus (interkulturní vzdělávání), extremismus ve 20.století a v současnosti, cizince v ČR atp. Za všechny akce je možné uvést zejména přes dvacet let trvající tradici v pořádání Letních škol historie (spolu s Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy), které jsou určeny dalšímu vzdělávání učitelů dějepisu a ostatních společenskovědních předmětů v základním a středním školství. Z letních škol historie jsou pravidelně vydávány sborníky.

Výzkumný ústav pedagogický, řešil projekt „Výuka k různosti jako součást multikulturní výchovy a vzdělávání“. Cílem tříletého projektu je přispět k eliminaci xenofobie a odbourávání bariér mezi většinovou společností a příslušníky menšin, a to pomocí nově vyvinutých vzdělávacích nástrojů, které umožní žákům základních a středních škol si osvojit základní principy správného vztahu k menšinám a vzájemné komunikace, a ty pak přirozeně aplikovat ve svém školním kolektivu i v běžném životě.

Učitelům projekt poskytne metodickou podporu v zavádění výuky k různosti jako součástí multikulturní výchovy a prevence proti xenofobii v rámci předmětů „Člověk a jeho svět“, „Člověk a společnost“ a „Občanský vzdělávací základ“. Projekt se zaměřuje na shromáždění, utřídění a transformování informací do podoby vzdělávacích nástrojů, které umožní osvojit si problematiku vztahů k menšinám.

Tvorbou výukového materiálu k problematice menšin v naší společnosti je podporována výuka k různosti jako součástí multikulturní výchovy a prevence proti xenofobii a extremistickým postojům. V roce 2010 byly vytvořeny autorské texty k

jednotlivým oblastem projektu, týkající se národnostních menšin, osob se zdravotním postižením a diverzitě ve společnosti. Poté následovala pilotáž na vybraných školách a uskutečnily se dva odborné semináře. První s autory textů v Olomouci v počtu cca 20 účastníků a další taktéž v Olomouci za přítomnosti pedagogů z pilotních škol, autorů textů, zástupců Národní rady osob zdravotně postižených a Centra vizualizace a interaktivity ve vzdělávání a zástupců Výzkumného ústavu pedagogického, v celkovém počtu 40 účastníků. Zpravodaje s veškerými informacemi o projektu jsou zveřejňovány na Metodickém portálu www.rvp.cz.

NIDM v rámci realizace individuálního projektu národního „Klíče pro život – Rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání“ uskutečnil v říjnu 2010 vzdělávací kurz pro pedagogické pracovníky školských zařízení pro zájmové vzdělávání a pracovníky pracující s dětmi a mládeží v nestátních nevládních organizacích „Úvod do problematiky extremismu“. Cílem semináře bylo seznámit účastníky se základními informacemi o extremismu, vysvětlit základní pojmy: dělení extremismu, subkulturní hnutí, základní informace týkající se diváckého násilí, náboženského extremismu, ekoterorismu, seznámit s časopisy, vysvětlit symboliku a naučit účastníky včas rozeznávat projevy extremismu a je řešit. Kurz bude opakován i v dalším roce.

V rámci tzv. školení k průřezovým tématům (v tomto případě „Multikulturalita“) byl v průběhu roku 2010 vystavěn a odpilotován vzdělávací program pro krajské koordinátory a také program pro pedagogické pracovníky ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání a pro pracovníky s dětmi a mládeží v nestátních neziskových organizacích. K 31. 12. 2010 bylo v rámci pilotáže proškoleny více než osmdesát účastníků z celé ČR (rozsah školení 64 hodin). Obsahem akreditovaného kurzu je výchova k utváření pozitivní kulturní a etnické identity, ke vnímání mnohvrstevnaté kulturní reality a k překonávání genderových i věkových stereotypů, dále pak je diskutována problematika vztahu mezi menšinami a většinami a možnosti soužití rozdílných etnik.

Úřad vlády

Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách v rámci lokálních partnerství v jednotlivých lokalitách podporuje přípravu a realizaci projektů zaměřených za vzdělávání pedagogů v oblasti prevence extremismu. Jedním z nich byl například projekt „PROČ – Příběhy rozprávějící o člověku“, který v Olomouckém kraji realizuje sdružení Kappa Help⁷⁶.

Cílem projektu je: a) tvorba výukových materiálů pro výuku multikulturní výchovy, b) realizace vzdělávacích aktivit pro učitele v oblasti multikulturní výchovy, c) zamezení předsudků prostřednictvím přípravy a zavádění inovovaných multikulturních vzdělávacích aktivit pro děti a mládež ve školách i školských zařízeních. Projektové aktivity budou pilotně realizovány v cca 12 školách regionu Přerovska a následně v dalších cca 20 školách Olomouckého kraje. Prostřednictvím kurzů mají pedagogové možnost rozšířit si znalosti v základních myšlenkových proudech multikulturalismu a jejich východiscích, seznámí se vzdělávací praxí v ČR v multikulturní výchově a možnosti realizace MKV ve své škole. Budou jim představeny moderní principy a metody inkluzivního vzdělávání, vyučovací koncepty pro výuku lidských práv nebo možnosti, jak v pedagogické praxi pracovat s fenoménem náboženství.

⁷⁶ <http://kappa-proc.cz/>

Prostřednictvím workshopů budou mít žáci a studenti lepší představu o problematice rasismu a xenofobie v České republice, dostanou možnost vyjádřit se k problému a konzultovat jej s lidmi, kteří se touto problematikou dlouhodobě zabývají. Seznámí se s ultrapravicovou scénou v ČR, symbolikou, subkulturou, historií a propagandou. Naučí se rozlišovat mezi rasovým zobecňováním a konkrétním jednotlivcem jiného etnika. Poznájí historii a specifika Romů, seznámí se s konkrétní podobou života v romských lokalitách Olomouckého kraje.

První cílovou skupinou tvoří žáci a studenti základních a středních škol Olomouckého kraje. Workshopy budou pilotně realizovány v regionu Přerova, kde je problém rasismu a xenofobie nejpatrnější (4 vymezené lokality podle mapy sociálně vyloučených romských lokalit z tzv. „Gabalovy zprávy“ uveřejněné na webových stránkách www.gac.cz) a následně kontinuálně ve 4 bývalých okresech Olomouckého kraje.

V roce 2010 byla připravována metodická příručka pro pedagogy a probíhaly workshopy pro pedagogy. Na ně v roce 2011 navážou workshopy pro studenty.

2.2. Vzdělávání dětí

- Budou podporovány projekty základních, středních i vysokých škol, nestátních neziskových a dalších organizací zaměřených na multikulturní výchovu, které jsou zaměřeny na interkulturní vzdělávání a na prevenci proti rasismu, xenofobii a extremistickým postojům. Na tyto projekty je možné čerpat v rámci dotačních programů MŠMT, např. dotační program Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy, podpory integrace cizinců či podpora sociálně znevýhodněných.
- Do rámcových vzdělávacích programů budou v rozšířenější podobě zařazeny dějiny a kultura menšin na území ČR.
- Pro školy budou připraveny návrhy školy (nikoli doporučení) hodnot a postojů, ke kterým by měli být žáci dovedeni, například do konce základního vzdělávání. Výstupem úkolu bude systematická metodická podpora pro výuku a hodnocení postojů, které jsou u žáků rozvíjeny v rámci průřezových témat na základní škole a gymnáziích. Bude rozpracována systematická koncepce multikulturní výchovy pro základní a gymnaziální vzdělávání jako součást dlouhodobého systematického rezortního úkolu Modelové očekávané výstupy pro průřezová témata (mezi nimi Multikulturní výchova). Budou zpracovány příklady dobré praxe ze zahraničí.
- Je povinností ostatních resortů MŠMT při přípravě vzdělávacích a osvětových aktivit asistovat, např. formou zajištění relevantních podkladů, lektorů pro kurzy a semináře, či konzultací.
- Policie ČR zajistí proškolení pracovníků preventivně informačních skupin (provedou pracovníci Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia), aby se preventisté mohli věnovat vlastní lektorské či přednáškové činnosti. Preventivně informační odbor připraví manuál, který bude obsahovat informace, které má policista sdělovat dětem a mládeži, bude popisovat způsoby, jak je předávat a jak vést diskusi. Tento manuál bude umístěn na policejním Intranetu a bude k dispozici všem policistům, kteří dostanou za úkol přednášet na školách.

Gesce: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo vnitra.

Termín: průběžně

Způsob plnění:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Vzdělávání ve školách a školských zařízeních

Problematika multikulturní výchovy, výchovy k respektování lidských práv i výchovy proti extremismu, rasismu a intoleranci je integrální součástí rámcových vzdělávacích programů (dále jen „RVP“) pro základní i středního vzdělávání a jako taková je v rámci kurikulární reformy implementována do jednotlivých školních vzdělávacích programů (dále jen „ŠVP“). Rámcové vzdělávací programy stanovují zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný vzdělávací obsah a jsou závazné pro tvorbu ŠVP (podrobněji o rámcových vzdělávacích programech – viz Strategie boje proti extremismu za rok 2009).

Všechny obory vzdělání v odborném školství (kategorie M, L, H, E)⁷⁷ mají zapracovány obsahy vzdělání v podobě klíčových kompetencí, průřezových témat a vlastních kurikulárních rámců. Problematiky extremismu a menšin se týká hlavně „Společenskovedního vzdělávání v RVP oborů kategorie M, L a H“ a „Občanského základu v oborech kategorie E“, které směřují k výchově k humanitě, demokracii, tedy proti extremismu. Vzdělávání v odborném školství vychází ze čtyř Delorsových pilířů⁷⁸ vzdělání pro 21. století.

V červnu 2010 bylo ve Sbírce zákonů zveřejněno nové nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání. V roce 2010 dokončen a schválen RVP pro praktickou školu jednoletou a dvouletou (dále jen „RVP PRŠ 1“ a „RVP PRŠ 2“). V srpnu 2010 byl rozeslán na DVD na Praktické školy, které si podle rámcových vzdělávacích programů budou tvořit své školní vzdělávací programy, podle kterých začnou výuku v roce 2012. V rámcových vzdělávacích programech uvedených škol není samostatně zařazeno průřezové téma „Multikulturní výchova“, avšak témata vztahující se k multikulturní výchově jsou obsažena v RVP PRŠ 1 v průřezovém tématu „Osobnostní a sociální rozvoj“ v tematickém celku „Sociální rozvoj“ a v RVP PRŠ 2 v průřezovém tématu „Osobnostní a sociální výchova“ v tematickém celku „Lidské vztahy a etnický původ“.

V roce 2010 byla uzavřena legislativní etapa pro provedení zásadní změny v oblasti vzdělávacích programů zakotvené ve školském zákoně, kdy byl postupně zredukován počet původních oborů vzdělání na nově koncipované, komplexnější obory vzdělání.

Všechny vydané RVP pro základní a střední vzdělávání akcentují problematiku extremismu, rasismu, tolerance a lidských práv přiměřeně věku žáků, z odlišných úhlů pohledu a v různých vzdělávacích oblastech a průřezových tématech. Rozvoj tzv. klíčových kompetencí žáků má oporu v obecně sdílených představách o tom, které

⁷⁷ Kategorie L a M označuje obory vzdělání poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou. Kategorie E a H označuje obory vzdělávání poskytující střední vzdělání s výučním listem.

⁷⁸ V roce 1993 byly na půdě UNESCO, v mezinárodní komisi „Vzdělávání pro 21. století“, formulovány čtyři základní „Delorsovy pilíře“ vzdělávání, které jsou základem pro rozvoj tzv. učící se společnosti v globálním světě, kladoucí důraz na rozvoj jedince: 1) *učit se poznávat*, to znamená osvojit si nástroje pochopení světa a rozvinout dovednosti potřebné k učení se; 2) *učit se jednat*, to znamená naučit se tvořivě zasahovat do svého životního (tzn. přírodního i společenského) prostředí; 3) *učit se být*, to znamená porozumět vlastní osobnosti a jejímu utváření v souladu s obecně přijímanými morálními hodnotami; 4) *učit se žít společně*, to znamená umět spolupracovat s ostatními, a moci se tak podílet na životě společnosti.

kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti. Jednou z klíčových kompetencí je kompetence občanská, žák má respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich vnitřních hodnot, odmítat útlak a hrubé zacházení a uvědomovat si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí.

Všechny rámcové vzdělávací programy gymnaziálního i středního odborného vzdělávání obsahují průřezové téma „Občan v demokratické společnosti“, kde je problematika potírání extremismu a xenofobie začleněna. Průřezové téma směřuje v procesu výchovy a vzdělávání k tomu, aby žáci např. byli schopni morálního úsudku, odolávali myšlenkové manipulaci, dovedli kriticky přijímat mediální obsahy, dovedli jednat s lidmi o citlivých nebo kontroverzních tématech a hledat kompromisy.

Tematická hesla průřezového tématu, která se vztahují k extremismu a jeho prevenci:

- osobnost a její rozvoj (žáci prožívají v době své docházky do středních odborných škol a středních odborných učilišť adolescenci a hledají svou identitu; škola jim má pomoci utvářet ji tak, aby byla v souladu se společenskými zájmy a potřebami);
- komunikace, vyjednávání, řešení konfliktů,
- systémový výběr z moderních dějin (kultivace historického vědomí),
- stát, politický systém, politika (politická výchova),
- masová média (budování mediální gramotnosti žáků),
- morálka, svoboda, odpovědnost, kritická tolerance, solidarita (etická výchova),
- kultivace právního vědomí.

Do rámcových vzdělávacích programů budou v rozšířenější podobě zařazeny dějiny a kultura menšin na území ČR v rámci tzv. cyklických revizí RVP.

Z pohledu Strategie boje proti extremismu je v RVP středního vzdělávání rovněž významná vzdělávací oblast „Člověk a společnost“ (v případě RVP gymnaziálních oborů vzdělání) a „Společenskovední vzdělávání“ (v případě RVP lyceálních a odborných oborů vzdělání). Tyto rámce mají v prevenci extremistických postojů a jednání zásadní postavení, neboť jsou podkladem pro koncepci školního dějepisu a výchovy k demokratickému občanství ve ŠVP. Kultivují historické vědomí žáků a připravují je k aktivnímu a odpovědnému životu v demokratické společnosti. Žáci jsou vedeni mj. k tomu, aby na základě vlastní identity dokázali ctít identitu jiných lidí, považovali je za stejně hodnotné jako sebe sama, uměli se oprostít ve vztahu k jiným lidem od předsudků a předsudečného jednání, intolerance, rasismu, etnické nebo náboženské nesnášenlivosti.

V dějepisném učivu je důraz položen na dějiny moderní doby, hlavně na 20. století, v jejichž rámci je zařazeno učivo o fašismu, nacismu, o druhé světové válce, nacistické rasové a jiné perzekuci, o odboji proti nacismu, o holocaustu a genocidě Romů. V učivu, které vzdělává k demokratickému občanství, jsou následující obsahová hesla: politický radikalismus a extremismus, současná česká extremistická scéna a její symbolika, mládež a extremismus.

Školám se doporučuje také zařazovat do školních vzdělávacích programů (ŠVP) v dostatečné míře další závazné průřezové téma „Multikulturní výchova.“ Je zde uveden odkaz na komplexní informace o holocaustu Romů a Židů, které lze získat na odborných seminářích „Jak učit o holocaustu“ a v rámci dokumentárního projektu pro žáky „Zmizelí

sousedé“ (organizují Vzdělávací oddělení Památníku Terezín a Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze). Současně je upozorňováno na publikace tzv. popíračů holocaustu. Ve výuce je potřebné také akcentovat téma česko-německých vztahů, včetně objektivních informací o odsunu sudetských Němců, poznávat kulturu, jazyk a každodenní život dalších národností a etnik žijících v ČR. Žáci by měli být informováni o současných extremistických skupinách mládeže (antisemitismus, islamofobie, neonacismus, pravicový a levicový extremismus).

VÚP vypracoval „Analýzu rámcových vzdělávacích programů základního vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování“. Byla provedena ve všech jeho částech – cíle základního vzdělávání, klíčové kompetence, vzdělávací oblasti (vzdělávací obory), průřezová témata. Zaměřila se především na obsahovou a terminologickou stránku jednotlivých forem rizikového chování včetně rasistických, xenofobních a extremistických postojů. Materiál je k dispozici na VÚP.

Problematika multikulturní výchovy byla i v roce 2010 řešena jako součást dlouhodobého systematického rezortního úkolu zaměřeného na metodickou podporu výuky průřezových témat (mezi nimi i „Multikulturní výchovy“).

V rámci tohoto úkolu byly jako konkretizace průřezových témat v RVP zpracovány doporučené očekávané výstupy (dále jen „DOV“) pro všechny tematické okruhy průřezového tématu „Multikulturní výchova“, a to jak pro 1. a pro 2. stupeň základních škol, tak pro gymnázia. DOV jsou zaměřeny na rozvíjení postojů a hodnot a vycházejí z inovované „Strategie rozvoje v oblasti Multikulturní výchovy“ v předcházejícím roce. Zohledňují mezikulturní přístup. Na úrovni DOV dochází k efektivním přesahům mezi jednotlivými průřezovými tématy a to zejména mezi „Multikulturní výchovou“, „Výchovou demokratického občana“ a „Výchovou k evropským a globálním záležitostem“. DOV byly ověřovány na vybraných základních školách a gymnáziích a byly pro učitele vytvořeny ukázky konkrétních výukových situací, ve kterých mohou být jednotlivé doporučené výstupy dosahovány. Metodické materiály jsou postupně doplňovány a uveřejňovány na Metodickém portálu www.rvp.cz. V rámci tohoto úkolu proběhlo v roce 2010 plošné dotazníkové šetření, které se týká zejména postojů učitelů k problematice průřezových témat (tedy i „Multikulturní výchovy“) a otázek spojených s jejich výukou. Výstupy z dotazníkového šetření budou zveřejněny na www.vuppraha.cz a www.rvp.cz. Bylo založeno digifolio soustřeďující základní texty a informace k otázkám inkluzivního vzdělávání. <http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=2477>.

V rámci kontinuální činnosti VÚP se pracuje na srovnávací studii inkluzivních přístupů ve vybraných zemích. V letošním roce byla zpracována studie „Pojetí průřezových témat“ a byly shromážděny materiály týkající se systému vzdělávání a kurikulárních dokumentů. Ty jsou dále využívány jako podklad při získávání informací pro analýzu inkluzivních přístupů.

Prevence rizikového chování

V listopadu 2010 bylo schváleno a zveřejněno „Metodické doporučení k prevenci rizikového chování“. Materiál nahrazuje stávající „Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže“. Jednou z kapitol metodického doporučení je i kapitola „Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus“. Důležitou součástí Metodického doporučení je praktický návod pro školy

„Co dělat když“, který obsahuje doporučení ředitelům škol a školním metodikům prevence, jak se zachovat při výskytu určitého rizikového chování ve školách. Uvádí rizikové i projektivní faktory, síť partnerů i legislativní rámec. Důležitý je bod, kdy, koho a v jakém případě vyrozumět i odsek „možnosti a limity práce pedagoga“.

Připravovaný Akční plán ke Strategii prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy bude dopracován v roce 2011.

Finanční podpora MŠMT

Každoročně je vyhlašován dotační program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy. V rámci modulu B, „Podpora multikulturní výchovy“, jsou podporovány následující aktivity:

- Vzdělávací aktivity, včetně mimoškolních a volnočasových, pro děti a mládež, příslušníky národnostních menšin, jako součást širšího projektu zaměřeného na vzdělávání.
- Tvorba, realizace a ověřování vzdělávacích programů a výukových materiálů pro děti a mládež a pro pedagogické pracovníky, které směřují k posilování vědomí obecné lidské sounáležitosti, k výchově k demokratickému občanství, poznávání historie a kultury jiných národů, ke vzájemné toleranci a respektu k odlišné identitě druhých, k podpoře rozvoje vnímavosti vůči pozitivnímu významu národnostní rozmanitosti společnosti, ale také k potírání rasové a národnostní nesnášenlivosti, rasismu, antisemitismu, xenofobii a extremismu; včetně integračních a multikulturních projektů.
- Kvantitativní a kvalitativní výzkumy a analýzy, sociologická a statistická šetření, zaměřená na oblast vzdělávání dětí a mládeže z národnostních menšin a etnik žijících v ČR a na multikulturní výchovu dětí a mládeže.

V roce 2010 bylo podpořeno v rámci tohoto modulu 52 projektů v celkové výši cca 15 milionů Kč. Tiskové zprávy budou, včetně výše dotace a kontaktu na řešitele projektů, zveřejněny na webových stránkách MŠMT. Mezi podpořenými projekty lze najít řadu příkladů dobré praxe, případně se mohou organizace inspirovat k vzájemné spolupráci.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy každoročně vyhlašuje „Programy na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování u dětí a mládeže“. V roce 2010 byly projekty pro oblast kriminality, kde jednou z priorit je i oblast extremismu, podpořeny celkovou částkou 10 427 000 Kč. Výsledky dotačních řízení jsou zveřejněny na www.msmt.cz v sekci „Sociální programy“, odkaz „Prevence rizikového chování“.

Další příklady dobré praxe je možné nalézt mezi nyní realizovanými projekty, podpořenými ze státního rozpočtu a Evropského sociálního fondu – „Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost“.

Příklady dobré praxe

Některé projekty realizované v roce 2010:

- *Vzdělávací projekty společnosti Člověk v tísni: program „Jeden svět na školách“, jehož základní myšlenkou je využití potenciálu dokumentárních filmů a dalších audiovizuálních prostředků ve vzdělávání a výchově; dokumentární filmy přinášejí*

informace o aktuálních problémech současného světa. Člověk v tísní každoročně v listopadu pořádá cyklus Příběhy bezpráví, jenž zahrnuje aktivity vztahující se k tematice moderních československých dějin, popisuje např. cílenou perzekuci celých sociálních skupin komunistickým režimem. Projekt je podpořen z dotačního programu MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy.

- *Konference na téma „Kyberšikana a ochrana osobních údajů aneb Kam až to může zajít na internetu“ pořádaná v květnu 2010 v Senátu PČR pod záštitou senátního Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.*
- *Památník Lidice organizuje DVPP ve spolupráci s NÚOV a již 6. ročník mezinárodní vědomostní internetové soutěže pro děti a mládež „Lidice pro 21. století.“ Projekt je podpořen z dotačního programu MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy.*
- *Tereziánská iniciativa v roce 1999 zahájila projekt finanční podpory českých škol. Od té doby úspěšně probíhá a přivádí do Památníku Tereziín ročně kolem 2400 žáků a středoškolských studentů, což představuje maximální možnou roční kapacitu těchto seminářů. Za dobu jeho trvání to čítá tedy již přes 25 000 mladých lidí. Projekt je podpořen z dotačního programu MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy.*
- *Z uplynulého roku pokračoval projekt „Hrozby neonacismu“ – příležitost demokracie, podaný sdružením Asi-milovaní. Na tomto projektu spolupracuje také Ministerstvo vnitra. Projekt je podpořen z dotačního programu MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy.*

Hodnocení vzdělávání ve školách

Hodnocení ve školách provádí Česká školní inspekce (dále jen „ČŠI“). I v roce 2010 pokračovaly tematické inspekce, zaměřené na hodnocení vzdělávání žáků a studentů v oblasti prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchovy k toleranci a respektování lidských práv, které vychází z rámcových vzdělávacích programů. ČŠI neevidovala v roce 2010 žádnou stížnost, která by se primárně týkala problematiky extremismu.

Ministerstvo vnitra

Pracovníci preventivně informačních pracovišť všech organizačních úrovní byli v oblasti extremismu proškoleni v rámci instruktážně metodického zaměstnání 3. – 5. 5. 2010. Prezentace specialistů na extremismus Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia, kteří měli problematiku extremismu na starosti a kteří také proškolení provedli, je k dispozici na intranetových stránkách Preventivně informačního odboru Kanceláře policejního prezidenta (dále jen „PIO KPP“) v odkaze „IMZ 2010“. Po obsahové stránce je v ní dostatek informací, které mohou preventivní při své lektorské a přednáškové činnosti na školách použít. O tom byli také účastníci zaměstnání, a jejich cestou i ostatní pracovníci, informováni.

PIO KPP získal z „Programu Ministerstva vnitra v oblasti prevence kriminality na rok 2011“ částku 1,5 mil. Kč na realizaci připravovaného celorepublikového preventivního projektu Policie ČR. Cílem projektu je vytvořit jednotný preventivní projekt prevence kriminality určený pro vzdělávání dětí a mládeže. Jedním z témat, která budou do projektu zahrnuta, bude i téma extremismus a divácké násilí. Nedílnou součástí projektu bude

kvalitní doporučená metodika práce s materiály, které budou vytvořeny, didaktickými pomůckami a videospoty. V rámci projektu bude nastaven také systém vzdělávání policistů, případně občanských zaměstnanců policie, kteří se budou přednáškové a vzdělávací činnosti věnovat. Výstupy z projektu budou opět k dispozici také na intranetových stránkách.

K samotné přípravě a realizaci tohoto projektu byla rozkazem policejního prezidenta č. 90/2010 zřízena pracovní skupina „Prevence“.

V roce 2010 byl spuštěn Preventivně informační projekt Policie ČR, Krajského ředitelství hl. m. Prahy a občanského sdružení Imperativ „Extremismus a co na to zákon?“, týkající se školení policistů-lektorů v souvislosti s problematikou extremismu. Na základě vyhodnocení podkladů bude rozhodnuto o jeho případném celorepublikovém rozšíření.

Řada policistů se věnovala přednáškové činnosti na školách či jiných institucích (školy, výchovní poradci, orgány sociálně právní ochrany dětí). Policisté působili i jako lektoři pro učitele v projektu nevládní organizace Asi-milovaní „Hrozby neonacismu“. Obzvláště je v tomto směru třeba vyzdvihnout aktivitu policistů spojených s činností Antikonfliktních týmů. Specialisté Služby kriminální policie a vyšetřování se v některých případech podíleli na koncipování preventivních programů, zúčastňovali se workshopů a seminářů a podíleli se na tvorbě metodických materiálů.

V období od dubna do listopadu 2010 byl občanským sdružením Organizace pro pomoc uprchlíkům na základě objednávky Ministerstva vnitra realizován projekt „Prevence extremismu ve vztahu k cizincům žijícím v ČR, rasismu a xenofobie na základních školách“. Cílovou skupinou byli žáci posledních ročníků základních a prvních ročníků středních škol v regionech Blansko, Plzeň, Ústí nad Labem, Praha 12 a Praha 14.

V únoru 2010 vyhlásil odbor tisku a PR 7. kolo dětské soutěže „Svět očima dětí“. Tento projekt je tradičně zaměřen na prevenci a vzdělávání dětí ve věkové kategorii 5 až 16 let (především ze základních škol, mateřských škol, dětských domovů, specializovaných škol, zájmových kroužků nebo jednotlivců). Cílem je prevence sociálně patologických jevů a zvyšování informovanosti z různých oblastí prostřednictvím tvůrčí činnosti dětí. Tématem pro 1. stupeň bylo: „Svět kolem nás aneb tolerance k druhým a pro 2. stupeň: „Extremismus – organizovaná netolerance“. Do soutěže děti posílaly svá díla v kategoriích výtvarné, literární, audiovizuální, trojrozměrné a ve výpočetní technice.

V roce 2010 realizovala Centra na podporu integrace cizinců (dále CPIC), zřízená Správou uprchlických zařízení Ministerstva vnitra a působící v Jihočeském, Karlovarském, Libereckém, Moravskoslezském, Pardubickém, Plzeňském, Olomouckém a ve Zlínském kraji, akce zaměřené na vzdělávání žáků a studentů základních a středních škol v oblasti interkulturní výchovy⁷⁹.

⁷⁹ V Plzeňském kraji proběhlo školení pedagogických pracovníků ZŠ „Jak vyučovat děti cizice český jazyk“, ve Zlínském, Jihočeském a Olomouckém kraji probíhaly přednášky pro ZŠ a SŠ v rámci cyklu „Pohádky Třetizemě“ a jen ve Zlínském interaktivní besedy „Cizinci a my“. V Ostravě, Holicích, či Plzni probíhaly další aktivity směřující k integraci cizinců (přednášky, besedy, workshopy, sportovní utkání). Osvětové akce v Plzeňském kraji probíhaly ve spolupráci s plzeňským magistrátem, krajským úřadem, nevládní organizací Člověk v tísni, či s cizineckou policií.

3. Jednotná protiextremistická platforma

3.1. Koordinační dohody

- Je povinností Policie ČR nadále uzavírat koordinační dohody podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Policejní prezidium bude pravidelně jednou za čtvrtletí posílat Ministerstvu vnitra materiál obsahující informace o nově uzavřených koordinačních dohodách, o komplikacích při jejich uzavírání a příklady dobré praxe.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 30.června 2010.

Způsob plnění:

V rámci Policie České republiky bylo v posledních dvou letech uzavřeno celkem 2080 koordinačních dohod (2009 – 1778 dohod, 2010 – 302 dohod). Údaje o počtu uzavřených dohod jsou zasílány na Ministerstvo vnitra ČR.

V řadě případů, nejen u problematiky extremismu, se ukázalo, že koordinační dohody jsou v policii považovány za formální záležitost. Sloužily jako ukazatel plnění zásady tzv. community policing. Ukázalo se, že není vhodné uzavírání koordinačních dohod direktivně nařizovat, stejně jako je hodnotit. Pokud nedojde k navázání osobní komunikace mezi konkrétním policistou a konkrétním zástupcem města či obce, ztrácí i kvalitně formulovaná dohoda na významu. Řešením je sdílení dobré praxe – nikoli tedy pouze předávání dobře napsaných koordinačních dohod, ale předávání zkušeností z jejich naplňování. Je doporučováno uzavírat každoroční plány ke konkrétním oblastem spolupráce a ke konkrétním cílům, kterých má být společně dosaženo. Tyto plány budou každoročně inovovány. Ve věci koordinačních dohod odkazuje Strategie boje proti extremismu na „Vyhodnocení reformy Policie ČR“.

V oblasti extremismu však Policie ČR v řadě měst a obcí udělala velký pokrok. Klíčem k úspěchu byla reálná spolupráce policistů a městských úředníků, kteří se osobně znají a pomáhají si. Velmi dobře v tomto směru bylo postupováno v Praze, Plzni, Svitavách či Jihlavě. Bylo také možno zaznamenat, že konkrétní policisté se nesnažili extremistické akce bagatelizovat, ale přistupovali k nim aktivně, vymýšleli inovativní návrhy k jejich zvládnutí a dlouho dopředu se na ně připravovali.

Policejní specialisté na extremismus v řadě lokalit spolupracují při zvládnutí extremistických akcí s městskými a obecními úřady, městskou policií, nevládními organizacemi, rómskými poradci, sportovními (zejména fotbalovými a hokejovými) kluby a dalšími osobami či institucemi. Specialisté na extremismus jsou rovněž pravidelnými členy pracovní skupiny Styčného důstojníka pro národnostní menšiny.

Společné aktivity Agentury pro sociální začleňování, Policie ČR a dalších subjektů

Agentura pro sociální začleňování iniciuje v jednotlivých lokalitách vznik takzvaných lokálních partnerství, do kterých jsou přizvány všechny subjekty podílející se na procesu sociálního začleňování. Tvoří je nejčastěji zástupci města/obce, neziskových organizací, policie, škol, pedagogicko-psychologických poraden nebo úřadů práce. V rámci řady lokálních partnerství je řešena i problematika extremismu. Příslušníci Policie

ČR jsou členy lokálních partnerství v těchto lokalitách: Břeclav, Holešov, Cheb, Most, Slezská Ostrava, Ústí nad Labem, Litvínov, Bílina, Bruntál, Havířov, Jáchymov, Jirkov, Kutná Hora, Obrnice, Teplá a Toužim, Trmice a Chomutov. Pracovní skupiny v rámci lokálních partnerství věnující se problematice bezpečnosti nebo prevenci sociopatologických jevů fungují v Bílině, Břeclavi, Havířově, Chebu, Chomutově, Jáchymově, Jirkově, Kutné Hoře, Mostu, Ornicích, Teplé, Toužimi, Trmicích a na Šluknovsku.

V roce 2010 Agentura a její partneři z lokalit pracovali na projektech týkajících se problematiky bezpečnosti a extremismu. Kromě projektu Proč – příběhy rozprávějící o člověku byla významná aktivita v Přerově Tour de dvůr koordinovaná Krajským ředitelstvím Policie ČR Olomouckého kraje. Tour de dvůr se v Přerově zaměřuje na záškoláctví, drobnou kriminalitu, ale i strach před projevy extremismu. Ve společné pracovní skupině v něm působí policisté, neziskové organizace (Člověk v tísní, Kappa-Help či Armáda spásy), zástupci města (odbor sociálních služeb a zdravotnictví přerovského magistrátu) a městské policie. Koordinátorem projektu je Krajské ředitelství Policie ČR Olomouckého kraje. Projekt se zaměřuje na vybrané části Přerova, kde žije velké množství Romů. Zahrnuje ulice Husovu, Škodovu, Kojetínskou, Jižní Čtvrť, Denisovu, náměstí F. Rasche. Pracovní skupina se schází jednou měsíčně přímo ve vyloučených lokalitách, kde může nejen řešit problémy komplexně a rychle, ale také je obyvatelům těchto lokalit nablízku a získává snáze jejich důvěru. Do projektu jsou zapojeny i školy a ve spolupráci s nimi mohou úředníci z oddělení sociálně-právní ochrany dětí účinněji řešit problémy jako například záškoláctví. Na dohodě o spolupráci, která je v rámci ČR prozatím ojedinělá se podílel i lokální konzultant Agentury pro sociální začleňování a vedoucí odboru sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje.

3.2. Města a obce

- Ministerstvo vnitra bude nadále pořádat konzultační dny pro zpracovatele shromažďovací agendy na krajské úrovni.
- Na Institutu pro místní správu budou nadále probíhat kurzy k extremismu ve vztahu ke shromažďovacímu právu.
- Průběžně budou nadále na webových stránkách Ministerstva vnitra doplňovány informace ke shromažďovací agendě a koordinačním dohodám.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 30. června 2010.

Způsob plnění:

Odbor všeobecné správy a odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra uspořádaly dne 8.6. 2010 konzultační den k přestupkové problematice pro zpracovatele přestupkové agendy, kde byla zástupcům krajských úřadů vysvětlována problematika rozpouštění shromáždění a další otázky související s právem shromažďovacím, shrnuté v prezentovaném stanovisku odboru bezpečnostní politiky. Zápis z konzultačního dne byl prostřednictvím krajských úřadů distribuován všem obcím projednávajícím přestupky.

Kurzy na Institutu pro místní správu nadále probíhaly mimo jiné za účasti lektorů z resortu Ministerstva vnitra.

Na webových stránkách Ministerstva vnitra jsou v sekci „Extremismus“ v podsekcí „Shromažďování a koordinační dohody“ uváděny, případně aktualizovány: Obecné informace ke shromažďovací agendě a koordinačním dohodám, vzorové texty k rozpuštění shromáždění v souladu s ustanovením § 12 shromažďovacího zákona, judikáty, rozhodnutí úřadů, analýzy a komentáře a další dokumenty. Nadto pracovníci Ministerstva vnitra poskytují v případě potřeby ad hoc konzultace úředníkům měst a obcí.

3.3 Deradikalizace

- Ministerstvo vnitra zpracuje materiál analyzující některé zahraniční deradikalizační programy. Tento materiál bude distribuován dalším resortům, nevládním organizacím, akademikům, případně dalším zájemcům.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. června 2010.

Způsob plnění:

Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra zpracoval materiál mapující a analyzující domácí i zahraniční protiextremistické aktivity. Dokument nabízí i konkrétní doporučení. Prošel vnitroresortním připomínkovým řízením, poté byl distribuován členům Task Force C (nevládní organizace, akademičtí odborníci, zástupci Úřadu vlády, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy). Dokument je a bude nadále doplňován o další relevantní skutečnosti (zprávy z výzkumů, konferencí, informace o nových projektech) a stane se podkladem pro chystaný Katalog preventivních opatření (k tomuto více v Koncepti boje proti extremismu pro rok 2011).

4. Odbornost a imunita

4.1. Vzdělávání policistů

- Je nutné, aby proběhly do konce vzdělávací programy pro velitele opatření, pro policejní specialisty, které byly zahájeny, nebo připraveny v roce 2009.
- Je nutné, aby nadále probíhala Instruktažně metodická zaměstnání k problematice extremismu.
- Je nutné, aby nadále probíhaly vzdělávací aktivity pro členy antikonfliktních týmů a to včetně celostátního instruktážně metodického zaměstnání.

Pro všechny výše zmíněné kurzy zajistí Policejní prezidium potřebné podmínky, jak z hlediska organizace, tak z hlediska relevantních lektorů.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 30. 6. 2010

Způsob plnění:

Odbor vzdělávání Ředitelství pro řízení lidských zdrojů Policejního prezidia zajišťuje v rámci naplňování koncepce boje proti extremismu vzdělávání dvou cílových skupin zabývajících se bojem proti extremismu.

V kurzu P 2/0216 jsou vzdělávání specialisté Služby kriminální policie a vyšetřování na boj proti extremismu. Tento kurz se skládá ze 3 modulů:

- P2/0216-1 extremismus a právo – po původním nezdaru realizace na Policejní akademii ČR v Praze bude tento modul realizován ve Vyšší policejní škole Ministerstva vnitra (dále jen „VPŠ MV“) v Brně. Pilotní běh bude realizován v termínu 2. – 6. května 2011. Na tomto kurzu se podílejí především externí specialisté na problematiku boje proti extremismu. V případě úspěšné akceptace budou u kurzu vypsány termíny pro rok 2011.
- P2/0216-2 operativně pátrací činnost v prostředí extremistických skupin s využitím informátora – tento modul je realizován ve VPŠ MV v Pardubicích. V roce 2010 ho absolvovalo 38 specialistů SKPV a v roce 2011 k 20. dubnu 2011 dalších 28 absolventů. Kurz bude pokračovat i v roce 2011.
- P2/0216-3 zhotovení, zpracování a archivace digitálních obrazových dat - tento modul je realizován ve Školském účelovém zařízení Praha-Ruzyně. V roce 2010 byly realizovány 4 běhy a proškoleny 30 absolventů a v roce 2011 k 20. dubnu dalších 17 absolventů. Modul pokračuje v roce 2011.

Kurz P2/0203 specializační kurz pro velitele bezpečnostních opatření v boji proti extremismu a terorismu se skládá ze 3 modulů a jsou v něm vzdělávání vyšší důstojníci Policie ČR⁸⁰. Absolvovalo ho již celkově 262 příslušníků Policie ČR z toho v roce 2010 125 velitelů a v roce 2011 k 20. dubnu 2011 dalších 35 velitelů z řad Policie ČR. Vzhledem k tomu, že kurz již v zásadě splnil svoji funkci, bude pro II. pololetí 2011 utlumen. V roli lektorů působí i zástupci nevládních organizací a Agentury pro sociální začleňování⁸¹.

Úřad služby kriminální policie a vyšetřování uspořádal ve dnech 28.-30. června 2010 instruktážně metodické zaměstnání pro policisty specialisty na problematiku extremismu, vedoucí pracovních skupin pro boj s extremismem jednotlivých krajských ředitelství Policie ČR. Jako lektori se zaměstnání zúčastnili soudní znalci v oblasti extremismu, kteří se věnovali oblasti znaleckého dokazování, přehledu extremistické scény. Dalším lektorem byla státní zástupkyně, která ve své přednášce provedla kompletní rozbor skutkových podstat trestných činů týkajících se extremismu, včetně judikatury.

Ve dnech 13.-14. ledna 2011 se uskutečnilo instruktážně metodické zaměstnání pro policisty specialisty na problematiku extremismu, vedoucí pracovních skupin pro boj s extremismem jednotlivých krajských ředitelství Policie ČR, v souvislosti s přechodem metodické činnosti dané problematiky na Útvar pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování, odbor metodiky, prevence a mezinárodní spolupráce.

Pro členy antikonfliktních týmů bylo organizováno celkem 5 týdenních základních specializačních kurzů pro nově zařazené členy AKT v Brně na Vyšší policejní škole v Brně. Na těchto kurzech je zajištěna účast kvalifikovaných lektorů z řad Policejního

⁸⁰ Tzv. dosahoví důstojníci v rámci akceschopnosti, neboli policisté, kteří jsou oprávněni velet bezpečnostním opatřením v souvislosti s extremistickými akcemi.

⁸¹ Obsahem školení za ASZ je představení role ASZ, stručný úvod do sociálního vyloučení a sociální patologie s ním spojené, dopady extremismu na situaci sociálně vyloučených, a především pak možnosti spolupráce mezi ASZ a PČR během konání pravicově extremistických akcí v sociálně vyloučených lokalitách.

prezidia ČR, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, psychologů, instruktorů speciálních pořádkových jednotek a dalších.

Ve spolupráci s ředitelstvím pro řízení lidských zdrojů a Vyšší policejní školou Brno je pro rok 2011 připraven „Kurz další odborné přípravy pro členy antikonfliktních týmů“. Podmínkou pro účast v těchto kurzech je absolvování základního specializačního kurzu a min. 2 roky činnosti v antikonfliktním týmu. Kurz je obsahově zaměřen především na analýzu praktických případů činnosti antikonfliktních týmů a simulaci modelových situací. Jako v případě základních kurzů je zajištěna účast multidisciplinárního lektorského týmu za účasti psychologů, instruktorů Speciálních pořádkových jednotek, odborníků z odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra a dalších.

Celostátní Instruktažně metodické zaměstnání pro všechny členy antikonfliktních týmů se v roce 2010 z úsporných důvodů neuskutečnilo. Jeho realizace je předběžně plánována na podzim roku 2011.

24. května 2010 proběhlo v gesci ředitelství služby pořádkové policie součinnostní cvičení pořádkových jednotek „Městské násilí 2010“. Vedle naplnění cílů stanovených pro dané cvičení byly zpracovány obrazové záznamy pro následné rozborů a výcvik příslušníků Policie ČR ve školních policejních střediscích Policie ČR.

- Relevantní subjekty v rámci Ministerstva vnitra, Policie ČR a Policejní akademie vypracují materiál obsahující: 1) seznam základních vědomostí k extremismu, které by si měl osvojit absolvent Základní odborné přípravy policistů, 2) analýzu konkretizující způsob předání těchto vědomostí.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. června 2010.

Způsob plnění:

Odbor vzdělávání a správy policejního školství Ministerstva vnitra, odbor vzdělávání Ředitelství pro řízení lidských zdrojů Policejního prezidia ve spolupráci s Vyššími a Středními policejními školami zpracovaly obsáhlou a detailní analýzu vzdělávání v oblasti extremismu nejen v rámci Základní odborné přípravy, ale i v dalších stupních policejního vzdělávání. S ohledem omezenou časovou dotací pro Základní odbornou přípravu se nabídlo Ředitelství služby pořádkové policie s alternativním řešením. Jedná se o vzdělávací aktivity pro již činné policisty, mimo jiné v oblasti extremismu:

- Došlo k vytvoření profilu absolventa „kvalifikačního kurzu pro policisty služby pořádkové policie zařazené v 5. a vyšší tarifní třídě k doplnění jejich vzdělání. Pilotní kvalifikační kurz připravily Vyšší policejní škola MV v Brně a Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově formou kombinovaného studia (4 dvoutýdenní soustředění). Po vyhodnocení pilotního kurzu, které se uskutečnilo v termínu do 15. 2. 2011, bude upraven „Školní vzdělávací program“. Kurz bude zahájen v první polovině roku 2011.
- Byl vytvořen profil absolventa „kvalifikačního kurzu pro vedoucí a zástupce vedoucích výkonných organizačních článků služby pořádkové policie“. Obsah témat kvalifikačního kurzu je zaměřen na posílení odborných dovedností z oblasti výkonu služby pořádkové policie. Pilotní kvalifikační kurz se uskutečnil v době od 7. 2. 2011 do 25. 2. 2011 ve Vyšší policejní škole MV v Brně formou denního studia za většího

využití odborných pracovníků z praxe. Po vyhodnocení pilotního kurzu bude případně upraven „Školní vzdělávací program“. Předpoklad zahájení tohoto kvalifikačního kurzu je v první polovině roku 2011.

- Policejní akademie podá Ministerstvu vnitra zprávu, jakým způsobem bude koncipována výuka extremismu na této instituci.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. června 2010.

Způsob plnění:

Do současné doby byl extremismus na Policejní akademii ČR vyučován pouze jako součást výuky společenských věd. Samostatný předmět extremismus byl akreditován na Fakultě bezpečnostně právní PA ČR v Praze ve studijních oborech „Bezpečnostně právní studia“ (B60 prezenční i kombinovaná forma studia), „Policejní činnosti“ (862 prezenční i kombinovaná forma studia). Tato reakreditace je účinná od 2.6. 2010 do 31. 5. 2014. Ve studijním oboru 860 (prezenční forma studia) je časová dotace 28 hod. přednášek a 14 hod. seminářů za semestr. Studium je zakončené předmětovou zkouškou. Ve studijním oboru 860 (kombinovaná forma studia) je časová dotace 6 hod. přednášek. Studium je zakončené předmětovou zkouškou. U studijního oboru 862 (obě formy studia) je časová dotace na předmět stejná jako u studijního oboru 860.

Cílem výuky tohoto předmětu na Fakultě bezpečnostně právní je poskytnout studentům ucelený obraz o fenomenologii, etiologii a kontrole extremistické kriminality. Neméně důležitým cílem výuky je i detailní rozbor právních aspektů ochrany před extremismem. V rámci celoživotního vzdělávání policistů, které je realizováno v souladu s § 60 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách, ve znění pozdějších změn a doplňků, bude problematika extremismu zařazena do seznamu kurzů celoživotního vzdělávání.

4.2. Vzdělávání justičních pracovníků

- Justiční akademie uskuteční kurzy pro justiční pracovníky připravené ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s Ministerstvem vnitra

Kontrolní termín: 30. června 2010

Způsob plnění:

Justiční akademie

V roce 2010 se uskutečnily 3 semináře, které se explicitně věnovaly problematice extremismu (k seminářům jsou v elektronické podobě k dispozici prezentace a další informace) a 8 seminářů, jejichž témata s problematikou boje proti extremismu souvisí nepřímo. Seminář „Právní aspekty boje proti militantním a teroristickým projevům extremismu v evropském kontextu“ se věnoval i problematice islámského radikalismu a financování extremistických skupin.

Seminář „Boj proti extremismu“ pro 25 účastníků proběhl ve dnech 21.-22.4. 2010 v Kroměříži. V roli lektorů působily zástupci Útvaru pro odhalování organizovaného

zločinu Policie ČR, Nejvyššího státního zastupitelství, akademické sféry a Justiční akademie z Kanceláře vládního zmocněnce pro zastupování ČR před Evropským soudem pro lidská práva. Věnoval se policejním metodám vyšetřování a dotazování, skutkovým podstatám trestných činů souvisejících s extremismem, verbálním trestným činům, představení manuálu pro státní zastupitelství pro boj s extremismem, činnosti znalců a judikatuře Evropského soudu pro lidská práva.

Dvoudenní seminář s mezinárodním lektorským i účastnickým obsazením „Právní aspekty boje proti militantním a teroristickým projevům extremismu v evropském kontextu“, se konal ve dnech 31.5.-1.6. 2010 v Kroměříži pro celkem 52 účastníků z České republiky, Slovenska, Polska a Maďarska, za účasti lektorů z České Republiky, Spolkové republiky Německo a ze Slovenska. Seminář byl organizován ve spolupráci s MV ČR. Byly představeny jednotlivé extremistické scény, rozebírány konkrétní případy, trendy v oblasti trestné činnosti, zmíněno bylo nasazení a použití operativně pátracích prostředků, metody vyšetřování a dokazování, problematika zákazu stran, rušení spolků, vztah zpravodajských služeb a policie, využívání agentů, financování extremistických skupin, využívání internetu, činnost znalců, problematika práva shromažďovacího a sdružovacího, práva petičního ad.

Jednodenní seminář ze dne 11.10. 2010 na téma „Trestná činnost související s extremismem“ byl organizován ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR odborem bezpečnostní politiky pro 48 zástupců Krajského státního zastupitelství Ostrava, a zástupce krajských ředitelství Policie Moravskoslezského, Olomouckého a Zlínského kraje. Seminář byl zaměřen na seznámení s trestnou neonacistickou scénou a aktuálními trendy, extremistickou trestnou činností v souvislosti s novým trestním zákoníkem, související procesní ustanovení, aktuální judikaturu a sjednocující stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR, znalecké zkoumání ad.

Problematika boje proti extremismu souvisí s celou řadou dalších vzdělávacích témat v oblasti trestního soudnictví, která byla zmíněna na seminářích Justiční akademie v roce 2010: Organizovaný zločin v ČR, Činnost policie na místě činu, Internetová kriminalita, Nový trestní zákoník, Výslech, Přípravné řízení, Trestná činnost spojená se zneužíváním omamných a psychotropních látek, Trestná činnost mládeže, a Ukládání trestů.

4.3. Naplňování Koncepce Policie v boji proti extremismu

- V oblasti institucionálního zabezpečení bude po celý rok plněno mimořádné opatření ředitele úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR „Extremismus“. Dojde-li k situaci, že některý z úkolů mimořádného opatření nebude moci být naplněn, bude o tom Ministerstvo vnitra neprodleně Policejním prezidiem informováno.
- Databáze znaleckých posudků, odborných vyjádření, rozsudků a rozhodnutí na policejním Intranetu bude pravidelně aktualizována.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: Průběžně.

Způsob plnění:

Mimořádné opatření extremismus pro rok 2010 bylo v naprosté většině případů plněno. V případech, kdy došlo k problémům, byly tyto řešeny a Policejní prezidium o nich informovalo Ministerstvo vnitra. Dne 15. prosince 2010 bylo za účelem plnění úkolů vyplývajících z Koncepce Policie v boji proti extremismu vyhlášeno mimořádné opatření

„Extremismus 2011“, které vychází a navazuje na předcházející mimořádné opatření „Extremismu“. Důvodem vyhlášení opatření byla především novelizace interního aktu řízení závazného pokynu policejního prezidenta č. 94/2010 o činnosti na úseku extremismu, sekt a diváckého násilí, které bylo novelizováno závazným pokynem č. 161/2010 o činnosti na úseku extremismu, sekt a diváckého násilí.

Databáze výše zmíněných dokumentů vznikla, je průběžně doplňována a aktualizována.

- Bude dokončena metodika pro vyšetřování extremistické trestné činnosti.
- Policejní prezidium (Centrála informačních a analytických procesů ve spolupráci s Úřadem služby kriminální policie a vyšetřování) zajistí, aby v rámci problematiky extremistické kriminality byl funkční informační systém (poznatkově-analytický) s absolutním vzájemným sdílením dat mezi všemi specialisty Služby kriminální policie a vyšetřování a zároveň umožní systémové lustrace uchazečů o službu v bezpečnostních sborech.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. května 2010.

Způsob plnění:

Metodika vyšetřování extremistické trestné činnosti prošla připomínkovým řízením odboru terorismu a extremismu Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování. Po zapracování připomínek, byl materiál zveřejněn na intranetových stránkách Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu.

Policisty služby kriminální policie a vyšetřování je v současné době využíván původní informační systém. Jedná se o jedinečný informační systém poznatkového charakteru, který obsahuje informace o osobách z řad extremistů a je určen především pro operativní pracovníky. V roce 2010 bylo na základě doporučení centrály informatiky a analytických procesů Policejního prezidia ČR rozhodnuto o postupném utlumení tohoto informačního systému k 31. 12. 2010. Po tomto datu se již informace týkající se extremismu měly vkládat do jiného informačního systému, který měl být spuštěn jako centrální informační systém. Tento systém je však určen především pro práci analytiků, byl převzat z BIS a doposud nevystihuje plně způsob práce policie. Z důvodu rozsáhlé a složité analytické nadstavby není určen širokému okruhu uživatelů. Proto bylo nutné rozhodnutí o utlumení původního systému přehodnotit. Specialisté na problematiku extremismu tedy dále vkládají a vytěžují informace ze stávajícího informačního systému.

Na základě závěrů instruktážně metodického zaměstnání specialistů na problematiku extremismu, které se uskutečnilo ve dnech 13. – 14. ledna 2011, bylo konstatováno, že původní informační systém je nezbytné zachovat, provést jeho inovaci a zároveň v něm vytvořit další aplikace, které umožní aktuální sdílení těchto informací všemi specialisty v elektronické podobě. Na základě úkolu z porady policejního prezidenta konané ve dnech 16. – 17. února 2011 bylo zpracováno stanovisko k rozvoji a dalšímu směřování obou informačních systémů a bylo rozhodnuto, že oba informační systémy nejsou konkurenční, budou provozovány souběžně a budou se dále inovovat a rozvíjet. Je také nutné zajistit vzájemné propojení obou informačních systémů.

V únoru 2011 byly zahájeny práce na realizaci inovace původního informačního systému za účasti IT odborníků z odboru koncepce a rozvoje informatiky Policejního prezidia ČR a krajských ředitelství Policie ČR.

4.4. Systémové a paušální zamezení infiltrace extremistů

- Policie bude pokračovat v systému lustrací nových uchazečů nastaveném v roce 2009.

Gesce: Ministerstvo vnitra

Termín: Průběžně.

Způsob plnění:

Lustrace uchazečů o práci u Policie ČR probíhají dlouhodobě a bezproblémově. Policie ČR byla prvním bezpečnostním sborem, u kterého bylo toto opatření aplikováno. V roce 2010 lustrace uchazečů o přijetí do služebního poměru příslušníků Policie České republiky prováděl úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia, od 1. ledna 2011 jsou prováděny policisty Služby kriminální policie a vyšetřování zařazenými v pracovních skupinách pro boj s extremismem krajských ředitelství PČR.

- Ministerstvo obrany bude pokračovat v nastaveném systému lustrací nových uchazečů v policejních databázích. Dále bude pokračovat v opatřeních v oblasti personální a preventivní.

Gesce: Ministerstvo obrany ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Termín: Průběžně.

Způsob plnění:

Informace Ministerstva obrany

V roce 2010 bylo v rezortu obrany nadále pokračováno v preventivních a vzdělávacích aktivitách zaměřených na sociálně nežádoucí jevy, včetně extremismu. Tyto vzdělávací aktivity byly realizovány rovněž mimo území ČR, u příslušníků AČR působících v zahraničních operacích. V oblasti personální práce byl při personálních pohovorech (při vstupu do Armády ČR a při prodlužování doby trvání služebního poměru vojáků z povolání) využíván institut čestného prohlášení týkající se nepodporování nebo veřejného neprojevení sympatií s hnutím, které směřuje k potlačování práv a svobod člověka, nebo které hlásá zejména národnostní a rasovou zášť. Rovněž pokračovala i spolupráce mezi Vojenskou policií, Vojenským zpravodajstvím a Policií ČR. V neposlední řadě byla i nadále realizována preventivní opatření zaměřená proti zneužití vojenského materiálu a zbraní (technické zabezpečení uložení citlivého materiálu, nastavení režimu hospodaření s tímto materiálem, kontrolní činnost velitelských orgánů a Vojenské policie).

Ministerstvo obrany rovněž podniklo opatření ve vnější a vnitřní legislativě.⁸²

⁸²Dnem 20. května 2010 nabyl účinnosti zákon č. 147/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 221/1999 Sb.“). Touto novelou byla do zákona č. 221/1999 Sb. zapracována změna ustanovení v § 19 odst. 1 písm. i) a v odst. 1 bylo nově doplněno písm. m), kde je uvedeno, že podpora, propagace nebo sympatizování s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob (dále jen „extremistické hnutí“), je samostatným důvodem k propuštění ze služebního poměru. Podle znění zákona č. 221/1999 Sb.

K zabezpečení jednotného postupu při realizaci úkolů prevence sociálně nežádoucích jevů (dále jen „prevence SNJ“) v působnosti MO byl ministrem obrany dne 16. září 2010 schválen Rozkaz ministra obrany č. 53/2010 Věstníku MO, ve kterém je zahrnuta jako jedna z priorit také problematika prevence projevů podporování a propagování hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka (dále jen extremismus).

V roce 2010 patřila problematika projevů extremismu mezi priority rezortního preventivního působení. Pozornost preventivních aktivit byla zaměřena zejména na vzdělávání, informační a publikační činnosti a na oblast kontrolních činností.

Problematika prevence projevů extremismu byla pravidelně projednávána na zasedáních Rezortní komise pro prevenci SNJ (dále jen „Rezortní komise“). Do Rezortní komise byl nově začleněn zástupce Vojenského zpravodajství a zástupce Společného operačního centra MO. V měsíci únoru 2010 proběhlo dílčí vyhodnocení realizovaných preventivních opatření v oblasti prevence projevů extremismu. V červnu 2010 bylo provedeno vyhodnocení preventivních aktivit, které byly termínované v 1. pololetí roku 2010. Na základě analýzy stávajícího stavu a realizovaných preventivních opatření Rezortní komise stanovila následná preventivní opatření na rok 2011. Problematika prevence projevů extremismu byla i nadále ponechána mezi prioritami rezortní prevence SNJ v roce 2011.

Cílem realizovaných preventivních aktivit v roce 2010 bylo preventivně působit proti projevům extremismu (v dlouhodobé perspektivě) a eliminovat jejich možný výskyt v rezortu obrany. Preventivní působení bylo založené zejména na informovanosti příslušníků MO o existenci soudobého extremismu v ČR; vymezení extremismu a jeho vztahu k armádě; odhalování extremismu; právní odpovědnost; povinnosti ostatních vojáků a zejména nadřazených při zjištění projevů extremismu a právní důsledky jejich nesplnění.

před touto novelizací měl voják propuštěný ze služebního poměru pro podporu, propagaci nebo sympatizování s extremistickým hnutím nárok na výsluhové náležitosti v poloviční výši. V návaznosti na to bylo touto novelou změněno znění § 148 odst. 8, podle kterého na výsluhové náležitosti nemá nárok též voják, který byl propuštěn ze služebního poměru právě pro podporu, propagaci nebo sympatizování s extremistickým hnutím podle § 19 odst. 1 písm. m) zákona č. 221/1999 Sb. Přes výše uvedené skutečnosti je třeba mít na paměti, že veřejný projev sympatií k extremistickým hnutím je trestným činem podle § 404 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Výše uvedenou novelou zákona č. 221/1999 Sb. je nepřipustnost právě tohoto trestného jednání uchazeče nebo vojáka explicitně zdůrazněna. V provádění ustanovení § 21 zákona č. 221/1999 Sb. při odnímání vojenské hodnosti a v souladu s Úkolovým listem ministra obrany č. 504/2010-1140 k odstranění procesních, hmotně-právních a formálních vad návrhů rozhodnutí ministra obrany o odnětí vojenské hodnosti byl z úrovně Sekce personální MO podán návrh vnitřního předpisu ke komplexnímu řešení postupu služebních orgánů při přípravě návrhů na odnětí vojenské hodnosti a při provádění procesních úkonů ve věcech služebního poměru, na které se vztahuje postup podle správního řádu. V návaznosti na to se v dalším podnětu Sekce personální MO na změnu vnitřního předpisu navrhuje rozhodování o odnímání vojenské hodnosti vyjmout z působnosti kolektivního poradního orgánu ministra obrany – Personální rady. Právní postavení občanských zaměstnanců je zcela odlišné od vojáků ve služebním poměru. Zaměstnanci v pracovním poměru nejsou omezeni ve výkonu občanských práv. Na okruh zaměstnanců vymezených v § 303 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (dále jen „zákoník práce“), do kterého patří i zaměstnanci v ozbrojených silách České republiky, se však vztahují zvláštní povinnosti, které vycházejí ze zvláštního postavení státních orgánů a směřují k zajištění jejich nestrannosti a neovlivnitelnosti při výkonu státní správy. Povinnost zdržet se právě výše uvedeného trestného jednání, na rozdíl od právní úpravy u vojáků z povolání, zde však explicitně uvedena není. Stejně jako pro vojáků z povolání i pro zaměstnance v pracovním poměru je závazný Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě (usnesení vlády ČR č. 270 ze dne 21. března 2001). Uvedený kodex zahrnuje povinnosti těch zaměstnanců a vojáků, kteří v rámci svého pracovního nebo služebního zařazení vykonávají veřejnou správu, nebo se na jejím výkonu podílejí. Ve vztahu k politické a veřejné činnosti (článek 4 Kodexu) je v bodu 2 uvedeno, že „Zaměstnanec nebude vykonávat takovou politickou nebo veřejnou činnost, která by mohla narušit důvěru občanů v jeho schopnost nestranně vykonávat své služební povinnosti.“

Proběhla řada vzdělávacích aktivit⁸³. Byly vydány publikace k problematice extremismu⁸⁴. V rezortních periodikách (časopis A-Report, Listy UO) byly zveřejněny články zaměřené na problematiku extremismu. V měsících duben až červen 2010 provedla Univerzita obrany Brno sociologický výzkum názorů vojáků z povolání na téma „Pravicový extremismus.“ Sběr dat byl proveden u 470 vojáků z povolání a závěry sociologického výzkumu byly využity Rezortní komisí při stanovování priorit prevence SNJ na rok 2011. Velitelskými a dalšími příslušnými kontrolními orgány (např. Vojská policie, Vojské zpravodajství, Inspekce ministra obrany apod.) byly prováděny kontroly s cílem odhalit případné projevy extremismu či jeho sympatizanty (např. kontroly vojské výstroje se zaměřením na znaky a symboly, které nejsou povoleny; kontroly služebních prostorů, výpočetní techniky, služebních pomůcek apod.).

Informace Vojského zpravodajství

Působnost Vojského zpravodajství v oblasti boje proti extremismu byla zaměřena především na vyhledávání a dokumentaci záměrů a činností osob s extremistickými postoji, případně jejich vazeb na extremistické organizace či hnutí v ČR a oblasti projevů extremismu, rasismu a xenofobie u vojáků z povolání a ostatních příslušníků resortu Ministerstva obrany a Armády ČR.

Přestože nadále přetrvává zájem nositelů extremistických idejí (doposud výhradně pravicových) o službu v Armádě České republiky, nebyl v roce 2010 identifikován žádný případ inklinace k extremistickému prostředí u nově přijatých vojáků z povolání (dále jen „VZP“). Tento výsledek byl dán dvěma faktory. V uplynulém roce byl v důsledku úsporných opatření zastaven nábor nových vojáků do služby v AČR. Dále byla v případě nově přijímaných vojáků aplikována legislativní a organizační opatření přijatá v předchozích letech (Čestné prohlášení a novela zákona č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání, ve znění pozdějších změn).

Všichni nově přijímaní vojáci z povolání jsou ve zkušební době prověřováni mj. z hlediska možné příslušnosti k extremistickým skupinám či hnutím nebo projevování sympatií k nim. V případě pozitivního zjištění takových vazeb je s dotyčným vojákem ukončen služební poměr ještě v průběhu zkušební doby.

Období razantního poklesu počtu nově přijímaných vojáků z povolání bylo věnováno dalšímu prověřování dříve získaných poznatků.

⁸³ Seminář pro hlavní funkcionáře MO, příslušníky Vojské policie, předsedy komisí pro prevenci SNJ a poradců pro oblast prevence, pro příslušníky psychologické služby, velitelský sbor stupně brigáda (včetně velitelského sboru jejich přímo podřízených útvarů a zařízení) a nejnižší velitelský sbor stupně rota – družstvo, pro velitelský sbor a studenty Univerzity obrany, Velitelský sbor, pedagogický sbor a žáky Vyšších středních škol a Vyšších odborných škol MO. V rámci příprav k vyslání vojáků do zahraničních operací byly organizovány vzdělávací aktivity k problematice projevů extremismu, na kterých se podílela zejména Vojská policie. Pokračováno bylo ve vzdělávání vojáků a občanských zaměstnanců resortu obrany v oblasti prevence SNJ včetně projevů extremismu, kdy bylo centrálním způsobem zabezpečeno 38 přednášek u určených 29 vojských útvarů a zařízení. Pro žáky Vyšších středních škol a Vyšších odborných škol MO a pro mladé příslušníky Sil podpory byla v rámci preventivních opatření zorganizována návštěva koncentračního tábora v Osvětimi. Velitelství výcviku – Vojská akademie zařadila problematiku extremismu do kurzů, které byly speciálně organizovány pro velitele rot. Vojská policie proškolila u vlastních jednotek a u policejně zabezpečovaných vojských útvarů a zařízení v problematice extremismu cca 4 000 osob.

⁸⁴ Připravená brožura má cca 60 stran a je předpoklad, že bude vydána v průběhu 1. pololetí roku 2011.

V průběhu posledních pěti let bylo Vojenským zpravodajstvím identifikováno celkem 135 příslušníků AČR jako příslušníků nebo sympatizantů extremistických hnutí. Intenzita jejich vazeb na extremistické prostředí se pohybuje od pasivní účasti na jednom nebo několika koncertech extremistických hudebních skupin, přes účast na různých veřejných vystoupeních extremistických skupin a hnutí, až po aktivní podíl na jejich přípravě a průběhu. Z uvedeného počtu 135 bylo doposud propuštěno ze služebního poměru 50 vojáků z povolání. V roce 2011 bude tento proces pokračovat.

V průběhu roku bylo zjištěno a dále rozpracováno několik případů, kdy příslušníci AČR projevovali sympatie k pravicově extremistickým hnutím. Zejména se jednalo o vazby na vedoucí osobnosti pravicového extremismu, případně účast na akcích extremistů (shromáždění, pochody apod.).

Stejně jako v předešlých letech byli o uvedených případech informováni vedoucí funkcionáři armády, v jejichž kompetenci je přijetí odpovídajících opatření.

Přijetí novely zákona č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání, ve znění pozdějších změn, přineslo významnou změnu v aktivitách VZP-pravicových extremistů. Až na výjimky všichni sympatizanti s prostředím pravicového extremismu ukončili své aktivity ve služební době a přenesli je výhradně mimo objekty AČR. Novým jevem je snaha těchto osob tajit svoji příslušnost k rezortu obrany v prostředí pravicových extremistů (dále jen „PEX“). Tento jev byl hodnocen, ve srovnání s předchozími roky, jako nový vzhledem ke skutečnosti, že příslušnost k ozbrojeným silám byla v minulosti těmito osobami naopak jasně deklarována s cílem získání vyššího kreditu v prostředí PEX vzhledem k jejich vojenským dovednostem a znalostem prostředí rezortu obrany. Jako hlavní důvod snahy o konspiraci svých sympatií k PEX v prostředí pracoviště a naopak příslušnosti k rezortu obrany v prostředí PEX je hodnocena obava z možné ztráty zaměstnání v rezortu v souvislosti s razantním postupem vedení rezortu proti vojákům, jejichž PEX aktivity byly jasně prokázány.

Ve 2. pololetí roku 2011 bude obnoven nábor a přijímání nových příslušníků AČR do služebního poměru vojáka z povolání. V souvislosti s tím lze očekávat růst zájmu příznivců pravicového extremismu o službu v AČR. Prověrkám nově přijatých VZP z hlediska jejich možného napojení na extremistické prostředí bude věnována mimořádná pozornost.

Vojenské zpravodajství věnuje problematice extremismu a terorismu dlouhodobou pozornost. I z výše uvedeného důvodu byly Vojenskému zpravodajství pro rok 2010 konkretizovány úkoly v této oblasti prioritami vlády. V rámci rozpracování priorit se Vojenské zpravodajství soustředilo na konkrétní projevy pracovníků resortu obrany v oblasti extremismu se zaměřením na:

- kontakty a vytváření vztahů na extremistická hnutí působící v České republice, případně v zahraničí,
- účast na jejich činnosti,
- kontakty ze strany cizinců působících dlouhodoběji v České republice s vazbou na resort obrany (studium, stáž, školení) a pocházejících z rizikových států.

Vzhledem k faktu, že přístup sympatizantů nebo členů extremistických složek z levého okraje spektra k vojenské službě je principiálně velmi chladný, Vojenské zpravodajství v resortu Ministerstva obrany a Armádě ČR dosud nezaznamenalo žádný případ projevu vyloženě levicově orientovaného extremismu, stejně jako projevy náboženského extremismu.

- Začne fungovat systém lustrací nových uchazečů o práci u Celní správy ČR v policejních databázích, předjednaný v roce 2009 v rámci jednání Task Force. Dále bude pokračováno v opatřeních v oblasti personální a preventivní.

Gesce: Ministerstvo financí ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Termín: 30.května 2010.

Způsob plnění:

Personální odbor Generálního ředitelství cel ČR vypracoval „Postupy pro zabránění infiltrace extremistů do Celní správy ČR“, které byly vydány formou vnitřního aktu řízení. Tento pokyn rozeznává dvě skupiny osob, které jsou předmětem jeho zájmu: a) osoby, které se ucházejí o služební nebo pracovní poměr u Celní správy ČR (dále jen „uchazeči“) a b) osoby, které jsou ve služebním nebo pracovním poměru k Celní správě ČR (dále jen „zaměstnanci“). U uchazečů byla standardní výběrová procedura rozšířena o sadu kladených otázek v rámci personálního pohovoru, speciální psychodiagnostický a personálně-diagnostický instrumentář v rámci zjišťování osobnostní nebo profesní způsobilosti a lustraci v databázích Policie ČR.

U zaměstnanců byl stanoven proces identifikace osob s extremistickým potenciálem v případech, v nichž se u zaměstnance vyskytne taková domněnka a v případech výskytu podnětů od veřejnosti nebo od ostatních spolupracujících organizací.

Výsledkem procesu identifikace bylo, že všechny výše uvedené procedury se staly součástí jak výběrového řízení, tak i práce se stávajícími zaměstnanci. V „síť“ diagnostického instrumentáře byl identifikován jeden uchazeč, aktivní člen hooligans Sparta Praha, který v návaznosti na to nebyl přijat do služebního poměru. V jednom případě byla Celní správa upozorněna na podezření z extremismu a rasismu u celníka Celní správy ČR. V době upozornění dotyčný již rok nepracoval u Celní správy ČR. Pět preventivních lustrací v databázích PČR bylo negativních.

Vzhledem ke skutečnosti, že rok 2010 byl po personální stránce charakteristický nízkými počty nově nastupujících k Celní správě ČR, jsou roční výsledky identifikace osob s extremistickým potenciálem zcela adekvátní.

Rasistický a xenofobní potenciál u pracovníků Celní správy ČR je monitorován při pravidelných vzdělávacích akcích. Do osnov „Základního celního kurzu“ v trvání 4 měsíců, kterým je zahájeno celní vzdělávání, je zařazen blok „Komunikace s menšinami“. Obdobně je tomu u cyklického školení pracovníků mobilních dohledů. V těchto kurzech není potenciál pouze monitorován, jejich hlavním pedagogickým cílem je snížit možné napětí mezi majoritou a minoritami.

- Začne fungovat systém lustrací nových uchazečů o práci u Vězeňské služby ČR v policejních databázích, předjednaný v roce 2009 v rámci jednání Task Force.

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Termín: 30.května 2010.

Způsob plnění:

V souvislosti s řešením aktuální problematiky rostoucího extremismu a rasismu ve společnosti přijala Vězeňská služba České republiky opatření v rámci prevence, směřující zejména do prohloubení znalostí problematiky extremismu a ke snížení rizik infiltrace extrémistů do řad zaměstnanců VS ČR.

Problematika extremismu a úkoly v oblasti strategie boje proti extremismu se stala součástí „Plánu služební a profesní přípravy příslušníků a občanských zaměstnanců Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR na rok 2010“. V rámci uvedené přípravy byli zaměstnanci GR VS ve třech přednáškových blocích s danou problematikou seznámeni a proškoleni.

Problematika a úkoly strategie boje proti extremismu byly rovněž Institutem vzdělávání Vězeňské služby České republiky zahrnuty do obsahu základní odborné přípravy, kterou jsou povinni absolvovat všichni přijatí i znovu přijatí příslušníci nebo občanskí zaměstnanci. Tato odborná příprava je základním kvalifikačním požadavkem nebo dalším odborným požadavkem pro výkon služby nebo výkon práce. Problematika extremismu je zařazena v rozsahu dvou hodin do základní odborné přípravy typu A (určené pro příslušníky Vězeňské služby v rámci předmětu profesní etika) a do základní odborné přípravy typu B2 (určené pro občanské zaměstnance v přímém styku s vězňnými osobami), kde je téma extremismu zařazeno v předmětu sociologie.

Dále, ke splnění úkolu „Infiltraci extremismu bránit systematickou a důslednou prací personalistů při náboru nových uchazečů“ bylo odborem personálním generálního ředitelství zpracováno interní nařízení, kterým se upravují některé podrobnosti k přijímacímu řízení.

Na základě uvedeného nařízení se nově stalo součástí přijímacího řízení a dokladů pro výběr fyzických osob ucházejících se o zaměstnání ve Vězeňské službě ČR čestné prohlášení. Touto formou uchazeč o přijetí do pracovního poměru prohlašuje, že „nepodporuje, nepropaguje nebo nesympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou nebo rasovou zášť vůči jiné skupině osob“.

Obsah uvedeného nařízení bude zapracován do nového vnitřního předpisu generálního ředitele Vězeňské služby ČR, jehož účelem je komplexně upravit přijímací a výběrové řízení s fyzickými osobami ucházejícími se o přijetí do zaměstnání v pracovněprávním vztahu k Vězeňské službě ČR.

Obdobná úprava platí i pro přijetí do služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru. Pravdivost čestného prohlášení zájemce o přijetí do služebního poměru Vězeňská služba ČR ověřuje postupem podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb.. Uvedené ustanovení zákona bezpečnostní sbor opravňuje vyžádat si výpis z evidencí vedených ministerstvem vnitra.

Současně s výše uvedenými kroky, jejichž cílem je systematickou prací personalistů při náboru nových uchazečů bránit infiltraci extremismu a extremisticky smýšlejících osob do Vězeňské služby ČR, jsou také využívány možnosti psychologa při posuzování osobnostní způsobilosti uchazečů o přijetí do služebního poměru k Vězeňské službě ČR a psychologického posuzování uchazečů o pracovní místo u Vězeňské služby ČR.

V souvislosti s přijatými opatřeními odbor personální aktuálně zvažuje i možnost stanovit, zda po uplynutí určitého období (např. vždy po uplynutí pěti let služebního poměru nebo pracovněprávního vztahu), příslušník nebo občanský zaměstnanec

Vězeňské služby ČR by formou nového čestného prohlášení znovu potvrdil, že nesympatizuje, nepropaguje a nepodporuje extremistické hnutí.

Pověřené orgány VS ČR zařazené k výkonu služby na odboru kontroly GŘ VS ČR a v oddělení nebo samostatném referátu prevence a stížností věznic a vazebních věznic, monitorují zájmové osoby ve vězeňských zařízeních a úzce spolupracují s příslušnými útvary Policie ČR, kterým předávají poznatky či zjištěné případy protiprávního jednání včetně případných projevů jakéhokoliv druhu extremismu nebo propagace a podpory obdobných hnutí a uskupení.

Trvale jsou monitorovány vězněné osoby odsouzené za kriminální činy s napojením na extrémistickou scénu, dále vězněné osoby odsouzené za extremistické nebo teroristické činy motivované politicky nebo nábožensky (levicové, pravicové, nacionalistické nebo islamistické), ale i ostatní vězněné osoby, ke kterým jsou poznatky, že se k tomuto hnutí aktivně hlásí.

V roce 2009 a 2010 se prohloubila spolupráce s Policií ČR. Konkrétně s odborem terorismu a extremismu útvaru pro odhalování organizovaného zločinu. V roce 2009 i v roce 2010 tento odbor realizoval odbornou přednášku na téma extremismu, která se uskutečnila v rámci celorepublikové porady vedoucích oddělení a samostatných referátů prevence a stížností. I nadále problematice extremismu bude věnovat VS ČR zvýšenou pozornost.

Pro podrobnější seznámení s problematikou extremismu byla do všech věznic a vazebních věznic předána specializovaná příručka k extremistické symbolice a materiál zpracovaný útvarem pro odhalování organizovaného zločinu „Radikalizace a rekrutování“, kde jsou mimo jiné charakterizovány indikátory radikalizace.

Odsouzení, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody za rasově motivovanou trestnou činnost nejsou žádným způsobem vyčleňováni z kolektivu ostatních odsouzených či izolováni vzhledem k umístění v konkrétní věznici či ubytování na oddíle. Mají stanoven standardní program zacházení dle zákona o výkonu trestu. Aktivita tohoto programu jsou dle výběru z obsahu běžné nabídky aktivit pro ostatní odsouzené. Pokud jsou, v případě zájmu, zařazeni do některého ze specializovaných oddělení, může být práce s nimi intenzivnější a systematictější.

Problematika pravicového extremismu ve vězeňských zařízeních se může projevit ve snaze o rozšiřování závadných tiskovin a literatury. Vězeňská služba ČR sleduje dodržování § 28 odst. 3 písm. c) zákona o výkonu trestu, který zakazuje odsouzeným přechovávat a rozšiřovat tiskoviny nebo materiály propagující národnostní, etnickou, rasovou, náboženskou nebo sociální nesnášenlivost, fašismus a podobná hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka, násilí a hrubost.

V této oblasti jsou neonacisté poměrně aktivní, a tak již došlo k legislativním střetům, jak nakládat s tiskovinami, které pravidelně legálně vycházejí a jsou zasílány odsouzenému do věznice nebo vazební věznice, nicméně zjevně mají nepřijatelný obsah propagující výše zmíněnou nesnášenlivost. Věznice prověřuje podobné kauzy individuálně ve spolupráci se státními zástupci, kteří provádějí dozor nad dodržováním právních předpisů při výkonu trestu a výkonu vazby. Problematikou je nejednotný přístup a výklad v této věci obecně a velmi složité posuzování povahy problematických tiskovin.

Podstatné pro poznávání a rozlišování těchto negativních jevů je vzdělávání a zprostředkování informací pro vybrané zaměstnance věznic, vazebních věznic a příslušné pracovníky generálního ředitelství Vězeňské služby ČR. Z těchto důvodů je nezbytné, aby stejně jako v předchozích letech, byly v rámci prevence příklonu k extremismu a terorismu ve věznicích a vazebních věznicích provedeny v Institutu vzdělávání VS ČR příslušné přednášky pro střední management.

Lze předpokládat, že důrazný postup státních orgánů proti extremismu, rasismu, antisemitismu, xenofobii atd. může přinést nárůst osob odsouzených za trestné činy spojené s uvedenými patologickými jevy. V roce 2011 bude Vězeňská služba ČR dle možností pokračovat ve sledování takových jevů a aktivit mezi odsouzenými a obviněnými a nadále spolupracovat s příslušnými orgány České republiky.

- Začne fungovat systém lustrací u Hasičského záchranného sboru ČR před výběrem nových řídicích pracovníků a před přijetím nových uchazečů, kteří by měli vykonávat činnost v oblasti nakládání s nebezpečnými látkami v policejních databázích, předjednaný v roce 2009 v rámci jednání Task Force.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30.května 2010.

Způsob plnění:

Lustrace u Hasičského záchranného sboru ČR probíhaly, od 1. ledna 2011 je nově provádějí policisté Služby kriminální policie a vyšetřování zařazenými v pracovních skupinách pro boj s extremismem krajských ředitelství PČR.

- Ministerstvo vnitra osloví vybrané obce prostřednictvím Kolegia ředitelů městských policíí statutárních měst a hlavního města Prahy s nabídkou lustrací nových uchazečů o práci strážníka v policejních databázích.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. května 2010.

Způsob plnění:

Byl vypracován analytický text mapující možnosti lustrací nových uchazečů o práci strážníka v policejních databázích. Problematika byla diskutována s některými zástupci Kolegia ředitelů městských policíí statutárních měst a hlavního města Prahy, s ředitelem Městské policie hl.m. Prahy i se zástupci Služby kriminální policie a vyšetřování. Ministerstvo vnitra ČR a Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy se domluvilo s Městskou policií hl. m. Prahy na pilotním odzkoušení projektu asistence Policie ČR Městské policii hl.m. Prahy při bránění infiltrace extremistů do jejích řad. Pilotní projekt proběhne v roce 2011 a následně bude vyhodnocen. Pokud se osvědčí, bude nabídnut dalším městům a obcím se zřízenou obecní policií.

5. Efektivně a korektně proti násilí

5.1. Pořádková policie

- Policie ČR se zasadí, aby byly v rámci zvládnutí extremistických akcí využívány metody policejní práce „Low profile policing“ a strategie „3 D“. V praxi se jedná zejména o efektivní a bezpečné využívání Antikonfliktních týmů. Budou zajištěny relevantní vzdělávací aktivity pro členy Antikonfliktních týmů, bude uspořádáno celoevropské setkání k využívání nových trendů policejní práce.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: Průběžně.

Způsob plnění:

Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia tyto zmíněné strategie realizace bezpečnostních opatření prezentuje v rámci vzdělávacích programů pro velitele opatření, kurzů pro členy antikonfliktních týmů (viz kapitola o vzdělávání) a zároveň i při praktickém poskytování metodické pomoci pracovníky ředitelství služby pořádkové policie na jednotlivých krajských ředitelství policie.

Ve dnech 12-14. dubna 2010 se v objektu Spiritka uskutečnil mezinárodní workshop „Low profile policing – využívání Antikonfliktních týmů (dále jen AKT)“⁸⁵. Pořadatelé byly Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia (dále jen ŘSPP) Odbor bezpečnostní politiky MV (dále jen OBP) a Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia (dále jen ÚSKPV). Nad workshopem převzal záštitu ministr vnitra i policejní prezident. Akce se zúčastnilo cca 80 osob s osmi zemí (Česká republika, Německo, Rakousko, Maďarsko, Slovensko, Francie, Španělsko, Polsko). Vystoupili na něm mimo jiné 1. náměstek ministra vnitra, policejní prezident, či ombudsman JUDr. Otakar Motejl.

Workshop měl dva hlavní cíle: 1) získat informace od německých kolegů a 2) zprostředkovat tyto zkušenosti dalším evropským zemím, které nové policejní trendy včetně činnosti antikonfliktních týmů nevyužívají. Podle zahraničních účastníků Česká republika udělala za 4 roky existence AKT obrovský kus práce. České AKT se etablovaly, jsou pravidelně nasazovány a mají výsledky. Česká policie si díky AKT získala respekt zejména u Němců, kteří princip „low profile“ prosazují nesrovnatelně dříve (od 60. let).

- Policie ČR zajistí, aby došlo k úspěšnému etablování nově vzniklých Speciálních

⁸⁵ Koncept „low profile policing“ úzce souvisí se „strategií 3D“. Oba nové policejní trendy a leží zjednodušeně ve dvou rovinách: 1) snažit se maximálně zabránit eskalaci násilí. (V tomto stádiu je činnost pořádkové policie založena na monitoringu hlídek a vyjednávání Antikonfliktních týmů. Vyzbrojené pořádkové jednotky jsou v této fázi mimo vizuální kontakt s veřejností); 2) v případě propuknutí násilí rychle a dynamicky zasáhnout proti jeho původci. (Zde se uplatňuje zásada „Get and back“, kdy policisté zadrží konkrétního násilníka a okamžitě opouští místo zákroku.)

„Low profile policing“ znamená vystupování policie na veřejnosti v takovém počtu a takové výstroji, aby její přítomnost nezbuzovala negativní emoce a nedeklarovala připravenost očekávání střetu (zákroku). Naproti tomu „Hard profile“ znamená typické nasazení pořádkových jednotek s helmami, kuklami a těžkou výstrojí. „3D“ je složeno ze tří slov: „Discussion“ – diskuze nebo komunikace, „De-escalation“ – uklidňování a „Determination“ – rozhodný zákrok.

pořádkových jednotek.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. června 2010.

Způsob plnění:

Po zpracování koncepce a schválení policejním prezidentem vznikla ke dni 1. 1. 2011 speciální pořádková jednotka (dále jen „SPJ“) Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje v počtu 170 policistů. SPJ má k dispozici standardní vybavení pro eliminaci rizik při narušení veřejného pořádku s vyšším výskytem osob, potlačování diváckého násilí, akcí se znaky extremismu apod. Ze speciálně upravených technických prostředků lze jmenovat velitelsko- štábní vozidlo, mobilní kontaktní a koordinační centrum nebo mobilní monitorovací centrum. Ve spolupráci s Krajským úřadem byl pro speciální pořádkovou jednotku realizován nákup vybavení k zásahům při živelných pohromách a hromadných neštěstí. Zřízením speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje došlo k navýšení celkového počtu SPJ v ČR na 3.

5.2. Komunikace se znalci

- Policie ČR zajistí, aby ve spolupráci se znalci na problematiku extremismu vznikl manuál, který bude popisovat, jak má vypadat správné zadání pro znalce. Tento manuál bude distribuován na školení specialistů na extremismus a bude umístěn na policejním Intranetu.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. května 2010.

Způsob plnění:

Manuál byl vypracován a je součástí výše zmíněné „Metodiky pro vyšetřování extremistické trestné činnosti“.

- Policie bude ve většině případů při konání shromáždění využívat služeb svých specialistů pro posouzení situace. Znalci a konzultanti budou přibíráni jen ve složitějších případech.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: Průběžně.

Způsob plnění:

Do řídicích štábů, koordinujících nasazení sil a prostředků, jsou zařazováni prioritně specialisté na extremismus z útvarů policie. Znalci jsou využíváni pouze výjimečně, ve složitých případech a po předchozí domluvě.

III. Koncepce boje proti extremismu pro rok 2011

Úvod

Tvůrci v pořadí třetí Koncepce boje proti extremismu stáli před úkolem zhodnotit efektivitu obsahu materiálů předchozích a efektivitu formátu, kdy je dokument každoročně vyhodnocován a aktualizován. Řada opatření měla přímý či nepřímý dopad na extremistickou scénu, proto bylo rozhodnuto o zachování stávající linie, tedy pilířů Koncepce. Rovněž bylo rozhodnuto o zachování formátu každoroční aktualizace. Scéna se dynamicky mění a mění se i podmínky státní správy. Je proto nutné neustále nacházet adekvátní a pružné reakce na vývoj v oblasti extremismu. Trendem při aktualizacích bude zadávání maximálně konkrétních, adresných, reálných a realizovatelných úkolů.

Jednou z bezpečnostních priorit uvedených v Programovém prohlášení vlády byla určena prevence extremismu. Jedná se o dlouhodobý, komplexní úkol, který vyžaduje spolupráci více subjektů ze státního i nestátního sektoru. Je zapotřebí znalosti problematiky, kvalifikovaného personálu a v neposlední řadě i finančních prostředků. Je nutné se zaměřit na čistě protiextremistickou prevenci, nikoli pouze na prevenci jevů, které přispívají k šíření problému (např. řešení problémů sociálně vyloučených lokalit). Ministerstvo vnitra, jakožto gestor boje proti extremismu, podniklo určitá opatření (sociologický průzkum vnímání extremismu, mapování tuzemských i zahraničních příkladů dobré praxe, formulování možných konkrétních postupů), které v letošním roce vyústí v „Katalog protiextremistických preventivních opatření“, na jehož základě pak budou naformulovány konkrétní termínované úkoly s gescemi do další „Koncepce boje proti extremismu pro rok 2012“. V oblasti prevence extremismu a deradikalizace má Česká republika oproti některým západoevropským zemím (Německo, Nizozemsko, Velká Británie) časový skluz. Pro spuštění konkrétních projektů a aktivit je nutné je kvalitně připravit.

1. Komunikací proti demagogii

1.1. Otevřené a zodpovědné zpravodajství a PR

- Stávající informační a analytické materiály na webových stránkách musejí být pravidelně aktualizovány a doplňovány. Musejí být snadno dostupné. V případě Ministerstva vnitra a Policie ČR musí přinášet přidanou hodnotu pramenící z povahy činnosti bezpečnostních složek. Mezi materiály na webu Ministerstva vnitra budou také analýzy. Bezpečnostní informační služba bude nadále dodávat kvartální zprávu o scéně. Stejně tak bude publikovat nadále zprávy odbor bezpečnostní politiky. Cílem je, aby byla veřejnost pravdivě, včas a dostatečně informována o vývoji na scéně a o opatřeních, které státní správa proti ní vyvíjí. Je nutné se zaměřit zejména na preventivní opatření.

- Pověření pracovníci, kteří komunikují se zástupci médií, musejí sami kontaktovat novináře a zodpovědně jim poskytovat informace s přidanou hodnotou. V případě informování o extremistické agresi musí být zvolen ofenzivní přístup, zohledňující, respektive předvídající, možné dopady těchto násilností. Platí zásada nulové tolerance vůči násilnostem ze strany extremistů.

Gesce: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Úřad vlády ČR.

Termín: průběžně.

1.2. Internet bez nenávistné propagandy

- Bude zřízena policejní internetová Helpline pro hlášení nelegálního a nežádoucího obsahu pro veřejnost, podle návrhu zpracovaného Odborem informační kriminality Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování a odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra.
- Bude navázána spolupráce s nestátním subjektem pro komunikaci s poskytovateli Internetu pro nelegální extremistický obsah hostovaný na serverech třetích zemí podle návrhu zpracovaného odborem bezpečnostní politiky a odsouhlaseného relevantními policejními útvary. Vzorem pro tuto platformu je německý Jugendschutz či britská Internet Watch Foundation. Ministerstvu vnitra bude poskytovat v případě potřeby součinnost odbor poštovních služeb a služeb informační společnosti Ministerstva průmyslu a obchodu.

Gesce: Ministerstvo vnitra, Policie ČR a v případě druhého úkolu (komunikace s poskytovateli Internetu) i Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Termín: 31. prosince 2011.

1.3. Protiextremistická kampaň

- Sekce pro lidská práva Úřadu vlády připraví čtyřletý projekt zahrnující informační kampaně a na ně návazné projekty a další aktivity věnované tématům „rovné příležitosti“ a „extremismus/násilí z nenávisti“. Část projektu věnovaná projevům extremismu by měla naplňovat několik úkolů týkajících se mediálního zobrazování extremismu, součástí projektu by měla být i regionální vzdělávací část, která podpoří i plnění řady úkolů týkajících se vzdělávání. Ministerstvo vnitra, případně Policie ČR poskytne v případě potřeby a žádosti ze strany Úřadu vlády součinnost.

Gesce: Úřad vlády.

Termín: 31. prosince 2011.

2. Vědomostí proti totalitářům

2.1. Vzdělávání dětí a učitelů

- Bude dopracován Akční plán ke Strategii prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy.
- Odborná diskuse mezi odborníky na didaktiku a metodiku vzdělávání a experty v oblasti extremismu se zaměří především na formulaci hlavních specifických zásad pro tuto oblast vzdělávání, které by měly respektovat vzdělávací projekty zaměřené na oblast multikulturní (interkulturní) výchovy a extremismu.

- Semináře dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se zaměří nejen na faktografické údaje o extremismu, ale také na získání kompetencí, potřebných pro výuku tohoto tématu. Současně budou propagovat příklady dobré praxe.
- Budou nadále zpracovávány srovnávací studie inkluzivních přístupů ve vybraných zemích, výsledky budou průběžně zpracovávány jak do koncepčních dokumentů, tak předávány do seminářů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Nadále bude metodicky podporována výuka zdůrazňující prospěšnost soužití skupin s různou kulturou (v rámci ostatních průřezových témat, stanovených rámcovými vzdělávacími programy).

Gesce: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Termín: 31. prosince 2011.

- Ministerstvo vnitra a Policie ČR poskytnou všestrannou pomoc a podporu při provádění stávajících preventivních, vzdělávacích projektů. Konkrétně např. projektům „Extremismus - A co na to zákon?“ a „Hrozby neonacismu“.
- Pracovníci odboru metodiky, prevence a mezinárodní spolupráce Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování zajistí přednášky pro pracovníky Preventivně informačních skupin v rámci Instruktažně metodického zaměstnání. Na policejním Intranetu budou materiály využitelné jako podklady pro všechny policisty, kteří dostanou za úkol přednášet na školách.
- Centra na podporu integrace cizinců, zřízená Správou uprchlických zařízení Ministerstva vnitra, budou nadále realizovat vzdělávací akce na základních a středních školách, jejichž cílem bude zprostředkovat žákům a studentům téma integrace cizinců

Gesce: Ministerstvo vnitra a Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2011, poté průběžně.

3. Jednotná protiextremistická platforma

3.1. Prevence

- Ministerstvo vnitra bude nadále mapovat protiextremistická, preventivní opatření v ČR i v zahraničí. Tento materiál doplní analýzou využitelnosti pro současnou dobu a současné podmínky. Informace k prevenci budou předány ostatním resortům, nevládním organizacím a akademické obci. Ministerstvo vnitra a Policie ČR budou poskytovat pomoc a podporu výše zmíněným subjektům v rámci preventivních projektů.
- Ministerstvo vnitra zpracuje „Katalog preventivních opatření“, obsahující konkrétní doporučení pro realizaci konkrétních projektů. Katalog bude po meziresortním připomínkovém řízení předlohou pro konkrétní termínované úkoly s gescemi v „Koncepci boje proti extremismu pro rok 2012“⁸⁶.

Gesce: Ministerstvo vnitra a Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2011.

⁸⁶ Z „Katalogu preventivních opatření“ budou do „Koncepce boje proti extremismu pro rok 2012“ vybrána ta, která bude možné v blízkém časovém horizontu realizovat.

3.2. Města a obce

- Ministerstvo vnitra bude nadále pořádat konzultační dny pro zpracovatele shromažďovací agendy na krajské úrovni.
- Na Institutu pro místní správu budou nadále probíhat kurzy k extremismu ve vztahu ke shromažďovacímu právu.
- Průběžně budou nadále na webových stránkách Ministerstva vnitra doplňovány informace ke shromažďovací agendě a koordinačním dohodám.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 30. června 2011, poté průběžně.

- Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách bude půlročně zasílat Ministerstvu vnitra analytickou zprávu o bezpečnostních rizicích v sociálně vyloučených lokalitách. Zejména se bude jednat o informace, které mohou být zneužity pravicovými extremisty k pořádání protestních a nenávist vyvolávajících akcí přímo v lokalitách nebo k vyvolávání negativních postojů k romské menšině u veřejnosti. Konkrétní podoba této zprávy a také její následné využití Ministerstvem vnitra bude projednáno při osobním setkání zástupců obou stran. Z něj vzejde i to, jakým způsobem bude zprávu využívat Policie ČR v obcích, v nichž se vyskytují sociálně vyloučené lokality a které jsou potenciálně ohroženy pořádáním protestních akcí ze strany pravicových extremistů

Gesce: Úřad vlády.

Kontrolní termín: Průběžně.

4. Odbornost a imunita

4.1. Vzdělávání policistů

Je nutné, aby nadále probíhalo:

- Školení velitelů bezpečnostních opatření.
- Školení pro specialisty Služby kriminální policie a vyšetřování (všechny tři moduly⁸⁷).
- Vzdělávací aktivity pro členy antikonfliktních týmů, včetně celostátního instruktážně metodického zaměstnání.

Pro všechny výše zmíněné kurzy zajistí Policejní prezidium potřebné podmínky jak z hlediska organizace, tak z hlediska relevantních lektorů.

Gesce: Policie ČR.

Kontrolní termín: 30. června 2011, poté průběžně.

4.2. Vzdělávání justičních pracovníků

- Justiční akademie bude nadále zajišťovat vzdělávání v oblasti extremismu, a to jak z pohledu trestního práva, tak správního práva pro soudce správních soudů.
- Justiční akademie zajistí školení pro státní zástupce specializované na oblast extremismu v rámci jednotlivých krajů.

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti.

⁸⁷ Extremismus a právo, Zhotovení, zpracování a archivace digitálních obrazových dat, Operativně pátrací činnost v prostředí extremistických skupin s využitím informátora

Kontrolní termín: 30. června 2011, poté průběžně.

4.3. Naplňování aktualizované Koncepce Policie ČR v boji proti extremismu

- V oblasti institucionálního zabezpečení bude po celý rok plněno Mimořádné opatření „Extremismus 2011“. Dále bude plněna aktualizovaná „Koncepce Policie ČR v boji proti extremismu“. Dojde-li k situaci, že některý z úkolů z obou dokumentů nebude moci být naplněn, bude o tom Ministerstvo vnitra neprodleně Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování informováno.
- Databáze znaleckých posudků, odborných vyjádření, rozsudků a rozhodnutí na policejním Intranetu bude pravidelně aktualizována.

Gesce: Policie ČR.

Termín: Průběžně.

- Bude zachován a **výrazně** inovován stávající informační systém **poznatkového charakteru (určený především pro operativní pracovníky)** ve vztahu ke zvýšení uživatelského komfortu, zejména v otázkách extremismu a diváckého násilí. Bude rozšířen o další aplikaci obsahující informace k akcím extremistů. Tato aplikace bude zpřístupněna i dalším součástí Policie ČR.
- Nadále bude probíhat **rozvoj** analytického informačního systému na jednotlivých krajských ředitelstvích Policie ČR a **bude realizováno Centrální úložiště objektů** za účelem analytického zpracování informací týkajících se extremismu.

Gesce: Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2011.

4.4. Systémové a paušální zamezení infiltrace extremistů

- Policie nadále bude pokračovat v systému lustrací nových uchazečů. Lustrace budou prováděny na úrovni krajů (krajskými specialisty na extremismus).
- Policie nadále bude pokračovat v systému lustrací uchazečů o práci u Hasičského záchranného sboru ČR. Lustrace budou prováděny na úrovni krajů (krajskými specialisty na extremismus).

Gesce: Policie ČR.

Termín: Průběžně.

- Ministerstvo obrany bude pokračovat v nastaveném systému lustrací nových uchazečů v policejních databázích. Dále bude pokračovat v opatřeních v oblasti personální a preventivní. Jde zejména o tyto úkoly: a) podle potřeb vojenských útvarů a zařízení dokončit proškolení zaměstnanců (vojáků z povolání a občanských zaměstnanců), kteří dosud nebyli proškoleni v dané problematice; b) proškolení nové vojáky z povolání po nástupu do základního výcviku (úkol zabezpečovat příslušníky Vojenské policie) v dané problematice; c) pokračovat v odborné přípravě příslušníků Vojenské policie, kteří se zabývají lektorskou činností v oblasti extremismu; d) zveřejňovat materiály k problematice extremismu na intranetových stránkách k prevenci sociálně nežádoucích jevů; e) pozornost věnovat přijímání nových zájemců o služební poměr vojáka z povolání.

Gesce: Ministerstvo obrany ve spolupráci s Policií ČR.

Termín: Průběžně.

- Vězeňská služba ČR bude využívat lustrací nových uchazečů o práci v policejních databázích. Dále bude pokračovat v personální, preventivní a vzdělávací činnosti proti extremismu.

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s Policií ČR.

Termín: průběžně.

- Celní správa ČR bude využívat lustrací nových uchazečů o práci v policejních databázích. Dále bude pokračovat v personální, preventivní a vzdělávací činnosti proti extremismu.

Gesce: Ministerstvo financí ve spolupráci s Policií ČR.

Termín: průběžně.

- Bude zahájen a posléze vyhodnocen pilotní projekt spolupráce mezi Krajským ředitelstvím policie hlavního města Prahy a Městskou policií Hlavního města Prahy, v rámci kterého bude Policie ČR asistovat městské policii při bránění infiltraci extremistů do jejich řad. Pokud se pilotní projekt osvědčí bude nabídnut dalším městům, ve kterých je zřízena městská nebo obecní policie.

Gesce: Ministerstvo vnitra a Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2011.

5. Efektivně a korektně proti násilí

5.1. Bezpečnostní opatření při extremistických akcích

- Policejní prezidium zajistí přípravu a vytvoření podpůrného týmu specialistů z řad Operačního odboru, Pořádkové policie a dalších odborností s cílem kontinuálního a efektivního vyhodnocování situace v oblasti bezpečnostních opatření na území ČR realizovaných mj. v souvislosti s projevy extremismu a masového narušování veřejného pořádku a ohrožení života a zdraví. Policejní prezidium vytvoří podpůrnému týmu podmínky pro plnění úkolů ve fázi monitorování aktuální bezpečnostní situace na území ČR (sběr informací), přípravy konkrétních bezpečnostních opatření, jejich provedení a vyhodnocení.

Gesce: Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2011.

- Policie ČR bude v rámci zvládnutí extremistických akcí využívat metody policejní práce „Low profile policing“ a strategii „3D“⁸⁸. V praxi jde zejména o efektivní a bezpečné využívání Antikonfliktních týmů.

Gesce: Policie ČR.

Termín: Průběžně.

⁸⁸ Low profile policing (LPP) je strategie minimálního prezentování policejní síly. LPP nezbuzuje negativní emoce, nedeklaruje se připravenost a očekávání střetu. V okolí akce se pohybují policisté v klasických uniformách nebo členové Antikonfliktních týmů. Pořádkové jednotky jsou mimo vizuální kontakt s veřejností, ale na vhodném místě připraveni k zásahu. Na principy LLP navazuje tzv. strategie 3D, která počítá s třemi stupni řešení potenciaálně nebezpečných situací: diskuse, snižování napětí proaktivním přístupem, rázná akce. (Discussion, De-escalation, Determination).

Oběti trestné činnosti z nenávisti

Po přijetí zákona o obětech trestné činnosti, který je v gesci Ministerstva spravedlnosti, hodlá Ministerstvo vnitra připravit koncepční materiál, který by tento zákon uvedl v praxi v prostředí rezortu vnitra. Tento koncepční dokument se bude věnovat všem obětem trestné činnosti, tedy i obětem trestné činnosti z nenávisti. Koncepce boje proti extremismu pro rok 2011 v tomto odkazuje na materiál „Analýza reformy policie“, který je ve vnitroresortním připomínkovém řízení a bude dokončen do konce května 2011.

PŘÍLOHY

Další aktivity Ministerstva vnitra v oblasti prevence extremismu. Ministerstvo kultury a Ministerstvo práce a sociálních věcí: aktivity v oblasti boje s extremismem

V roce 2010 byla dne 3. května usnesením č. 320 schválena Strategie boje proti extremismu v roce 2009. V druhé části (Koncepte boje proti extremismu, dále jen „Koncepte“) obsahovala úkoly pro jednotlivé resorty pro rok 2010. Plněním rozsáhlé agendy byly pověřeny resorty vnitra,¹ obrany, spravedlnosti, školství, mládeže a tělovýchovy, průmyslu a obchodu, financí a zmocněnec vlády pro lidská práva.

Aktivitami jednotlivých resortů a plněním úkolů v oblasti boje s extremismem se zabývá Vyhodnocení Koncepte boje proti extremismu pro rok 2010. Další, významné aktivity v oblasti extremismu, vyvíjí v rámci resortu vnitra, nezávisle na Koncepti boje proti extremismu, odbor prevence kriminality. Na Koncepti dále neparticipovaly a neparticipují Ministerstvo kultury a Ministerstvo práce a sociálních věcí. I tyto dva resorty však mají, každý v rámci své působnosti, podíl na boji s extremismem, a to na úrovni prevence a vzdělávacích aktivit. Jejich činností a aktivitám odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR je proto věnována tato příloha.

1. Další aktivity Ministerstva vnitra: odbor prevence kriminality

1.1 Program prevence kriminality

Ministerstvo vnitra nese gesci za činnost meziresortního poradního orgánu - **Republikový výbor pro prevenci kriminality**, mezi jehož hlavní činnosti patří metodické usměrňování preventivní politiky na úrovni resortů, krajů a obcí. Zásadním koncepčním materiálem preventivní politiky státu je „*Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011*“ (dále jen Strategie), kterou vláda ČR schválila usnesením ze dne 15. října 2007 č. 1150.

Mezi **priority Strategie** patří:

- oběti rasově, národnostně nebo nábožensky motivovaných trestných činů
- rizikovní jedinci v postavení potenciálních pachatelů nebo obětí (sociálně vyloučení jedinci a skupiny; cizinci; příslušníci národnostních a etnických menšin; obyvatelé prostorově vyloučených lokalit)
- trestné činy a delikventní jednání spojené s radikalizací diváckého násilí; rasově, národnostně či nábožensky motivovaná trestná činnost; protiprávní jednání v sociálně vyloučených lokalitách).

¹ Resort vnitra nesl odpovědnost za největší část opatření buď jako přímý gestor či spolugestor a vyvíjel navíc činnost nad rámec úkolů obsažených v Koncepti. Viz II. Vyhodnocení Koncepte boje proti extremismu pro rok 2010.

V rámci Strategie byl rozdělen systém prevence kriminality na tři úrovně: republikovou, krajskou a městskou. V rámci krajské a městské úrovně byly v roce 2008 zpracovány Koncepce prevence kriminality na léta 2009 až 2011. Mezi prioritami krajských a městských koncepcí se objevuje prevence rasismu a xenofobie, začleňování osob prostorově i sociálně vyloučených i boj proti extremismu. Každoročním naplněním priorit Koncepcí je **Program prevence kriminality** tvořený dílčími, konkrétními projekty prevence kriminality.

Cílem projektů je působit proti vžitým diskriminačním a xenofobním stereotypům, odstranit nebo zmírnit sociální vyloučení a podpořit soužití majority s etnickými a národnostními menšinami a snížit tak zástupné motivy některých extremistických postojů a projevů. **V roce 2010 bylo celkem podpořeno 14 preventivních projektů, které byly dotovány částkou 1 659 000,- Kč.**

1.2 Prevence kriminality a indoktrinace práva v sociálně vyloučených lokalitách

Přestože Ministerstvo vnitra odděluje problematiku sociálně vyloučených lokalit a extremismu, zároveň hledá cestu jak nabídnout pozitivní alternativu objektivně existujícím problémům integrace a sociálního vyloučení a sebrat tím neonacistům a krajním nacionalistům klíčové téma jejich propagandy. Podobné principy lze nalézt např. i v německé Strategii boje proti pravicovému extremismu a v dokumentu Ministerstva vnitra ČR s názvem „Deradikalizace v oblasti extremismu“.

Specifickým programem zvyšujícím bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, působícím preventivně proti extremismu a motivujícím občany k řešení svých problémů je **Program prevence kriminality a extremismu - ÚSVIT**. Pilotně byl program odzkoušen v roce 2009 v Mostě (v lokalitě Chanov) a v roce 2010 byl realizován v dalších sociálně vyloučených lokalitách měst Most, Litvínov, Děčín, Obrnice, Trmice, Kladno, Ostrava, Karviná, Havířov a Orlová. V rámci programu bylo podpořeno 40 dílčích projektů částkou 9 235 tis. Kč. **Ministerstvo vnitra program metodicky vede a nabízí samosprávám se sociálně vyloučenými lokalitami osvědčené typy preventivních projektů, které se kombinují a doplňují podle místních problémů a potřeb.** Nejčastěji se jedná o projekty:

- **asistent prevence kriminality** (asistent městské policie pro oblast veřejného pořádku z řad dlouhodobě nezaměstnaných a obtížně zaměstnatelných obyvatel sociálně vyloučené lokality),
- **romský mentor** (sociální pracovník pomáhající vykonat soudem uložený alternativní trest obecně prospěšných prací a působit proti jeho přeměně na trest odnětí svobody),
- **prevence zadlužování** a vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti,
- **vzdělávání strážníků městské policie a příslušníků Policie ČR** v oblasti výkonu služby v sociálně vyloučených lokalitách a etnicky odlišných komunitách,
- **netradiční způsoby a metody vzdělávání a integrace v rámci školní výuky** s cílem zatraktivnit školní výuku a motivovat děti a rodiče ke školní docházce i zvýšit prestiž vzdělání u osob s nízkým vzdělanostním statutem,
- **alternativní a nepatologická nabídka trávení volného času** pro děti a mládež,
- **sociologické šetření pocitu vnímání bezpečí** obyvatel sociálně vyloučené lokality, jejich názor na způsoby zlepšení situace a ochotu zapojit se do preventivních opatření,

- **technická opatření** zvyšující bezpečí obyvatel sociálně vyloučené lokality – kamerové monitorovací systémy, bezpečnostní dveře, mříže apod. ve společných částech domů.

V rámci **Programu prevence kriminality a extremismu – ÚSVIT** zorganizoval odbor prevence kriminality MV ve spolupráci s odbornými gestory **dva kurzy** pro pracovníky 10 měst, kteří přicházejí do styku se sociálně vyloučenými osobami.

Prvním z nich je zkvalitnění úspěšného projektu vedoucího ke zvýšení bezpečí, prevenci protiprávního jednání a indoktrinaci práva do sociálně vyloučených lokalit „**Asistent prevence kriminality**“. Odbor prevence kriminality připravil ve spolupráci s MP Ostrava, MP Děčín a týmu odborných lektorů pilotní vzdělávací kurz pro všech 34 aktivně působících asistentů. Cílem pilotního vzdělávacího kurzu bylo získání základních informací k proaktivnímu ovlivňování veřejného pořádku a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách. Kurz byl interaktivní, učení probíhalo zážitkem se zvýrazněním role facilitátora a vytvořením prostoru pro vyjádření stanovisek účastníků.

Druhou vzdělávací aktivitou realizovanou odborem prevence kriminality pro města realizující Program Úsvit byl jednodenní interaktivní kurz zaměřený na zvyšování finanční gramotnosti a prevenci zadlužování. Kurz byl určen pro sociální pracovníky samospráv nebo neziskových organizací, strážníky městské policie nebo příslušníky Policie ČR. V listopadu a prosinci 2010 proběhlo pět běhů kurzu v Čechách (tři v Ústí nad Labem) a na Moravě (dva v Havířově) pro 50 účastníků. Úspěšnost kurzu byla prokázána testem.

Program ÚSVIT je realizován na základě dlouholetých zkušeností Ministerstva vnitra s Programem prevence kriminality na místní úrovni, se kterým má mnoho společných prvků. Po ročním hodnocení můžeme popsat tyto efekty Programu ÚSVIT:

- zlepšení bezpečnosti a veřejného pořádku v sociálně vyloučené lokalitě;
- snížení sociálně nežádoucích jevů, včetně kriminality zejména dětí a mladistvých;
- zaangažování osob ze sociálně vyloučeného prostředí na řešení situace v rámci komunity/lokality;
- rozšíření sociálních aktivit a nových / alternativních forem vzdělávání.

2. Ministerstvo kultury

Role Ministerstva kultury k řešení problematiky extremismu spočívá v oblasti prevence. V širším slova smyslu lze jako prevenci vymezených negativních jevů ve společnosti chápat veškeré kulturní aktivity realizované za podpory ministerstva. Seznamování veřejnosti jak s vlastní kulturou, historií i současností, tak i národů a etnik jiných zemí, včetně mimoevropských, je nedílnou součástí celospolečenské výchovy směřující k etnické a náboženské toleranci. Specificky zaměřená muzea, galerie a památníky (např. Židovské muzeum v Praze, Muzeum romské kultury, Památník Terezín, Památník Lidice) tuto výchovu prohlubují dalšími doprovodnými aktivitami jako jsou různé semináře, přednášky a setkání s žijícími pamětníky událostí, které projevy rasismu a etnické nesnášenlivosti v nedávné minulosti nejen dokumentují, ale i připomínají a varují před jejich nebezpečím.

2.1 Oblast církví a náboženských společností

Ministerstvo kultury v roce 2010 v rámci své agendy registrace církví a náboženských společností a svazů církví a náboženských společností a evidence právnických osob nezaznamenalo žádné problémy s extremistickými, rasistickými nebo xenofobními projevy registrovaných či evidovaných subjektů nebo jejich představitelů.

V roce 2010 byla registrována Církev Slovo života. V průběhu registrace této církve bylo zjištěno, že předložený návrh splňuje všechny zákonem stanovené požadavky, nebyly zjištěny žádné extremistické, xenofobní, rasistické či jiné nebezpečné projevy této církve. Proto bylo Ministerstvem kultury vydáno rozhodnutí o registraci Církve Slovo života jako právnické osoby působící na území České republiky.

V roce 2010 podala návrh na registraci Církev husitská. Do konce roku 2010 zatím nebylo správní řízení v této věci ukončeno. V rámci registračního správního řízení Ministerstvo kultury zjišťuje informace o případných extremistických, xenofobních, rasistických či jiných nebezpečných projevech skupin, ucházejících se o registraci.

Činnost neregistrovaných náboženských skupin Ministerstvo kultury nesleduje. Není oprávněno monitorovat ani činnost registrovaných církví a náboženských společností. Je však povinno reagovat na podněty, které by dokládaly jejich nebezpečnou a protizákonnou činnost, a to nejprve výzvou k jejímu odstranění. Jestliže však i nadále církev nebo náboženská společnost v takové činnosti pokračuje, Ministerstvo kultury zahájí řízení o zrušení její registrace.

2.2 Oblast médií a audiovize

Z hlediska kompetencí Ministerstva kultury v oblasti médií a audiovize nedošlo v roce 2010 v oblasti řešení problematiky extremismu k žádné legislativní změně.

V rámci dotačního programu Podpora rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin je finančně podporováno vydávání periodického tisku a provozování rozhlasového či televizního vysílání v jazyce národnostních menšin, popř. šířícího informace o těchto menšinách. Média napomáhají šíření informací a posilují etnické vědomí příslušníků národnostních menšin na území České republiky. Také tuto formu státní podpory lze považovat za formu prevence proti vzniku případných extremistických výbojů. Zároveň je tak potlačováno přesvědčení, že národnostní menšiny mají omezenou možnost rozvoje vlastního jazyka a že je na ně vytvářen jakýsi nátlak směřující k asimilaci.

V roce 2010 bylo v dotačním programu Podpora rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin podpořeno 37 projektů. Celková částka poskytnutých dotací činila 27 814 145 Kč.

Žádný z festivalů, podpořených v roce 2010 v rámci dotačního programu Kinematografie a média, není výhradně věnován tématice extremismu. Na řadě z nich se však objevují filmy, resp. rozhlasové pořady s touto tematikou. Jsou to např. festivaly FAMUfest, Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jeden svět, Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jihlava.

2.3 Oblast regionální a národnostní kultury

Ministerstvo kultury prostřednictvím dotačních programů podporuje některé kulturní akce a činnosti, jejichž cílem je kultivovat společnost zejména cestou poznávání kultur různých národností a etnických skupin.

V rámci výběrových dotačních řízení získávají finanční prostředky příslušníci národnostních menšin žijících v České republice na rozvoj své kultury a kulturních aktivit, speciální dotační program je určen na podporu integrace příslušníků romské komunity.

V rámci programu na podporu kulturních aktivit národnostních menšin žijících v České republice jsou i nadále podporovány projekty českých občanů národnosti bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, řecké, slovenské, srbské, ukrajinské a též projekty židovské kultury. Dotace jsou poskytovány i na kulturní multietnické akce, které přispívají k vzájemnému poznávání různých národnostních kultur. Tím se snaží předcházet xenofobním jevům. V roce 2010 bylo v tomto programu podpořeno 65 projektů, na které byla poskytnuta dotace v celkové výši 8 645 000 Kč.

Velkou důležitostí pro rozvoj etnické kultury, ale i pro výchovu multikulturní společnosti směřující k odbourání předsudků, rasismu a xenofobních postojů, má podpora integrace příslušníků romské komunity. Dotační program zaměřený na podporu integrace příslušníků romské komunity Ministerstvo kultury vyhláší každoročně. Projekty podporované v rámci tohoto programu mohou být zaměřeny na umělecké, kulturně vzdělávací a výchovné aktivity, studium romské kultury a tradic, dokumentační a ediční činnost, tvorbu a distribuci uměleckých hodnotných filmů přispívajících k integraci romské komunity a multietnické kulturní akce. V roce 2010 bylo v tomto dotačním programu podpořeno 25 projektů, celková částka poskytnutých dotací činila 1 462 000 Kč.

2.4 Oblast umění a knihoven

Aktivity podporované v oblasti umění a knihoven mají k problematice extremismu vztah nepřímý, explicitně se jí netýkají. Státní podporu získává řada projektů, které mají prostřednictvím umění a činnosti knihoven podporovat kulturní dialog i vzájemné poznávání odlišných kultur. V širším slova smyslu se tato charakteristika vztahuje na veškeré podporované činnosti. Nejen v rámci speciálních dotačních programů (tj. podpora příslušníků národnostních menšin, podpora, rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin, podpora integrace cizinců a podpora integrace romské komunity), ale i ve výběrových dotačních řízeních, která jsou zaměřena na podporu profesionálního umění, jsou podporovány kulturní aktivity, které mohou napomoci ke snižování negativních společenských jevů.

V roce 2010 to byly zejména multietnické akce, např.: Colours of Ostrava, RESPECT World Music Festival, Valašský špalíček, Hudební festival ETNO Brno. Každoročně je

vyhlašován také dotační program Knihovna 21. století, určený knihovnám evidovaným dle knihovního zákona č. 257/2001 Sb. Jedním z okruhů je podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců.

Finanční prostředky jsou žadatelům (tzn. knihovnám evidovaným dle výše zmíněného zákona č. 257/2001 Sb. a občanským sdružením podle zákona č. 83/1990 Sb., jejichž účelem je knihovnická a informační činnost či její podpora) poskytovány na realizaci besed a výstav s cílem poznávání jiných kultur a na nákup knihovního fondu pro národnostní menšiny. V roce 2010 bylo v dotačním programu Knihovna 21. století celkovou částkou 76 000 Kč podpořeno 8 tématických projektů - besed s čtenáři s cílem poznávání jiných kultur a na nákup knihovního fondu pro národnostní menšiny s tím, že další prostředky byly vynaloženy na projekty na podporu čtení a čtenářství, které mají přispívat ke kultivaci osobnosti.

2.5 Oblast ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií

Výchovu a vzdělávání směřující k etnické a náboženské toleranci s cílem eliminovat řadu negativních společenských jevů (rasismus a xenofobie), které souvisejí s extremismem, v posledních letech cíleně zařazuje do plánů své činnosti a do programů doprovodných akcí řada muzeí na území České republiky.

Programově se touto tématikou zabývají především Muzeum romské kultury, Památník Terežín, Národní muzeum – Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur, Národní galerie – Sbírka mimoevropského umění, Památník Lidice, který má od roku 2009 ve správě i Památník v Letech, a Židovské muzeum v Praze, sdružení právnických osob, jehož zakladateli jsou Ministerstvo kultury a Federace židovských obcí v Praze.

Památník Terežín má ve smyslu usnesení vlády ČR:

- ze dne 28. července 1999 č. 797, které mj. ukládá ministru kultury :
 - a) zajistit podporu studia problematiky holocaustu odborníky z muzeí, galerií a dalších kulturních institucí a zařízení;
 - b) zajistit podporu vzdělávacích aktivit v oblasti Holocaustu zajišťovaných muzei, galeriemi a dalšími kulturními organizacemi pro širokou veřejnost, zejména pro mládež;
- ze dne 3. dubna 2002 č. 345 k návrhu na vstup České republiky do Mezinárodního koordinačního výboru pro spolupráci ve vzdělávání, připomínání a výzkumu v oblasti Holocaustu (dále jen „Výbor“), které ukládá ministru kultury zajišťovat plnění úkolů souvisejících s členstvím České republiky ve Výboru, pracoviště speciálně určené pro vzdělávání a výchovu (Památník Terežín – Středisko setkávání).

Obdobné pracoviště má také Židovské muzeum v Praze - Vzdělávací a kulturní centrum.

Nejvýznamnější akce v roce 2010:

Památník Terežín

pořádá jednodenní a vícedenní vzdělávací semináře pro žáky, studenty a pedagogy (z České republiky i ze zahraničí) se zaměřením na historii Holocaustu, problematiku antisemitismu, rasismu, nebezpečí nacistické ideologie, jejích projevů a intolerance ve

společnosti a to v minulosti i v současnosti: např. „Jak vyučovat Holocaustu“ a „Holocaust ve vzdělávání“, dále cykly přednášek, seminářů, dílen a soutěží pro děti a mládež a besedy s pamětníky „Svědectví pamětníků“. Výstupem víceletého mezinárodního projektu je publikace vydaná v r. 2010 – příručka pro učitele základních a středních škol „Ghetto Terezín, Holocaust a dnešek“ obsahující 12 metodických modelů (modelových hodin) postavených na krátkých tematických filmových klipech s výpověďmi pamětníků na přiloženém DVD, které se týkají pronásledování židovského obyvatelstva v Protektorátu Čechy a Morava, s akcentem na existenci terezínského ghetta. Nový projekt památníku Terezín zahájený v roce 2010 pod názvem „Školákem v Protektorátu Čechy a Morava“ vychází z myšlenky přiblížit nejmladším generacím realitu nacistického totalitního režimu na příkladu, který je jim nejbližší – na školním prostředí. Záměrem projektu je ukázat dnešní školní mládeži, jakým způsobem byli nacistickým režimem postihováni stejně staří žáci a studenti v období existence Protektorátu Čechy a Morava a jak by mohli být postiženi také oni samotní, kdyby žili v tomto totalitním režimu.

Památník Lidice

jako akreditovaná vzdělávací instituce organizuje od roku 2006 celoročně řadu vzdělávacích akcí a akreditovaných odborných seminářů v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků k historii Lidic a Ležáků a obecně k problematice totalitních režimů. Specializované semináře věnované problematice německé okupace, persekuce a československého odboje jsou učeny zejména učitelům dějepisu, výchovy k občanství nebo jiných humanitních vyučovacích předmětů. Na seminářích přednášejí přízvaní odborníci z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Vojenského historického ústavu, vysokých škol a dalších vzdělávacích institucí. Semináře jsou akreditované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a byly podpořeny v rámci dotačního programu Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy v roce 2010: např. „Nebyly jen Lidice“, „Co je fašismus a nacismus“ a další.

Mimořádné úsilí věnoval Památník Lidice v uplynulém období 2009 – 2010 začlenění kulturní památky Lety do struktury Památníku Lidice (usnesením vlády ČR ze dne 4. května 2009 č. 589 přešla péče o pietní území bývalého tábora v Letech u Písku do působnosti státní příspěvkové organizace Památník Lidice) a zajištění plnění usnesení vlády ze dne 4. května 2009 č. 589 k úpravě pietních míst v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu. Dne 18. června 2010 byla na místě bývalého tábora slavnostně otevřena nově zrekonstruovaná kulturní památka Lety u Písku jako důstojné pietní místo s instalací dvou replik původních ubikací, kde je umístěna stálá expozice. Byla upravena naučná stezka napojená na zařízení Infocentra v budově Obecního úřadu Lety. Kompletně byly rekonstruovány přístupové cesty k pietnímu území a provedeno komplexní dopravní a informační značení.

Židovské muzeum v Praze

V roce 2010 uběhlo deset let od slavnostního vyhlášení literárně dokumentačního projektu „Zmizelí sousedé“, který vybízí mladé lidi ve věku od 12 do 18 let k pátrání po židovských sousedech, kteří z místa, kde žijí, zmizeli převážně v období 2. světové války. Do projektu se zapojily desítky škol a stovky žáků u nás i v zahraničí. Souběžně s tímto projektem probíhají v desítkách lokalit místní výstavy inspirované projektem „Zmizelí sousedé“. Výstava byla k vidění v mnoha zemích celého světa – např. v Itálii, Německu, Velké Británii, USA či v Kanadě. (V listopadu 2008 ocenila tento projekt Židovského muzea v Praze Evropská komise v Bruselu cenou Zlatá hvězda aktivního evropského občanství v rámci programu Evropa pro občany).

Od roku 1996 působí při Židovském muzeu v Praze Vzdělávací a kulturní centrum, které bylo Rozhodnutím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 22. 7. 1996 zařazeno do soustavy vzdělávacích zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Rovněž pořádá semináře pro pedagogy „Dějiny Židů“ s tématy např. Tradice a zvyky Židů, Holocaust/Šoa, Antisemitismus, Stát Izrael a současnost aj.

K dispozici jsou výstavy „Neztratit víru v člověka“, „Zmizelí sousedé“, „Pocta dětským obětem Holocaustu“, „Anna Franková – Odkaz pro současnost“. Nově muzeum spustilo projekt „neZnámí“ s cílem identifikovat členy a zaměstnance Židovské obce v Praze na fotografiích z let 1942 - 1945. K významným výstavám Židovského muzea v Praze náležely např.: „Od té doby věřím na osud...“ (Transporty protektorátních Židů do Běloruska v letech 1941 – 1942), „A vypravuj synu svému...“ nebo „Nechť mu Bůh dá vyrůst“.

Muzeum romské kultury v Brně

Jeho činnost jako státní příspěvkové organizace je systémově zajištěna od 1. 1. 2005. Muzeum prezentovalo v roce 2010 stálou muzejní expozici „Příběh Romů“ a řadu zajímavých výstavních projektů, např. „Bylo, nebylo..., Kaj sas, kaj nasas, guleja bachtaleja....Svět romských pohádek“, „Plátna pro velké černé oči“ (z díla Míly Doležalové), „Svatební rituály Indie“. Kromě toho muzeum nabízí ostatním institucím v tuzemsku i zahraničí kvalitní putovní výstavy prezentující romskou tematiku, např. výstavu o Muzeu romské kultury, „Krásné časy...?“ (zahrnující výjevy ze života Romů od poloviny 19. století do počátku 2. světové války), „Řemesla našich předků / Sikhlád'i bu'i – somnakuňi bu'i“, „Co to máš na sobě ?! / S'oda pre tute ?!“, „Svět očima Romů / E luma romane jakhenca“ a další. Další aktivity muzea v roce 2010, jako např. přednášky pro veřejnost v rámci cyklu Kdo jsou Romové ?, dílny pro rodiče s dětmi s různým zaměřením, seminář o romském jazyce, vzdělávací programy o holocaustu Romů atd., směřují k poznávání kultury a historie romského etnika. Od roku 2010 je Muzeum romské kultury spolu s Židovským muzeem v Praze partnerem projektu, který realizuje Ústav religionistiky Masarykovy univerzity v Brně. Hlavním cílem projektu je vzdělávat učitele základních a středních škol v oblasti multikulturní výchovy. Výstupem projektu bude mimo jiné cyklus seminářů pro učitele, poradní web, tištěné a elektronické materiály s návrhy konkrétních aktivit do výuky.

Do výchovy proti různým formám extremismu lze zahrnout také seznamování s kulturou, historií a současností národů a etnik jiných zemí, zejména mimoevropských. V roce 2010 připravila některá muzea a galerie řadu výstav, přednášek a dalších pořadů s uvedenou tematikou, např.:

- Galerie výtvarného umění v Chebu – výstavy „Slunce orientu“, „Zbraně orientu“
- Moravské zemské muzeum v Brně – výstavy „Arabská žena“, „Lidé a jejich svět“
- Moravské zemské muzeum v Brně, pavilon Anthropos – výstava „Skalní umění a život kočovníků Střední Asie ve fotografiích“
- Muzeum města Brna – výstava „Zlato Inků – 1000 let prokletí“
- Muzeum Vysočiny Jihlava – výstava „Venezuela – Pestrý svět tropů“
- Národní muzeum v Praze - výstavy „Ve stínu jaguára“, „Gejša a samuraj“
- Oblastní muzeum Praha – východ v Brandýse nad Labem – výstava „Nový Zéland – život na ostrovech“

3. Ministerstvo práce a sociálních věcí

V souladu s usnesením vlády ČR ze dne 15. října 2007 č. 1150 ke Strategii prevence kriminality na léta 2008 až 2011 a s usnesením vlády ČR ze dne 24. listopadu 2008 č. 1506 se zástupci MPSV pravidelně účastní jednání pracovní skupiny k problematice extremismu a jednání Republikového výboru pro prevenci kriminality MVČR a podílejí se na tvorbě „Zprávy o plnění úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 za rok 2010 a úkoly na rok 2011“, kterou resort vnitra předkládá k projednání vládě ČR.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) v rámci dotací ze státního rozpočtu financuje provoz služeb sociální prevence a zajišťuje čerpání prostředků z ESF, OP LZZ a IOP v rozpočtovacím období 2007-2013. Tyto služby jsou zaměřeny na osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučené a jejich integraci, včetně sociálně vyloučených lokalit, které se často stávají objektem zájmu extremistických aktivit.

Na služby sociální prevence tak bylo v roce 2010 ze státního rozpočtu ČR vydáno celkem **760 320 913,- Kč**, z toho:

- z celkové částky bylo ze státního rozpočtu ČR vyčleněno na podporu služeb pro osoby ohrožené závislostí, závislé na návykových látkách ze státního rozpočtu ČR vyčleněno celkem **58 316 100,- Kč** (jednalo se o sociální služby: terapeutické komunity, kontaktní centra a služby následné péče).
- Na podporu služeb pro osoby bez přístřeší, ohrožené sociálním vyloučením a sociálně vyloučené bylo ze státního rozpočtu ČR z celkové částky vyčleněno **304 866 370,- Kč** (jednalo se o tyto sociální služby: azylové domy, domy na půl cesty, noclehárny, terénní programy /76 495 600,- Kč./, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež).
- Na podporu sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi bylo ze státního rozpočtu ČR z celkové částky vyčleněno **40 252 053,- Kč**.

Využívání prostředků ESF, OP LZZ a IOP 2007-2013 k podpoře aktivit směřujících k zajištění dostupnosti sociálních služeb

- OP LZZ - oblast podpory 3.2 – Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit
- IOP – oblast podpory 3.1. – Služby v oblasti sociální integrace zaměřené na sociálně vyloučené romské lokality/komunity

Oblast podpory 3.1 (Služby v oblasti sociální integrace zaměřené na sociálně vyloučené romské lokality/komunity)

Globální grant – podpora sociální integrace

Aktuální celková alokace 644 590 778,-Kč

- **Výzva č. 21** – objem výzvy na projekty – 129 000 000,-Kč; schváleno 26 projektů v objemu 128 413 587,-Kč a ke dni 10. listopadu 2010 bylo vyplaceno 67 334 582,32 Kč.
- **Výzva č. 43** – objem výzvy na projekty 129 000 000,-Kč; schváleno 26 projektů v objemu 120 063 430,-Kč a ke dni 10. listopadu 2010 bylo vyplaceno 28 641 795,-Kč.

Globální grant – sociální ekonomika

Aktuální celková alokace 248 801 971,-Kč.

- **Výzva č. 30** – schváleno 19 projektů v objemu 60 349 064,-Kč a ke dni 10. listopadu 2010 bylo vyplaceno 15 066 055,-Kč.

Celkem za globální granty v oblasti podpory 3.1 – celkový objem finančních prostředků v rámci výzev na projekty činil 506 801 971,-Kč. Byly schváleny projekty v objemu 308 826 061,-Kč a ke dni 10. listopadu 2010 bylo vyplaceno 111 042 432,-Kč.

Oblast podpory 3.2 (Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit)

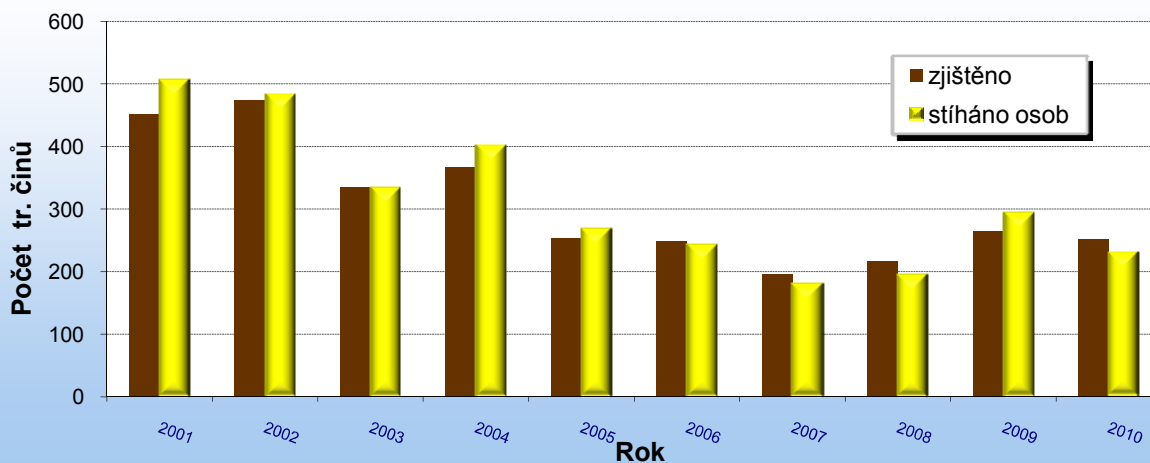
Globální grant – podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit

Aktuální celková alokace činí 477 474 000,-Kč.

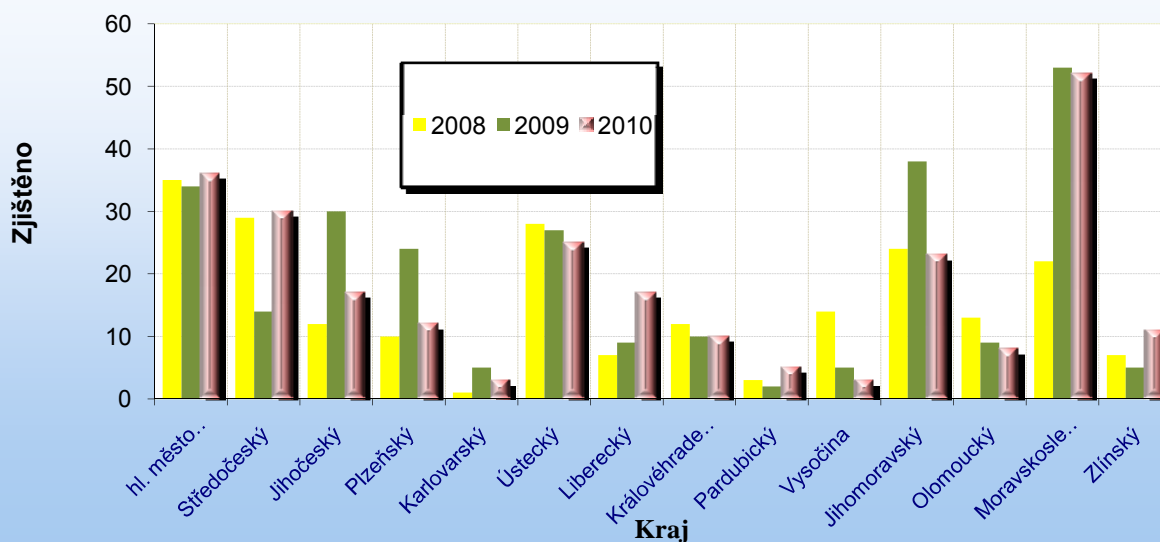
- **Výzva č. 19** – byly schváleny projekty v objemu 330 514 312,-Kč; ke dni 10. listopadu 2010 bylo vyplaceno 111 570 933,-Kč.

Graf č. 1

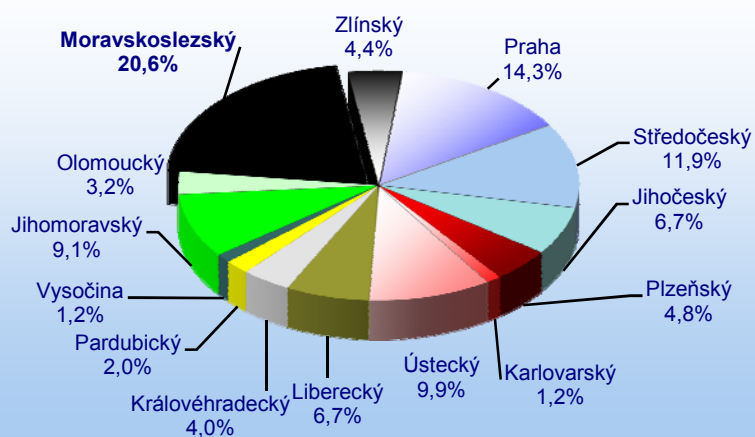
Vývoj počtu zjištěných tr. činů s extremistickým podtextem a jejich pachatelů na území ČR v letech 2001 až 2010

Kriminalita s extremistickým podtextem v krajích (v členění dle VÚSC) ČR v roce 2008 až 2010

Podíl jednotlivých krajů (v členění VÚSC) na zjištěné trestné činnosti s extremistickým podtextem v ČR v roce 2010

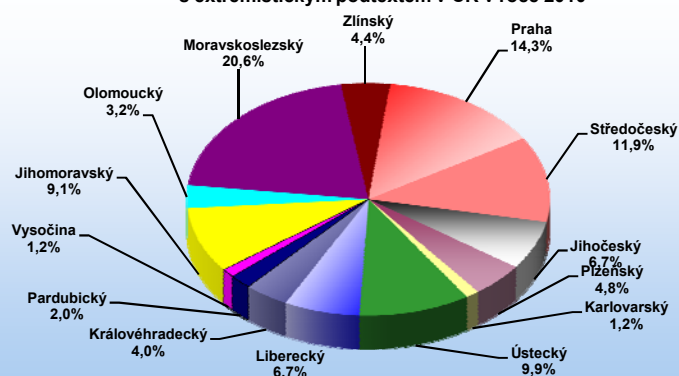
Tabulka č. 1, Graf č. 2

Počet trestných činů s extremistickým podtextem v ČR v letech 2009 a 2010

K 1.1. 2010 došlo ke změně organizační struktury Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“). Z původního členění Policie ČR na 8 správních území vzniklo 14 celků, které jsou co do teritoriálního uspořádání totožné s vyššími územně správními celky České republiky.

rok		2009	2010	změna fakt.	
KŘP	okres/ územní odbory	počet tr. činů	počet tr. činů		
Praha	celkem	34	36	2	
Stř	Benešov	0	2	2	
	Beroun	1	0	-1	
	Kladno	4	8	4	
	Kolín	1	1	0	
	Kutná Hora	2	3	1	
	Mělník	1	1	0	
	Mladá Boleslav	0	0	0	
	Nymburk	1	4	3	
	Příbram	1	2	1	
	Rakovník	1	4	3	
	Praha venkov - jih	1	1	0	
	Praha venkov - východ	0	1	1	
	Praha venkov - západ	1	3	2	
	celkem	14	30	16	
JČ	České Budějovice	3	2	-1	
	Český Krumlov	0	0	0	
	Jindřichův Hradec	0	0	0	
	Písek	5	8	3	
	Prachatice	0	3	3	
	Strakonice	22	4	-18	
	Tábor	0	0	0	
	celkem	30	17	-13	
PL	Domažlice	1	0	-1	
	Klatovy	1	0	-1	
	Plzeň - město	17	6	-11	
	Plzeň - jih	1	1	0	
	Plzeň - sever	2	2	0	
	Rokycany	2	3	1	
	Tachov	0	0	0	
celkem	24	12	-12		
UL	Děčín	2	1	-1	
	Chomutov	2	2	0	
	Litoměřice	2	3	1	
	Louny	4	4	0	
	Most	2	7	5	
	Teplice	11	6	-5	
	Ústí n. Labem	4	2	-2	
celkem	27	25	-2		
KH	Hradec Králové	1	2	1	
	Jičín	3	2	-1	
	Náchod	3	0	-3	
	Rychnov n. Kněžnou	0	1	1	
	Trutnov	3	5	2	
celkem	10	10	0		
JM	Blansko	5	4	-1	
	Brno - město	26	8	-18	
	Brno - venkov	0	1	1	
	Břeclav	1	1	0	
	Hodonín	3	3	0	
	Vyškov	1	1	0	
	Znojmo	2	5	3	
	celkem	38	23	-15	
	MS	Bruntál	2	4	2
		Frýdek - Místek	4	6	2
		Karviná	9	8	-1
		Nový Jičín	1	3	2
		Opava	22	5	-17
		Ostrava	14	26	12
celkem		53	52	-1	
OL	Olomouc	5	3	-2	
	Přerov	4	2	-2	
	Šumperk	0	0	0	
	Jeseník	0	1	1	
	Prostějov	0	2	2	
	celkem	9	8	-1	
ZL	Zlín	2	1	-1	
	Kroměříž	1	7	6	
	Uherské Hradiště	1	0	-1	
	Vsetín	1	3	2	
celkem	5	11	6		
VY	Jihlava	3	2	-1	
	Třebíč	2	0	-2	
	Žďár n. Sázavou	0	0	0	
	Havlíčkův Brod	0	1	1	
	Pelhřimov	0	0	0	
	celkem	5	3	-2	
PU	Chrudim	0	3	3	
	Pardubice	2	1	-1	
	Svitavy	0	1	1	
	Ústí n. Orlicí	0	0	0	
	celkem	2	5	3	
LI	Česká Lípa	0	2	2	
	Jablonec n. Nisou	1	5	4	
	Liberec	7	9	2	
	Semily	1	1	0	
celkem	9	17	8		
KV	Cheb	3	1	-2	
	Karlovy Vary	0	1	1	
	Sokolov	2	1	-1	
	celkem	5	3	-2	
Česká republika celkem		265	252	-13	

Podíl jednotlivých krajů na zjištěné trestné činnosti s extremistickým podtextem v ČR v roce 2010

Tabulka č. 2, Graf č. 3

Zjištěné trestné činy s antisemitským podtextem za rok 2009 a 2010

§ TZ ¹⁾	název	2009 kraj								období 1.1. - 30.12. 2010 kraj ²⁾															
		Praha	Středočeský	Jihočeský	Západočeský	Severočeský	Východočeský	Jihomoravský	Severomoravský	ČR celkem	Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Moravskoslezský	Zlínský	ČR celkem
146 (221)	ublížení na zdraví									1															1
352 (196 odst. 2)	násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci	1							1	2															2
355 (198)	hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob					1		1	2			1				1		1	1	1				5	
356 (198a)	podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod	5							5															0	
403 (260)	založení, podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka	3	1	3	3	1	4	6	1	22	1		3						1					5	
404 (261)	projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka	1			4			8	1	14	4	2	2					1		3		1	1	14	
405 (261a)	popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia	3							1	4	1													1	
Celkem		13	1	3	7	2	4	14	4	48	9	0	2	6	0	0	0	1	1	2	4	1	1	1	28

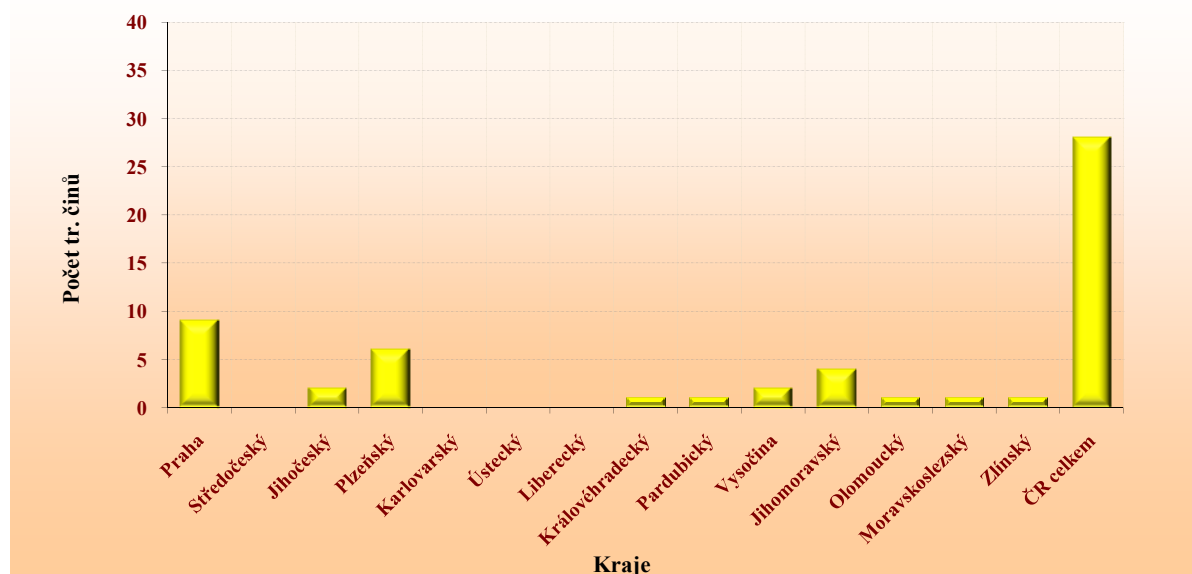
Vysvětlivky:

¹⁾ Tučně jsou uvedeny § podle nového trestního zákoníku 40/2009 Sb., s účinností od 1.1.2010, v závorce ekvivalentní § zrušeného trestního zákona č.²⁾ Do konce roku 2009 byla Policie ČR členěna do osmi krajských ředitelství. Od 1.1.2010 v rámci reformy kopíruje organizační členění krajských ředitelství Policie ČR vyšší územní samosprávné celky vytvořené dle zákona č. 347/1997 Sb.

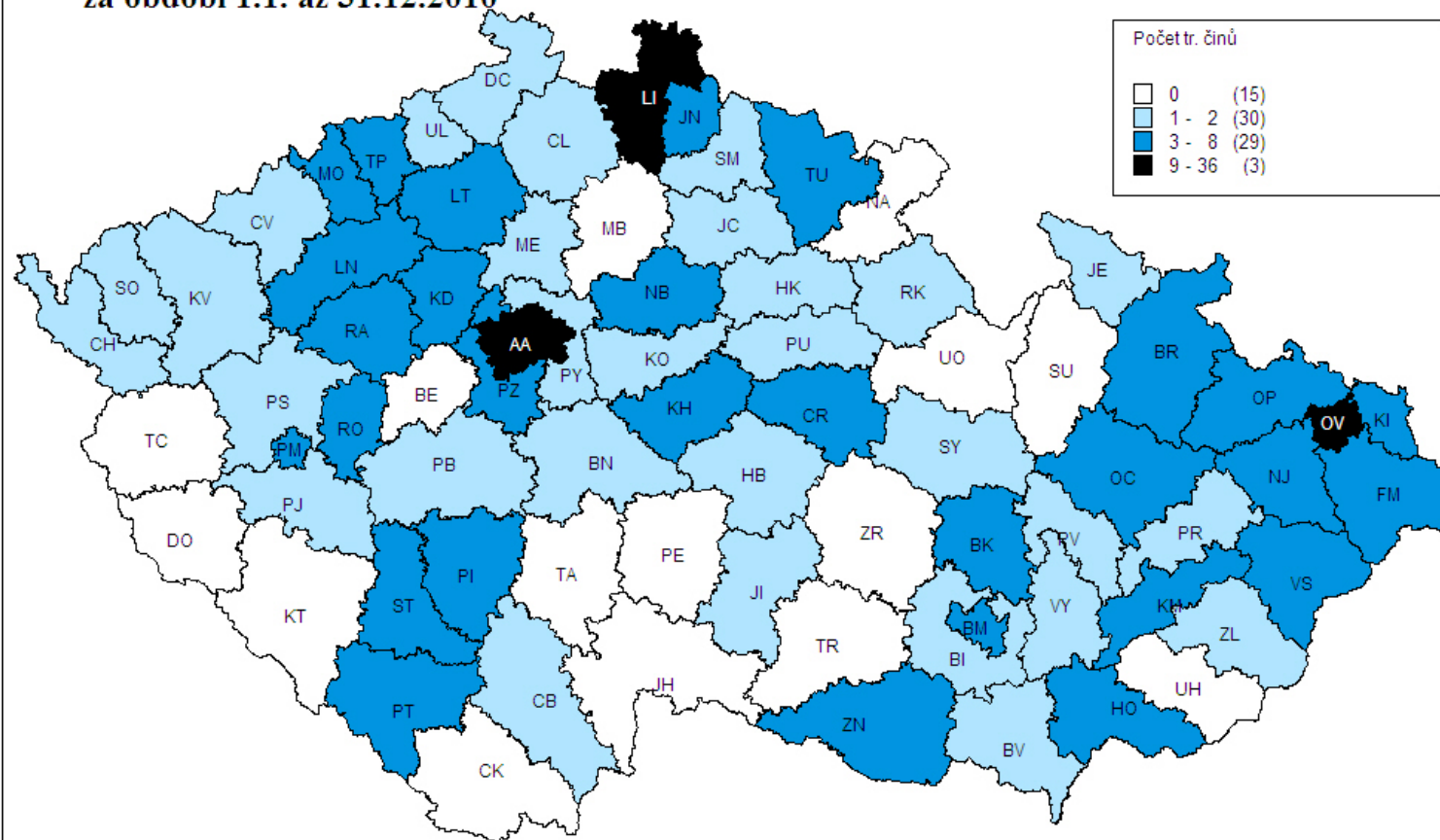
Údaje za Českou republiku jsou mezikrajsky srovnatelné podmíněně, a to s použitím převodové tabulky opatřené poznámkami

k jednotlivým paragrafům tr. zákoníku.

Zjištěné trestné činy v ČR s antisemitským podtextem v roce 2010

**Zjištěné trestné činy s rasovým či jiným extremistickým podtextem v ČR
za období 1.1. až 31.12.2010**

LEGENDA K MAPCE

KRAJ	ZNAČKA	OKRES
StřčK	BN	Benešov
	BE	Beroun
	KD	Kladno
	KO	Kolín
	KH	Kutná Hora
	ME	Mělník
	MB	Ml.Boleslav
	NB	Nymburk
	PY	Pha - vých.
	PZ	Pha - záp.
	PB	Příbram
RA	Rakovník	
JčK	CB	Č. Budějovice
	CK	Č. Krumlov
	JH	J. Hradec
	PE	Pelhřimov
	PI	Písek
	PT	Prachatice
	ST	Strakonice
	TA	Tábor
ZčK	DO	Domažlice
	CH	Cheb
	KV	Karlovy Vary
	KT	Klatovy
	PM	Plzeň
	PJ	Plzeň - jih
	PS	Plzeň - sever
	RO	Rokycany
	SO	Sokolov
	TC	Tachov
	SvčK	CL
DC		Děčín
CHO		Chomutov
JN		Jablonec n.N
LI		Liberec
LT		Litoměřice
LO		Louny
MO		Most
TP		Teplice
UL		Ústí n.L.

KRAJ	ZNAČKA	OKRES
VčK	HB	Havl. Brod
	HK	Hr. Králové
	CR	Chrudim
	JC	Jičín
	NA	Náchod
	PU	Pardubice
	RK	Rychnov n.K
	SM	Semily
	SY	Svitavy
	TU	Trutnov
	UO	Ústí n.O.
JmK	BK	Blansko
	BM	Brno
	BI	Brno-venkov
	BV	Břeclav
	ZL	Zlín
	HO	Hodonín
	JI	Jihlava
	KM	Kroměříž
	PV	Prostějov
	TR	Třebíč
	UH	Uh. Hradiště
	VY	Vyškov
	ZN	Znojmo
	ZR	Žďár n.S.
SmK	BR	Bruntál
	FM	Frýdek- Míst.
	KI	Karviná
	NJ	Nový Jičín
	OC	Olomouc
	OP	Opava
	OV	Ostrava
	PR	Přerov
	SU	Šumperk
VS	Vsetín	
JE	Jeseník	

Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2010 a Vyhodnocení plnění koncepce boje proti extremismu pro rok 2010 a ke Koncepci boje proti extremismu pro rok 2011

Editoři:

PhDr. Ladislava Tejchmanová, CSc.

(Část I: Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2010, Příloha č.1: Další aktivity Ministerstva vnitra v oblasti prevence extremismu. Ministerstvo kultury a Ministerstvo práce a sociálních věcí: aktivity v oblasti boje s extremismem)

Mgr. Jiří Pětioký

(Část II: Vyhodnocení plnění koncepce boje proti extremismu pro rok 2010 a Koncepce boje proti extremismu pro rok 2011)

Jiří Beneš

(Příloha č. 2: Tabulky, grafy a mapka)

Vydalo

Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná

I. vydání
Praha 2011